

การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติก
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

นางสาววุฒิภา สว่างสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A STUDY OF ART ACTIVITY ORGANIZATION IN PARALLEL CLASSROOMS
FOR AUTISTIC CHILDREN IN GRADES ONE TO THREE

Miss Wuttipa Sawangsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานาน

สำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

โดย

นางสาวอุษมิภา สว่างสุข

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำไพ ตีรณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

วุฒิปริญญา : การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก
 เด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 (A STUDY OF ART ACTIVITY
 ORGANIZATION IN PARALLEL CLASSROOMS FOR AUTISTIC CHILDREN
 IN GRADES ONE TO THREE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.ดร.ชนนพร
 วัฒนสุขชัย, 235 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก
 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็กออทิสติกใน ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ
 สติปัญญา กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก จำนวน 30 คน
 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กออทิสติก จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
 แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเห็นด้วยสูงสุดด้านวัตถุประสงค์ ในการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ เพื่อ
 ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
 (ตา,หู,จมูก,ปาก,สัมผัส) ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน ($\bar{x} = 4.60$) ด้านวิธีการคือจัดกิจกรรมโดยให้มีขั้นตอนที่ไม่
 ซับซ้อน และสอนจากง่ายไปยาก ($\bar{x} = 4.63$) ด้านสื่อและอุปกรณ์คือเลือกที่ดึงดูดความสนใจมีความเหมาะ
 สมและปลอดภัยกับเด็กและเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท ($\bar{x} = 4.56$) ด้านการประเมิน
 ผล ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 4.43$) ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึง
 แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่ากิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการ **ด้านร่างกาย** 1) วัตถุประสงค์เพื่อ
 การประสานกันของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและควบคุมการเคลื่อนไหว 2) วิธีการจัด
 กิจกรรมศิลปะที่หลากหลายเน้นให้เคลื่อนไหวร่างกาย **ด้านอารมณ์** 1) วัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและลดการ
 แสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ 2) วิธีการให้เด็กทำในสิ่งที่ชอบให้อิสระในการทำงาน **ด้านสังคม**
 1) วัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรม และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากขึ้น 2) วิธีการเน้นการจัด
 กิจกรรมกลุ่ม **ด้านสติปัญญา** 1) วัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ 2) วิธีการ
 บูรณาการกิจกรรมศิลปะเข้ากับวิชาการอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น สอดคล้องกัน ในการพัฒนาการทุก
 ด้าน ในเรื่องสื่อและอุปกรณ์ควรดึงดูดความสนใจ และคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินผล
 ควรประเมินผลเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการสังเกตทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิติติ
 สาขาวิชา ศิลปศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
 ปีการศึกษา 2554

5283432727 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS : AUTISM / AUTISTIC / PARALLEL CLASSROOMS / ART ACTIVITY IN PARALLEL CLASSROOMS

WUTTIPA SAWANGSUK : A STUDY OF ART ACTIVITY ORGANIZATION IN PARALLEL CLASSROOMS FOR AUTISTIC CHILDREN IN GRADES ONE TO THREE. ADVISOR : KHANOBHORN WATTANASUKCHAI, PH.D., 235 pp.

This research aimed to study the art activities organization in parallel classroom for autistic children in grades 1-3. Participants included 30 teachers who conducted art activities in parallel classrooms for autistic children and 12 specialists who had experiences involved with the development of autism. The instruments were questionnaire, interview and observation forms.

The results were as follows ; the art activities focused on the 4 parts consists of physical, intelligent, emotional, social skills, and exercised all five senses (\bar{x} = 4.60). The process was to organize a simple activity then increase a difficulty (\bar{x} = 4.63). Materials were appealing, childproof, and appropriation (\bar{x} = 4.56). The evaluation was observed during the activities in the classrooms (\bar{x} = 4.43). In addition, the results from the interview indicated that the art activities assisted children's development. Firstly, the physical development was developed during the procedures of various forms of art activities which encouraged children to act following the tasks. They practiced the muscular control of their movements, especially small muscle control, to improve whole body integration. Secondly, by considering emotional development, the art activities helped children with autism controlled and reduced unwanted emotions by letting them had freedom to do their favored tasks. Thirdly, the cooperative group of art activities aided children with autism to learn to increase their social skills and participate with other children. Lastly, the art activities advanced the intelligence development and improved their learning skills by integrating the activities with other subjects, using the appealing and childproof materials conforming 4 parts of children's development. The concluding evaluation was adapted from additional instruments; individual assessment, pre-tests, mid-tests, post-tests, and observation.

Department : ..Art Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study :Art Education..... Advisor's Signature

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิด ให้คำปรึกษาตลอดจนแนะนำเอกสารต่างๆ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย จึงทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์สำเร็จลุล่วงด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. . อำไพ ตีรณสาร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ตลอดทั้งคำแนะนำ อีกทั้งเสริมสร้างกำลังใจที่ดีเสมอมา และขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจเครื่องมือในการวิจัยทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา คุณครู และนักเรียน ของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน ที่ผู้วิจัยขอความร่วมมือเข้าไปทำการศึกษาวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วิภา และคุณป้า พรรณพิศ,พิศพรรณ ชินภาสนันท์ ผู้ให้การ สนับสนุนในด้านการเรียน สุขภาพ และพละนามัย ตลอดจนให้ชีวิตที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณคุณยาย พี่สาว รวมถึงบุคคลในครอบครัวอื่นๆ ที่คอยผลักดันและเสริมสร้างกำลังใจ ที่ดี ทำให้ผู้วิจัยก้าวสู่ความสำเร็จในโอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนชาวศิลปศึกษา โดยเฉพาะเพื่อนผู้มีส่วนร่วมในการให้ความ ช่วยเหลือในงานวิจัย และด้านการเรียนเสมอมา เพื่อน พี่ น้อง อื่นๆซึ่งให้กำลังใจที่ดี อีกทั้ง ขอขอบคุณเด็กหอทิสติก ที่นำพาความรู้ใหม่และโลกที่เปิดกว้างให้กับผู้วิจัยในครั้งนี้

อนึ่ง ค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งของการทำวิจัยได้รับมาจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์จากบัณฑิต วิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1 เด็กออทิสติก.....	9
1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก.....	9
1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม	10
1.3 ลักษณะอาการของเด็กออทิสติก.....	12
1.4 การแบ่งประเภทของเด็กออทิสติก.....	14
1.5 การวินิจฉัยโรคออทิสติก.....	16
2 การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก.....	17
2.1 การศึกษาพิเศษ.....	17
2.2 หลักการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กออทิสติก	19
2.3 สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก ออทิสติก	21
2.4 หน่วยงานและองค์กรสำหรับเด็กออทิสติก.....	24

	หน้า
3 ทฤษฎีสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาเด็กออทิสติก.....	25
4 การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก	31
4.1 แนวคิดการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก	31
4.2 หลักสูตรการเรียนการสอนในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก	32
4.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก	35
5 พัฒนาการของเด็กออทิสติก.....	38
6 การจัดกิจกรรมศิลปะระดับประถมศึกษาปีที่1-3	41
6.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมศิลปะ.....	44
6.2 หลักการจัดกิจกรรมศิลปะ.....	47
6.3 แนวทางการปฏิบัติของครูในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ.....	48
6.4 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก.....	52
7 กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก	55
7.1 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก	55
7.2 การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติก.....	56
8 องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมศิลปะ.....	58
8.1 ด้านวัตถุประสงค์.....	59
8.2 ด้านวิธีการ.....	61
8.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์.....	64
8.4 ด้านการประเมินผล.....	66
9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
9.1 งานวิจัยในประเทศ.....	70
9.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	78
การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	78
การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	86
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน คู่มานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3	134
ส่วนที่ 3 ข้อมูลและผลการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มานสำหรับเด็กออทิสติก	144
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	163
สรุปผลการวิจัย	165
อภิปรายผลการวิจัย	175
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	189
รายการอ้างอิง	190
ภาคผนวก	202
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	203
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์และรายชื่อโรงเรียนที่มีห้องเรียนคู่มาน สำหรับเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล	205
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	209
ภาคผนวก ง ภาพการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มานสำหรับเด็กออทิสติกระดับ ประถมศึกษา	229
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	235

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพผู้เชี่ยวชาญ.....	130
2	ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3.....	134
3	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้ จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านวัตถุประสงค์.....	136
4	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้ จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านวิธีการ.....	138
5	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้ จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านสื่อและอุปกรณ์.....	140
6	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้ จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านการประเมินผล.....	141
7	ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก	142
8	ค่าความถี่และค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกต ข้อมูลสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรม ศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3.....	159
9	ค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็ก ออทิสติก ด้านครู.....	160
10	ค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็ก ออทิสติก ด้านนักเรียน.....	161
11	ค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อสังเกตอื่นๆที่พบจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะใน ห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก.....	162
12	แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา.....	188

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศมีประชากรที่มีคุณภาพนั้น ย่อมนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาประชากรในประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญ และการศึกษาก็ถือเป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก ดังที่ รุ่ง แก้วแดง(2545) กล่าวว่า การศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ รวมทั้งสามารถโน้มนำประเทศไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศิลปวัฒนธรรม การศึกษาจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ เพราะถือว่าการวางรากฐานที่ดีทางการศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า และแก้ปัญหาต่างๆในสังคม

การให้การศึกษสำหรับเด็กที่ด้อยโอกาสทางการเรียนรู้ ผู้พิการหรือเด็กพิเศษ จึงเป็นเรื่องที่ละเลยไม่ได้และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ การเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้พิการมีความชัดเจนมากขึ้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษว่า เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ มีร่างกายพิการทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส และยังคงคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้มีการระบุถึงสิทธิในการศึกษาว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลดังกล่าว มีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยจัดตั้งให้ตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้มีสิทธิได้รับอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งทำให้มีการยอมรับผู้ที่มีปัญหาต่อความสามารถในการเรียนรู้ในกลุ่มเด็กพิเศษได้รับการยอมรับมากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษามากขึ้น สถาบันทางการศึกษาหลายแห่งจึงเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ หรือผู้พิการได้เข้าศึกษา ในลักษณะที่เรียกกันว่า การเรียนร่วม โดยการใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถเรียนได้เข้าศึกษา ในลักษณะของโรงเรียนที่มีการรับเด็กพิการเข้าเรียนร่วม พบว่ามีกลุ่มเด็กพิการประเภทเด็กออทิสติก อยู่เป็นจำนวนมาก ดังข้อมูลสถานการณ์และแนวทางการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กที่มีสภาวะยากลำบาก ซึ่งกล่าวถึงข้อมูลของเด็กที่มีอาการออทิสติก หรือ แอสเพอร์เกอร์ ว่ามีประมาณ 1:500 จำนวนเด็กทั่วประเทศที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นออทิสติก

ถึง 56,600 คน และแนวโน้มของเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นดูเหมือนจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2551) จากข้อมูลของศูนย์วิเคราะห์สถานะและแนวโน้มการศึกษา ปี พ.ศ.2548 พบว่ามีเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนถึง 238,479 คน จำแนกเป็นเด็กปฐมวัย 19,504 คน เด็กระดับประถมศึกษา 169,009 คน เด็กระดับมัธยมศึกษา จำนวน 49,966 คน (ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553) พบว่า จากจำนวนประชากรของประเทศไทย จำนวน 62 ล้านคน มีประชากรกลุ่มออทิสติกประมาณ 6 ใน 1000 หรือร้อยละ 0.6 ของประชากรทั้งหมด หรือประมาณ 372,000 คน จากจำนวนกลุ่มออทิสติกดังกล่าว มีเพียงประมาณ 4,896 คน เท่านั้นที่เข้าถึงระบบการบริการการศึกษา แสดงให้เห็นว่ายังมีเด็กออทิสติกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาในสังคม

เด็กออทิสติกมากมายที่ยังขาดโอกาสทางการศึกษา สำหรับผู้ปกครองที่มองหาโรงเรียนให้บุตรนั้น เป็นเรื่องที่ยากลำบากและสร้างความซับซ้อนใจอย่างมาก เนื่องจากมักถูกโรงเรียนปฏิเสธด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น โรงเรียนไม่ทราบว่าจะจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ได้อย่างไร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ปกครองของเด็กปกติที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนต้องเรียนร่วมกับเด็กพิเศษ ปัจจุบันเด็กออทิสติกในประเทศไทย ล้วนมีความต้องการในเรื่องการศึกษา แต่โรงเรียนที่จัดให้มีการเรียนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ยังมีไม่เพียงพอ จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการจะต้องหามาตรการและแนวทางในการแก้ไข (มูลนิธิเด็กออทิสติกไทย, 2553)

ในปัจจุบันนักวิชาการด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติกด้วยวิธีการดูแลรักษาทางการแพทย์ การจัดการทางการศึกษา และแนวทางการดูแลเด็กออทิสติกแบบบูรณาการ โดยมุ่งหวังให้เด็กได้เรียนรู้ ปรับตัว ควบคุมสภาพจิตใจของตนเองให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนปกติในสังคมได้ โดยพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด และสามารถ ประกอบอาชีพได้ การศึกษาในโรงเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษาถือเป็นหัวใจของการพัฒนาเด็กออทิสติก เนื่องจากเป็นสถานที่ให้การศึกษาในระดับเริ่มต้นจะให้การช่วยเหลือด้านการศึกษาและด้านสังคมแก่เด็ก หากรู้ถึงความผิดปกติของเด็กล่าช้าจะทำให้การดูแลรักษา ยากขึ้น (สิริลักษณ์ แสง-ชูโต, 2551)

อาการของเด็กออทิสติกแต่ละบุคคล มีความแตกต่างกันออกไป หากแบ่งเป็นระดับอาการ นั้น นิรมล พัจนสุนทร (2547) กล่าวว่า สามารถแบ่งอาการได้ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1)ระดับอาการน้อย (Mild Autism หรือ High-function Autism) เด็กออทิสติกกลุ่มนี้ มีสติปัญญา

ดีมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีพอใช้ สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และพบว่ามีเด็กกลุ่มอาการนี้ที่สามารถเรียนจนประสบผลสำเร็จในระดับปริญญาเอก 2)ระดับอาการปานกลาง (Moderate Autism) เด็กออทิสติกกลุ่มนี้จะมีความล่าช้าในการพัฒนาการด้านภาษา การสื่อสาร ทักษะทางสังคม การเรียนรู้และการช่วยเหลือตนเอง และ 3)ระดับอาการรุนแรง (Severe Autism) สำหรับเด็กออทิสติกกลุ่มนี้ มีความล่าช้าทางพัฒนาการเกือบทุกด้าน ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และอาจเกิดภาวะอื่น ๆ ร่วม เช่น ปัญญาอ่อน พฤติกรรมรุนแรง เป็นต้น ซึ่งอย่างที่ได้อธิบายถึงข้างต้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมนั้น ผู้ที่สามารถเรียนร่วมได้ส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มเด็กออทิสติกที่มีระดับอาการน้อย สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ และสื่อสารกับผู้อื่นได้ในระดับหนึ่ง แต่ในเด็กที่มีปัญหาปานกลางจนถึงขั้นรุนแรง หรือขั้นที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ พบว่า ยังมีโรงเรียนที่เปิดรับเด็กเหล่านี้เข้าศึกษาอยู่น้อย ในโรงเรียนบางแห่งที่มีความพร้อม จึงเปิดห้องเรียนพิเศษ สำหรับเด็กที่มีปัญหาเหล่านี้ คือห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ สามารถจัดห้องเรียนคู่ขนานแก่เด็กออทิสติกได้เพียง ประมาณ 300 ห้องเรียน จากห้องเรียนประมาณ 40,000 ห้องเรียนทั่วประเทศไทย และพบว่าในจำนวนดังกล่าวนี้ ยังเป็นห้องเรียนคู่ขนานที่ไม่สมบูรณ์แบบอีกด้วย (มูลนิธิเด็กออทิสติกไทย, 2553)

การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกนี้มีความสำคัญคือเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กออทิสติก และเด็กที่มีอาการในกลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพทางวิชาการ และสังคมที่ไม่เท่ากัน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงทางด้านการเรียนรู้ และพฤติกรรมแตกต่างกัน ได้รับการฝึกฝนทักษะที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล เป็นการบูรณาการเอาการบำบัดทางด้านกายภาพ ด้านการแพทย์ ที่จำเป็นสำหรับบุคคลออทิสติก และเด็กที่มีความบกพร่องเข้าใจด้วย (สถาบันราชานุกูล, 2554) ซึ่งห้องเรียนแบบคู่ขนานนี้ มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีอาการในกลุ่มออทิสติกในระดับปานกลางถึงรุนแรงที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ โดยครูที่สอนต้องมีระดับความสามารถที่มากกว่าห้องเรียนปกติในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กออทิสติก รู้แนวทางการสอนเด็กออทิสติก รวมถึงต้องสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันท่วงที และการเรียนการสอนในทุกวิชานั้นมีความสำคัญมากกับเด็กเหล่านี้ รวมถึงตัวครูผู้สอนด้วย ครูผู้สอนในแต่ละวิชาจะต้องมีวิธีการสอน ที่จะทำให้เด็กออทิสติกเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาให้ สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ดังนั้นห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกจึงเป็นเสมือนห้องเรียนเพื่อการเตรียมความพร้อมของเด็กออทิสติก ก่อนที่จะไปสู่การเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ นักเรียนในห้องปกติได้

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนคู่ขนานนั้น จะแบ่งระบบการจัดการออกเป็น 3 ระบบ ได้แก่ 1)ระบบเชื่อมต่อ คือการเชื่อมต่อกิจกรรมของห้องเรียนคู่ขนานให้เข้ากับกิจกรรมของห้องเรียนปกติ 2)ระบบส่งต่อ คือ การให้นักเรียนห้องคู่ขนานได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในบางรายวิชา 3)ระบบถ่ายโอน คือ เตรียมพร้อมให้เด็กในชั้นนี้ให้ไปสู่การเรียนในห้องเรียนปกติ (ธีรศักดิ์ กอวรกุล, 2548)

การเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนอย่างมาก ใช้แนวทางการสอนทฤษฎีหลายทฤษฎี ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาของเด็กออทิสติกแต่ละคนมากที่สุด ดังที่ สมทรง ตันประเสริฐ และคนอื่นๆ (2546) กล่าวว่า การจัดห้องเรียนคู่ขนาน ควรคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน จัดอุปกรณ์การเรียน มีแหล่งข้อมูลตามทักษะที่นักเรียนมีความโดดเด่น จัดสภาพในห้องให้ความรู้สึกสบาย อบอุ่น และมีบริเวณที่ถูกใจ ในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนนั้น ต้องสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนออทิสติก หลักสูตรกิจกรรมการฝึกทักษะเพื่อการบำบัด และหลักสูตรทั่วไปที่ใช้กับเด็กนักเรียนปกติในระดับชั้นที่สอดคล้องกับเด็กออทิสติกคนนั้นๆ รวมถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งระบุถึง กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ที่นักเรียนจะได้รับเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

กิจกรรมศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิถีทางที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนนั้นมีหลายชนิด ที่ครูจำเป็นต้องทำการศึกษาและจัดขึ้นให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตลอดจน เสริมทักษะ ประสบการณ์และเจตคติที่ดี ให้แก่ผู้เรียน สำหรับกิจกรรมศิลปะโดยทั่วไปนั้น สุลักษณ์ ศรีบุรี (2536) กล่าวว่า ศิลปะมีความสัมพันธ์กับชีวิตของมนุษย์ สามารถสร้างเสริมให้คนเกิดความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งยังช่วยให้สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และความสนใจต่าง ๆ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความพยายาม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยของคนให้ดำเนินไปในแนวทางที่ดีและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ศิลปะจึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษา และต้องจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนควบคู่ไปกับวิชาสามัญ สำหรับการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะกิจกรรมศิลปะจะเป็นกระบวนการในการพัฒนาเด็กออทิสติก ซึ่งได้แก่ การรับรู้ กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การรู้คิด ภาษา หรือแม้กระทั่งการปรับพฤติกรรม กิจกรรมศิลปะล้วนมีส่วนในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กออทิสติกทั้งสิ้น กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติกสำหรับการพัฒนาให้สู่การเรียนรู้ร่วมได้ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2533) กล่าวว่า

กิจกรรมศิลปะมีส่วนช่วยในการพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและด้านความรู้คิดให้แก่เด็กพิการได้เป็นอย่างดี ความรู้เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญสำหรับครูในการนำกิจกรรมศิลปะเพื่อไปใช้พัฒนาเด็กพิการ และ Phillip James (1983) ยังกล่าวอีกว่า ศิลปะสามารถเป็นสื่อกลางแสดงความรู้สึกภายในให้ปรากฏออกมา ศิลปะศึกษายังมีคุณค่าสำหรับเด็กปกติหรือเด็กพิเศษประเภทอื่นๆ กิจกรรมศิลปะมีคุณค่าและมีบทบาทสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ทั้งการแสดงออกทางอารมณ์จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารได้อีกทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็เด็กปกติหรือเด็กพิเศษ ศิลปะมีส่วนช่วยส่งเสริมประสบการณ์ด้านต่างๆให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการใช้ศิลปะเป็นพื้นฐานของการเรียนของเด็ก ออกทิสติก สามารถช่วยให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่าจะใช้กิจกรรมใดในการฝึกกระตุ้นพัฒนาการที่บกพร่องหรือปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ความสม่ำเสมอในการฝึก การให้กำลังใจ การยอมรับในผลงาน การชี้แนะแนวทางให้เด็กได้ปรับปรุงผลงานด้วยความคิดของตน (สิทธิพงษ์ ศรีสุขวงษ์, 2545)

การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับการสอนห้องเรียนคู่ขนานนับว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อไปพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเนื่องด้วยกิจกรรมศิลปะนั้นมีผลดีที่สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กออทิสติกอยู่ในหลายด้าน รวมถึงหน่วยงานเฉพาะทางเกี่ยวกับเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ได้นำกระบวนการทางศิลปะไปใช้สำหรับบำบัดเด็กออทิสติก และส่งผลดีต่อเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้การเรียนการสอนใด ๆ นั้นมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของการจัดกิจกรรมศิลปะ ดังที่ Phillip James (1983) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมของเด็กพิเศษสามารถจัดได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่ต้องปรับตัวอุปสรรค เนื้อหา ขั้นตอนการดำเนินการสอน สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผลให้เหมาะสม โดยการปรับนั้นสามารถทำได้โดยการพิจารณาจาก 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ ความสามารถ ความต้องการและความจำกัดในด้านต่างๆของผู้เรียน เพื่อการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสม 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดแนวทางและความจำเป็นที่เด็กควรได้รับ สิ่งใดที่เด็กควรได้รับการพัฒนา ก่อนหรือหลัง ซึ่งควรกำหนดให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน 3) การคัดเลือกกิจกรรมและวิธีสอน เพื่อให้ได้กิจกรรมที่มีส่วนช่วยพัฒนาความจำเป็นให้กับเด็ก และวิธีการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน และ 4) การประเมินผล เพื่อทราบว่าสิ่งที่สอนนั้นบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือไม่มีสิ่งใดที่ต้องพัฒนาเพิ่มขึ้นต่อไป

การศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกนั้นจึงมีความจำเป็น เพื่อรวบรวมแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก รวมถึงสามารถนำแนวทางที่ได้นี้ไปใช้พัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางด้านอื่นๆ รวมถึงการนำกิจกรรมศิลปะไปใช้ในลักษณะอื่นๆได้ อย่างเช่น การนำกิจกรรมไปใช้ในครอบครัว ใช้ในโรงพยาบาล สถาบันฟื้นฟูเด็ก ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 ที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็กออทิสติกใน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ เฉพาะระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เป็นโรงเรียนของรัฐในจังหวัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยเลือกแบบเจาะจงในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนสอนแบบห้องเรียนคู่ขนาน เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับนักเรียนออทิสติกที่เรียนในห้องเรียนคู่ขนาน ระดับประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ปีที่1-3 และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์กับเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา

3. ประเด็นของการศึกษาวิจัยครอบคลุมประเด็นที่เป็นองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมศิลปะ ได้แก่ 1)วัตถุประสงค์ 2)วิธีการ 3)สื่อและอุปกรณ์ และ4)การประเมินผล โดยประเด็นดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กออทิสติก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน หมายถึง กระบวนการหรือการสร้างกิจกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและพัฒนาผู้ปฏิบัติกิจกรรมไปในทางบวก เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เด็กได้แสดงออก โดยกิจกรรมนั้นเชื่อมโยงองค์ความรู้หรือกระบวนการทางศิลปะ โดยมีลักษณะของการจัดกิจกรรมอันคำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ในลักษณะของการบูรณาการที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ห้องเรียนคู่ขนาน หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กออทิสติก และเด็กที่มีความบกพร่องอื่นๆ ที่มีศักยภาพทางวิชาการ และสังคมที่ไม่เท่ากัน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงทางด้านการเรียนรู้ และพฤติกรรมแตกต่างกัน ได้รับการฝึกฝนทักษะที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล เป็นการบูรณาการเอาการบำบัดทางด้านกายภาพ ด้านการแพทย์ ที่จำเป็นสำหรับบุคคลออทิสติก และเด็กที่มีความบกพร่องเข้าใจด้วย (ธีรศักดิ์ กอวรกุล, 2548)

ออทิสซึม หมายถึง ความบกพร่องทางพัฒนาการ ด้านการสื่อสารด้วยภาษา ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น มักสังเกตเห็นอาการชัดเจนตั้งแต่อ่อนอายุ 3 ขวบ ความบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านต่างๆหลายด้าน พฤติกรรมที่หมกมุ่นกับตัวเอง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม มีความผิดปกติในการออกเสียง ภาษาพูด การใช้คำ มีพฤติกรรมซ้ำๆ(U.S.Department of Education, 1991 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2550)

ออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย ภาษาและจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางกายภาพ เนื่องจากมีหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2540)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร บทความวารสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ 1)ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์หรือมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กออทิสติก และ 2)ครูที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต
4. พัฒนาเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษา จนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ สามารถนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยได้
5. ดำเนินการทำจดหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย ติดต่อนัดหมาย และเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยตนเอง
6. วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

7.สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก ที่เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กออทิสติก ในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และแนวทางการแก้ปัญหาในชั้นเรียนในห้องเรียนคู่ขนาน ซึ่งมีความแตกต่างจากชั้นเรียนปกติ
- 2.ข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาปรับใช้กับวิชาอื่นๆได้ และปรับใช้กับเด็กที่มีลักษณะอาการใกล้เคียงกับเด็กออทิสติก หรือเด็กปกติได้ด้วย
- 3.ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการทำวิจัยครั้งต่อไปได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการ
วิจัย โดยเรียบเรียงและนำเสนอต่อไปนี้

1. เด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก จัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า เด็กพิเศษ ซึ่ง วารี ธีระจิตร (2545) ได้ให้ความ
หมายว่า คือเด็กที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางกาย
สติปัญญา อารมณ์ หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้ รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือน ต่อพัฒนาการ
ด้านต่างๆ ของเด็ก เด็กพิเศษจึงมีความต้องการและจำเป็นที่จะต้องจัดบริการทางการแพทย์ และ
การศึกษาพิเศษ เพื่อให้เด็กเหล่านี้ สามารถพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ไปในทางที่
ดี ใกล้เคียงปกติได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล คำว่า พิเศษ ที่ปรากฏในความที่กล่าวมา
ข้างต้น มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Exceptionality ซึ่งหมายถึง ความเบี่ยงเบนด้านพัฒนาการ
และพฤติกรรมผิดปกติอย่างมากและอย่างชัดเจนทั้งทางบวกและทางลบ อันได้แก่ เด็กที่มีความ
บกพร่องทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม ฯลฯ

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม
ด้านการสื่อความหมาย ภาษาและจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทาง
กายภาพ เนื่องจากมีหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป (เพ็ญแข ลิ้มศิลา,2540)

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความล่าช้า หรือความผิดปกติทางพัฒนาการด้านสังคม
ภาษา การสื่อสาร มีพฤติกรรมแสดงออกแปลกๆ เช่นไม่สบตา ชอบทำอะไรซ้ำๆ กระตุ้นตนเอง
โดยไม่สนใจสิ่งแวดล้อม เช่น สะบัดมือ หมุนตัว ความผิดปกตินี้พบได้ในวัยก่อน 30 เดือน
(ศรียา นิยมธรรม,2550)

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่พัฒนาการล่าช้าทางสังคม การสื่อความหมายและ
จินตนาการแสดงให้เห็น โดยการมีพฤติกรรมที่ผิดไปจากเด็กในวัยเดียวกัน (กรมการแพทย์,
2546)

เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา การจินตนาการ
และกระบวนการคิด ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องของสมองส่วนที่มีหน้าที่เกี่ยวกับระบบ

ประสาทสัมผัส และการรับรู้ หรือจากสารเคมีที่ควบคุมการสั่งการของสมอง วินิจฉัยตามคู่มือการจำแนกโรคทางจิตเวชของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association, 1994) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Mesibov and Shea (1996) ได้กล่าวว่า เด็กออทิสติกนั้นมีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการ มีความผิดปกติอื่นๆหลายด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสติปัญญา การรับรู้ และด้านพฤติกรรม

สรุปได้ว่า เด็กออทิสติก คือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสังคม อันได้แก่ การสื่อสารกับผู้อื่น ภาษา การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีปัญหาทางด้านพัฒนาการ มีความผิดปกติทางด้านสมอง ประสบปัญหาทางการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นความผิดปกติในสมอง เด็กที่เป็นจะมีปัญหาเรื่อง การสื่อสาร ความสัมพันธ์ กับคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม เด็กบางคนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นและก็มีความฉลาด แต่เด็กบางคนเป็นเด็กปัญญาอ่อน ไม่พูด เด็กบางคนก็มีพฤติกรรมทำซ้ำซาก จะเห็นว่าเด็กแต่ละคนมีอาการไม่เหมือนกัน ความรุนแรงไม่เท่ากัน แต่จะมีปัญหาทางสังคม การสื่อสาร พฤติกรรม กล้ามเนื้อและความรู้สึก ซึ่งเด็กออทิสติกแต่ละคนจะมีอาการที่แตกต่างกันออกไป

1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม

สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึมนั้น มีผู้วิจัยมากมายที่กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดหลากหลายสาเหตุ ซึ่งก็มีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปสาเหตุของการเกิดที่เป็นข้อยืนยันได้อย่างชัดเจน

ศรีเวื่อน แก้วกังวาล (2550) ได้จำแนกสาเหตุจากแนวคิดต่างๆ ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 แนวคิดใหญ่ๆ ดังนี้ คือ 1) สาเหตุทางสภาวะจิตใจ แนวความคิดนี้เชื่อว่า ภาวะออทิสซึมในเด็กเกิดจากความสัมพันธ์ทางลบในครอบครัว เด็กป้องกันตนเองจากสิ่งรอบด้านด้วยการอยู่ในโลกของตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกกดดันและการปฏิเสธจากผู้ปกครอง (ทั้งในระดับสำนึกหรือได้สำนึก) ซึ่งแนวความคิดนี้ไม่ได้รับการยอมรับมากนักในปัจจุบัน แต่ก็มีที่น่าสนใจอยู่บ้าง โดยเฉพาะในแง่ของความกลัว ความกังวลของเด็กทารกที่เกิดใหม่รวมทั้งความเพ้อฝันในระดับจิตใต้สำนึกของเด็กทารกในครรภ์ (De Benedetti and Gaddini, R, 1993) 2) สาเหตุทางชีววิทยา โรคออทิสซึมมีสาเหตุจากภาวะต่างๆ มากมาย สิ่งใดก็ตามที่ทำให้ภาวะสมองผิดปกติไปอาจเกิดตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา ระหว่างการคลอดหรือภายหลังการคลอด เช่น มารดาเป็นโรคหัดเยอรมันระหว่างตั้งครรภ์ เด็กขาดออกซิเจนระหว่างการคลอด หรือ การเจ็บป่วย ของเด็กหลังคลอด มีหลักฐานแสดงว่า เด็กออทิสติกมีความผิดปกติทางหน้าที่สมอง ร้อยละ 25-30 มีอาการของโรคลมชักในระยะเริ่มต้น การตรวจคลื่นสมองด้วยไฟฟ้า พบว่ามีความผิดปกติของคลื่น

สมองแบบไม่เฉพาะเจาะจงมากกว่าเด็กทั่วไป จากการศึกษาวิจัยของแพทย์ทางระบบประสาท และทางพยาธิวิทยาพบว่าสมองของเด็กออทิสติก มีเซลล์สมองผิดปกติอยู่ 2 แห่ง คือ บริเวณที่ควบคุมความจำ อารมณ์และแรงจูงใจ และส่วนที่ควบคุมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ลักษณะของเซลล์ที่พบคือเป็นเซลล์ที่ไม่พัฒนาไปตามวัยของเด็ก

อมรา สุนทรธาดา (2552) กล่าวว่า กลุ่มอาการของเด็กออทิสติกโดยหลักๆมี 3 ประการ คือ ความบกพร่องด้านการสื่อสาร การปรับตัวเข้ากับสังคมและจินตนาการ ยังไม่มีการค้นพบสาเหตุที่แน่ชัดของโรคออทิสติกว่าเกิดจากอะไร ซึ่งการวิจัยของกลุ่มแพทย์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และมหาวิทยาลัยบริสตอล ประเทศอังกฤษ สันนิษฐานว่า สาเหตุที่ทารกเป็นออทิสติกอาจเกิดจากการที่มารดามีภาวะฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนสูงมากขณะที่ตั้งครรภ์ ทารกติดเชื้อไวรัสขณะคลอด ภาวะครรภ์เป็นพิษ หรือภาวะโภชนาการของแม่ รวมถึงภาวะโภชนาการของเด็กด้วย หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆเช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในร่างกาย อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการสรุปอย่างชัดเจนว่าอะไรเป็นสาเหตุหลักของโรคออทิสติก เพราะยังมีอีกหลายสาเหตุที่มีความน่าเชื่อถือและอาจเป็นไปได้ในเรื่องของสาเหตุของโรคออทิสติกนี้

จิราพร ศรีเจริญกาญจน์ (2551) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึมไว้ว่าเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้ 1) ความไม่สมดุลของเคมี จากความเชื่อที่ว่า กลุ่มเซลล์ในสมองที่ชื่อว่า Serotonergic activity สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานของระบบประสาทต่างๆ และมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกายและพฤติกรรมต่างๆ เช่น การนอน คุณณภูมิของร่างกาย การรับรู้ของประสาทสัมผัส ดังนั้นจึงมีการศึกษาพบว่า ประมาณ 1 ใน 3 ของกลุ่มออทิสติกที่นำมาทดลองจะมีระดับ Serotonin (สารสื่อประสาท ทำหน้าที่เป็นตัวนำคลื่นประสาท ให้มีการเคลื่อนไหวไปข้างหน้า) นอกจากนั้น สารตัวนี้ยังทำให้เส้นเลือดหดตัว ในเลือดสูง) แต่อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มโรคอื่นๆ ก็มีระดับ Serotonin ในเลือดสูงเหมือนกัน ดังนั้นก็ไม่สามารถชี้เฉพาะในอาการออทิสซึมจากการมีระดับ Serotonin ในเลือดสูงเพียงอย่างเดียวได้เพราะยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจน

2) ความผิดปกติทางพันธุกรรม จากการศึกษาพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดลักษณะต่างๆของคน ดังนั้นจึงทำให้นักวิจัยทั้งหลายให้ความสนใจประเด็นนี้มากที่สุดที่น่าจะนำไปสู่การเกิดภาวะออทิสซึมได้ จึงมีการให้ความสนใจเรื่อง Fragile X กันมาก เพราะจากการตรวจวิเคราะห์พบ Fragile X ในเด็กออทิสติกบางราย ซึ่งทำให้สามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า Fragile X เป็นสาเหตุหนึ่งของภาวะออทิสซึม และ Fragile X Syndrome (โครโมโซม x เปราะ) เป็นโรคหนึ่งที่มีปัญหาการเรียนรู้ และมีการร่างกายที่ผิดปกติ เช่นมีขนาดของหูใหญ่ จมูกยาว หน้าผากสูง นอกจากนี้ยังพบในเด็กปัญญาอ่อนอีกด้วย และ 3) สาเหตุอื่นๆ จากการที่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปของสาเหตุของการเกิดภาวะ

ออทิสซึมได้จึงยังมีสาเหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากสาเหตุดังที่ได้กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์ หรือระหว่างการคลอด ซึ่งปัจจัยสำคัญของปัญหาอาจเกิดจากการได้รับเชื้อไวรัส การรับประทานยาที่เป็นอันตราย การใช้สารเสพติดบางชนิด อุบัติเหตุโรคแทรกซ้อนบางโรค หรือแม้กระทั่งการมีความวิตกกังวลมากเกินไป

สาเหตุของอาการภาวะออทิสซึมนั้น ดูเหมือนจะยังไม่มีข้อสรุปจนกระทั่งปัจจุบัน การศึกษาถึงสาเหตุของการเป็นออทิสติกนั้น ยังมีการศึกษาค้นคว้ากันอยู่อย่างต่อเนื่องเรื่อยมา เพราะยังมีอีกหลายเรื่องที่ยังไม่รู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภาวะนี้ ซึ่งการรู้สาเหตุที่แน่ชัดนั้น เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่หนทางในการแก้ไข ป้องกัน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กเหล่านี้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เด็กออทิสติกได้ใช้ชีวิตได้อย่างปกติในสังคม

1.3 ลักษณะอาการของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกแต่ละคนนั้น มีลักษณะอาการที่หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป แต่อาการที่โดยภาพรวมแล้วเด็กออทิสติกก็มักมีลักษณะเหมือนกัน ความแตกต่างกันนั้นอาจมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูและการถูกพัฒนาที่แตกต่างกัน พัฒนาการของเด็กออทิสติกคนหนึ่งๆนั้นจึงย่อมไม่เหมือนกัน โดยมีผู้ที่กล่าวถึงลักษณะของเด็กออทิสติกดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2546) ที่จำแนกเป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆดังต่อไปนี้คือ 1) ปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับคนหรือสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือปัญหาในสังคม เช่น การไม่มีเพื่อนสนิท ไม่มีคนใกล้ชิดทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ถูกมองว่าเป็นคนแปลก ขาดความสนใจต่อสิ่งที่อยู่รอบกาย หรือไม่มีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ไม่สบตาคน ปลีกตัวออกจากสังคม ซอบอยู่คนเดียว และหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม 2) ปัญหาในด้านการพูดและภาษาเด็กออทิสติกมีปัญหาทางด้านการพูด และภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ซึ่งมีปัญหาการมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า เสียงพูดไม่ปกติ การไม่เข้าใจภาษา ไม่เข้าใจในความหมายที่เป็นนามธรรม ซึ่งปัญหาการสื่อสารนี้เป็นอุปสรรคมากต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก 3) ปัญหาในด้านพัฒนาการ เด็กออทิสติกนั้นมีปัญหาทางด้านพัฒนาการล่าช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านดังต่อไปนี้ คือ ด้านสติปัญญา ซึ่งเด็กออทิสติกมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ต่ำกว่าเด็กปกติ บางรายมีลักษณะคล้ายเด็กปัญญาอ่อน บางรายก็มีความจำดีเป็นเลิศ ด้านอารมณ์และสังคม เนื่องจากเด็กประเภทนี้มีปัญหาสำคัญทางการเข้ากับเพื่อน และการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้เกิดปัญหาพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม ส่วนด้านการเคลื่อนไหวนั้น เด็กออทิสติกบางรายมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว มีผลมาจากความบกพร่องทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก และ 4) ปัญหาในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสิ่งที่อยู่รอบตัว

อย่างเช่น การกระตุ้นตนเอง (Self-Stimulation) และการเคลื่อนไหวที่ซ้ำๆเหมือนเดิม การสนใจจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ และการมีลักษณะการตอบโต้หรือพฤติกรรมที่แปลกกว่าคนปกติ

Pittman, M (2007) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีปัญหาทางการสื่อสาร ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากกับเด็กออทิสติก ปัญหาเหล่านั้นได้แก่ การฟังและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ปัญหาการรับรู้ซึ่งเด็กออทิสติกนั้นมักไม่แสดงออกทางสีหน้า ภาษาท่าทางหรือสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึก เด็กออทิสติกมีปัญหาเรื่องของการตีความ และบอกให้อีกฝ่ายเข้าใจในบางอย่าง ไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่สามารถเข้าใจสถานการณ์ได้ ไม่เข้าใจว่าเรื่องใดจริง เรื่องใดโกหก ไม่สามารถคิดได้อย่างยืดหยุ่นและยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ยาก

เยาวยล ชุนแก้ว (2549) กล่าวถึงอาการที่พบร่วมในเด็กออทิสติกว่า นอกจากเด็กออทิสติกจะมีอาการที่บ่งเฉพาะให้เห็น พบว่ายังมีอาการอื่น ๆ ร่วมอีก ซึ่งอาการที่มักพบร่วมในเด็กออทิสติก ได้แก่ 1) ปัญญาอ่อน เด็กออทิสติกประมาณร้อยละ 70 มีสติปัญญาค่อนข้างต่ำ 2) สติปัญญาสูง เด็กออทิสติกประมาณร้อยละ 10-15 จะมีความสามารถสูงบางด้าน เช่น การวาดภาพ การจำที่ดีเลิศจนดูว่าผิดปกติ มีทักษะในการจำระยะยาวโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข เป็นต้น 3) อาการชัก เด็กออทิสติกร้อยละ 30 จะชักในช่วงวัยรุ่น เกิดอาการชักจะมีพฤติกรรมที่ถดถอยตามมา 4) โรคซึมเศร้า อารมณ์แปรปรวน จะเกิดขึ้นในช่วงเข้าสู่วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ มีพฤติกรรมแยกตัว 5) ปัญหาการกิน เลือกรับประทานอาหาร ปฏิเสธไม่ยอมกินอาหารบางชนิด กินสิ่งที่ไม่ใช่อาหาร การนอน เด็กออทิสติกร้อยละ 11-30 มีปัญหาในการนอนยาก นอนน้อย นอนไม่เป็นเวลา 6) ย้ำคิดย้ำทำ ร้อยละ 40-50 มีอาการย้ำคิดย้ำทำ 7) การตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น บางรายไม่สามารถทนเสียงดังได้ บางรายไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ 8) พฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายตัวเองพบได้บ่อยในเด็กออทิสติกทุกกลุ่มอายุ และ 9) กล้ามเนื้อ เด็กออทิสติกบางรายพบความผิดปกติของพัฒนาการทางกล้ามเนื้อร่วมด้วย เช่น การทรงตัวไม่ดีหกล้มง่าย

คูมาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีการรับรู้ทางสัมผัสที่ผิดปกติ บางครั้งก็มีความไวมาก (Hypersensitive) บางครั้งก็มีความไวน้อย (Hyposensitive) การกระตุ้นช่วยให้ประสาทสัมผัสทำงานได้ดีขึ้น ด้านความผิดปกติทางด้านอารมณ์ เด็กออทิสติก มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่น้อยเกินไป เช่น สีหน้าเรียบเฉย บางครั้งก็มีการแสดงอารมณ์ที่รุนแรงเกินไป เช่น กรีดร้องเมื่อไม่พอใจ

อาการของเด็กออทิสติกนั้น สามารถพบได้ตั้งแต่วัยทารก แต่โดยส่วนใหญ่จะรู้ได้ว่าเป็นออทิสติกหรือไม่ก็อายุประมาณ 1 ขวบไปแล้ว การที่จะดูว่าเด็กเป็นออทิสติกหรือไม่นั้น ต้องอาศัยการตรวจสอบประวัติอย่างละเอียดเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการทุก ๆ ด้านของ

เด็กตั้งแต่แรกเกิด การกินการนอนการขับถ่ายรวมทั้งการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผิดปกติไป จากเด็กปกติในช่วงอายุเดียวกัน การสังเกตระดับพัฒนาการของเด็กออทิสติกควรเปรียบเทียบกับ เด็กปกติในวัยเดียวกันด้วย อย่างไรก็ตามลักษณะอาการของเด็กแต่ละคน อาจปรากฏให้เห็นใน ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และยังคงแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรมอีกด้วย ดังนั้นผู้ปกครองที่เลี้ยงดูบุตร หลาน ควรตระหนักถึงความแตกต่าง และหมั่นสังเกตเด็กอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับการศึกษา หาความรู้ประกอบ เพื่อให้รู้เท่าทันสิ่งที่จะเกิดและแก้ปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา ก่อนที่จะ สลายเกินแก้ไขได้

1.4 การแบ่งประเภทของเด็กออทิสติก

เนื่องจากเด็กออทิสติกมีลักษณะอาการ และสาเหตุ ที่มีความแตกต่างหลากหลาย การ แบ่งประเภทก็ย่อมมีการแบ่งที่แตกต่างกันออกไปด้วย

Kutscher, M (2002) นักวิชาการของสหรัฐอเมริกา ได้จัดหมวดหมู่ของเด็กออทิสติกที่มี ลักษณะแตกต่างกันของเด็กออทิสติกไว้ 2 กลุ่มดังนี้

(1) กลุ่มที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการหลายด้าน (PDD-Pervasive Development Disorder)

(ก) ออทิสติก (Autistic Disorder) – บกพร่องทางสังคมและการสื่อสาร มี พฤติกรรมและความสนใจซ้ำๆ

(ข) แอสเพอร์เกอร์ (Asperger's Syndrome Disorder)- เด็กที่มีลักษณะอาการ คล้ายเด็กออทิสติก แต่จะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องการใช้ภาษา ที่เด็กออทิสติก จะพบปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสารมากกว่า

(ค) เรตต์ซินโดรม (Rett's Disorder) – ผู้ป่วยเกือบทั้งหมดเป็นเพศหญิง และ พบว่าเป็นโรคที่มีความเกี่ยวข้องกับพันธุกรรมมากที่สุด ความผิดปกติที่สามารถมองเห็น ได้คือ การไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของมือได้ หรือการเคลื่อนไหวร่างกาย มีความบกพร่องในเรื่องของภาษาเพื่อแสดงออกถึงความต้องการและการรับรู้ โดยใช้การ แสดงออกทางสายตาแทน มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

(ง) ซีดีดี (CDD-Children Disintegrative Disorder) – กลุ่มนี้มีความบกพร่อง ทางภาษา ทางสังคม ลักษณะเดียวกันกับเด็กออทิสติก แต่ในเด็กกลุ่มนี้จะมีความ บกพร่องอย่างเห็นได้ชัด ในอาการอื่นๆร่วมด้วย ได้แก่ ความผิดปกติทางด้านร่างกาย การ เคลื่อนไหว ระบบลำไส้ กระเพาะปัสสาวะ เป็นต้น

(จ) พีดีดีเอส ประเภทอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่มข้างต้น (PDD-NOS,

Pervasive Development Disorder-Not Otherwise Specified) – โดยกลุ่มนี้จะมีลักษณะอาการคล้ายกันแต่ไม่เหมือนกับกลุ่มอาการอื่นๆข้างต้น กล่าวคือ จะมีลักษณะอาการที่ไม่สามารถระบุในเกณฑ์การวินิจฉัยได้ และไม่ตรงตามเกณฑ์ใดๆ

(2) เป็นกลุ่มที่มีอาการออทิสติกว่รวม (Other Autistic Spectrum Disorder) เป็นกลุ่มที่ไม่อยู่ในนิยามของ DSM-IV แบ่งเป็น 5 กลุ่มย่อย

(ก) ออทิสติกที่มี ความสามารถสูง (High Function Autistic)

(ข) กลุ่มเด็กแอลดีที่มีความบกพร่องในการใช้ภาษาและถ้อยคำ (Non-Verbal Learning Disabilities – NVLD)

(ค) เด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อสารด้านการใช้ภาษา (Semantic Pragmatic Communication Disorder--SPCD) เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม

(ง) ไฮเปอร์เล็กเซีย (Hyperlexia) อาการของเด็กที่มีไหวพริบดีหรือสูงกว่าปกติกรณีที่พบ เช่น การสามารถอ่านหนังสือได้หรือจดจำได้เหนือกว่าเด็กวัยเดียวกัน แต่จะมีปัญหาในการสื่อสาร การพูด เป็นต้น

(จ) เด็กสมาธิสั้น (Attention Deficit Hyperactive Disorder--ADHD) ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะปรากฏอาการหนึ่งให้สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน คือการทำกิจกรรม หรือสนใจสิ่งใดในระยะเวลาอันสั้น ไม่สามารถอดทนรอได้ เป็นต้น

อย่างที่ได้อ้างไว้ข้างต้นแล้วว่า เด็กออทิสติกแต่ละบุคคลนั้นมีลักษณะอาการที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความรุนแรงของอาการอาจแสดงออกมาไม่เท่ากัน ซึ่งหากจำแนกประเภทตามระดับของอาการ อาจจำแนกออกอย่างกว้างๆได้เป็น 3 ระดับ ตามที่ นิรมล พัจนสุทร (2547) ได้อ้างไว้ดังนี้

(1) ระดับกลุ่มที่มีอาการน้อย เรียกว่า กลุ่ม Mild autism หรือบางครั้งเรียก กลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพสูง (high-function in autism) ซึ่งจะมีระดับสติปัญญาปกติ หรือสูงกว่าปกติ มีพัฒนาการทางภาษาดีกว่ากลุ่มอื่น แต่ยังคงมีความบกพร่องในทักษะด้านสังคม การรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของบุคคลอื่น ในปัจจุบัน มีผู้เรียกเด็กกลุ่มนี้ชื่อหนึ่งว่า แอสเพอร์เกอร์ - Asperger Syndrome ตามชื่อแพทย์ผู้ค้นพบ ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นทางวิชาการ ในการแจกแจงรายละเอียดของปัญหาเพื่อกำหนดแนวทาง การช่วยเหลือที่ชัดเจนขึ้น แต่โดยสภาพพื้นฐานความต้องการจำเป็นทั้งกลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพสูง กับกลุ่ม แอสเพอร์เกอร์ ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

(2) ระดับกลุ่มที่มีอาการปานกลาง เรียกว่า กลุ่ม Moderate autism ในกลุ่มนี้จะมี ความ

ล่าช้าในพัฒนาการด้านภาษาการสื่อสาร ทักษะสังคม การเรียนรู้ รวมทั้งด้านการช่วยเหลือตนเอง และมีปัญหาพฤติกรรมกระตุ้นตนเอง พอสมควร แต่สามารถพัฒนาจนถึงขั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และอาจเรียนในระบบได้ถึงระดับหนึ่ง

(3) ระดับกลุ่มที่มีอาการรุนแรง เรียกว่ากลุ่ม Severe autism ในกลุ่มนี้จะมีความล่าช้าในพัฒนาการเกือบทุกด้าน และอาจ เกิดร่วมกับภาวะอื่น เช่น ปัญญาอ่อนรวมทั้งมีปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรงมีพัฒนาการช้า หากไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการมาตั้งแต่ต้น จะสามารถพัฒนาได้แค่ช่วยเหลือตนเองได้ เรียนรู้อะไรไม่ได้มาก

Wing,L (1997) ได้อธิบายพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่แบ่งออกเป็นประเภทดังนี้ 1) กลุ่มแยกตัว (Alloof Child) เด็กจะแยกตัวออกจากผู้คน อาจเข้าหาคนเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย ไม่ใช่ความอบอุ่นทางใจ อาการกลุ่มนี้มักไม่มีภาษาสื่อสาร แต่เขายังต้องการความรัก ความเข้าใจเหมือนเด็กปกติ 2) กลุ่มยอมตาม (Passive Child) กลุ่มนี้มีลักษณะเหมือนกับตุ๊กตา ไม่มีชีวิตจิตใจ เหม่อลอย ยอมให้คนอื่นเข้าหา ร่วมทำกิจกรรมที่มีคนคอยควบคุมได้ แต่มักไม่เข้าใจความหมายของการกระทำ และ3)กลุ่มเข้าหาคน (Active but odd)มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลมากจนเกินไป จนเกินปกติ อาจแสดงอาการสนใจด้วยท่าทีที่แปลก

1.5 การวินิจฉัยโรคออทิสติก

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องของลักษณะอาการของเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นข้อสังเกตว่า คนทั่วไปก็สามารถวินิจฉัยอาการของเด็กได้ด้วยตนเอง หากมีการศึกษาทำความเข้าใจ

คู่มือการวินิจฉัยและสถิติของความผิดปกติทางจิต ที่เผยแพร่โดย American Psychiatric Association (1994) กล่าวถึง การวินิจฉัยเด็กออทิสติกว่า สามารถทำได้โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ โดยเด็กที่เป็นออทิสติกอาจจะมี ความผิดปกติอื่นๆ เกิดขึ้นร่วมด้วย เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปที่พบมาก คือปัญญาอ่อนนอก จากการสังเกตระดับพัฒนาการของเด็กว่าผิดปกติจากเด็กทั่วไปที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือไม่แล้ว อาจใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังต่อไปนี้

-ต้องพบอาการอย่างน้อย 6 อาการ จากข้อ (1),(2),(3) ดังนี้

(1) มีลักษณะบกพร่องทางสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างน้อยที่สุด 2 ลักษณะอาการ ดังต่อไปนี้

1.1 การไม่สามารถแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ นอกเหนือจากการใช้คำพูดได้ เช่น

การสบตา การแสดงออกทางสีหน้า การแสดงออกโดยท่าทาง และไม่สามารถควบคุม พฤติกรรมในการเข้าสังคมได้

1.2 การไม่สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการได้ เช่น การมีเพื่อน

1.3 การไม่แสดงอารมณ์ว่ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

(2) ความบกพร่องทางการสื่อสาร ซึ่งจะต้องพบอย่างน้อย 1 ข้อ ลักษณะอาการ ดังนี้

2.1 มีความล่าช้าหรือไม่มีพัฒนาการในด้านภาษา การพูด ไม่สามารถเข้าใจท่าทางในการสื่อความหมาย ท่าทางล้อเลียน

2.2 ในบุคคลที่สามารถพูดบ้าง ก็ไม่สามารถพูดโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม

2.3 มีลักษณะการพูดพูดซ้ำๆ พูดคำเดิมๆ และพูดภาษาแปลกๆ

2.4 ไม่สามารถเล่น ลอกเลียนแบบได้อย่างเหมาะสมตามวัย

(3) ความสนใจแบบกระทำซ้ำและตายตัว ซึ่งจะต้องพบอย่างน้อย 1 อาการดังนี้

3.1 มีความสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะสิ่งที่ผิดปกติ หมกมุ่นอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไป

3.2 การยึดมั่น ต้องกระทำตามขั้นตอนเหมือนเดิมทุกครั้ง

3.3 มีการเคลื่อนไหวซ้ำๆ เช่น กระดิกนิ้วมือไปมา การโบกมือไปมา การหมุนมือ เป็นต้น

3.4 มีความสนใจอยู่อย่างนั้น กับส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุ

ลักษณะพฤติกรรมต่างๆข้างต้น เป็นข้อบ่งชี้ที่มุ่งไปสู่การวินิจฉัยเพื่อหาข้อค้นพบว่าเด็กเป็นออทิสติกหรือไม่ และยังสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อีกว่า เด็กที่มีอาการออทิสซึม จะทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาหลายๆอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อตัวเด็กเอง รวมถึงคนรอบข้างอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ปกครองหรือผู้ที่ดูแลเด็กควรสังเกตถึงพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก เมื่อเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันอื่นๆว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร หรือไม่ด้วย เพราะการรู้และยอมรับอาการเมื่อพบว่าเป็นออทิสติก จะนำไปสู่การรักษาและพัฒนาเด็กเหล่านี้ได้เร็วขึ้นซึ่งเป็นผลดีกับพวกเขาอย่างแน่นอน

2. การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก

2.1 การศึกษาพิเศษ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน และมีความสำคัญกับคนทุกระดับชั้น รวมถึงบุคคลผู้พิการด้วย

เด็กออทิสติกจัดเป็นบุคคลผู้พิการ ซึ่งแน่นอนว่า การศึกษาก็มีความสำคัญกับพวกเขาเหล่านั้น ด้วย การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและผู้พิการอื่น ๆ นั้น ย่อมมีความแตกต่างจากเด็กปกติ เรียกกันว่า การศึกษาพิเศษ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การศึกษาพิเศษ คือการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญาจิตใจและ อารมณ์ได้เรียนรู้หรืออย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกายจิตใจและความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีปัญหาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพ ของตนได้อย่างเต็มที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึง การจัดการศึกษาพิเศษว่า เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือ พุพพล ภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส

ผดุง อารยะวิญญู (2539) ให้ความหมายของ การศึกษาพิเศษว่า หมายถึง การจัดการ ศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความบกพร่องด้าน สติปัญญา เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ เด็กพิการซ้ำซ้อน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและ สุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาด้าน อารมณ์ และสังคม หรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งเด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้จะไม่สามารถได้รับ ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ ดังนั้น การศึกษาพิเศษจึงมี ความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มพิเศษดังกล่าว ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษได้รวมถึง ด้านกระบวนการสอน วิธีการสอน เนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอนที่สนองตอบต่อความสามารถ และความต้องการของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล

ความต้องการให้เด็กออทิสติกนั้นสามารถใช้ชีวิตอยู่กันในสังคมได้อย่างปกติสุข เสมือน เป็นคนปกติ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีนั้น นอกจากต้องอาศัยบทบาทที่สำคัญจาก ครอบครัวแล้ว นอกเหนือไปจากนั้นโรงเรียนถือเป็นสถานที่สำคัญมาก ที่จะให้การศึกษาแก่เด็ก ออทิสติก และบ่มเพาะให้พวกเขาเหล่านั้นดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้รับช่วงต่อจาก ผู้ปกครอง ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติก ในด้านทักษะการดำรงชีวิต ทักษะทาง สังคม ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับคนพิเศษเหล่านี้ด้วย วารี ธีระจิตร (2545) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก พิเศษหรือเด็กพิการนั้น มีหลักการที่สำคัญคือการเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนและ

จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กพิการในแต่ละระดับและแต่ละประเภทและบำบัดฟื้นฟูให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เด็กพิการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาจนสามารถพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยจัดแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ 1) รูปแบบการเรียนในชั้นปกติตามเวลา เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือผิดปกติน้อยมาก เด็กพิการรูปแบบที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด 2) รูปแบบการเรียนร่วม เป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือผิดปกติแต่อยู่ในระดับที่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้การจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบนี้มุ่งให้เด็กพิการได้รับการศึกษา ในสภาวะที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุดเท่าที่แต่ละคนจะรับได้ และ รูปแบบเฉพาะความพิการ เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมากหรือพิการซ้ำซ้อนเป็นรูปแบบที่มีสภาพแวดล้อมจำกัดมากที่สุด แบ่งเป็น 4 แบบได้แก่

- (1) รูปแบบการเรียนการสอนในห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ
- (2) รูปแบบการเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง
- (3) รูปแบบการฟื้นฟูในสมรรถภาพในสถาบันเฉพาะทาง
- (4) การบำบัดในโรงพยาบาลหรือบ้าน

รูปแบบการศึกษาใดๆก็ตาม ล้วนแต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือมุ่งหวังในการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้า ผู้ปกครองที่จะนำเด็กพิเศษเข้าศึกษา จึงควรมีความรู้ความเข้าใจ ในการเลือกสถานที่หรือรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อประโยชน์อันสูงสุดแก่ผู้เรียน

2.2 หลักการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กออทิสติก

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กโดยทั่วไป นับว่ามีความสำคัญมาก รวมถึงเด็กออทิสติกด้วยนั้น ความแตกต่างของเด็กออทิสติก ปัญหาความบกพร่องต่างๆย่อมเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจมากเป็นพิเศษ เพื่อให้การพัฒนานั้นสำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้ทำหน้าที่พัฒนาควรคำนึงถึงหลักดังต่อไปนี้

ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2552) กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมของเด็กออทิสติก ก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา มีหลักการและเทคนิคดังนี้ 1) การฝึกให้เด็กเข้าใจคำสั่งง่ายๆ และสามารถตอบสนองได้บ้าง 2) ฝึกให้เด็กออทิสติกสามารถสื่อสารเกี่ยวกับความต้องการของตนเองได้บ้าง 3) ฝึกให้เด็กสามารถนั่งทำกิจกรรมได้นานพอประมาณหนึ่ง และ 4) เด็กที่จะมาเรียนจะต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่รุนแรงและก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

Autism Society of America (2012) กล่าวถึง การให้การศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกนั้น เป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับทั้งครูและผู้ปกครอง เพราะเด็กออทิสติกแต่ละคนมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่

ไม่ซ้ำกัน บางคนอาจมีระดับสติปัญญาสูงกว่าคนปกติแต่สำหรับบางคนอาจมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ เป้าหมายทางการศึกษาจึงต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับความสามารถทางปัญญาของเด็กแต่ละบุคคลด้วย

ดาร์ณี ศักดิ์ศิริผล และ คนอื่นๆ (2554) กล่าวถึง ความต้องการพิเศษทางด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติกว่าควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) การปรับแผนหรือตารางการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม 2) บุคคลออทิสติกจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ 3) การพัฒนาประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากบุคคลออทิสติกจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างจากบุคคลอื่น อาจจะไป น้อยมาก หรือบางคนไม่ตอบสนองเลย 4) ความช่วยเหลือด้านทักษะทางสังคม บางครั้งผู้สอนอาจจะต้องสอนว่าในสถานการณ์ใดควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่แตกต่างให้ด้วย 5) ผู้สอนควรมีการสาธิตให้ทำตามและบอกวิธีแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอนให้อย่างละเอียดและชัดเจน และ 6) ห้องเรียนควรมีการจัดเตรียมและแบ่งพื้นที่เฉพาะในการเรียนอย่างชัดเจนการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรหลีกเลี่ยงสิ่งรบกวนที่อาจจะแตกต่างกันไปในเด็กออทิสติกแต่ละคนเช่น แสงกะพริบของโคมไฟ หรือเสียงที่เกิดจากหลอดฟลูออเรสเซนต์

ในผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสมรรถนะในการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกในห้องเรียนรวม ของ พรหมณี หาญหัก และคนอื่นๆ (ม.ป.ป) กล่าวถึงพฤติกรรมของครูผู้สอนการเรียนรวมที่ส่งเสริมให้นักเรียนออทิสติกมีสมรรถนะในการเรียน ครูควรมีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อผู้เรียน รวมถึงปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนออทิสติกให้แก่เด็กปกติด้วย การให้เด็กออทิสติกได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปกติ และสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมเพื่อการจัดหากิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเขาในครั้งต่อไป การให้เด็กออทิสติกนั้นนั่งหน้าห้องขณะเรียน และครูควรพูดเสียงดังฟังชัด ให้ความใส่ใจและชื่นชมเมื่อมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่ซ้ำเติมเมื่อทำผิด การแต่งตัวของครูผู้สอนก็ควรมีความเหมาะสม ไม่ควรแต่งกายที่เป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็กและทำให้เสียสมาธิขณะเรียน อีกทั้งพฤติกรรมของเพื่อนในห้องเรียนของเด็กออทิสติกด้วยก็เช่นกันที่ส่งเสริมให้เด็กออทิสติกนั้นมีสมรรถนะการเรียน พฤติกรรมเหล่านั้นได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่เป็นออทิสติก การเป็นแบบอย่างที่ดี ช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม ช่วยตักเตือนเพื่อนหากมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนออทิสติก

ชูศักดิ์ จันทยานนท์ (2551) ได้ให้ข้อเสนอแนะของการพัฒนาการเรียนรู้ออทิสติกของเด็กออทิสติกว่า 1) ครอบครัว พยายามจัดหาโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ถ้ามีโปรแกรมอบรมพ่อแม่มีลูกออทิสติกควรเข้าไปมีส่วนร่วม ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์และครูในการดูแลเด็กที่บ้าน

ให้สมาชิกในครอบครัวได้มีส่วนร่วม ให้ความสนใจพี่หรือน้องของเด็กออทิสติกเพื่อว่าเขาจะได้ไม่รู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง พยายามอย่าให้พี่หรือน้องทำให้เด็กออทิสติกมีปมด้อย หรือรู้สึกถูกกด

2) ครูที่สอนในชั้นเรียน ช่วยแก้ปัญหาที่ดูเหมือนง่ายสำหรับเด็กทั่วไป เช่น สอนการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ยืดหยุ่นในบทเรียน หลีกเลี่ยงการสอนบทเรียนนามธรรม ไม่ใช้ภาษากำกวม ใช้คำสั่งที่ชัดเจนตรงไปตรงมา หากเด็กหงุดหงิดให้เด็กเปลี่ยนกิจกรรม หรือให้นั่งสงบนิ่งในช่วงเวลาหนึ่งก่อน ชี้แจงถึงกฎเกณฑ์ และตารางการเรียนการสอน ที่มีภาพประกอบ หากเด็กเรียนไม่เข้าใจ ต้องแบ่งซอยเนื้อหาให้มากขึ้นและสอนเป็นขั้นตอนอย่างช้าๆ ใช้วิธีการสอนและเครื่องช่วยสอนหลายชนิด เช่น วีดีโอ ทีวี วิทยู ฯลฯ อย่าถือพฤติกรรมของเด็กเป็นอารมณ์ ไม่เรียกเด็กด้วยชื่อเล่นหรือชื่อที่เพื่อนเรียกเพื่อล้อเลียน ไม่พูดวอกไปวนมา จัดโปรแกรมที่หลากหลายให้แก่เด็ก สอนวิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และ3) ผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดการเรียนการสอน ควรจัดสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียน สร้างโปรแกรมเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กและแพทย์

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กออทิสติกนั้น สิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือ การทำความเข้าใจในตัวเด็ก เพราะหากครูไม่มีความเข้าใจในความเป็นเด็กออทิสติก ก็อาจทำให้กระบวนการพัฒนาเด็กออทิสติกไม่ประสบผลสำเร็จ สำหรับการพัฒนาเด็กปกติก็ถือเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก ยิ่งเป็นเด็กออทิสติกแล้วก็ยิ่งมีความยากมากกว่าอย่างแน่นอน

2.3 สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กออทิสติก

การศึกษาที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ทุกเพศ ทุกวัย หรือแม้กระทั่งเด็กพิเศษแล้ว ถือว่าการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาให้พวกเขาได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในสังคม ได้ใกล้เคียงคนปกติมากที่สุด มูลนิธิออทิสติกไทย (2553) ได้มีการศึกษาพบว่าเด็กที่มีอาการปานกลาง หรือรุนแรงจะถูกปฏิเสธจากโรงเรียน เนื่องจากครูไม่สามารถจัดการปัญหาพฤติกรรมของเด็กได้ ในขณะที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าโรงเรียนจะสามารถดูแลเด็กได้ ส่งผลให้ผู้ปกครองประสบปัญหาในการหาโรงเรียนให้ลูก และผู้ปกครองเชื่อว่าการศึกษาพิเศษเฉพาะบุคคลออทิสติกมีความเหมาะสมมากกว่าประเภทอื่นๆ และผู้ปกครองต้องการห้องเรียนในระบบเรียนร่วม ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องในระดับปานกลางหรือรุนแรง และระบบบริการเสริมในโรงเรียน (Special Unit) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ สามารถจัดห้องเรียนคู่ขนานแก่เด็กออทิสติกได้เพียง ประมาณ 300 ห้องเรียน จากห้องเรียนเกือบ 40,000 ห้องเรียนทั่วประเทศ

พิมพ์พรรณ เมพสุเมธานนท์ และ สุวิพิชชา ประสุทธิธัญกิจ(ม.ป.ป)กล่าวถึง หน่วยงาน

และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยและ แนวโน้มการจัดการศึกษาพิเศษ ไว้ดังนี้

(1) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จะมีกรมประชาสงเคราะห์เป็นหน่วยงานหลัก ในการพัฒนารูปแบบของการดำเนินงานในลักษณะการสงเคราะห์ครอบครัว การฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลที่มีความบกพร่องโดยชุมชน และรูปแบบการให้บริการ คือ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ นั้นมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านอาชีพตามความถนัด ความเหมาะสมกับสภาพความพิการ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติได้ สถานสงเคราะห์ มีบทบาทในการอุปการะเลี้ยงดูและฟื้นฟูปรับสภาพบุคคลที่มีความบกพร่องที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระดับหนึ่ง มีความสุขตามอัตภาพ อย่างน้อยที่สุดสามารถช่วยตนเองได้ หรือคนกลับสู่สังคมได้

(2) กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดประเภท และลักษณะของคนพิการ รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การฝึกอาชีพ เผยแพร่ ความรู้ ฟื้นฟูสมรรถภาพ จัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ ภาษี 4 การจัดหาอุปกรณ์ การช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เป็นต้น

(3) กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับคนพิการที่อยู่ในสังกัด โดยมีหน่วยงานสังกัดดูแล ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่ง ตามความพร้อม

(4) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ได้กำหนดนโยบายและมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดทั้งส่วนกลาง และภูมิภาค ร่วมกันรับผิดชอบ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละกรม ดังนี้ 1)ทุกสำนักงานที่มีสถานศึกษารับผิดชอบจัดการเรียนร่วม ตามระดับการศึกษาที่แต่ละสำนักรับผิดชอบ 2)ให้จัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการเท่าที่จำเป็น และส่งเสริมให้ภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ 3)สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้คนพิการนอกระบบโรงเรียน ในหลักสูตรที่หลากหลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคล 4)สำนักงานที่ไม่ใช่สถานศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการสามารถจัดได้อย่างดี มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ตามนโยบายและภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมาย และ 5)ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตและจังหวัด ประสานงานทั้งกับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาหรือสถานพยาบาล เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาแบบองค์รวมตั้งแต่แรกเกิดหรือ

แรกพบความพิการ (พิมพ์พรรณ วรชุตินทร, 2545)

นุชนาถ สุนทรพันธุ์ (2533) กล่าวถึงแนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษไว้ดังนี้ 1) การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการควรเป็นการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ โรงเรียนไม่ควรแยกเด็กพิการออกจากเด็กปกติ เพราะถือว่าเป็นการแยกเด็กพิการออกจากสังคม และการลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการโดยเฉพาะใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าจัดห้องพิเศษในโรงเรียนปกติจะลงทุนน้อยกว่า 2) รัฐต้องขยายบริการทางการศึกษาพิเศษแก่เด็กพิการ ให้เท่าเทียมกับเด็กปกติ และจัดบริการให้แก่คนพิการหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว โดยจัดในรูปแบบของการฝึกอาชีพ สำหรับเด็กพิการ ที่มีความสามารถทางการศึกษาเป็นพิเศษ ควรส่งเสริมให้เรียนในชั้น สูง ๆ โดยการให้ทุนการศึกษา 3) ผลิตบุคคลากรที่มีคุณภาพ โดยกองการศึกษาเพื่อคนพิการควรร่วมมือกับ สถาบันที่ผลิตครูสาขาการศึกษาพิเศษ ตลอดจนสถาบันที่มีการสอนวิชาทางการแพทย์ จิตวิทยา และสังคมสงเคราะห์ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรไปจนถึงการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ 4) สนับสนุน และให้กำลังใจบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพิการ โดยการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเพิ่มเติมทักษะใหม่ ๆ ในการให้การศึกษแก่เด็กพิการ นอกจากนี้ควรให้ค่าตอบแทนครูที่สอนเด็กพิการสูงกว่าครูทั่วไป เพื่อเป็นกำลังใจตอบแทนความเสียสละและภาระหนัก ๆ หลายด้าน 5) โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของเด็กพิการ โดยการให้ความรู้และข้อเท็จจริงทางการแพทย์ เกี่ยวกับสภาพความพิการของเด็ก วิธีการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงขั้นตอนในการพัฒนาของเด็กพิการ 6) โรงเรียนการศึกษาพิเศษทุกแห่งควรมีนักสังคมสงเคราะห์ประจำโรงเรียน เพื่อช่วยดูแลเด็กพิการและออกไปให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง และ 7) รัฐควรส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพแก่เด็กพิการ

ประเทศไทยนั้นมีการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กออทิสติก โดยแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมเมื่อปี พ.ศ. 2511 ซึ่งเริ่มจากที่โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ ที่ได้เปิดทำการรักษาให้แก่ผู้ป่วยออทิสติก โดยเริ่มรักษาจากการประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ เรื่อยมา จากนั้นเองในช่วงปี พ.ศ.2521-2530 ก็ได้มีการถ่ายโอนความรู้ไปยังกุมารแพทย์ นำมาซึ่งการวินิจฉัยในแรกเริ่ม จากโรงเรียนในช่วงแรกที่ไมยอมรับเด็กผิดปกติเหล่านี้เข้าเรียน ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น จากเด็กออทิสติกที่ได้เรียนแต่ในโรงพยาบาล แต่ปัจจุบัน โรงเรียนก็เริ่มมีการจัดห้องพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเด็กเหล่านี้ เมื่อได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งครั้งมีการจัดกลุ่มเด็กออทิสติกว่าอยู่ในกลุ่มผู้พิการ เด็กออทิสติกก็ได้รับการช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐ และยังมีการตั้งชมรมจากการรวมตัวของกลุ่มผู้ปกครองที่มีลูกเป็นออทิสติก มีการจัดกิจกรรม การเผยแพร่ความรู้ และยังมีหน่วยงานต่างๆที่

ก่อตั้งเพื่อช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ขึ้นอีกมากมาย แนวโน้มสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ ไม่ว่าจะเฉพาะเด็กออทิสติกเอง หรือแม้กระทั่งเด็กผู้พิการอื่นๆดูเหมือนจะไม่ถูกละเลยไปจากแต่ก่อน และอาจทำให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมประเทศอื่นได้อย่างแน่นอน トラバドที่ทุกฝ่ายยังเห็นถึงความสำคัญของพวกเขาเหล่านี้

2.4 หน่วยงานและองค์กรสำหรับเด็กออทิสติก

หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องที่ให้การดูแลบุคคลออทิสติก ทั้งในด้านการให้การรักษา การให้การศึกษา สำหรับในประเทศไทย กรรทอง จุฬริชนีกร(2553) ได้จำแนกไว้ ดังต่อไปนี้

- (1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด จำนวน 76 แห่ง
- (2) โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์
- (3) สถาบันราชานุกูล
- (4) โรงพยาบาลเด็ก
- (5) โรงพยาบาลสวนดอก เชียงใหม่
- (6) สถาบันส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ
- (7) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ขอนแก่น
- (8) โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
- (9) โรงพยาบาลศูนย์จังหวัด
- (10) โรงพยาบาลราชวิถี
- (11) โรงพยาบาลศิริราช
- (12) โรงพยาบาลพระมงกุฎ
- (13) โรงพยาบาลรามาริบดี
- (14) โรงพยาบาลจุฬา
- (15) โรงพยาบาลตากสิน
- (16) ศูนย์สาธารณสุขสุข
- (17) มูลนิธิออทิสติกไทย
- (18) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติกเมืองพัทยา ชลบุรี
- (19) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก เลย
- (20) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก ภูเก็ต
- (21) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก ตรัง

- (22) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก สมุย
- (23) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก สุราษฎร์ธานี
- (24) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก นครศรีธรรมราช
- (25) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก กรุงเทพฯ
- (26) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก เชียงราย
- (27) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก เชียงใหม่
- (28) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก สระบุรี
- (29) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก กาฬสินธุ์
- (30) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก นนทบุรี
- (31) ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก ชลบุรี
- (32) สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม(ไทย)
- (33) ชมรมผู้ปกครองในเขตภาคกลาง
- (34) ชมรมผู้ปกครองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- (35) ชมรมผู้ปกครองในเขตภาคเหนือ
- (36) ชมรมผู้ปกครองในเขตภาคใต้
- (37) ชมรมผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาแก่บุคคลออทิสติกเป็นจำนวนมาก ทั้งส่วนที่เป็นของภาครัฐและภาคเอกชน เป็นผลมาจากปัจจุบันมีบุคคลออทิสติกเพิ่มจำนวนมากขึ้น การศึกษาและให้การฟื้นฟูเด็กออทิสติกนั้น จำเป็นต้องใช้บุคคลหลายกลุ่ม ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากสำหรับผู้ปกครอง การก่อตั้งมูลนิธิหรือองค์กรที่คอยช่วยเหลือบุคคลออทิสติกเป็นการลดช่องว่างของครอบครัวที่ไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะนำบุตรหลานเข้ารักษา ให้สามารถนำเด็กด้อยโอกาสเหล่านั้น ได้มีโอกาสเทียบเท่าเด็กทั่วไป

3. ทฤษฎีสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาเด็กออทิสติก

การเรียนการสอนมีความสำคัญในการพัฒนาเด็กออทิสติก แต่ด้วยความแตกต่างของเด็กออทิสติกที่ไม่สามารถใช้กระบวนการที่เด็กปกติใช้ในการพัฒนาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีทฤษฎีเฉพาะหรือ สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเด็กออทิสติกที่นำมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน

ผดุง อารยะวิญญู (2546) กล่าวถึง วิธีสอนและช่วยเหลือนเด็กออทิสติกที่สำคัญไว้ 10 วิธี ได้แก่

(1) ทีซ (TEACCH) ย่อมาจาก Treatment and Education of Autistic and Related Communication Handicapped Children ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยภาควิชาจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทแคลิฟอร์เนีย โดย Dr.Erick Schopler เป็นแนวทางการสอนเด็กออทิสติกและเด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อสารประเภทอื่น โดยเน้นการจัดสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก และการสอนอย่างเป็นขั้นตอนง่ายๆ

(2) เพ็คส์ (PECS) ย่อมาจาก Picture Exchange Communication System พัฒนาขึ้นโดย Dr.Mondy เป็นการสอนการสื่อสารกับเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพ ในการสื่อสารจะเริ่มจากการแลกเปลี่ยนภาพระหว่างคู่สนทนาสองคน โดยไม่พูดคุย หลังจากนั้นก็จะเริ่มพูดคุยกับเด็กทีละน้อย ในตอนแรกเด็กอาจจะยังไม่ได้ตอบแต่ต่อมาเด็กจะเริ่มได้ตอบโดยใช้ภาพ โดยใช้ภาษาท่าทางและใช้ภาษาพูดในที่สุด วิธี PECS แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนครูจะต้องสอนตามลำดับไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใหญ่หรือ ขั้นตอนย่อย ๆ ในแต่ละขั้นตอน ครูจะสอนข้ามขั้นไม่ได้ และจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนย่อยอย่างเคร่งครัด ขั้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแลกเปลี่ยนสิ่งของ

ขั้นตอนที่ 2 การขยายระยะเวลาให้ยาวขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การจำแนกภาพ

ขั้นตอนที่ 4 โครงสร้างของประโยค

ขั้นตอนที่ 5 การตอบสนองความต้องการของเด็ก

(3) การอ่านจิตใจ (Mind Reading) เป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในการสอนเด็กออทิสติกให้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น รวมไปถึงการคาดเดาว่าผู้อื่นคิดอะไรอยู่ในใจ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสอนให้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การสอนให้เข้าใจสภาวะข้อมูล และการสอนให้รู้จักการเล่นสมมุติ จุดมุ่งหมายสำคัญคือ การสอนให้เด็กออทิสติกได้เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นว่าผู้อื่นมีอารมณ์เช่นใด โดยฝึกให้เด็กเข้าใจและคาดเดาอารมณ์ของผู้อื่นจากการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางและจากการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เด็กออทิสติกมีลักษณะของการבודทางจิตใจ เนื่องจากเด็กออทิสติก ไม่เข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่น ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่เหมาะสมในสายตาของคนอื่น ทำให้เด็กเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ขาดเพื่อน ขาดความสัมพันธ์กับคนรอบข้างและไม่เข้าใจสิ่งที่ดำเนินไปรอบตัวอย่างดีพอ

(4) เรื่องเกี่ยวกับสังคม (Social Story) เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสอนทักษะทางสังคม

แก่เด็กออทิสติก และเด็กอื่นที่ขาดทักษะทางสังคม เรื่องเกี่ยวกับสังคมอาจเป็นเรื่องหรือข้อความที่อธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในสังคม ซึ่งจะช่วยให้เด็กออทิสติกเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น เรื่องเกี่ยวกับสังคมนั้นจะเน้นในเรื่องต่อไปนี้เป็นสำคัญคือ ลักษณะทางสังคมที่สำคัญ ปฏิกริยาโต้ตอบที่เราคาดเดาว่าจะเกิดขึ้นจากคนทั่วไป และจากเด็กออทิสติก รวมถึงเหตุผลที่เด็กแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเช่นนั้น เรื่องเกี่ยวกับสังคม มีประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก ที่มีความบกพร่องปานกลางไปจนถึงกลุ่มที่มีความสามารถสูง ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงวัยผู้ใหญ่ และอาจนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่ขาดทักษะทางสังคมได้ด้วย

(5) ฟลอร์ไทม์ (Floor Time) เป็นวิธีการคิดค้นขึ้นโดย Stanley Greenspan แพทย์แห่งศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยในวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา โดยจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อฟังเด็ก โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เล่นบนพื้นหรืออาจเป็นการพูดคุยกับเด็ก ณ สถานที่อื่น ๆ ก็ได้ เพื่อให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมเดียวกับเรา สื่อสารแบบ 2 ทิศทาง โดยเป็นการโต้ตอบซึ่งกันและกัน เพื่อการเข้าใจความหมายร่วมกัน เข้าใจอารมณ์และความคิดโดยกิจกรรมฟลอร์ไทม์ นั้น มีหลัก 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสังเกต(Observant) เป็นการสังเกตพฤติกรรมของเด็กทั้งลักษณะการแสดงออก ท่าทาง สีหน้า ฯลฯ โดยสังเกตว่าเด็กมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบข้างมากน้อยเพียงใดและเข้าใจในสิ่งที่ดำเนินอยู่หรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 เข้าหาเด็ก เริ่มการสื่อสาร(Approach open Circle of Communication) หลังจากที่ทราบข้อมูลเบื้องต้นจากการสังเกตแล้วครูก็เริ่มต้นที่จะเข้าหาปฏิบัติสัมพันธ์กับเด็กอย่างค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป เป้าหมายเพื่อให้เด็กเริ่มสื่อสารกับเราก่อน

ขั้นตอนที่ 3 คล้อยตามเด็ก (Follow the Child 's Lead) การร่วมกิจกรรมกับเด็กเล่นกับเด็กโดยที่ครูนั้นพยายามคล้อยตามเด็กเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเล่น ซึ่งจะนำไปสู่การมีความเชื่อมั่นมากขึ้นของเด็ก

ขั้นตอนที่ 4 เพิ่มเติมและขยายความ (Extend Expand Play) เพื่อครูเล่นพูดคุยลักษณะที่คล้อยตามเด็กครูก็เริ่มขยายความสนทนาให้มากขึ้นมีคำถามในทางสร้างสรรค์ถามเพื่อชักจูงให้เด็กตอบ

ขั้นตอนที่ 5 ปิดการสื่อสาร (Child Close The circle of communication) เป็นการสิ้นสุดเรื่องที่คุยกัน

(6) ฟาสท์ฟอร์เวิร์ด (Fast For Word) เป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการฝึกฟังแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมถึงเด็กออทิสติกด้วย เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นโดย Dr. Paula Tallal และ Dr. Michael Merzenich ซึ่งมีการทดลองแล้วว่ามีผลดีต่อการสอนเด็กให้มีทักษะในการฟัง ซึ่งนำไปสู่การสื่อสารด้วยภาษา วิธีการ Fast For Word เน้นเกี่ยวกับเสียงในภาษา (Phoneme) หน่วยคำ (Morpheme) ความหมายของคำตลอดจนโครงสร้างของภาษา เสียงที่ไม่ใช้เสียงพูด และการจำแนกรูปทรง สี ด้วยการฟัง ฯลฯ

(7) การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (Applied Behavior Analysis) ใช้ชื่อย่อว่า ABA เป็นการนำวิธีการปรับพฤติกรรมมาใช้ในการสอนเด็ก และเหมาะสมอย่างยิ่งในการสอนหรือปรับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก วิธีนี้พัฒนาโดย อีแวน โลวาสส์ (Ivan Lovass) จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เช่นการมอง การปฏิบัติตามคำสั่ง การลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อย่างพฤติกรรมก้าวร้าว โดยวิธีการนั้นมี 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินพฤติกรรม คือก่อนลงมือช่วยเหลือเด็ก ต้องประเมินพฤติกรรมเสียก่อนว่า พฤติกรรมของเด็กคนนั้นเป็นอย่างไร เพื่อดูว่าพฤติกรรมใดที่ควรแก้ไข กำหนดพฤติกรรมหรือปัญหาที่ต้องการแก้ไขในเด็กแต่ละคนนั้น และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเส้นฐาน (Baseline) เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กว่าเกิดขึ้นบ่อยเพียงใด มีความรุนแรงหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 การให้ความช่วยเหลือ โดยใช้เทคนิค แรงเสริมเชิงบวก เช่นการให้รางวัล อาจเป็นพวกอาหารที่เด็กชอบ การชี้แนะ ให้เด็กเริ่มพฤติกรรมใหม่ๆ อาจโดยการพูด จับมือให้ทำ ทำให้เด็กดู หรือวิธีอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 การคงไว้ซึ่งพฤติกรรม เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือเด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ครูจำเป็นต้องให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้เด็กกลับไปแสดงพฤติกรรมเดิมอีก ครูต้องบันทึกผลพฤติกรรมของเด็กแต่ละครั้ง และทดลองวิธีการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำอีก

(8) การใช้ประสาทการรับรู้ร่วมกัน (Sensory Integration) หมายถึง การใช้ประสาทการรับรู้หลายๆด้านร่วมกัน เพื่อให้การรับรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น คือมีการใช้การรับรู้ทั้งในด้านการสัมผัส การเคลื่อนไหว การใช้ส่วนต่างๆของลำตัว การใช้สายตา การฟัง การลิ้มรสและการดมกลิ่น จุดมุ่งหมายหลัก เพื่อช่วยให้เด็กได้กลับเข้าสู่ภาวะแห่งการสงบ หรือตระหนักรู้ว่าตนเองจะต้องทำจิตใจให้สงบลง และเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวที่พบว่าเป็นปัญหาสำหรับเด็กออทิสติก บางราย วิธีการช่วยเหลือ ขั้นแรกคือการประเมินผลพฤติกรรมของเด็กก่อน จากนั้นจึงใช้วิธีการฝึก

ทักษะประสาทสัมผัสการรับรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กแต่ละคน

(9) กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นวิธีการที่นักกิจกรรมบำบัดนำมาใช้ เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ซึ่งกิจกรรมบำบัดจะช่วยให้เด็กสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้โดยไม่ลำบาก และเป็นความสามารถที่เหมาะสมกับวัย ลักษณะของการทำกิจกรรมก็จะเป็นเรื่องของการทำในสิ่งใกล้ตัว ฝึกการทำกิจวัตรโดยทั่วไป กิจกรรมบำบัดมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การรับประทานอาหาร การแต่งตัว ฯลฯ ได้ อยากรเป็นอิสระโดยไม่ต้องมีคนมาช่วยเหลือ ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย ช่วยให้เด็กมีความปลอดภัย ไม่ได้รับอันตรายเมื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และช่วยพัฒนาทักษะทางวิชาการ

(10) หนังสือการ์ตูน (Comic Book) เป็นการนำภาพวาดจากการ์ตูน ที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ขันของคู่สนทนา การ์ตูนที่นำมาใช้ไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือ อาจอยู่ในรูปแบบอื่น ๆ ก็ได้ เช่น การ์ตูนจากคอมพิวเตอร์ แผ่นพับ หรือชุดการสอน ลักษณะของการ์ตูน ครูอาจใช้เรื่องของสีเข้ามาประกอบ ใช้สีแสดงอารมณ์ความรู้สึก หรือเป็นตัวแทน นอกจากการเข้าใจอารมณ์คนแล้ว การ์ตูนยังช่วยให้เด็กเข้าใจภาษาและความหมายของสิ่งที่การ์ตูนพยายามจะสื่อสารด้วย ในการสนทนาครูจะเริ่มพูดคุยทั่ว ๆ ไปก่อนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง เมื่อเด็กพร้อมแล้ว ครูจึงเริ่มสนทนาบทสนทนาในเรื่อง ครูถามเด็กเกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของตัวการ์ตูนด้วย นอกเหนือจากทฤษฎีที่ใช้พัฒนาเด็กออกทิสติกดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีกระบวนการพัฒนาเด็กออทิสติกที่ปัจจุบันเริ่มเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางนั่นคือ ศิลปะบำบัด

ความสำคัญของศิลปะบำบัด นายแพทย์ทิวศัคดี สิริรัตน์เรขา (2550) กล่าวว่า ศิลปะบำบัด (Art therapy) คือ การบำบัดรักษาทางจิตเวชรูปแบบหนึ่ง ที่ประยุกต์ใช้กิจกรรมทางศิลปะ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินทางจิตวิทยา เพื่อเปิดประตูเข้าสู่จิตใจในระดับจิตไร้สำนึก และเลือกใช้กิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้น จากแนวคิดที่ว่า ศิลปะ คือหนทางแห่งการปลดปล่อย อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ตามความต้องการของแต่ละคน เด็กก็เช่นกัน พวกเขาต้องการ สิทธิ เสรีภาพ ที่จะแสดงออกซึ่ง ความต้องการของเขาอย่างมีความสุข พวกเขาต้องการโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตัวเองในด้าน การเรียน การเล่น และการแสดงออกต่างๆ ศิลปะบำบัด มีประโยชน์ในด้านการพัฒนาอารมณ์ สติปัญญา สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานการเคลื่อนไหวของ

ร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กระตุ้นการสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคมอีกด้วย ศิลปะบำบัดมีรูปแบบแตกต่างกันไปในผู้รับการบำบัดแต่ละคนที่มีสภาพปัญหาแตกต่างกัน เทคนิคที่ใช้ เช่น บั๊นดิน วาดภาพ ระบายสี ถักทอ กิจกรรมทางดนตรี เล่นละคร หรือบทบาทสมมติ โดยนักศิลปะบำบัดจะพิจารณาเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และรูปแบบที่หลากหลายเหล่านี้ เพื่อเป็นทางเลือกที่จะระบายความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจตนเอง และจัดการกับความรู้สึกได้ตามความเหมาะสมของผู้เข้ารับการบำบัดแต่ละคน สื่อที่มีโครงสร้าง (structure media) เช่น ดินสอ สีไม้ สีเทียน ใช้สำหรับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บำบัดกับผู้รับการบำบัด ใช้แทนการสื่อสารด้วยถ้อยคำ สื่อที่ยืดหยุ่นได้ (Loose media) เช่น สีน้ำ ดินน้ำมัน ใช้ลดความตึงเครียด ผ่อนคลายอารมณ์ และระบายความรู้สึกนึกคิดออกอย่างอิสระ ขั้นตอนหลักในการทำศิลปะบำบัดมีการแบ่งอยู่หลายแบบ โดยรวบรวมสรุป และเทียบเคียงกับ ขั้นตอนการทำจิตบำบัด แบ่งเป็นขั้นตอนหลัก “4 E” ดังนี้คือ 1) Established rapport (สร้างสัมพันธ์ภาพ) 2) Exploration (ค้นหาปัญหา) 3) Experiencing (ทบทวนประสบการณ์) 4) Empowerment (เสริมสร้างพลังใจ) เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในกระบวนการทางศิลปะบำบัด คือ การสนับสนุน เสริมสร้างกำลังใจ (Supportive) ทำได้โดยให้ความสนใจ ให้กำลังใจ และการชมเชย เมื่อทำได้สำเร็จ หรือมีความพยายามเพิ่มขึ้น ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่สงบ ปลอดภัย และทำที่เป็นมิตร และการตีความหมายที่ซ่อนเร้นภายในจิตใจ (Interpretation) ทำได้โดยการตีความสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เห็น สีที่ใช้ ภาพที่วาด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น นักศิลปะบำบัดจะทำงานร่วมกับจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาเป็นทีมงานเดียวกัน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวผู้รับการบำบัด ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถเล่าถึงความคับข้องใจของตน หรืออาจไม่รู้ตัวว่ามีปัญหาเกิดขึ้น โดยเฉพาะในเด็ก ในการทำศิลปะบำบัดทุกครั้ง ควรมีการบันทึกให้เห็นถึงกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อารมณ์ และข้อสังเกตต่างๆ ลงในแฟ้มประวัติผู้ป่วย เพื่อวางแผนร่วมกับทีมงานที่ให้การบำบัดรักษา และกำหนดแนวทางในครั้งต่อไป เมื่อสิ้นสุดการบำบัดแล้ว จะทำอย่างไรกับผลงานทางศิลปะที่เกิดขึ้นระหว่างการบำบัด ซึ่งผู้ที่ตอบคำถามนี้ได้ดีที่สุดคือผู้รับการบำบัดนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเด็กออทิสติกไม่ว่าจะด้านใด ต้องได้รับการเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้าง ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของกระบวนการการพัฒนานี้เป็นสิ่งสำคัญ ที่คนรอบข้างต้องพิจารณา การพัฒนาเด็กปกติยังต้องใช้ระยะเวลา แล้วกับเด็กออทิสติกด้วยแล้วยิ่งต้องมากกว่า

4. การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

สาระสำคัญของการจัดการแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกนั้น สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้คือ

4.1 แนวคิดการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ธีระศักดิ์ กอวรกุล (2548) กล่าวว่า ความรู้ทางวิชาการเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของเด็ก ในการที่จะเรียนรู้เรื่องราวและสิ่งต่างๆ รอบตัวต่อไป เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้คนในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่สำหรับเด็กออทิสติกนั้น ยังมีอุปสรรคบางอย่างที่ขวางกั้นเด็กจากการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางวิชาการ และอุปสรรคนั้นก็คือ ข้อบกพร่องต่างๆ ในตัวเด็กเอง สถานศึกษาไม่เป็นเพียงแต่สถานที่ ที่เด็กจะได้รับการเรียนรู้ทางวิชาการ แต่จะรวมถึงการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในสังคม เรียนรู้เรื่องเพื่อน กฎระเบียบต่างๆ ในสังคม เรียนรู้พฤติกรรมมารยาทอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่สำหรับเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการจะมีข้อบกพร่องที่ขัดขวางการเรียนรู้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการศึกษาที่จะทำให้เด็กกลุ่มนี้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ กล่าวคือจะต้องมีการจัดการศึกษาที่บูรณาการวิชาการเข้ากับการบำบัดและลดทอนข้อบกพร่องต่างๆ ของเด็ก พร้อมทั้งสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมร่วมกับเด็กอื่นๆ ในการเรียนรู้ จึงได้มีแนวคิดของการจัดการที่บูรณาการจากแนวคิดที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และการจัดการศึกษาพิเศษผสมผสานรวมกัน เป็นการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานโดยเด็กทุกคนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา มีความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ มีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกันในความเป็นนักเรียน โดยการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานนี้ จะให้ความสำคัญของทุกชั้นตอน เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถประสานงานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสนับสนุนให้เด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้ทักษะความรู้ต่างๆ ได้จากสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สภาผู้ปกครองบุคคลที่มีความแตกต่างในโครงสร้างระบบการทำงานของสมองกลุ่ม PDDs. (Pervasive Developmental Disorders) (2546) กล่าวว่า ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก หมายถึง ห้องเรียนพิเศษ ที่ทางสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดหาไว้เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของเด็กออทิสติกโดยเฉพาะ และจะมีกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกเรื่องที่เด็กต้องได้รับการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเรียนร่วมกับเพื่อนปกติ ในห้องเรียนปกติ การจัดห้องเรียนคู่ขนาน จะเป็นการจัดการที่มุ่งเน้น พัฒนาศักยภาพของเด็กออทิสติก จนสามารถเรียนรวมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติได้ โดยก่อนหน้านั้น เด็กจะต้องได้รับการกระตุ้น และเสริมสร้างทักษะในด้านต่างๆ ทุกด้าน

รวมถึงด้านวิชาการความรู้ ตามกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.2 หลักสูตรการเรียนการสอนในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

เนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กออทิสติกนั้น มีเป้าหมายเพื่อ ลดและขจัด ข้อบกพร่องต่างๆที่มีของเด็ก พัฒนาทักษะที่จำเป็นซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อเด็กในการเรียนรู้ พัฒนา ศักยภาพทุกด้านของเด็ก จนเด็กออทิสติกสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติได้ โดย สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่องคือ (สมทรง ต้นประเสริฐ และคนอื่นๆ,2546)

(1) การลดและขจัดข้อบกพร่องของเด็ก ด้วยข้อบกพร่องที่แตกต่างกัน และมากน้อย ไม่เท่ากัน และ ข้อบกพร่องเหล่านั้นก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ รวมถึงทักษะในเรื่องอื่นๆ ของเด็ก ดังนั้น การลดและขจัดข้อบกพร่องต่างๆที่มีอยู่นั้น จึงเป็นเรื่องที่เด็กออทิสติกต้องได้รับการเรียนรู้เพื่อ กำจัดสิ่งที่มาขวางกั้นการเรียนรู้เหล่านั้น

(2) ข้อบกพร่องต่างๆเช่น การพูด การสื่อสาร การเลียนแบบ การปฏิบัติตามคำสั่ง ข้อบกพร่องทางกายภาพ การพัฒนาของกล้ามเนื้อใหญ่และเล็ก พฤติกรรม เป็นต้น ซึ่งเด็กจะ ได้รับการแก้ไขข้อบกพร่องนี้ ในห้องเรียนคู่ขนาน

(3) ทักษะในการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily living Skills) เป็นทักษะที่เด็กจะต้องเรียนรู้ทั้ง ที่บ้าน และ สถานศึกษา เช่น การแปรงฟัน การแต่งตัว การรับประทานอาหาร ฯลฯ รวมถึงการ กระตุ้นทักษะทางสังคม การปฏิบัติตามกฎของสังคม เช่น การเข้าแถว การรอ การกล่าวคำขอโทษ ขอบคุณ เป็นต้น

(4) เนื้อหาทางวิชาการ หมายถึง เนื้อหาวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาปกติ ซึ่งอาจต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก เช่น การใช้สื่อที่เป็นรูปภาพประกอบ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น โดยการบูรณาการหลอมรวมเอาหลักสูตรการบำบัดทางกายภาพ ด้านการแพทย์ทุกด้านสำหรับออทิสติกเข้ากับหลักสูตรแกนกลางของนักเรียนปกติไปในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ เป็น หลักสูตรคู่ขนานเฉพาะบุคคลออทิสติกในแต่ละระดับอายุช่วงชั้น สำหรับ นักเรียนแต่ละคนในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก และให้ทักษะด้านสังคม เป็นหนึ่งใน 9 กลุ่มของ สาระการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนออทิสติกของห้องเรียนคู่ขนาน

4.2.1 วิธีการจัดการศึกษา

ธีรศักดิ์ กอวรกุล (2548) กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนาน จะมีวิธีการจัดการเริ่มตั้งแต่ เด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และมีการจัดการต่อเนื่องไปจนกระทั่งเด็กมี

ความสามารถ หรือมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนปกติได้ โดยรูปแบบการจัดการศึกษานั้นประกอบไปด้วย การคัดกรอง ซึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างแรกนั้นคือ ศักยภาพของเด็กแต่ละคน การจัดการศึกษาแบบ ห้องเรียนคู่ขนานนี้ จะมีการคัดกรองเด็กโดยใช้ศักยภาพของแต่ละคนเป็นเกณฑ์ โดยพิจารณาประเด็น ที่สำคัญๆคือ 1)อายุของเด็ก 2)ความสามารถเชิงวิชาการ 3)ทักษะทางสังคม 4)ความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวัน และ5)ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ซึ่งระบบการจัดการคู่ขนาน ได้แบ่งระบบการจัดการในห้องเรียนคู่ขนานไว้ 3 ระบบดังนี้

(1) ระบบเชื่อมต่อ - เด็กที่มีอาการรุนแรงจะเริ่มต้นการเรียนรู้ในช่วงนี้ โดยที่เด็กจะได้รับ การช่วยเหลือทุกๆด้าน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของเด็กซึ่งเป็นสิ่งที่มาขัดขวางการเรียนรู้ อย่างเข้มข้น ทั้งเรื่องการฝึกพูด การปรับพฤติกรรม กายภาพบำบัด การบำบัดทางการแพทย์ ในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ในขณะที่เดียวกัน เด็กจะได้รับการกระตุ้น ทักษะทางสังคม จากสถานการณ์จริง กับเด็กปกติในวัยเดียวกัน เช่น การเข้าแถว การเล่นเป็นกลุ่ม มีการเชื่อมต่อกับเด็กปกติในวัยเดียวกัน หรือ ใกล้เคียง โดยมีครูประสานกิจกรรมเป็นพี่เลี้ยง เป็นคนคอยกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในทักษะสังคมนั้นๆ

(2) ระบบส่งต่อ - เด็กที่มีความสามารถระดับปานกลาง หรือ เด็กกลุ่มที่มีอาการรุนแรง ที่สามารถพัฒนาทักษะ หรือ มีศักยภาพที่พอจะเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติได้ เป็นบางราย กิจกรรมหรือบางรายวิชา เช่น วิชาศิลปะ ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้เด็กมีความสามารถก็จะทำการส่งต่อให้เด็กไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติ โดยเด็กจะได้เรียนรู้จากครูผู้สอนทั่วไป ซึ่งในระยะแรกอาจต้องใช้ระบบ ครูผู้สอนร่วมกัน (Co-Operation Teacher) โดยมีครูผู้สอน 2 คน ครูคนหนึ่งสอนผู้เรียนปกติอีกคนหนึ่งสอนผู้เรียนออทิสติก ขณะสอนเรื่องเดียวกัน

(3) ระบบถ่ายโอน - เด็กที่มีอาการเพียงเล็กน้อย หรือ เด็กที่สามารถผ่านระบบส่งต่อได้ จะถ่ายโอน ไปสู่ระบบการจัดการระยะถ่ายโอนนั้น ทั้งคณะครูคู่ขนานและครูผู้สอนห้องเรียนปกติจะต้องทำงานร่วมกันคือ ระยะแรกของการถ่ายโอน เด็กที่ได้รับการสอนเสริมอย่างเข้มข้นโดยคณะครูคู่ขนานระยะกลางของการถ่ายโอน เด็กจะได้รับการ สอนเสริมร่วมกันระหว่างคณะครูห้องเรียนคู่ขนาน กับ ครูผู้สอนในห้องเรียนปกติ

ระยะสุดท้ายของการถ่ายโอน การสอนเสริมหรือการจัดการต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก ในระยะนี้ จะกระทำเช่นเดียวกับเด็กปกติโดยทั่วไป และถือว่าการถ่ายโอนเด็กเข้าสู่สังคมอย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กออทิสติกที่ถูกถ่ายโอนไปแล้ว โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการถ่ายโอนคือ ศักยภาพด้านทักษะทางสังคมเป็นหลัก ทักษะทางวิชาการ ซึ่งเป็นเรื่องรอง ที่บางรายวิชาเด็ก

ออทิสติกอาจเรียนล่วงหน้าไปกว่าเด็กปกติ บางรายวิชาอาจตามไม่ทันเด็กปกติ นักเรียนออทิสติก จึงจะต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมต่อไปใน ห้องสอนซ่อมเสริมที่โรงเรียนได้จัดไว้ให้ ซึ่ง อาจจะต้องจัดตั้งขึ้นด้วยในระบบโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกกลุ่มที่มีปัญหาทางด้านวิชาการ

4.2.2 องค์ประกอบสำคัญของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

4.2.2.1 การจัดห้องเรียน - พิจารณาจัดสรรห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก

ออทิสติก จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพ และความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของเด็ก ด้วย กล่าวคือที่ตั้งของห้องเรียนคู่ขนาน ควรอยู่ในบริเวณอาคารเดียวกันกับอาคารเรียนผู้เรียน ปกติในระดับอายุช่วงชั้นเดียวกัน เช่น ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ระดับอายุช่วงชั้นประถม ก็อยู่ใน ส่วนของบริเวณอาคารเรียนของกลุ่มช่วงชั้นประถม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวก ในการเชื่อมต่อ ส่งต่อและถ่ายโอน ผู้เรียนออทิสติกกลับไปกลับมา ระหว่าง ห้องเรียนคู่ขนานกับห้องเรียนปกติหรือ ห้องกิจกรรมที่ต้องร่วมกับผู้เรียนปกติ และจะไม่ทำให้ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก โดดเดี่ยว แยก แยก หากตั้งแยกกันอยู่คนละบริเวณคนละอาคาร สภาพแวดล้อมในห้องเรียน จะต้องลดสิ่งรบกวน ต่างๆ ที่อาจรบกวนการเรียนการสอนได้ เช่น การติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ที่เคลื่อนไหววับแวม การจัด องค์ประกอบภายในห้องเรียนคู่ขนาน ต้องจัดสรรพื้นที่ในห้อง ให้สามารถที่จะใช้ฝึกและสอนสาระ เนื้อหาทักษะต่างๆได้ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน รวมถึงบริการต่างๆ เช่น การกระตุ้นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ การฝึกพูด การปรับพฤติกรรม เป็นต้น (สม ทรวง ต้นประเสริฐ และคนอื่นๆ, 2546)

4.2.2.2 ครูในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก - เพื่อให้การศึกษามี ประสิทธิภาพที่ดี ครูในการจัดการเรียนแบบห้องเรียนคู่ขนานควร ประกอบด้วย 1)ครูอำนวยการ ซึ่ง ทำหน้าที่ดูแลเรื่องทั่วไป และประสานในเรื่อง ความต้องการจำเป็นทางการศึกษาต่างๆ สำหรับ เด็ก เช่น ประสานงานระหว่างครูผู้สอน และ ครูผู้สอนปกติ ประสานงานกับหน่วยราชการในการ ขอรับความต้องการจำเป็นต่างๆ เช่น การบำบัดทางการแพทย์ เป็นต้น 2)ครูประจำชั้น คือ ครูปกติ (กรณีสถานศึกษานั้นๆไม่มีครูการศึกษาพิเศษ) ทำหน้าที่สอนเด็กตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP) อยู่ในห้องเรียนคู่ขนาน โดยมีครูประจำชั้น 1 คน ต่อห้องเรียนคู่ขนาน 1 ห้อง 3) ครู ประสานกิจกรรม คือ ครูปกติ ทำหน้าที่ช่วยสอนเด็ก ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ ทำหน้าที่ในการ เชื่อมต่อ ส่งต่อ และ ถ่ายโอนผู้เรียน สู่อะบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนปกติ โดยมีอัตราส่วนของครูประสานงานกับผู้เรียนออทิสติก ไม่เกิน 1 ต่อ 3 คน และจะเห็นได้ว่าการจัด การศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานนี้ ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดการ โดย มุ่งเน้นในเรื่องการลดทอน/ขจัดข้อบกพร่องต่างๆของเด็กออทิสติก พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะใน

ทุกๆด้าน เพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถ จะดำรงชีวิตได้ต่อไปอย่างเท่าเทียม และมีศักดิ์ศรีในสังคม (ธีรศักดิ์ กอวรกุล, 2548)

4.2.2.3 เพื่อนบัดดี้ - ที่ต้องบูรณาการเข้าไป ในการจัดการเรียนการสอน ของเด็กออทิสติก คือ ทักษะทางสังคม ซึ่งการสอนทักษะทางสังคมนี้ วิธีการที่ดีที่สุดก็คือ การที่เด็ก ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง จากสภาพแวดล้อมปกติ จากเพื่อนนักเรียนปกติ ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็ก จะต้องเผชิญและ เรียนรู้ในสังคม ชุมชนทั่วไปที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้นการเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องเด็ก ออทิสติก เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องถ่ายทอดสู่สังคม ที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง และ การยอมรับจากคนในสังคม สำหรับในสังคมของโรงเรียน ทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน ทุก ะดับ ทุกคนควรได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเด็กออทิสติก ทั้งเรื่องข้อบกพร่องต่างๆ ความ แตกต่าง เป็นต้น ที่สำคัญของระบบจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก คือ การค้นหา และจัดตั้ง เพื่อนนักเรียน ที่จะมาเป็น กลุ่มเพื่อนบัดดี้ของเด็กออทิสติก ซึ่งก็คงจะต้องเป็นเด็กที่ ยอมรับในความบกพร่อง และความแตกต่างของเด็กออทิสติก และ อยู่ในระดับชั้นการศึกษาที่เด็ก ออทิสติก จะเข้าไปเรียนร่วมด้วย ในห้องเรียนปกติ ซึ่งจะช่วยให้มากในการกระตุ้นพัฒนาการของ เด็กออทิสติก ทั้งเรื่องทักษะทางสังคม โดยเฉพาะเรื่องบุคลิกภาพ การใช้ชีวิตประจำวัน และ อื่นๆ

4.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกแต่ละคนนั้น มีความบกพร่องในแต่ละด้านมากน้อยแตกต่างกันไป การจัด การศึกษาให้เด็กออทิสติก จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงศักยภาพของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ และ การจัดการศึกษานั้นก็จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของเด็กด้วย โดยมีมุ่งพัฒนาทักษะของ เด็กที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาทักษะที่ยังไม่ดีของเด็กให้ดีขึ้น เพื่อให้ เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างสูงสุด การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนาน ใช้ หลักปรัชญาการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center)ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาในเรื่อง ต่างๆนั้น สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคน

4.3.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(Child center)

John Dewey (1956) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า เป็นการศึกษาโดยเน้นเนื้อหาวิชาเรียนเป็นสำคัญ เป็นระบบการศึกษาที่มีเด็กเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้มากขึ้น เด็กเรียนรู้โดยการลงมือทำด้วยตนเอง แทนการเรียนรู้โดยการฟังจากครูซึ่งมีอยู่ แต่ก่อน ในแนวทางนี้ครูไม่ได้มีหน้าที่ในการถืออำนาจมากที่สุดในห้องเรียนอย่างแต่ก่อน บทบาท หลักของครูคือ เลือกรูปแบบที่เหมาะสมและจำเป็น รวมถึงคอยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ใหม่

ทิสนา แชมมณี(2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (active participation) ทั้งทางด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้โดยมีบทบาทดังกล่าวมากกว่าผู้สอน ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ ก็คือ 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทางกาย คือ ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ร่างกายหรือประสาทการรับรู้ตื่นตัวพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทางสติปัญญาคือผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือสมอง คือ ได้คิด ได้ทำโดยใช้ความคิด เป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมาย ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ อย่างตื่นตัวทางอารมณ์ คือ ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางอารมณ์หรือความรู้สึก คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนทำให้อารมณ์ของผู้เรียนตื่นตัว หรือกล่าวง่าย ๆ คือ เกิดอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองมากขึ้น 4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทางสังคม คือ ผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งต่างๆรอบตัว เกิดการตื่นตัวทางสังคมอันจะ เป็นปัจจัยช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น 5) บทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ของผู้เรียนมีมากกว่าผู้สอน 6) จำนวนผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว มีเป็นส่วนใหญ่ ข้อนี้จำเป็นต้องใช้เป็นตัวบ่งชี้ด้วย เนื่องจากสภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไปนั้น มีลักษณะเป็นชั้นเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนมาก หากชั้นเรียนจำนวน 30 คนมีนักเรียนที่ตื่นตัวเพียง 5 คน ก็คงไม่สามารถนับได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับชั้นเรียนนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำว่า “ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” หมายถึงการดำเนินการใด ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนมากที่สุด โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดมีฐานมาจากทฤษฎีและผลการวิจัยที่ค้นพบว่าเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วม เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นผู้ปฏิบัติหรือเป็นผู้กระทำมากกว่าถูกกระทำ(คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

McCombs and Whisler (1998) กล่าวว่า คำว่า การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ควรคำนึงถึง 1)การให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยให้คำนึงถึงพันธุกรรม และประสบการณ์ ความแตกต่างกันของแต่ละคน และความต้องการของผู้เรียน 2) การให้ความสำคัญ

สำคัญกับการเรียนรู้ ความรู้ที่ดีที่สุดที่หาได้จากการเรียนรู้วิธี ที่ให้เกิดการเรียนรู้แนวการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และประสบผลสำเร็จในการศึกษา

4.3.2 แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP : Individualized Education Program)

การ จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิเศษควรมีลักษณะที่เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้สูงสุดตามศักยภาพ เด็กบางคนอาจมีพฤติกรรมบางอย่างที่แตกต่างจากเพื่อน เช่นเดียวกับ เด็กออทิสติก อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กเหล่านี้ เพื่อเป็นการหาแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กแต่ละคนอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล

สุขพัชรา ชิมเจริญ (2545) กล่าวว่า IEP ย่อมาจาก Individualized Education Program เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิเศษ ซึ่งต่างจากแผนการจัดการศึกษาปกติ ที่เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับเด็กคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ มีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ ประโยชน์ของการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ จะช่วยให้ครูผู้สอนทำการสอนอย่างมีระบบ และเด็กก็จะได้รับการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ ได้แก่

- (1) มีลักษณะไม่คงที่และแตกต่างกันในเด็กแต่ละคน
- (2) เป้าหมายของการศึกษา จะกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาว และระยะสั้น โดยจะไม่ได้แสดงถึงหน่วยย่อยที่ครูใช้ในการฝึกให้แก่เด็ก
- (3) ในแผนการศึกษาจะเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน
- (4) ในแผนการศึกษาต้องมีการประเมินผลประจำปี เพื่อพิจารณาความก้าวหน้า
- (5) มีการระบุระดับความสามารถทางการศึกษาและพฤติกรรมของเด็กในแผนการศึกษา โดยประเมินในทุกด้าน
- (6) ในแผนการศึกษาต้องมีการกำหนดเวลาเริ่มและเวลาที่สิ้นสุด
- (7) มีเกณฑ์ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการประเมินอย่างเหมาะสมตามแผน 1 ปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- (8) มีลักษณะเป็นเอกสารที่พิสูจน์การยินยอมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก

ศุภวรรณ ทิพนธธรินทร์ (2547) กล่าวว่า เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP จึงต้องมี แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP: Individual Implementation Plan) ซึ่งเป็นแผนการเรียนการสอนเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่อง ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP มีส่วนประกอบคล้ายแผนการสอนปกติทั่วไปคือมีเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ข้อเสนอแนะ ความเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา และบันทึกผลหลังสอน

การจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ต้องมีความชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน การจัดตาราง การฝึก การแบ่งบทบาทหน้าที่ของครูในห้องเรียน การจัดเตรียมการส่งต่อ การทำงานร่วมกับครูใน โรงเรียน รวมทั้งการจัดระบบเสริมวิชาการ(resource system) และการนิเทศติดตามโดยศูนย์ การศึกษาพิเศษและสำนักเขตพื้นที่การศึกษา (ชูศักดิ์ จันทยานนท์.ม.ป.ป)

5.พัฒนาการของเด็กออทิสติก

พัฒนาการของเด็กแต่ละคน ถ้าเป็นเด็กปกติก็ยังมีพัฒนาที่แตกต่าง โดยเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติกแล้ว เป็นเรื่องยากที่จะมีพัฒนาการเป็นไปตามวัย เพราะเช่นนี้แล้ว จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาพัฒนาการของเด็กปกติควบคู่ไปกับพัฒนาการที่แตกต่างของเด็กออทิสติกด้วย นิตยา คชภักดี (2551) ได้จำแนกด้านต่าง ๆ ของพัฒนาการเด็กเป็น 5 ด้าน ได้แก่

(1)ด้านร่างกาย(Physical หรือ psychomotor development) หมายถึง ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่าง ๆ และการเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (gross motor) การใช้สัมผัสรับรู้และการใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (fine motor-adaptive)

(2) ด้านสติปัญญา (cognitive development) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง การรู้คิด รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำ ดังนั้นพัฒนาการด้านภาษา และสื่อความหมาย (language and communication development) การใช้ตากับมือทำงานประสานกันเพื่อแก้ปัญหา และความสามารถในการปรับตัว (fine motor and adaptive) จึงมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

(3) ด้านจิตใจอารมณ์ (emotional development) หมายถึง ความสามารถในการแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ เกลียด กลัว และเป็นสุขความสามารถในการแยกแยะ ความลึกซึ้งและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือต่อตนเอง (self-esteem) หรือ อัตมโนทัศน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมด้วย บางครั้งจึงมีการรวมพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์และทางด้านสังคมเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ psycho-social development

(4) ด้านสังคม (social development) หมายถึงความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวในสังคม คือ สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบและมีความเป็นตัวของตัวเอง สำหรับเด็กหมายถึงความรวมถึงความสามารถในการช่วยตัวเองในชีวิตประจำวัน (personal-social, self help, self care) และการปฏิบัติตัวเหมาะสมกับกาลเทศะในบริบทเชิงสังคมและวัฒนธรรมของสังคมตนเองและวัฒนธรรมสากล

(5) ด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการรู้จักคุณค่าของชีวิตของตนเอง มีกำลังใจในการควบคุมตัวเองให้เลือกดำรงชีวิตในทางที่ชอบที่ควรและสร้างสรรค์ นำมาสู่การรู้จักคุณค่าชีวิตของคนอื่น ๆ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและพัฒนาการด้านคุณธรรม

จากลักษณะอาการของเด็กออทิสติก ที่แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ความแตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ซึ่งส่วนหนึ่ง มาจากการเลี้ยงดู การฝึกฝน ที่แตกต่างกันออกไป อาจไม่มีตำราเล่มใด ที่ระบุถึงพัฒนาการของเด็กออทิสติกโดยเฉพาะ เนื่องด้วยสาเหตุเดียวกันนี้ แต่พัฒนาการของเด็กปกติ นั้น จะเป็นตัวช่วยให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของเด็กออทิสติกคนหนึ่ง ๆ จากการเปรียบเทียบพัฒนาการตามวัยของเด็กออทิสติกจากพัฒนาการของเด็กปกติได้ จริยา จุฑาภิสิต (2551) กล่าวถึงความแตกต่างของพัฒนาการทางสังคม ในเด็กปกติและเด็กออทิสติกไว้ว่า เด็กปกติในวัย 1- 2 เดือน จะตอบสนองต่อผู้เลี้ยงดูด้วยการยิ้มและส่งเสียงทักทาย ในขณะที่เด็กออทิสติกจะไม่ให้ความสนใจต่อผู้เลี้ยงดู เปรียบการสนใจต่อผู้เลี้ยงดูไม่แตกต่างจากวัตถุอื่น ๆ ไม่ยิ้มทัก ไม่ตอบสนองต่อผู้เลี้ยงดูด้วยการส่งเสียงทักทายใดๆ ในวัย 8 เดือน เมื่อผู้เลี้ยงดูมองไปทางสิ่งที่สนใจ ในเด็กปกติจะมองตามสิ่งนั้นด้วย และเมื่อถูกเรียกชื่อก็จะหันตามผู้เรียกนั้น แต่เด็กออทิสติก จะไม่สนใจมองตามใดๆเลย ในวัย 10 – 12 เดือน เด็กจะเริ่มมองตามสิ่งที่ผู้เลี้ยงดูชี้ แต่เด็กออทิสติก จะแสดงอาการไม่สนใจแม้จะพยายามเรียกให้สนใจ หากมองไปตามทิศทางนั้นแต่ก็จะไม่มีการแสดงความสนใจร่วม ในเด็กวัย 12 -14 เดือน เด็กปกติจะชี้ไปตามที่ตนเองสนใจเพื่อสื่อสารบอกความต้องการ และอาจดึงความสนใจของผู้เลี้ยงดูไปยังสิ่งนั้นด้วยการ

ชี้ (Protoimperative Pointing) ซึ่งผิดกับเด็กออทิสติกที่จะไม่ชี้บอก แต่อาจจะใช้วิธีการดึง ตัวผู้ เลี้ยงดูไปยังสิ่งๆนั้นแทน ในวัย 14 – 16 เดือน เด็กทั่วไปจะเริ่มชี้ไปในสิ่งที่ตนเองสนใจ และชี้ชวน ให้ผู้เลี้ยงดูสนใจด้วยการมองสลับมาระหว่างผู้เลี้ยงดูและสิ่งที่สนใจ (Protodeclarative Pointing) แต่สำหรับเด็กออทิสติกวัยเดียวกันนี้จะไม่ทำ เมื่อเข้าสู่วัย 2 ปี เด็กปกติมักจะสนใจเมื่อเห็นเด็กอื่น เล่นกันอยู่ และอยากที่จะเข้าไปเล่นด้วย เริ่มที่จะเข้าไปนั่งอยู่ข้างๆกันกับเด็กอื่น แต่ยังไม่ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการเล่นอย่างชัดเจน (Parallel Play) ในเด็กออทิสติกจะไม่เกิดความสนใจ เมื่อเห็นผู้อื่นเล่นกันอยู่ และมักหลุกหนีเมื่อมีคนมานั่งเล่นข้างๆด้วย ในเด็กวัย 3 ปี เด็กก็จะมี พัฒนาการที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เข้าไปเล่นด้วย (Interactive Play) แต่สำหรับเด็กออทิสติกแล้ว ในวัยเดียวกันนี้ จะไม่เล่นกับเด็กอื่น หรือจะมีปฏิสัมพันธ์กับเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจเท่านั้น และ เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างเล่น (Parallel Play) และในเด็กวัย 4 ปี ก็จะมีรับรู้ถึงความรู้สึกนึก คิดของผู้อื่น (Theory of Mind) แต่เด็กออทิสติกในวัยเดียวกัน มีความบกพร่องในการเข้าใจใน ความรู้สึกของผู้อื่น เช่น ไม่รู้ว่าผู้อื่นกำลังเสียใจหรือโกรธ หรือคิดอะไร เป็นต้น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2550) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กออทิสติก โดย การศึกษารายการกรณีจากเด็กที่เป็นออทิสติกอายุ 5 ขวบ โดยวิเคราะห์เป็นพัฒนาการในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1)พัฒนาการด้านร่างกาย อันได้แก่ การเคลื่อนไหวโดยกล้ามเนื้อใหญ่ (Large muscle) การหยิบจับสิ่งของโดยใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Fine motor)โดยสังเกตพบว่าเด็กมี พัฒนาการทางด้านร่างกาย หากเทียบตามช่วงอายุ ถือว่ามีพัฒนาการทางร่างกายที่ล่าช้า อย่างเช่น เด็กปกติที่อายุ 2 ขวบครึ่งถึง 6 ขวบนั้นจะมีศักยภาพทางด้าน การเคลื่อนไหวร่างกายได้ อย่างเต็มที่ เดิน วิ่ง กระโดดได้อย่างมั่นคง แต่สำหรับกรณีศึกษานั้นเคลื่อนไหวอย่างไม่คล่องแคล่ว ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นๆเข้าช่วย การหยิบจับสิ่งของก็ยังไม่สามารถทำได้ดี เมื่อเทียบกับเด็กปกติวัย เดียวกัน ด้วยสาเหตุอาจเกิดจากการสั่งการของส่วนสมองไม่ประสานกันกับกล้ามเนื้อ

2)พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สำหรับกรณีศึกษา เด็กปกติในวัยเดียวกันนี้ จะค่อนข้างดี ต่อเพราะต้องการทำสิ่งใดๆด้วยตนเอง มีความอยากรู้อยากเห็น เริ่มรู้จักใช้เหตุผล จะมีอารมณ์ ก้าวร้าวในสถานการณ์ที่เด็กรู้สึกเครียด กัดฟัน โดยสำหรับเด็กในกรณีศึกษา พบว่ามีลักษณะ ทางด้านอารมณ์ที่แตกต่าง เช่น เด็กจะไม่ดีและเชื่อฟังผู้ใหญ่ ควบคุมอารมณ์ให้ทำตามผู้ใหญ่ ต้องการ โดยการใช้อำนาจสั่งตนเอง เช่น เมื่อลูกจากเก้าอี้ เด็กก็จะพูดขึ้นเองว่า “นั่งลงก่อน” จากนั้นตนเองก็นั่งลงไปโดยปฏิบัติตามคำสั่งของตนเอง ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากการที่เด็กเคยถูก ผู้ใหญ่ ออกคำสั่งให้นั่งลงเมื่อตนเองกำลังลุกจากเก้าอี้ ในเรื่องของกรอยากรู้อยากเห็นในเด็ก

กรณีศึกษาก็ไม่ปรากฏขึ้น สิ่งนี้อาจทำให้เด็กไม่รู้จักรักการใช้เหตุผล และไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้

3) พัฒนาการทางด้านสังคม ได้แก่ การที่เด็กจะเริ่มรู้จักการเข้าหาผู้อื่นมากขึ้น ไม่ค่อยเป็นฝ่ายรับเพียงอย่างเดียว มีการแสวงหาเพื่อนร่วมวัย และสนใจความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งพบว่า พัฒนาการของเด็กออทิสติก จะไม่มีการเข้าหาผู้อื่นก่อน เป็นฝ่ายคอยรับเท่านั้น ไม่สนใจคบเพื่อน ขาดจินตนาการในการเล่นบทบาทสมมุติ มักมีโลกส่วนตัว ไม่สนใจต่อสิ่งรอบข้าง

4) พัฒนาการทางความคิด ซึ่งพัฒนาการทางความคิดในช่วงวัยเด็ก โดยปกติเด็กจะมีความคิดแบบกึ่งความฝันกับความจริง และคิดแบบใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง สำหรับพัฒนาการทางความคิดของเด็กออทิสติก เช่น จะมีลักษณะที่มักจะคิดว่าผู้อื่นต้องเข้าใจความคิดของตน เข้าใจว่าตนเองต้องการทำอะไร ไม่ยืดหยุ่นทางความคิด ควบคุมตนเองให้อยู่ในแบบแผนที่ตนเองกำหนดไว้มากเกินไป ทำให้ทำอะไรอย่างซ้ำๆ ไม่เปิดโอกาสให้ตนเองได้เรียนรู้สิ่งใหม่

6. การจัดกิจกรรมศิลปะระดับประถมศึกษาปีที่1-3

ประถมศึกษาเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยปัจจุบันผู้เรียนอาจเริ่มต้นเข้าชั้นเรียนนี้เมื่ออายุ 6 – 7 ปี โดยเริ่มที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยจะกล่าวถึงเพียงช่วงประถมศึกษา ปีที่ 1-3 ซึ่งมีอายุโดยประมาณไม่ต่ำกว่า 6 ปี และไม่เกิน 9 ปี ศิลปะถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมศิลปะสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 มีลักษณะดังต่อไปนี้

ฝ่ายตำราโรงเรียนรุ่งอรุณ (2550) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็ก โดยเฉพาะในระดับประถม ไม่ใช้การสร้างศิลปิน หรือมุ่งสร้างผลงานที่เป็นเลิศ แต่เป็นการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งผู้เรียนและผู้สอน สำหรับช่วงชั้น ป.1-ป.3 การเล่านิทานเป็นการให้ตัวอย่างที่ช่วยสร้างจินตนาการและสามารถสื่อความหมายทางด้านคุณธรรมได้อย่างลึกซึ้ง หากครูมีการวาดภาพประกอบหรือนำให้เด็กทำบทบาทสมมุติไปด้วย จะทำให้เด็กเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องที่จะเรียนได้ง่ายขึ้น

วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูลย์ (2529) กล่าวว่า เด็กในชั้นประถมปีที่ 1 และ 2 ชอบที่จะใช้มือปฏิบัติด้วยตนเอง การที่เด็กได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระตามความสนใจ ก็จะเป็นการช่วยให้เด็กมีความเพลิดเพลิน เป็นสุขและสนุกสนานในการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นวิธีการอันสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรมทางศิลปะได้ดีขึ้น การปฏิบัติงานของเด็กในชั้นประถมนี้จะมีช่วงระยะเวลาของความสนใจอยู่ในวงจำกัด โดยเด็กจะไม่สนใจที่ทำงานขึ้นได้ชิ้นหนึ่งเป็นระยะเวลาเวลานานๆ เด็กชอบการเล่นที่เป็นการพักผ่อน สนุกสนาน และเป็นการแสดงความสามารถของตน ชอบและสนใจในสิ่งที่เป็นประสบการณ์ใหม่ๆ รวมทั้งการแสดงออกเพื่อให้ทุกคนยอมรับในความ

เป็นสมาชิกของกลุ่มกิจกรรมสำหรับเด็กในชั้นนี้ ควรจัดให้สัมพันธ์กับความสนใจของเด็กในขณะนั้น เด็กมักจะกระตือรือร้นที่จะแสดงออก แต่จะมีช่วงของความสนใจในการทำกิจกรรมในระยะเวลาสั้น ดังนั้นกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นจึงจำเป็นต้องสัมพันธ์กับช่วงระยะเวลาที่เด็กสนใจด้วย เพราะถ้าเด็กหมดความสนใจแล้ว การเรียนการสอนจะไม่ได้ผล ฉะนั้นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาปฏิบัติงานนานนอกจากเด็กจะทำไม่สำเร็จหรือทำไม่ได้เป็นที่เรียนร่อยแล้ว เด็กอาจเกิดความสำนึกที่ไม่ชอบกิจกรรมนั้นๆต่อไปได้ ควรกำหนดให้ทำงานที่มีขนาดใหญ่ และไม่ควรมุ่งหรือกำหนดให้มีรายละเอียดมาก เพื่อให้เหมาะสมกับความคล่องในการใช้มือ ตา และความคิดจะได้สัมพันธ์กันตามความสามารถของเด็ก เด็กควรได้เรียนรู้ถึงการใช้วัสดุและเครื่องมือร่วมกัน รู้จักประเมินผลงานตนเองหรือพุดอธิบายถึงงานของตนที่ได้ทำร่วมกับผู้อื่น และยอมรับความสามารถหรือความดีของเพื่อน รวมทั้งได้มีโอกาสใช้ความคิด การตัดสินใจในการเลือกทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองได้ กิจกรรมศิลปะควรประกอบด้วย การเขียนภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ การออกแบบ และการสร้างสรรค์จากวัสดุต่างๆ ครูควรให้โอกาสเด็กได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ และเป็นตัวของตนเอง เด็กในชั้นประถมปีที่ 3 และ 4 มีความเจริญทางกายมีความคล่องและความแม่นยำดีขึ้น โดยเฉพาะความสามารถในการใช้สายตาและมือได้ประสานสัมพันธ์กันดีขึ้น ความเจริญในกล้ามเนื้อส่วนเล็กดีขึ้น ลักษณะการแสดงออกทางศิลปะของเด็กวัยนี้ โดยรวมเด็กเริ่มเขียนภาพเหมือนกับความเป็นจริงมากขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้ในชั้นประถมปีที่ 3 และ 4 เพื่อให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะ การใช้วัสดุและเครื่องมือ และการอธิบายลักษณะและคุณค่าทางศิลปะของงานที่ทำ กิจกรรมที่ทำมุ่งส่งเสริมทัศนคติ ความเป็นระเบียบ ความชื่นชมและนิยมในงานศิลปะ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการสร้างสรรค์ และแสดงออกอย่างอิสระ ครูควรช่วยส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้สำรวจตรวจสอบความถนัดและความสนใจด้วย เด็กควรจะได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเป็นการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูควรให้อิสระในการเลือกงานที่ทำ เด็กอาจจะเขียนหรือสร้างสรรค์งานตามที่ยากทำ หรือเด็กสามารถที่จะเลือกร่างและวางแผนงานของคนได้โดยอิสระ การเขียนภาพประกอบคำบรรยายเป็นเรื่องราวต่างๆ หรือประกอบคำประพันธ์บทกลอน หรือจากเพลงดนตรีที่กำลังเป็นที่นิยม ก็เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจเพิ่มขึ้น และเน้นความภูมิใจและอารมณ์ของเด็กให้สามารถจินตนาการในเชิงสร้างสรรค์ดียิ่งขึ้น

ประเทิน มหาพันธ์ (2531) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะศึกษาสำหรับเด็กในชั้นประถมศึกษา ว่าควรมีลักษณะดังนี้คือ 1) การกระตุ้น การที่จะให้เด็กประกอบกิจกรรมทางศิลปะ อย่างสมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญคือ การกระตุ้นการแสดงออกของเด็ก ซึ่งขึ้นอยู่กับ

สิ่งแวดล้อมที่เด็กพบเห็นเสมอ หากครูไม่วางกำหนดเกณฑ์ว่าเด็กจะต้องสร้างสิ่งนั้นสิ่งนี้ขึ้นมา ทั้งที่เขาไม่สมัครใจ ผลงานศิลปะก็จะไม่สมบูรณ์ ครูหรือผู้ปกครองจะต้องหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากระตุ้น ให้เด็กได้แสดงออกเต็มที่ 2) จินตนาการ หมายถึงความคิดคำนึงของเด็ก หากปราศจากความคิด คำนึงเสียแล้วผลงานที่เด็กผลิตออกมาเป็นเสมือนผลแห่งการลอกแบบ ถ้าหากเขาได้สร้างงาน ขึ้นมาอย่างอิสระ ใครจินตนาการเช่นไรถ่ายทอดให้ออกมาเช่นนั้น ทำให้ครูสามารถทราบถึงความ ออกงามในจินตนาการของเด็กแต่ละคน โดยพิจารณาผลงานนั้นๆ 3) การระบายออก หมายถึงการ ระบายอารมณ์ออกมาในขณะที่สร้างงานศิลปะ เป็นความมุ่งหมายหลักสำหรับศิลปะในชั้น ประถมศึกษา ซึ่งให้เด็กได้ระบายความรู้สึกออกมาอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะ เป็นความโกรธแค้นความดี ใจ ความเสียใจ ความเมตตากรุณา ความอ่อนโยน โดยเฉพาะเรื่องความโกรธนั้นศิลปะประเภท การปั้น และการระบายสีด้วยนิ้วมือ ใช้เป็นเครื่องมือในการปลดปล่อยได้ดี เมื่อเด็กได้แสดงออก แล้วเกิดความสบายใจ 4) ผลงานของเด็กในทางศิลปะ เด็กสามารถแสดงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์ให้ปรากฏในผลงานของเขาซึ่งถือว่าเด็กทุกคนได้รับความสำเร็จแล้ว ฉะนั้นครู ไม่ควรตำหนิผลงานของเด็กโดยใช้มาตรฐานของผู้ใหญ่เป็นเกณฑ์ตัดสิน 5) ความภาคภูมิใจ ความ ภาคภูมิใจของเด็กเกิดขึ้นจากการที่เด็กได้สร้างผลงานขึ้นมาแล้วได้รับคำเชยชม และการให้ กำลังใจจากครู ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสร้างผลงานขึ้นไป ดังนั้นครู จึงไม่ควรติอย่าง ตรงไปตรงมา แต่ควรสร้างความภาคภูมิใจ โดยการชมเชยให้กำลังใจแก่เด็ก

อุบล ตูจินดา (2532) ได้เสนอความคิดในการจัดกิจกรรมศิลปะศึกษาสำหรับเด็กในชั้น ประถมศึกษาไว้ดังนี้ 1) ครูจะต้องรู้ว่า สอนทำไม หมายถึง ครูควรตั้งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการ เรียนการสอน ซึ่งจุดประสงค์นั้นจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงกิจกรรม ประสบการณ์ และประเมินผลว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ในระดับมากน้อย เพียงใด 2) ครูจะต้องรู้ว่า สอนอะไร หมายถึง การศึกษาหลักสูตรเนื้อหา พิจารณาและคัดเลือกกว่า เนื้อหาสาระมุ่งความรู้ชนิดใด มีทักษะ คุณลักษณะและค่านิยมใดที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น กับนักเรียน การวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการสอนไป อย่างเป็นลำดับขั้น ไม่สับสนก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว 3) ครูจะต้องรู้ว่า สอนอย่างไร การจัก กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จะต้องคำนึงถึงบทเรียนแต่ละบทว่า ควร ใช้วิธีการสอนแบบใด โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการสอน และผลที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน วิธี สอนที่อยู่ในปัจจุบันนั้น ไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด เพราะแต่ละวิธีมีข้อจำกัดในตัวเอง จึงต้องพิจารณา เลือกลงนามาปรับใช้ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ความสามารถ ความสนใจของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนนั้น 4) ครูจะต้องรู้ว่า ผลที่ได้จากการสอนนั้นเป็น

อย่างไร กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องมีการเตรียมการสอนที่เป็นระบบ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน เลือกเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ครูสามารถประเมินได้ว่า นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์นั้นหรือไม่ และเป็นแนวทางในการปรับการเรียนการสอนต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีกิจกรรมและวิธีสอนที่เหมาะสมซึ่งมีอยู่มากมายหลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทักษะมากที่สุด ครูผู้สอนจึงต้องใช้ความสามารถในการพิจารณาถึงกิจกรรมและวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย

6.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมศิลปะ

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523) กล่าวว่า ศิลปะมีคุณค่าทั้งในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการและในแง่ของการบำบัดปัญหา คุณค่าของศิลปะในด้านของการส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ 1) ทางด้านร่างกาย กิจกรรมศิลปะจะช่วยสนองร่างกายตามธรรมชาติของเด็กที่ชอบเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง เปลี่ยนอิริยาบถ และได้ฝึกหัดใช้กล้ามเนื้อมือและสายตา และอวัยวะต่างๆ ทำงานประสานกันได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งได้รับความสนุกสนานพอใจด้วย 2) ทางด้านสติปัญญา กิจกรรมศิลปะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ ได้มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ในการสำรวจค้นคว้า ทดลองสร้างสรรค์ แก้ปัญหาทั้งงานและใช้วัสดุนานาชาติ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวางและแตกต่างจากกิจกรรมการเรียนทางด้านอื่นๆ การเรียนและประสบการณ์ของเด็ก จึงมีชีวิตจิตใจและความหมายมากขึ้น เพราะเด็กได้มีโอกาสฝึกหัดและค้นคว้าความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง 3) ทางด้านสังคม ศิลปะเป็นสื่อให้เด็กได้มีโอกาสมากขึ้นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งย่อมนำไปสู่การเพิ่มประสบการณ์การฝึกนิสัยและทักษะทางด้านสังคม ด้วยการทำกิจกรรมด้านศิลปะร่วมกันและ 4) ทางด้านอารมณ์ นับเป็นพัฒนาการด้านสำคัญที่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากการส่งเสริมทางด้านศิลปะ เพราะศิลปะช่วยสนองความต้องการที่จะแสดงออกและสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเกิดความสำเร็จก็มีความพึงพอใจ มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน การแสดงออกโดยเสรีด้วยตนเอง ย่อมทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงและเกิดความมั่นใจในตัวเอง และอีกประการหนึ่งของคุณค่าศิลปะในแง่ของการบำบัดปัญหา สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัวและต้องการหาทางออก ศิลปะก็อาจทำหน้าที่เป็นยาบำบัดให้ได้อย่างน้อย 3 ลักษณะคือ 1) ศิลปะเป็นทางระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด การระบายอารมณ์ด้วยวิธีการทางศิลปะนั้นเป็นทางออกอย่างหนึ่งที่ดีที่สุด เพราะนอกจากจะได้ผลทางการผ่อนคลายอารมณ์แล้ว ยังมีผลทางด้านสุนทรียภาพและการสร้างสรรค์ด้วย 2)

ศิลปะช่วยจัดความต้อย เมื่อเด็กเกิดความรู้สึกต้อยซึ่งอาจมีสาเหตุจากความไม่สมปรารถนา การขาดความรู้สึกมั่นใจ ความขลาดอาย ความพิการหรือการต้อยความสามารถบางอย่าง ความต้อยยอมทำให้เด็กหมดความสุข เกิดความไม่สบายใจและคับข้องใจ กิจกรรมศิลปะเป็นวิธีหนึ่งที่บรรเทาความทุกข์ดังกล่าวได้ 3) ศิลปะช่วยทำความเข้าใจกับปัญหา และความต้อยการของเด็กได้ กิจกรรมทางศิลปะเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ครู นักจิตวิทยา นักบำบัดทางจิต ใช้เพื่อให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึก ความต้องการและปัญหาที่แท้จริงของเขาซึ่งมักปิดบังซ่อนเร้นไว้ภายใน รูปที่เด็กวาดงานปั้น การระบายสี และผลงานทางศิลปะของเด็กอาจให้ข้อมูลที่แสดงถึง Inner self ของเขาได้มากกว่าลักษณะท่าทีอากัปกิริยาภายนอกของเขาเสียอีก กิจกรรมทางศิลปะจึงช่วยให้จับปัญหาและความต้องการของเด็กอันนำไปสู่ความเข้าใจที่จะแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะว่ามีประโยชน์ดังนี้ 1) ด้านกายภาพ กิจกรรมทางศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเคลื่อนไหว และการใช้เครื่องมือออกแรง ในการฉีกกระดาษ การตัดกระดาษ นวดคอลลีจ ปั้นดิน การเลื่อย การตัดไม้จะช่วยทำให้ร่างกายกล้ามเนื้อในส่วนต่างๆของร่างกายเจริญเติบโต 2) ด้านอารมณ์ ศิลปะช่วยให้มีความซาบซึ้ง ชื่นชม และรู้คุณค่าในธรรมชาติ ในความงามของสิ่งของ สิ่งที่ตั้งามรอบๆ ตัวของเด็ก ตลอดจนการสัมผัสในการทำกิจกรรม และความงามต่างๆของเด็กเอง ย่อมช่วยความเจริญทางด้านอารมณ์ 3) ด้านสติปัญญา ศิลปะช่วยเสริมสร้างให้เกิดปัญญา ความรู้ การแก้ปัญหาต่างๆของตนเอง และสามารถสร้างสรรค์ในสิ่งที่ต้องนำไปใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อการแต่งกาย ตลอดจนสร้างสรรค์ศิลปะในวิธีต่างๆและ 4) ด้านสังคม ศิลปะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี และการรู้จักทำงานร่วมกัน โดยการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนการวิจารณ์ ตีชม อันก่อให้เกิดประโยชน์ อันเป็นวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2545) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญ และให้ประโยชน์แก่มนุษย์ ผลสะท้อนจากการทำงานศิลปะทำให้ทราบถึงการเจริญเติบโตของเด็ก สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เขาอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กและก่อให้เกิดการรับรู้ที่ยิ่งใหญ่ต่อมนุษย์ กิจกรรมสร้างสรรค์หรือศิลปะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนที่ดีตลอดจนช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจ ให้เด็กมีความเพียร อดทน มีสมาธิ ในการทำงานและรู้จักรับผิดชอบ การได้ทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้เรียนรู้การเข้าสังคม การแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้เด็กรู้จักคิดมีเหตุผลในการทำงาน จึงควรให้กำลังใจในการทำงานกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าคิด

กล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ดังนี้ 1)พัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ การที่เด็กได้สำรวจ ทดลอง ค้นคว้ากับวัสดุนานาชาติ เด็กจะมีการแก้ปัญหาเลือกสรรตัดสินใจ วางแผนลงมือกระทำจริง รวมทั้งการวิจารณ์และการประเมินค่าในผลงานที่ตนแสดงออกจนสำเร็จขึ้นมา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ได้ตอบสนองต่อลักษณะนิสัยของเด็กที่อยากรู้อยากเห็นและขี้ขลาดทำทายเป็น ทำให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระเสรี ภายใต้บรรยากาศที่สนุกสนานเพลิดเพลิน 2)พัฒนาการทางด้านร่างกาย ส่งเสริมพัฒนาการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่าง การใช้กล้ามเนื้อและประสาทตา ทำให้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายมีความแข็งแรง มีทักษะในการทำงานคล่องตัวดีขึ้น 3)พัฒนาการทางด้านอารมณ์ ทำให้เด็กมีอารมณ์ดีสนุกสนาน ยิ่งเด็กประสบผลสำเร็จในงานที่ลงมือทำก็ยิ่งทำให้เด็กเชื่อมั่นในตนเองบนพื้นฐานของความรักและความรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตน ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี และ4)พัฒนาการด้านสังคม การจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะเพื่อพัฒนาการทางสังคม ให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม ได้แก่ การจัดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้เด็กเรียนรู้และฝึกหัดด้านสังคม เช่น การวางแผนงานหรือปรึกษาหารือ การร่วมมือร่วมใจ การประนีประนอม การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ฯลฯ มีผลให้เด็กรู้จักลดความต้องการของตน เมื่อต้องการอยู่ร่วมในการทำงานกับเพื่อน

เลิศ อานันท์นะ (2535) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อความเข้าใจระหว่างเด็กๆ หรือแม้กระทั่งเด็กพิการ เด็กๆทุกคนสามารถแสดงออกทางศิลปะได้ตามระดับความสามารถของแต่ละคน ถ้าหากได้รับการส่งเสริมด้วยกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสม เพราะกิจกรรมศิลปะมีธรรมชาติที่สามารถยืดหยุ่นได้สูง และมีลักษณะหลายรูปแบบ สามารถเลือกระดับกิจกรรมจากระดับที่ง่ายไปยากได้ เพื่อตอบสนองกับระดับความสามารถของเด็กๆที่มีความแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี กิจกรรมศิลปะ จึงนับว่ามีคุณค่าในการพัฒนาต่อขอบเขตที่กว้างขวางครอบคลุมพัฒนาการด้านต่างๆ เช่นด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคม ตลอดจนเป็นเครื่องมือด้านจิตเวชบำบัดสำหรับในเด็กที่มีปัญหาได้ด้วย และขยายความไว้ดังนี้คือ 1)พัฒนาการทางด้านสติปัญญา กิจกรรมศิลปะมีเนื้อหาและกรรมวิธีการแสดงออกหลายรูปแบบ เช่น การเขียนภาพระบายสี การพิมพ์ภาพพิมพ์ ฯลฯ ด้วยว่ากิจกรรมศิลปะนั้นมีความยืดหยุ่นสูง และไม่มีคำตอบผิดถูก ดังนั้น ศิลปะจึงมีบทบาทในการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการจินตนาการอย่างไร้ขอบเขต การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะทำให้เด็กผ่านกระบวนการทางด้านสติปัญญาอันได้แก่ การแก้ปัญหา การตัดสินใจการวางแผนงาน และลงมือกระทำจริง การวิจารณ์และการประเมินค่าในผลงานของตน 2)พัฒนาการด้านร่างกาย กิจกรรมศิลปะ มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการที่

ประสานสัมพันธ์กันระหว่างการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ และประสาทตา อย่างการปั้นดินน้ำมัน การขยำมือ ส่งผลต่อกกล้ามเนื้อมือ ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง การสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ล้วนฝึกรการใช้ประสาทตาที่แม่นยำและให้สอดคล้องกับทักษะในการใช้กล้ามเนื้อ ทำให้อวัยวะในส่วนที่เกี่ยวข้องในร่างกายนั้น มีความแข็งแรงและเกิดทักษะในการทำงานที่คล่องแคล่วขึ้นด้วย 3) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ กิจกรรมศิลปะนั้นเป็นลักษณะของการเรียนปนกับการเล่น เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ผ่อนคลาย ไม่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ซับซ้อนมากนัก จึงมีความสอดคล้องกับลักษณะของความเป็นเด็ก การเป็นอิสระ กิจกรรมศิลปะจึงทำให้เด็กมีอารมณ์ดี 4) พัฒนาการด้านสังคม กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ทั้งในกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมแบบกลุ่ม กิจกรรมที่กำหนดบทบาทให้เด็กเรียนรู้และฝึกทักษะทางด้านสังคม เช่นการวางแผนงาน การปรึกษาหารือ การรอคอย การแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากการแสดงออกโดยผ่านกิจกรรมศิลปะเหล่านี้แล้วส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะลดความต้องการของตนเองลง และเรียนรู้ที่จะอดทนต่อการอยู่ร่วมทำงานกับผู้อื่น

6.2 หลักการจัดกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิถีทางที่จะนำนักเรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียนนั้นมีมากมายหลายชนิดที่ครูจำเป็นต้องทำการศึกษาและจัดขึ้นให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อทักษะ ประสบการณ์และเจตคติที่ดีให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ ช่วยส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่ และช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความซาบซึ้งในเรื่องต่าง ๆ

เลิศ อานันท์นะ (2535) ได้นำเสนอแนวทางในการนำไปจัดเป็นรูปแบบ กิจกรรมต่างๆตามโครงสร้างหลักสูตรศิลปศึกษาที่สามารถแบ่งออกเป็นเกณฑ์การกำหนดรูปแบบ กิจกรรมที่เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทางศิลปะเด็กในวัยต่างๆ โดยลักษณะเนื้อหา กิจกรรมจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 การแสดงออกจากโลกภายในของเด็ก (ส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะเรียนปนเล่นตามความสนใจ และความคิดจินตนาการจากประสบการณ์ของเด็ก เช่น การเล่านิทาน การเขียนภาพประกอบเรื่อง การปั้น โดยถือว่า เด็กเป็นศูนย์กลางในการแสดงออก) และ ส่วนที่ 2 การแสดงออกจากโลกภายนอกของเด็ก(ส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มคณะ โดยคำนึงถึงเหตุผลความสามารถทางศิลปะ การเรียนรู้ เกี่ยวกับประสาทสัมผัสทางตา การวิพากษ์วิจารณ์ การรู้คุณค่า และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนศิลปะในระดับประถมศึกษา จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ให้แก่เด็กเสริมพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมทางศิลปศึกษาที่

เหมาะสม สอดคล้องกับตัวผู้เรียน

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2529) ได้ให้แนวคิดในการจัดประสบการณ์การสอนศิลปะศึกษาไว้แก่เด็กดังนี้ 1) ควรช่วยส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสทดลองสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ 2) ให้เด็กได้มีโอกาสตรวจสอบความถนัด ความสนใจ ด้านการจัดกิจกรรม และการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีขอบข่ายกว้างขวาง 3) ควรจัดให้เด็กได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และ 4) ควรมอบหมายงานที่ใช้จินตนาการให้เด็กมีอิสระ สามารถเลือกเรื่องราวและวางแผนงานของตนได้

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ยังได้เสนอแนะหลักการจัดกิจกรรมศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กไว้ดังนี้ 1) ควรพยายามจัดกิจกรรมให้มากมายหลายด้านหรือส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางศิลปะทั้งทางตรงและทางอ้อมมากเท่าที่ครูผู้สอนจะทำได้ เพราะประสบการณ์จะมีส่วนสร้างความประทับใจ และเป็นพื้นฐานอันมีค่าต่อชีวิตเด็ก 2) ควรเสริมสร้างคุณค่าทางเอกัตภาพ สร้างลักษณะเฉพาะตัว สร้างความมั่นใจให้กับเด็กทุกคน 3) ควรดูแลให้เด็กสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยความพยายามของตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจที่จะทำ 4) ควรพยายามสร้างความสนใจชักจูงให้เด็กสนใจที่จะค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ส่งเสริมและชักจูงให้รู้จักเสาะหาแหล่งวิชาและประสบการณ์ เช่น ห้องสมุด และพิพิธภัณฑ์ 5) ต้องพยายามดูแลการทำงานศิลปะของเด็กอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ เพราะการเรียนศิลปะจำเป็นต้องอาศัยการชี้แนะตัวต่อตัว ครูจะต้องรับผิดชอบในพัฒนาการของเด็ก 6) ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ต่อผลงานของตนเอง ครูควรเป็นผู้ชี้แจงกว้างๆ หรือร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ผลงานเสร็จสิ้น และ 7) ส่งเสริมให้มีการแสดงผลงานของเด็กทุกคน แต่ไม่ควรเป็นไปในการแข่งขัน

6.3 แนวทางการปฏิบัติของครูในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

ในโรงเรียนทั่วไปสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน คือครูผู้สอน ซึ่งถือครูผู้สอนเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคน ในการเรียนศิลปะครูจึงถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญมากที่สุดที่จะนำพาให้เด็กไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ แนวทางในการที่ครูศิลปะจะใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนทางด้านศิลปะดังนี้ 1) ครูควรใกล้ชิดกับเด็ก โดยศึกษาแนวทางและจุดหมายปลายทาง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น 2) ต้องศึกษาพัฒนาการของเด็ก โดยถือประสบการณ์ตรงที่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นสำคัญพยายามสร้างความเห็นอกเห็นใจต่อนักเรียนทุกด้าน เช่น ความยุ่งยากในการจัดหาวัสดุ 3) ไม่ควรสร้างวิธีเผด็จการสั่งงานให้นักเรียนทำ ด้วยการกำหนดผลสำเร็จอย่างตายตัว จนกระทั่งนักเรียนไม่สามารถแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นของตนเองได้ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ทางศิลปะทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม มากเท่าที่ครูสามารถจะทำได้เพราะประสบการณ์มีส่วนสร้างความประทับใจ และเป็นพื้นฐานอันมีค่า ต่อชีวิตนักเรียนในอันที่จะเลือกและเปรียบเทียบ เพื่อความสุขและความพอใจ 5) อย่าส่งเสริมให้นักเรียนเอาแบบอย่างเพื่อนที่ทำงานอยู่ด้วยกันเพราะอาจจะติดเป็นนิสัย ทำให้ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง ควรมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนสร้างงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 6) ควรดูแลให้นักเรียนสร้างสรรค์งานด้วยความพยายามของตนเอง กล้าคิดและกล้าตัดสินใจที่จะทำ 7) พยายามเข้าใจ พูดคุยซักจงใจให้นักเรียนสนใจที่จะค้นพบสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนหาแหล่งความรู้ใหม่ 8) ไม่ควรสอนให้นักเรียนเรียนไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้มากเกินไป ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาข้อสรุปด้วยตนเอง 9) พยายามดูงานศิลปะปะอยู่อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ เพราะงานศิลปะนั้นจำเป็นต้องอาศัยการชี้แนะตัวต่อตัว 10) ครูจะต้องให้ความสำคัญกับการช่วยชี้แนะ หากผู้เรียนไม่สามารถแก้ปัญหาในผลงานที่เกิดขึ้นนั้นได้ ครูไม่ควรปล่อยให้ละเลย และช่วยนักเรียนแก้ปัญหาจนถึงที่สุด 11) ครูควรมีส่วนร่วมในการพูดคุย และคลี่คลายปัญหาโดยการซักถาม ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น 12) การสาธิตให้นักเรียนดูควรสาธิตในเรื่องวิธีใช้เครื่องมือ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ หรือเฉพาะวิธีที่ยุ่งยาก ไม่ควรสาธิตทั้งหมดเพราะอาจทำให้นักเรียนยึดถือในการปฏิบัติงานจนมากเกินไป 13) ควรต่อการทำงานและผลงานของนักเรียน สร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนไม่ควรแสดงความไม่พอใจกับงานของนักเรียน 14) ควรให้นักเรียนมีความภูมิใจตรงที่ว่าผลงานนี้เป็นฝีมือของนักเรียนเองครูไม่ควรแก้ไขหรือดัดแปลงงานของนักเรียน อาจทำได้โดยการยกตัวอย่างกว้างๆได้ 15) เปิดโอกาสให้นักเรียนพบข้อผิดพลาดด้วยตนเอง และจดจำไว้เป็นบทเรียนในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ครูเป็นผู้ชี้แจงและวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่เหมาะสม 16) ควรส่งเสริมให้มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพราะมีผลต่อการแสดงออกในการปฏิบัติงานของเด็ก 17) ส่งเสริมให้นักเรียนทำในสิ่งที่สามารถทำได้ ไม่ทำอย่างหักโหม เกินกำลังความสามารถ อย่าหวังผลงานสำเร็จเป็นหลัก 18) พยายามส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าวิพากษ์วิจารณ์ 19) ส่งเสริมให้มีการแสดงผลงานของตนเองทุกคน แต่ไม่ควรให้เป็นการแข่งขัน รวมทั้งให้กำลังใจกับนักเรียนในการทำผลงาน การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่ผู้สอนหรือครูต้องตระหนักถึงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในการศึกษาพิเศษด้วยแล้วนั้น ครูศิลปะต้องมีความรู้มากมายหลายด้าน ที่เป็นเรื่องที่ต้องคลั่งคลั่งและเื้ออให้การสอนนั้นประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น และเพื่อทำให้การสอนมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีพื้นฐาน และเชี่ยวชาญในวิชาศิลปะ มีความรู้ทางด้านวิชาการพร้อมทั้งเทคนิคการสอน รวมถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนอีกด้วย พิมพ์พรธน เทพสุเมธานนท์(2539) กล่าวว่า ครูศิลปะจึงควรมีบทบาทดังต่อไปนี้) ครูศิลปะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีความถนัดทางศิลปะโดยตรง

เข้าใจธรรมชาติของศิลปะที่มองเห็น ธรรมชาติของนักเรียน การเรียนรู้และจิตวิทยาการเรียนรู้ รู้จักกระบวนการสร้างสรรค์ และการแสดงออกทางศิลปะของผู้เรียน รู้ในเรื่องของหลักสูตรและการนำไปใช้ รู้วิธีการจัดห้องเรียนศิลปะที่เหมาะสม และการเก็บรักษาอุปกรณ์ต่างๆ 2) ครูศิลปะต้องมีอารมณ์ที่ผ่อนคลาย รู้จักกาลเทศะในการแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหา ครูศิลปะที่ดี ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการพัฒนาความคิดอย่างไม่หยุดนิ่ง ทันท่วงทีเหตุการณ์ รู้จักสำรวจตนเอง และยอมรับคำติชมหรือการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง 3) ครูศิลปะควรมีความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรม ทั้งของตนเองและผู้อื่นด้วยให้ไปในทางที่ดี ถูกต้องตามกาลเทศะ 4) ครูศิลปะควรมีความสนใจต่อผู้เรียน มีการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียนเพื่อช่วยในการส่งเสริมไปในทางที่ดีขึ้น และช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน

ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นวิชาใดๆ ถือว่าคุณมีความสำคัญมาก ทั้งผู้ปกครอง ผู้เรียน หรือแม้กระทั่งผู้บริหารหน่วยงาน มีความคาดหวังว่าการได้ครูที่ดีตามอุดมคตินั้น จะทำให้เกิดผลดีกับทุกๆ ด้าน ไม่ว่าผู้เรียนจนกระทั่งสถานศึกษาเองก็ตาม แต่ด้วยปัจจัยหลายๆ ด้าน อีกทั้งสภาพชีวิตของคนเรา ไม่สามารถฝืนหรือต่อต้านความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลให้ต้องเป็นตามคาดหวังนั้นได้ เพราะโลกแห่งความเป็นจริงกับโลกในอุดมคตินั้นแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามความคาดหวังในตัวครูนั้นก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะในเรื่องของเหตุและผลนั้น ปฏิเสธไม่ได้ว่าครูที่มีคุณสมบัติที่ดีนั้นย่อมมีส่วนในการสร้างเยาวชนที่ดีสู่สังคม ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตมักพูดถึงว่าการที่เขามีครูที่ดีส่งผลให้เขาประสบความสำเร็จได้ อย่างไรก็ตามสภาพที่เป็นจริงมักแตกต่างจากสภาพในอุดมคติเสมอ ดังที่ นิรมล ตีรณสาร(2525) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับครูศิลปะในอุดมคติของเขาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง โดยศึกษาจากแบบสอบถาม ประกอบกับประสบการณ์ตรงของผู้เขียนเอง และประสบการณ์รองที่ได้จากรายงานการสังเกตของนิสิตปริญญาตรีและโท ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพอสรุปได้ว่า ในเรื่องของเพศ ในอุดมคติคือมีครูเพศหญิงและเพศชายในปริมาณที่เท่ากัน หรือพอๆ กัน สภาพความจริงพบว่า มีครูผู้หญิงมากกว่าครูผู้ชาย เรื่องวิธีการศึกษาตามอุดมคติว่า ครูศิลปะควรมีความรู้ทางการสอนศิลปะเป็นอย่างดี แต่สภาพความเป็นจริงพบว่า ครูประจำชั้นที่สอนศิลปะกว่าครึ่ง สอนศิลปะโดยไม่มีความรู้ทางศิลปะเลยก็มี ในเรื่องความสนใจที่ครูศิลปะสอนด้วยใจรัก แต่ความจริงนั้น มีครูที่สอนศิลปะเพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สอน วิธีสอนในอุดมคติ ครูเป็นผู้ให้ข้อมูล แรงกระตุ้น และแรงจูงใจ แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิด และเห็นแนวทางในการทำงานให้สำเร็จ สภาพความเป็นจริง

พบว่า ครูศิลปะให้เสรีภาพในการทำงานแก่ผู้เรียนมากจนเกินไป จนกระทั่งผู้เรียนไม่มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน เป็นต้น

ทีศนา แชมณี (2545) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูศิลปะว่า 1) ครูควรจัดทำแผนการสอนระยะสั้นระยะยาวได้ และศึกษาแผนการสอนล่วงหน้า 2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน และน่าสนใจ 3) มีเทคนิค และวิธีการสอนที่น่าสนใจ โดยมุ่งให้นักเรียนแสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และ 4) ให้โอกาสผู้เรียนชี้แจงผลงาน อภิปรายแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน โดยมีหลักการประเมินผู้เรียนได้จริง และเป็นที่น่าพอใจของผู้เรียน

นิตยา ประพฤติกิจ (2536) กล่าวถึงบทบาทของครูศิลปะว่ามีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในแง่ความรู้สึกรู้สึก ทักษะ ทักษะ ความเอาใจ และการเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจสูงที่สุดในการสร้างงานศิลปะ โดยได้กำหนดบทบาทของครูศิลปะไว้ คือ 1) ทักษะ ครูจะต้องเข้าใจว่าการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กมีคุณค่าแก่เด็กอย่างมาก ซึ่งทักษะของครูจะส่งผลถึงความคิดเด็กที่มีศิลปะ 2) การเลือกวัสดุ จะต้องเหมาะกับระดับพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เด็กเลือกใช้ได้ง่ายและเหมาะสม 3) การจัดวางวัสดุ เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงให้มาก ควรจัดวางในที่ที่เด็กสามารถเห็นหรือหยิบได้เอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้สึกอิสระในกิจกรรมที่อยากทำ การที่เด็กได้เห็นวัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เด็กอยากเล่นอยากทำ แต่วัสดุบางอย่างที่อาจก่ออันตรายควรตั้งไว้ที่สูงและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กใช้ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ช่วยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และช่วยเหลือครูในการทำความสะดวกโต๊ะหรือกวาดพื้นห้อง

Linderman (1980) กล่าวถึงลักษณะของครูศิลปะที่ดีไว้ว่า 1) สอนดีและอดทนในการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เด็กเกิดความสนใจ 2) เป็นคนตรงไปตรงมา รู้จักตัวเอง และมีความสามารถ 3) ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง เข้ากับนักเรียนได้ดี สนใจนักเรียนอย่างแท้จริง 4) ยอมรับนับถือ มีศรัทธาต่อเด็กและเชื่อว่าเด็กยอมรับตน 5) เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและยอมรับความคิดเห็น 6) วางตนเป็นที่ยอมรับนับถือของนักเรียนและคนทั่วไป 7) เป็นคนก้าวหน้าทันสมัย 8) รักความสามัคคีไม่ทอดทิ้งไม่เห็นแก่ตัว 9) มีอารมณ์ขันและ 10) ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเห็นใจ และมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล

อาจสรุปได้ว่าการจัดการศึกษานั้น ครูผู้สอนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการสอนบรรลุเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ในการคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนที่ดีนั้น จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ เช่น ความสนใจเอาใจใส่ต่อผู้เรียน มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ อุทิศตน อุทิศเวลา อย่างเต็มความรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6.4 พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก

เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า เด็กออกทิสติกส่วนใหญ่ก็มีพัฒนาการที่ไม่สมวัยและแตกต่างกันกับเด็กปกติ ถึงอย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบพัฒนาการกับเด็กปกติก็ยังถือว่ามีความสำคัญ เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้พัฒนา ได้ส่งเสริมให้เด็กออกทิสติกมีพัฒนาที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติให้มากที่สุด ในการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ จึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลของพัฒนาการศิลปะสำหรับเด็กปกติไว้ด้วย การแสดงออกในผลงานทางศิลปะของเด็ก สามารถแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น พื้นฐานความเข้าใจ ความสามารถทางศิลปะ สภาพแวดล้อม แรงจูงใจ หรืออื่นๆ

Lowenfeld and Brittain (1982) ได้ทำการศึกษาถึงพัฒนาการศิลปะของเด็กไว้โดยประกอบด้วยพัฒนาการ 5 ขั้น ดังต่อไปนี้

(1) ขั้นขีดเขียน (The Scribbling Stage) ขั้นนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 2 – 4 ปี เด็กจะแสดงให้เห็นถึงความสนุกกับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อและเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เป็นช่วงแรกของการที่เด็กจับดินสอขีดเขียนไปมา แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่ไม่มีการควบคุม เด็กแสดงออกในขั้นนี้ด้วยการใช้มือป้ายหรือละเลง ภาพที่ปรากฏในผลงานของเด็กขั้นนี้จะเป็นภาพรอยขีดเขียน ภาพวงกลม เป็นต้น

(2) ขั้นก่อนมีแบบแผน (The Preschematic Stage) ขั้นนี้เด็กจะมีอายุระหว่าง 4 – 7 ปี ซึ่งในขั้นนี้จะเห็นถึงพัฒนาการจากขั้นขีดเขียนว่าเด็กเริ่มมีการขีดเขียนโดยปรากฏความเป็นรูปร่างมากขึ้น ภาพที่ปรากฏเริ่มเป็นตัวแทนของความหมายมากขึ้น สัมพันธ์กับความจริงของโลกภายนอกมากขึ้น ภาพที่ปรากฏเช่นภาพคน ที่เป็นคนในครอบครัวหรือคนที่ใกล้ชิด ใช้สีในภาพไม่ตรงตามความเป็นจริงนัก เด็กจะใช้สีที่ตนชอบมากกว่าการคำนึงถึงความเป็นจริงของสี

(3) ขั้นมีแบบแผน (The Schematic Stage) ขั้นนี้เป็นช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 7-9 ปี การแสดงออกทางการขีดเขียนของเด็กในขั้นนี้ เด็กจะมีการปรับเปลี่ยนสัญลักษณ์ต่างๆซึ่งใช้เป็นเครื่องหมายแทนของจริงให้ใกล้เคียงกับของจริงได้มากขึ้น พบว่าภาพจะปรากฏการวาดรูปคนที่เหมือนจริงมากขึ้น ซึ่งขั้นก่อนอาจวาดภาพเป็นจุดเดียว ในขั้นนี้ก็ปรับเป็นวงกลม การวาดภาพของเด็กในขั้นนี้จะวาดในลักษณะเส้นคู่ ทำให้เหมือนจริงมากขึ้น เพราะเด็กสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขากับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น รูปที่เด็กวาดจะมีความแตกต่างจากพัฒนาการในขั้นอื่น คือ มีการใช้เส้นฐานสำหรับรองรับรูปต่างๆ ที่ปรากฏในภาพเกิดขึ้น แบบ

พบตรงกลาง เป็นลักษณะสำคัญของการขีดเขียนที่คล้ายของจริง เด็กใช้เส้นฐานสองเส้นที่ขนานกัน ภาพที่วาดจะวาดขึ้นบนเส้นฐานแต่ละด้าน มีลักษณะเหมือนบ้านที่อยู่คนละฝั่ง และเด็กเริ่มมีการวาดภาพแบบโปร่งใส ให้มองเห็นทะลุผ่านกำแพงถึงด้านใน ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วไม่น่าจะมองเห็น แสดงให้เห็นว่าเด็กตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ได้คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติ แต่นี้คือความคิดของตนเป็นหลัก

(4) ขั้นเหมือนจริง (The Dawning Realism) ขั้นนี้เป็นช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 9-11 ปี ในขั้นนี้ภาพที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงการวาดรูปโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองของเด็ก เด็กเริ่มสนใจในความเป็นเพศของตนมากขึ้น โดยเด็กผู้หญิงก็วาดภาพผู้หญิงที่มีการตกแต่งใส่รายละเอียดลงไปในภาพให้เกิดความสวยงาม เช่น ใส่ลวดลายของเสื้อผ้า ในเด็กผู้ชายก็จะแสดงรายละเอียด เช่น เติมหินวด แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความเป็นเพศมากขึ้น ในขั้นนี้เด็กจะพยายามปรับปรุงวิธีการของตนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะรูปทรงเรขาคณิต ที่เคยใช้เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่ต้องการแสดงออก ให้ออกมาเป็นรูปอิสระได้ในขั้นนี้เด็กจะเปลี่ยนเส้นฐานให้กลายเป็นเส้นราบ

(5) ขั้นมีเหตุผล (The Reasoning Stage) ขั้นนี้เป็นช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-13 ปี เด็กเตรียมตัวเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มนำเอาประสบการณ์ของตนเองมาใส่ในผลงานมากขึ้น การแสดงให้เห็นระยะใกล้ ใกล้ สีพื้นผิว ตลอดจนแสงเงา แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เด็กที่ถือว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพล เด็กจะนำเอาประสบการณ์ของตนนำมาใส่ในผลงานของเขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระยะ สี พื้นผิว ตลอดจนแสงเงา ส่วนอีกด้านหนึ่งคือเด็กที่เห็นตนเองเป็นสำคัญ ผลงานจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเด็กจะใส่ความรู้สึกของตนเองลงในผลงานด้วยโดยไม่คำนึงถึงสภาพความเป็นจริง เด็กกลุ่มนี้จะใช้สีไปตามอารมณ์ของตนเองโดยไม่คำนึงถึงสีตามความเป็นจริง

ประเทิน มหาจันทร์ (2531) กล่าวถึง พัฒนาการศิลปะตามช่วงอายุของเด็กชั้น
ประถมศึกษา ปีที่ 1-3 ไว้ดังนี้

(1) เด็กอายุ 7 ปี -สายตาและมือเริ่มมีการประสานกันดีขึ้น เด็กสามารถบังคับกล้ามเนื้อส่วนย่อยๆ ได้ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่พร้อมที่จะทำงานที่ละเอียดมากๆ ได้ เครื่องมือสำหรับการทำกิจกรรมจึงควรมีความเหมาะสมกับวัย ขนาดที่หยิบจับได้สะดวก เด็กชอบความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สื่อจึงควรเป็นของจริง หรือเป็นประสบการณ์ตรง เช่น ให้เด็กได้มีโอกาสออกไปศึกษานอกสถานที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำให้เด็กได้สร้างงานทางศิลปะ เด็กปกติในวัยนี้ความสนใจของเด็กชายและเด็กหญิงเริ่มแสดงให้เห็นความแตกต่าง เด็กชายชอบวาดรูปประเภทเครื่องบิน เรือรบ รถไฟ ส่วนเด็กผู้หญิง

ชอบวาดรูปผู้หญิง บ้าน ดอกไม้ ดังนั้นครูจึงควรส่งเสริมโดยการให้กำลังใจแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเกิด
ความมั่นใจในตัวเอง

(2) เด็กอายุ 8 ปี- อยู่ในระยะที่ว่องไว ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยง่าย กำลังตื่นตัว ชอบรับเอาทุก
สิ่งที่เห็นว่าใหม่ในชีวิตประจำวันของตน ในระยะนี้เด็กกำลังสนุกสนาน พอใจในการแสดงละคร
ชอบสร้างตัวละครที่สมมุติขึ้น การสอนศิลปะสำหรับเด็กวัยนี้จึงควรให้เป็นหน่วยที่ต่อเนื่องกัน เช่น
เมื่อจัดให้มีการแสดงละคร ก็ควรให้มีวิชาศิลปะแทรกอยู่ด้วย จะทำให้เด็กได้ใช้ความสามารถ
ในทางศิลปะของเขาด้วยความพอใจ เด็กวัยนี้จะมีช่วงของความสนใจขยายออกไป ขณะทำงานจะ
ใช้ความคิดมากขึ้น สายตาและมือประสานกันดีขึ้น พร้อมทั้งจะทำงานที่ค่อนข้างละเอียดได้ เพราะ
กล้ามเนื้อส่วนย่อยเจริญขึ้น ในขณะที่ทำงานก็ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กวัยนี้มัก
ทำงานที่ตนทำกลางคัน และมักขาดความรอบคอบในการทำงาน ครูจึงควรแสดงให้เด็กเห็นว่า
การฝึกนิสัยที่ดีในการทำงานศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีความสามารถ ที่จะวิจารณ์งานของ
ตนเองได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ที่ตนได้รับ เด็ก
ต้องการการให้กำลังใจมากกว่าการตำหนิ แรงจูงใจของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่มาจากเพื่อนร่วมชั้น การ
สร้างความร่วมมือระหว่างนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

(3) เด็กอายุ 9 ปี- อยู่ในระยะที่เจริญงอกงามในทุกด้าน ร่างกายแข็งแรงขึ้น การประสาน
ของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ก็ดีขึ้น ความรู้สึกนึกคิดเจริญขึ้น ช่วงแห่งความสนใจของเด็กมีมากขึ้น มี
ความรับผิดชอบดีขึ้น รู้จักวางแผนการทำงาน และทำงานให้เป็นไปตามแผนนั้นได้ การทำงานมัก
เป็นไปตามความคิดของตนเป็นส่วนใหญ่ การแสดงออกทางศิลปะมักจะแปรผันอยู่เสมอ ไม่คงที่
เด็กจะมีความสนุกสนานในการที่ได้ใช้ศิลปะวัสดุใหม่ๆ แปลกๆ มีความกระตือรือร้นที่จะฝึกความ
ชำนาญของตนให้มีมากขึ้น และมักมีคำถามต่างๆ เกี่ยวกับศิลปะถามมากขึ้น เด็กในวัยนี้จะมี
ความรู้สึกค่อนข้างรุนแรง เด็กจะรู้สึกเสียใจมากถ้าหากงานที่ตนผลิตขึ้นไม่ตรงกับอุดมคติของเด็ก
ซึ่งจะทำให้เด็กหมดกำลังใจ ไม่ควรใช้คำตำหนิอย่างรุนแรงหรือบังคับเด็ก ควรสนองความต้องการ
ของเด็กให้เหมาะกับวัย

อย่างไรก็ตามเรื่องของการพัฒนาการดังที่กล่าวข้างต้น เป็นเพียงพัฒนาการโดยทั่วไปของเด็ก
ปกติ สำหรับเด็กออทิสติกนั้นเรื่องของการพัฒนาการเด็กออทิสติกแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน
ออกไป แต่การประเมินพัฒนาการของเด็กออทิสติกโดยทั่วไป ก็จะต้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก
ปกติด้วยเช่นกัน

7. กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก

7.1 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก

กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญกับคนปกติทั่วไป รวมไปถึงคนพิการ จากการศึกษา พบว่า มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

ศิลปะมีความสำคัญสำหรับเด็กออทิสติกอย่างมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่เข้าถึงได้ง่าย มีความหลากหลายในตัวเอง สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับเด็กแต่ละคนได้ง่าย เนื่องจากเด็กออทิสติกแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน ศิลปะเป็นตัวเชื่อมในทุกองค์ความรู้ และเป็นตัวเชื่อมในการทำให้เด็กออทิสติกที่มีปัญหาทางด้านสังคมเริ่มรู้จักกับเพื่อน (ทวีศักดิ์ สิริรัตนโรชา. นายแพทย์. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2554.)

ศิลปะมีความสัมพันธ์ในการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะกับเด็กออทิสติกที่มีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้แล้ว ศิลปะนี้เองจะเป็นตัวที่พัฒนาให้เขาเข้าสู่สังคมได้ ศิลปะเป็นเหมือนตัวเชื่อมให้บุคคลหลายๆประเภทอยู่ร่วมกันได้ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของพฤติกรรม (กำพล ภูวาพัฒนากิจ. นายแพทย์. สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2555.)

ศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติก คือเป็นสื่อในการแสดงออกของความรู้สึก ความคิด ที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยการพูด (ขวัญ หารทองกิจพงษ์. สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2555.)

สำหรับเด็กออทิสติกแล้ว ศิลปะมีความสำคัญไม่ต่างจากวิชาการ ศิลปะช่วยลดปัญหาต่างๆของเด็กออทิสติกได้ จากกระบวนการของกิจกรรมศิลปะ ที่มีลักษณะของการแยกขั้นตอน (โกเมธ ปิ่นแก้ว. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2555.)

ศิลปะมีความสำคัญต่อเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ด้วยเนื้อหา วิธีการ กระบวนการของศิลปะสามารถช่วยเหลือเด็กออทิสติกได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกเหนือจากการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาแล้ว ศิลปะยังส่งผลดีกับการสื่อสาร การใช้ภาษาของเด็กออทิสติก กิจกรรมศิลปะสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ และช่วยเสริมจุดเด่นให้เด็กออทิสติก ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมให้กับเด็ก ศิลปะมีความหมายมากโดยเฉพาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก เพราะถือเป็นงานหลักในการพัฒนา การที่จะให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องของวิชาการ หากเริ่มต้นจากเด็กที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียน การอยู่ร่วมกันในห้องเรียน การนำเข้าสู่วิชาการแต่เริ่มแรกย่อมก่อให้เกิดปัญหาไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างแน่นอน เขาจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ เพราะขาดพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ จึงต้องใช้ศิลปะเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก การจัดกิจกรรมในบริบทของเด็กออทิสติกจึงควรมีรูปแบบเฉพาะ บุคลากรในเนื้อหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การที่จะ

บอกได้ว่ากิจกรรมศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติกมากน้อยเพียงใดนั่นสิ่งสำคัญที่สุดคือครูผู้ออกแบบกิจกรรม (ชูศักดิ์ จันทยานนท์. สัมภาษณ์. 26 ธันวาคม 2554.)

ศิลปะมีความจำเป็นต่อเด็ก ไม่ว่าจะเป็เด็กออทิสติกหรือเด็กธรรมดาทั่วไปก็ตาม แต่สำหรับเด็กออทิสติกนั้น ก่อนอื่นต้องมองว่าเด็กออทิสติกแต่ละคนไม่เหมือนกัน อาจจะมีเด็กที่ไม่ชอบศิลปะเลย ไม่กล้าถูกสี กาว หรือใช้อุปกรณ์ศิลปะอื่นๆ การจะใช้กระบวนการทางศิลปะไปช่วยเหลือจึงค่อนข้างยาก และต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น แต่ศิลปะมีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็กออทิสติกอย่างแน่นอน อย่างเด็กออทิสติกที่มีปัญหาเรื่องการโฟกัสดวงตา (Focus) เมื่อเด็กเกิดความประทับใจ สนใจอยากที่จะทำงานศิลปะ ช่วงเวลาหนึ่งที่เขาได้ทำงานศิลปะนั้น ก็ทำให้เขาสามารถจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ในระยะเวลาหนึ่งได้ ศิลปะยังช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างการใช้สี ผสมสี อย่งไรก็ตามศิลปะนั้นมีความจำเป็นต่อเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในกิจกรรมศิลปะนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการจัดและขึ้นอยู่กับตัวเด็กเองด้วย (สมจิตร ไกรศรี. สัมภาษณ์. 25 มกราคม 2555.)

7.2 การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติก

Robert ,S (1993) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กว่าควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้คือ 1) ให้เด็กได้แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะตัว 2) เป็นการผสมผสานระหว่างกระบวนการ และผลงาน 3) เปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์ 4) เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นหาและทดลองด้วยตัวเองและ 5) เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เด็กได้ทำงานอย่างอิสระ

Doris M. Guay (1994) กล่าวว่าในการสอนศิลปะให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูศิลปะจำเป็นต้องมีการฝึกสอน เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูศิลปะ จำนวน 212 คน พบว่าครูไม่รู้ถึงการเตรียมการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยสอนแบบบูรณาการ ศิลปศึกษาควรครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไว้ด้วย โดยเสนอแนะว่า ครูศิลปะควรมีความรู้ทั้งทางศิลปศึกษา และการศึกษาพิเศษ ก่อนที่จะทำการสอน ครูควรมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาพิเศษ หรือลงสนามจริงเพื่อการสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูศิลปะ

Viktor Lowenfeld (1987) ได้แนะนำกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ ในบทความเรื่อง Therapeutic Aspect of Art Education ว่าการใช้กิจกรรมบำบัดในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กพิเศษเหล่านี้อาจจะแสดงออกผ่านการวาดภาพ การระบายสีและการปั้น โดยผลงานที่ปรากฏออกมาจะเป็นการแสดงถึงความรู้สึก ประสบการณ์ การปรับปรุงมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง และปลดปล่อยอารมณ์โกรธ และกลัว

ในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ Rubin (1988) ได้แนะนำการใช้ศิลปะช่วยในการทำงานของเด็กในโรงเรียนประถมศึกษาว่า ในการทำงานศิลปะสิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ ความไว้วางใจ สัมพันธภาพ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการกระตุ้นให้เด็กแสดงออกมาผ่านกิจกรรมศิลปะ โดยพิจารณาถึง กระบวนการ เทคนิค การฝึกฝนและผลที่ตามมา

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า เทคนิคการให้เด็กออกทิสติกได้เรียนรู้นั้น ควรมีการติดตามดูแลเด็ก ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้เด็กทำงานเอง หรือดูแลเฉพาะตอนเริ่มต้นทำงานเท่านั้น แต่ก็ได้ไม่ได้หมายถึงว่าให้ช่วยเหลือให้เด็กทำงานไปเสียทุกอย่าง ควรเฝ้าดูเพื่อชี้แนะให้เด็กสามารถทำงานได้เองโดยตลอดจนงานสำเร็จในเรื่องการสอนซ้ำ เด็กออกทิสติกนั้นไม่เหมือนเด็กปกติที่สอนเพียงครั้งเดียวแล้วจะสามารถจดจำหรือทำได้โดยทันที การฝึกสิ่งใหม่สำหรับเด็กออกทิสติกจะต้องฝึกบ่อยๆ ซ้ำๆ ให้เด็กได้มีเวลาคุ้นเคยและรู้สึกปลอดภัยต่อสิ่งใหม่ที่ต้องเรียนรู้

Gillian J.Furniss (2006) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนศิลปะให้กับเด็กออกทิสติก จุดสำคัญคือครูต้องมีความเข้าใจในตัวเด็ก บทเรียนศิลปะต้องตอบสนองความต้องการเป็นรายบุคคล และตอบสนองต่อความสามารถของเด็กออกทิสติกแต่ละคน ครูศิลปะควรที่จะส่งเสริมเด็กที่ทำผลงานศิลปะ โดยเริ่มสังเกตผลงานที่เด็กทำ สิ่งที่เด็กสนใจ และใช้แนวทางนั้นเป็นหลัก การเลือกกิจกรรมให้เด็กทำนั้น ควรคำนึงถึงความชอบของเด็กและสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็ก เพื่อที่จะหากิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก กระบวนการที่เหมาะสมกับการสอนเด็กออกทิสติก คือมีครูหนึ่งคนที่คอยช่วยเหลือเด็กและครูอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสอน ครูควรกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมโดยประมาณ 30 นาที เพราะเด็กออกทิสติกมีช่วงเวลาในการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งค่อนข้างสั้น สอนขั้นตอนทีละขั้นตอนเป็นลำดับขั้น โดยถ้าเด็กสามารถทำงานศิลปะผลของพฤติกรรมเป็นไปตามเป้าหมายที่ครูตั้งไว้ได้ ครูก็ควรที่จะเปลี่ยนให้เด็กไปทำงานแบบใหม่หรือมีการดัดแปลงจากกิจกรรมเดิมให้มีความท้าทายมากขึ้น วิธีการให้เด็กทำงานอย่างเช่น ให้เด็กวาดภาพ ก็นำดินสอส่งให้แก่เด็กแล้วก็พูดหรือบอกให้เขาทำอย่างช้าๆ และต่อเนื่อง เสริมแรงบวกด้วยการให้คำชมเชย และจัดหากระดาษเตรียมไว้เมื่อเด็กวาดภาพหนึ่งเสร็จ สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็กออกทิสติกคือการที่เด็กแต่ละคนได้รับวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม เด็กบางคนสามารถที่จะบอกความต้องการของเขาโดยคำพูดได้ แต่สำหรับบางคนอาจคว้ามือของครูเพื่อร้องขอบางสิ่งบางอย่าง ดังนั้นครูศิลปะควรใช้วิธีการพูดเพื่อกระตุ้นหรือซักถามตลอดช่วงการทำกิจกรรม และเสริมแรงด้วยการกล่าวชมเชยทุกครั้งที่ได้เด็กตอบสนองด้วยสิ่งที่ถูกต้อง

Keren Perles (2009) กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กออกทิสติกแล้วเป็นมากกว่ากิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขเพลิดเพลิน ในความเป็นจริงนั้น นักเรียนออทิสติกสามารถเรียนรู้ได้หลายด้าน จากการทำงานศิลปะ วิธีการใช้ประสาทสัมผัส การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการตระหนักในตนเองมากขึ้น ยกตัวอย่างวิธีการสร้างทักษะเหล่านี้ด้วยศิลปะ เช่น ปัญหาเรื่องประสาทสัมผัสของเด็กออทิสติก การลงสีภาพด้วยมือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกโดยไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์ นอกจากนี้ยังสามารถปรับรูปแบบโดยการผสมครีมนกหนวดเข้ากับสีผสมอาหาร ซึ่งวิธีการนี้เพิ่มความยากให้เด็กมากขึ้นก็เพื่อให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก หรืออาจจะใช้ดินเหนียว หรือแป้งโดว์แทนได้ บางสิ่งบางอย่างอาจดูเป็นเรื่องพื้นฐานธรรมดา อย่างเช่น การปั้นดินเป็นลูก หรือการพิมพ์มือลงไปบนแป้งโดว์ ก็สามารถช่วยให้เด็กออทิสติกมีความคุ้นเคยกับการสัมผัสสื่อต่างๆ การจัดกิจกรรมกลุ่ม ถือว่าเด็กออทิสติกมีความต้องการในการพัฒนาทางด้านนี้เป็นอย่างมาก กิจกรรมศิลปะสามารถช่วยให้พวกเขามีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นได้ง่ายขึ้น อย่างเช่นกิจกรรมการเขียนภาพด้วยนิ้วมือหรือกิจกรรมวาดภาพ โดยคำนึงถึงการให้มีขนาดใหญ่ โดยนำชิ้นส่วนของผลงานเด็กนั้นมาวางเรียงหรือทับซ้อนกันให้เกิดเป็นภาพใหญ่ขึ้นหรือการชักถามนักเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

8. องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมศิลปะ

Smith and other (1983) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษไว้ว่าต้องประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

(1) หลักสูตร จุดมุ่งหมาย หรือพฤติกรรมเป้าหมาย ครูจะต้องตัดสินใจว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อใดบ้างที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ต้องมีทักษะที่เรียงลำดับความยากง่าย และเป็นพื้นฐานของกันและกัน มีความต่อเนื่องนักการศึกษาพิเศษจะต้องตระหนักถึงการเรียงทักษะดังกล่าว เนื่องจากการจัดลำดับชั้นงานในโปรแกรมให้เด็กเรียนนั้น หากยากเกินไปจะเกิดผลเสียต่อเด็ก

(2) ระเบียบวิธีหรือกระบวนการวิธี ที่จะต้องดำเนินการในสภาพการศึกษา ประเด็นนี้มีความสำคัญเป็นอันดับสอง รองลงมาจากจุดมุ่งหมายดังกล่าวคือ จะต้องมีการตัดสินใจว่าจะไปไหน ก่อนการตัดสินใจว่าจะไปถึงนั้นอย่างไร ระเบียบวิธีเป็นด้านที่ซับซ้อนด้วยองค์ประกอบมากมาย เช่นการเลือกช่องทางนำเสนอสิ่งไว้ให้กับเด็ก การตัดสินใจว่าต้องการให้เด็กตอบสนองอย่างไร การจัดให้เด็กได้รับผลที่ตามมาทางบวกหรือทางลบอย่างเหมาะสม และรู้ว่าจะจัดกลุ่มเด็กเพื่อการเรียนการสอนอย่างไร การค่อยๆถอนสิ่งไว้เพื่อให้การตอบสนองนั้นอยู่อย่างถาวร การ

ใช้วิธีบรรยาย อภิปรายและสาธิตอย่างเหมาะสม และการรู้ว่าการจัดกลุ่มเด็กเพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เทคนิคเหล่านี้ ชับซ้อนกว่าที่ครูส่วนใหญ่จะคาดถึง และมักประสบปัญหาในการใช้ องค์ประกอบนี้มีความสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิเศษ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ก็จัดเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการด้วย ทั้งนี้การประเมินนั้นต้องมีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคลด้วยนักการศึกษาต้องมีทักษะในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของเด็ก การวัดเหล่านี้บ่งชี้ความก้าวหน้าของเด็กและให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

(3) การเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก ซึ่งช่วยส่งเสริมระเบียบวิธีให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากยิ่งขึ้น การเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมย่อมทำให้เทคนิควิธีที่ครูใช้ไม่เกิดผลหรืออาจเกิดผลเสียได้ ไม่ว่าวิธีการที่เลือกนั้นถูกต้องเพียงใดก็ตาม วิธีการ และเครื่องมืออุปกรณ์ควรสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

(4) การจัดสถานการณ์หรือสถานที่ ที่มีการผสมผสานหลักสูตร วิธีการและเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการสอนเด็กพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเพิ่มความสามารถของเด็ก นอกจากนี้สถานที่ที่ใช้สอนเด็ก และทักษะของครูในสถานที่นั้น ยังมีความสัมพันธ์กับการที่เด็กจะเกิดทักษะที่ต้องการอีกด้วย

สุรวงศ์ ไคว้ตระกูล (2548) กล่าวว่า ไม่ว่าจะสอนวิชาอะไรก็ตาม ครูจำเป็นที่จะต้องถามตนเองว่า เมื่อจบการสอนแล้วนักเรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้าง ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้น ต่อจากนั้นครูเลือกกิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำ และเนื้อหาวิชาซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน และในที่สุดประเมินผล เพื่อจะดูว่านักเรียนสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

8.1 ด้านวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะทำให้ผู้เรียนไปถึงจุดหมายปลายทางตามที่ได้คาดหวังไว้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือทำสิ่งอื่นใดก็ตาม

สุรวงศ์ ไคว้ตระกูล (2548) กล่าวถึงการจัดกลุ่มวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามทฤษฎีของ Bloom ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้ 1) พุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 2) เจตพิสัย (Affective Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ และทัศนคติซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม และ 3) ทักษะพิสัย

(Psychomotor Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับทักษะในการใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย การประสานการใช้อวัยวะต่างๆ เช่นการเขียน การวาดรูป เป็นต้น

เกษร ธิตะจารี (2542) กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของศิลปศึกษาที่ใช้สอนในโรงเรียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับหลักสูตร และปรัชญาการศึกษา แล้วทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนตามหลักสูตรและเป็นไปตามปรัชญาการศึกษานั้น ให้เข้าใจถ่องแท้ โดยทั่วไปแล้วจุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนจะมุ่งสู่เป้าหมายหลักดังนี้

- (1) เพื่อให้สอดคล้องและสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กตามธรรมชาติ
- (2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งจุดประสงค์ในการเรียน และพัฒนาตนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
- (3) เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง
- (4) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาก้าวหน้าทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
- (5) เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การแก้ปัญหาอันจะทำให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น
- (6) เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และเชื่อมั่นที่จะประกอบงานของตนเอง
- (7) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านทัศนคติ

Lowenfeld and Brittain (1982) ได้เสนอเกณฑ์เกี่ยวกับการวัดผลทางศิลปศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นที่จะวัดพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย (Physical Growth) เพื่อศึกษาความสามารถใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างคล่องแคล่ว มีความแม่นยำ แน่นนอน การปฏิบัติงานเป็นการแสดงออกที่สามารถวัดผลได้จากทักษะ การใช้เทคนิคต่างๆ และจากงานที่สำเร็จ 2) ด้านอารมณ์ (Emotion Growth) เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่ออกมาด้วยความเพลิดเพลินในการทำงานโดยอิสระ แสดงถึงสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดี 3) ด้านสังคม (Social Growth) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานของตนเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4) ด้านสติปัญญา (Intellectual Growth) เพื่อศึกษาความสามารถในการแสดงออก แก้ปัญหาได้อย่างฉลาด ถูกต้อง ทำกิจกรรมสำเร็จด้วยดีอย่างมีหลักการและความรู้ 5) ด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic Growth) เพื่อศึกษาความเข้าใจในงานศิลปะ เข้าใจในความงามและธรรมชาติ สามารถแสดงข้อคิดเห็น บรรยายวิจารณ์ได้โดยใช้หลักการศิลปะได้อย่างเหมาะสม 6) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Growth) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ริเริ่ม วางแผนงานได้อย่างอิสระ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น แสดงความคิดก้าวหน้าอย่างเชื่อมั่นในตนเองและ 7) ด้านการรับรู้ (Perceptual Growth) เพื่อศึกษาความสนใจในการแสดงออก บรรยาย อภิปราย เข้าใจ และแสดงความรู้ได้อย่างมั่นใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้น ครูควรกำหนดขอบเขตของการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผลที่ได้จากกิจกรรมนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

8.2 ด้านวิธีการ

ครูถือว่ามียุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการให้ความรู้ และพัฒนาสติปัญญาของเด็กออกทิสติก ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเด็กพิเศษนี้ ซึ่งครูจะต้องหาวิธีการ ที่จะทำส่งเสริมให้เด็กเกิดการสร้างสรรค์ทางศิลปะ ได้ดังนี้คือ 1) ให้เสรีภาพในการทำงานศิลปะ ให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการและวัสดุในการทำงานเองได้ 2) ให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีเสรีภาพในการช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผนและจัดสรรงานศิลปะ 3) ครูควรช่วยเสนอแนะและช่วยให้นักเรียนทำงานศิลปะโดยอิสระ 4) ครูช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกำหนดงานให้เหมาะสมกับเวลา วัย ระดับชั้นเรียนของนักเรียนรวมถึงยิ่งถ้ากรณีของเด็กออทิสติกนี้ เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดการเรียนให้มีความสอดคล้อง 5) ครูผู้สอนจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้มีความสอดคล้องตามความเหมาะสมของผู้เรียน 6) ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดรู้จักถาม และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง 7) สิ่งสำคัญที่สุดของครูในการให้การดูแลเด็กพิเศษคือ การให้ความรักความเมตตา รับผิดชอบต่อความแตกต่างและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น จะมีขั้นตอนแตกต่างกันไปตามเทคนิควิธีสอนที่ผู้สอนใช้ โดยทั่วไปแล้ว ไม่ว่าเป็นวิธีการสอนแบบใด จะมีขั้นตอนหลักเหมือนกัน ได้แก่

- (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หลักการนำเข้าสู่บทเรียน คือ ควรนำให้น่าสนใจ ใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมส์ การร้องเพลง ทายปริศนา การสนทนาซักถามให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน หรือการเล่าประสบการณ์
 - (2) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (ขั้นสอน) ถือเป็นขั้นที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
 - (3) ขั้นสรุป และวัดผล เป็นขั้นการสรุปเนื้อหาที่ผ่านมาแล้วทั้งหมด สรุปทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ ตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เสริมศรี ลักษณะศิริ (2540) กล่าวว่า การนำเข้าสู่บทเรียนทำได้ ดังต่อไปนี้ คือ
- 1) ใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา เช่น ใช้ของจริง หุ่น รูปภาพ เป็นต้น 2) ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียน 3) สนทนาซักถามแล้วเชื่อมโยงไปยังเรื่องที่จะสอน 4) ร้องเพลง หรือเล่นละคร หรือการแสดงบทบาทสมมติ 5) ตั้งปัญหา ทายปัญหา 6) ทบทวนบทเรียนเดิมที่สัมพันธ์กับบทเรียน

ใหม่ 7) เล่านิทาน เล่าเรื่องราว เล่าเหตุการณ์ต่าง และ 8) การสาธิต ทดลอง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) กล่าวถึงการสอนที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันไว้ดังนี้

(1) วิธีการสอนแบบบรรยาย คือ วิธีสอนที่ผู้สอนบอกเล่า อธิบาย เนื้อหาเรื่องราวต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้สอนเตรียมการ ค้นคว้าเนื้อหามาเป็นอย่างดี โดยทั่วไปมักจะเป็นการสื่อความหมายทางเดียว คือจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมน้อย เพียงแต่ฟัง จดบันทึกซักถามบางครั้ง วิธีสอนแบบนี้จะยึดบทบาทของผู้สอนเป็นสำคัญ

(2) วิธีการสอนแบบสาธิต วิธีสอนที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจเป็นวิทยากรที่ผู้สอนเชิญมาแสดงหรือทำให้ดูเป็นตัวอย่างพร้อมๆ กับการบอกอภิปราย เพื่อให้ผู้อื่นได้ประสบการณ์ตรง ในเชิงรูปธรรมผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการขั้นตอนการสาธิตนั้นๆ

(3) วิธีการสอนแบบอภิปราย ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพิจารณาหัวข้อที่กลุ่มสนใจร่วมกัน วิธีการสอนแบบอภิปรายจึงเป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนคือ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา ได้ฝึกการร่วมการทำงาน ผู้เรียนจึงถือว่าเป็นศูนย์กลางของการเรียน เป็นการพัฒนาผู้เรียนทางด้านความรู้และด้านเจตคติ และด้านทักษะการเรียนรู้

(4) วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่ม ช่วยกันค้นคว้าหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เพราะได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง

(5) วิธีสอนแบบแก้ปัญหา เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอน มีเหตุผล มีการรวบรวมข้อมูล มีการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล ดังนั้น จึงอาจเรียกวิธีสอนแบบนี้ว่า วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์

(6) วิธีสอนแบบทดลอง ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้าวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์หลักการ ทฤษฎี ที่ผู้อื่นได้ค้นพบไว้ วิธีสอนแบบนี้มักใช้ในวิชาวิทยาศาสตร์ เช่น ทดลองการเกิดเงา ทดลองการเพาะพืชด้วยเมล็ด ทดลองว่าแสงเดินทางเป็นเส้นตรง เป็นต้น

(7) วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าจะเป็น ผู้สอนจะให้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้

ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออก ได้เรียนด้วยความเพลิดเพลิน เพื่อให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

(8) ศูนย์การเรียนรู้เป็นวิธีการสอนที่เน้นความสำคัญของนักเรียนหรือยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางและใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประสม(Mulit Media Approach)และกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาจากการกระทำกิจกรรม และการศึกษาด้วยตนเอง โดยแต่ละศูนย์จะมีชุดการเรียนการสอนให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้หมุนเวียนจนครบทุกศูนย์

ประเทิน มหาจันทร์ (2531) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กต้องการสร้างความสำเร็จและเสริมความมั่นใจ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ 1)พยายามชื่นชมผลงานของเด็ก ให้กำลังใจเด็กโดยให้ทำในสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ และทำได้ดีเป็นอย่างดี 2)ยอมรับผลงานที่เด็กสร้างขึ้น และให้กำลังใจเด็กโดยพูดถึงงานของเด็ก เช่นนี้จะทำให้ครูเข้าใจได้อย่างดีว่างานนั้นมีความหมายต่อเด็กเพียงใด 3)จัดกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กทุกคน ไม่ควรจัดจำกัดในวงแคบเฉพาะคนนั้นคนนี้เท่านั้น 4)จัดหาแต่วัสดุที่ใช้ง่าย เก็บรักษาง่าย และราคาถูกให้แก่เด็ก 5)ควรใช้เวลาในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งให้พอเพียง เพื่อเด็กจะได้สร้างงานให้สมบูรณ์ได้โดยไม่ต้องรีบร้อน 6)ครูต้องมีความอดทน พยายามให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ด้วยประสบการณ์ของตนเอง มิใช่โดยครูเป็นผู้กำหนดให้ ครูเพียงแต่จัดหาวัสดุและให้การแนะนำเท่านั้น 7)ควรตระหนักว่า ความริ้นรมย์ในขณะทำงานและความสำเร็จในการทำงาน จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กกระหายที่จะได้รับความสำเร็จในงานครั้งต่อไป ความสำเร็จ และความริ้นรมย์จะช่วยผลักดันให้เด็กเห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะ ซึ่งจะมีผลต่อเด็กเป็นอันมาก 8)ควรตระหนักว่า “ศิลปะประเภทเหมือนของจริง” เป็นงานของผู้ใหญ่ ซึ่งต้องเป็นผู้ชำนาญและได้รับการฝึกฝนมาเป็นอันดีแล้ว 9)ควรให้กำลังใจเด็กในการแสดงผลงาน เพื่อให้เกิดความภูมิใจและเกิดความมานะยิ่งขึ้น และ 10)แสดงผลงานของเด็กทุกคนให้เป็นที่ปรากฏ กิจกรรมทางด้านศิลปะมีความสำคัญสำหรับเด็ก ในการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะมีข้อเสนอนะ 10 ข้อ ดังนี้ 1)ให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานของเด็กมากกว่า คำนี้ถึงผลงานของเด็ก 2)ให้ความสนับสนุนการแสดงผลงานทางด้านศิลปะโดยหลีกเลี่ยงการให้เด็กวาดลอกเลียนแบบ หรือวาดภาพระบายสีจากสมุดวาดภาพ ทำให้เด็กไม่ได้ใช้

ความคิดอิสระ ซึ่งทั้งสองแบบนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ 3)แสดงความชื่นชมต่อผลงาน ความก้าวหน้าของเด็ก 4)วางแผนและเตรียมกิจกรรมต่างๆ สำหรับเด็กให้พร้อม 5)ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้เด็กสามารถหยิบได้ง่ายและสะดวกในการใช้ 6)ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ว่า “กำลังทำอะไรอยู่” หรือ เต็มใจว่าสิ่งที่เด็กทำคืออะไร 7)ฝึกฝนและแนะนำให้เด็กได้ลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จักการแสดงออกและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กด้วย 8)ให้คิดว่ากิจกรรมทางด้านศิลปะมีความสำคัญเหมือนกับการจัดประสบการณ์ในการเขียนและการอ่าน 9)ให้ความรู้ในด้านศิลปะ เช่น เรื่องสี ขนาด และรูปร่าง เป็นต้น แก่เด็ก และ10)อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและแนวทางในการส่งเสริมการสร้างสรรค์ในด้านศิลปะแก่เด็ก (Hildebrand, 1975)

8.3 ด้านสื่อและอุปกรณ์

สมบุญ สนวนญาติ (2538) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นมารวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) กล่าวว่า ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่ดี คือ 1) เป็นสื่อของจริง แต่ถ้าเป็นของจำลอง ต้องมีลักษณะเหมือนจริงมากที่สุด 2) ภาพที่ใช้ต้องเป็นภาพที่เหมือนจริงชัดเจนขนาดต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มเรียน 3) แข็งแรง คงทน ถาวร 4)ปลอดภัย วัสดุต่าง ๆ ที่นำมาใช้ต้องไม่มีพิษ 5) ใช้งาน ทำให้อยากที่จะสัมผัส ทดลองใช้ และ 6) ขนาด น้ำหนักเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

จากความหมายของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อประเภทวัสดุหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในกระบวนการของการเรียนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ลัดดา สุขปริดี (2532) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อเล็กที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพเสียงและอักษรในรูปแบบต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งหาประสบการณ์หรือศึกษาได้อย่างแท้จริงและกว้างขวาง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียนหรือตำราของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น และ วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไกเป็นตัวเสนอความรู้ ได้แก่ फिल्म ภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ फिल्मสตริฟ เส้นเทปบันทึกเสียง รายการวิทยุ

รายการโทรทัศน์ รายการสอนที่ใช้กับเครื่องช่วยสอน เป็นต้น2) สื่อประเภทเครื่องมือหรือ
 โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ สื่อใหญ่ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและ
 นักเรียน ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ
 เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น และ3) สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เทคนิค
 หรือวิธีการ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การสาธิต การแสดงบทบาท การแสดงละครและหุ่น
 เป็นต้น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ว่า ลักษณะของสื่อการเรียนรู้
 ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ
 เทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด
 ชวนติดตาม เข้าใจง่าย รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่าง
 กว้างขวาง ลึกซึ้งต่อเนื่องตลอดเวลา (กรมวิชาการ, 2544)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2542) ได้เสนอประเภทของสื่อการเรียนการสอนรูปแบบ
 ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของคนพิการ ไว้ดังนี้ 1) รายการเทปเสียง 2) หนังสือ
 แถบเสียง 3) รายการวีดีโอเทป 4) รายการโทรทัศน์ 5) รายการวิทยุ 6) หนังสือแบบเรียน 7) สื่ออักษร
 เบรลล์ 8) สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 9) ชุดการเรียนรู้สำเร็จรูป (Learning Package) และ 10) สื่อ
 อื่น ๆ ที่เหมาะสม

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) กล่าวว่า หลักเกณฑ์ที่ครูใช้ในการพิจารณาเลือกวัสดุ
 อุปกรณ์ คือ 1) การหาได้ง่าย ทั้งในแง่ของสภาพท้องถิ่นและสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของ
 ผู้ปกครองนักเรียน 2) การประหยัด นอกจากจะเป็นการประหยัดเพราะหาได้ง่ายตามข้อ 1 แล้วยัง
 ควรเป็นการประหยัดในแง่ของการใช้วัสดุอุปกรณ์ 3) คุณภาพ ที่ควรพิจารณาควบคู่ไปกับการ
 ประหยัด 4) ประโยชน์ใช้สอย คือควรพิจารณาเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะกับการทำงานชนิดนั้น
 5) การเก็บรักษา ต้องพิจารณาทั้งในแง่สถานที่เก็บ และอายุการใช้งาน และ6) ความเหมาะสมกับ
 ร่างกายของนักเรียน ครูต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของนักเรียน
 นอกจากนั้นแล้วยังต้องระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยทางกายของนักเรียนด้วย

ปริญญา นันตสุข (2547) ที่กล่าวว่า ผลงานศิลปะเด็กเป็นรูปธรรมที่ทำหน้าที่สื่อ หรือเป็น
 สะพานนำเอาบุคลิกภาพความเป็นปัจเจกชนของเด็กออกมาเป็นรูปภาพ หรือสิ่งที่ใครๆสามารถ
 รับรู้ได้ ผลงานศิลปะเด็กจึงเป็นประตูที่รอให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเลือกเปิดเพื่อศึกษา เรียนรู้ และทำ
 ความเข้าใจ ใช้ประกอบการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กต่อไป

Edwards(2006) กล่าวว่า ศิลปศึกษาสำหรับเด็กนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางผลงานศิลปะ หรือเคลื่อนไหวร่างกายในการทำงานศิลปะ และ Martin (2009) ได้เสนอแนะถึงการให้ตระหนักถึงเรื่องของพื้นผิว การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมศิลปะของเด็กที่มีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือประสาทสัมผัส

Robin (2003) กล่าวว่า การจะพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายนั้น ครูศิลปะควรให้อิสระอย่างสูงสุดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ทั้งนี้วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็ต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับแต่ละคน ครูควรมีการพูดคุยกับนักเรียนถึงความยากลำบากของเขาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหานั้นในชั้นเรียน

สื่อการสอนถือเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียน ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาระความรู้ให้แก่ผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่ผู้เรียนอีกด้วย

8.4 ด้านการประเมินผล

การวัดผลเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้ขึ้นมาพิจารณาว่าผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการ หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปทางดีขึ้นมากน้อยเพียงใด

ดูลิต ลิขนะพิชิตกุล(2545) กล่าวถึงการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ออกของเด็กลูกออสติคกว่า ไม่ควรยึดติดอยู่ที่เกณฑ์ของอายุของเด็ก ความก้าวหน้าในพัฒนาการของเด็กนั้น จะเกิดขึ้นตามประสบการณ์ การกระทำ ที่เด็กได้ทำบ่อยครั้ง การพัฒนาการเรียนรู้ออกจึงไม่ใช่ระบบพัฒนาของเด็กเอง แต่เป็นพัฒนาการเรียนรู้ออกที่ควบคู่กับประสบการณ์ อีกประการหนึ่ง เด็กออสติคจะสามารถเรียนรู้ออกได้มากกว่าจากการมองเห็น ผู้ประเมินควรประเมินระดับพัฒนาการออกมาในลักษณะของสมมุติฐานก่อนแล้วจึงวางแผนทดสอบหรือหาเหตุผลสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม

ศรียา นิยมธรรม (2554) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะที่สำคัญ ก็คือการวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านการสร้างสรรค์สุนทรียภาพ การรับรู้ อารมณ์ สติปัญญา สังคม และการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะ โดยแยกเป็นประเด็นดังนี้ 1) พัฒนาการทางการสร้างสรรค์ สามารถคิดดัดแปลง แก้ปัญหา ทำสิ่งต่างๆ ให้ดีมีคุณค่ากว่าเดิมได้ นักเรียนแสดงออกโดยการวางแผนงาน ออกแบบ วัดผลได้โดยการทดสอบและการสังเกต การทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องคอยถามผู้อื่น การมีความเชื่อมั่นในความคิดของตน การไม่ลอกแบบของผู้อื่น สามารถออกแบบได้รวดเร็ว มีลักษณะการแสดงออกแตกต่างกับคนอื่น และงดงาม

ดีด้วย 2) พัฒนาการทางสุนทรียภาพ สามารถรู้และเข้าใจในคุณค่าทางศิลปะอย่างมีหลักเกณฑ์ นักเรียนแสดงออกโดยสามารถเข้าใจและนิยมในศิลปะ วัดผลได้โดยการทดสอบการสังเกต สัมภาษณ์และแบบสำรวจความนิยมเข้าใจที่เกิดจากความรู้สึกภายใน ความนิยมเข้าใจที่อาศัย ประสบการณ์และการปฏิบัติทางศิลปะ การมีความเข้าใจและใช้หลักการทางสุนทรียภาพได้ ถูกต้องเหมาะสม สามารถเลือก แบ่งแยก และให้เหตุผลทางศิลปะที่ดี 3) พัฒนาการทางการเรียนรู้ สามารถสังเกตเข้าใจในงานศิลปะถูกต้องตามหลักศิลปะ นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบายการให้ เหตุผลในความงามอย่างถูกต้อง การวัดความสามารถในด้านที่ทำได้โดยการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสังเกตถึงความถูกต้องของงาน ตามหลักเกณฑ์ของงานศิลปะ ความรู้สึกที่เกิด จากการดูงานศิลปะ ความรู้สึกในการเคลื่อนไหว 4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีความสามารถ ในด้านต่างๆ สามารถจดจำได้ละเอียด ถูกต้อง ฉลาดเฉียบแหลม การแสดงออกโดยการแก้ปัญหา ได้ดี การวัดผลโดยการสังเกต การทดสอบ และการสัมภาษณ์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะได้ ถูกต้องมีรายละเอียดมาก และงดงาม การใช้หลักการทางศิลปะได้เหมาะสม เช่น การใช้สีในการ ออกแบบ การมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ละเอียดถูกต้องมาก 5) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ มีความสามารถแสดงออกอย่างอิสระ และควบคุมอารมณ์ได้ มีความมั่นใจในการทำงาน พัฒนาการ ทางด้านอารมณ์ รวมไปถึงสุขภาพจิต ความมั่นคงทางอารมณ์และพัฒนาการทางบุคลิกภาพด้วย การแสดงออกโดยการทำงานได้อย่างสุขุมเป็นระเบียบ และควบคุมได้เหมาะสม การวัดได้โดยการ สังเกต การสัมภาษณ์ การสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน การมี ความเป็นระเบียบในการทำงาน 6) พัฒนาการทางกาย มีความสามารถในการปฏิบัติทางศิลปะ ใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์ได้คล่องแคล่วมั่นคงไม่เป็นอันตราย มีความแน่นอนแม่นยำในการทำงาน การแสดงออกโดยการปฏิบัติ และการเคลื่อนไหว การวัดโดยการสังเกต การสัมภาษณ์และการ ทดสอบ มีทักษะในการเขียน บันทึบ และการใช้เทคนิคต่างๆ ได้คล่องแคล่วว่องไว ลักษณะภาพที่ แสดงออก มีความสัมพันธ์ในการฝึกเขียน และความรู้สึก และ 7) พัฒนาการทางด้านสังคม มีความสามารถเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และสามารถเข้าใจกับผู้อื่นได้ อย่างเป็นสุข การแสดงออกโดยการทำงาน การประสานงาน การคิดและการเข้าใจผู้อื่น การวัดโดย การสังเกตการสัมภาษณ์และการทดสอบ มีประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อมดี สามารถแสดงออกใน งานศิลปะได้ถูกต้องมีความเข้าใจในการแสดงออกของผู้อื่นได้ มีความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และมีความสุขในการทำงาน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ ของผู้อื่น

อำไพ ตีรณสาร (2543) กล่าวถึง ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียน จาก

ลักษณะการเรียนรู้ศิลปะของเด็ก ซึ่งประกอบด้วย การแสดงออก (Expression) และการตอบโต้ (Response) โดยสามารถแยกการวัดและประเมินผลได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) การวัดและประเมินผลจากผลงาน (Production) คือ การพิจารณาจากการแสดงออกในผลงาน(Expression) เป็นหลัก ซึ่งรวมถึงกระบวนการสร้างผลงาน และสิ่งที่ปรากฏในผลงาน ตัวอย่างลักษณะเฉพาะในกระบวนการสร้างผลงานคือ ความตั้งใจในการทำงาน ความพยายามในการทดลองในเทคนิคต่างๆ ตัวอย่างสิ่งที่ปรากฏอยู่ในผลงาน เช่น เอกภาพ ความประสมประสานกลมกลืน ความคิดสร้างสรรค์ คุณภาพของเส้นอันเนื่องมาจากความสามารถ ในการบังคับ กล้ามเนื้อมือ การให้แสงเงาที่ถูกต้อง เป็นต้น การเรียนรู้ในระบบการเรียนตามปกติ ควรดูทั้งกระบวนการสร้างผลงาน ซึ่งได้จากการสังเกตนักเรียนในขณะที่ทำงาน และประเมินจากตัวผลงานประกอบกัน สำหรับการตัดสินโดยคุณเฉพาะสิ่งที่ปรากฏในผลงานเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอในการประเมินผลการเรียน

(2) การวัดและประเมินผลตามการรับรู้เชิงสุนทรีย์ (Aesthetic Perception) คือการพิจารณาจากการที่นักเรียนมีการตอบโต้ หรือ มีปฏิสัมพันธ์(Response)ต่องานศิลปะโดยเน้นการที่เด็กสามารถรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสายตา และความสามารถถ่ายทอด หรือ แสดงออกในรูปของการกระทำ หรือคำพูดโดยคำนึงถึงความงาม และหลักการทางศิลปะ ตัวอย่างการแสดงออกโดยการกระทำ คือ การคิดสรร จัดกลุ่ม แยกประเภท เช่น การคิดสรรงานที่ใช้สีและทำให้เกิดความรู้สึกร้อน การแยกประเภทชิ้นงานที่เป็นงาน 2 มิติ และ งาน 3 มิติ เป็นต้น ตัวอย่างการแสดงออกด้วยคำพูด คือ การบรรยาย วิเคราะห์ การประเมินคุณค่า และการวิจารณ์งานศิลปะ ซึ่งอาจเป็นงานของตนเอง งานของเพื่อนนักเรียน หรือ งานตัวอย่างที่ครูเตรียมไว้ ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของครู

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (2554) ให้หลักในการวัดและประเมินผลสำหรับคนพิการไว้ดังนี้ 1) ประเมินผลทั้ง 3 ระยะเวลาตลอดหลักสูตร 2) บันทึกผลการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่อง คู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนคนพิการ 2544 3) ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์และตรวจผลงานของผู้เรียนแต่ละบุคคล แนวทางการประเมินผลผู้เรียนแต่ละคนให้ครูผู้สอนคนพิการ ดำเนินการประเมินผล ดังนี้ 1) การประเมินก่อนเรียนให้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน และดำเนินการประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2) การประเมินผลระหว่างเรียนเป็นการประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้าและนำข้อมูลมา

พิจารณาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP) 3) การประเมินผลหลังเรียนเป็นการประเมินทักษะเพื่อดูความก้าวหน้าของพัฒนาการใน ลักษณะสรุปรวมเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนเพื่อนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายใน IEP ใหม่

การประเมินผลที่ใช้ในวิชาศิลปะศึกษา ขึ้นอยู่กับปรัชญาของศิลปะและศิลปะศึกษา ถ้าศิลปะศึกษาเน้นที่ความงอกงามของเด็ก ความมุ่งหมายของกระบวนการประเมินผลก็มุ่งที่ความงอกงามโดยผ่านกระบวนการทางศิลปะเป็นสำคัญ ศิลปะศึกษายุคปัจจุบันมุ่งที่ประสิทธิภาพของศิลปะในฐานะที่ช่วยพัฒนาเด็กทุกคน ศิลปะศึกษาจึงเป็นวิถีทางที่พัฒนาคุณสมบัติพิเศษให้เกิดขึ้นในเด็กแต่ละคน การประเมินผลจะต้องเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความมุ่งหมายของศิลปะศึกษาดังกล่าวนี้ด้วย (Conrad, 1964)

Hilary and Paul (1998) กล่าวว่า ควรทำการประเมินเด็กออทิสติกเป็นรายบุคคล เพราะเด็กออทิสติกแต่ละคนมีลักษณะอาการที่แตกต่างกัน และการทดสอบเด็กควรมีการทดสอบหลายๆ ครั้ง บันทึกข้อมูลทุกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือเด็กได้อย่างถูกต้อง

ปริญญา นันทสุข (2547) กล่าวว่า ภายหลังจากการทำงานศิลปะ ผลงานของเด็กจะเป็นรูปธรรมที่สื่อให้มองเห็นบุคลิกภาพ และพัฒนาการของเด็กในช่วงเวลานั้นดูได้จาก 1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย การที่เด็กสามารถควบคุมมือให้วาดได้ตามความต้องการ การวาดได้ใกล้เคียงกับแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับอวัยวะส่วนอื่นทำได้ดี ลากเส้นตรงได้ตรง สามารถวาดวงกลมได้ ลากเส้นได้อย่างมั่นคง เส้นมีความสม่ำเสมอ ได้สัดส่วน ใช้เครื่องมือได้อย่างคล่องแคล่ว เส้นซ้ำเส้นขยุกขยิก ควบคุมเส้น และสีได้ดี 2) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กที่มีพัฒนาการปกติจะทำงานจนสำเร็จ และจะพอใจหากผลงานนั้นมีผลสะท้อน เช่น มีคนมาดู มาถาม หรือครูตรวจให้คะแนน ยินดีวาดหรือทำงานโดยสมัครใจ ไม่ต้องการข้อบังคับ คะแนน การลงโทษ หรือรางวัล เด็กอารมณ์ไม่ปกติจะไม่สามารถทำงานที่มีระเบียบวิธีขั้นตอนและความละเอียดละออ การลากเส้นไม่มีทิศทางจุดหมายแน่นอน ผลงานไม่เสร็จหรือขยำทิ้ง ฉีกทิ้ง 3) พัฒนาการทางด้านสังคม ผลงานศิลปะเด็กจะแสดงให้เห็นพื้นฐานและพัฒนาการทางสังคมว่าเขามีความสัมพันธ์กับใครทั้งด้านความคิดและประสบการณ์มากน้อยเพียงใด เช่น เด็กวัยเรียนช่วงอายุ 6 – 9 ปี มีความสามารถมากขึ้น ภาพที่แสดงถึงพัฒนาการทางสังคมที่ดี คือภาพที่เกิดจากความสนใจสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อนยอมรับ กล่าวแสดงออก จึงเป็นวัยที่เหมาะสมที่สุดที่จะปลูกฝังคุณลักษณะทางสังคมให้กับเด็ก ผลงานของเขาสามารถประเมินได้อย่างเชื่อมั่นเพราะเขายังไม่ได้อิทธิพลทางด้านแนวความคิด ทฤษฎี หลักวิชาการมากนัก 4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา การที่เด็กมีโอกาสดำเนินงานศิลปะเป็นโอกาสที่เด็กได้ฝึกฝนและใช้สติปัญญาอย่างครบวงจร หรือบูรณาการ

ลักษณะทางสติปัญญาของเด็กออกมาเป็นผลงานทางศิลปะได้แก่ การรู้จักสังเกต การตอบสนอง การประมวลความคิด จัดอันดับความสำคัญ การวางแผนงาน ความรู้ ความจำ การประเมินค่า ความสำคัญและความสัมพันธ์ การแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกิดมโนทัศน์และข้อสรุปทางศีลธรรมด้วยตนเอง

การวัดและการประเมินผลนั้น ครูผู้สอนควรเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด ความเหมาะสมที่สำคัญคือ เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในขั้นต่อไป นอกจากความสำคัญในเรื่องขององค์ประกอบของการจัดกิจกรรม ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ การประเมินผล สิ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้อย่างหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรม นั่นคือ ผู้เรียน เพราะผู้เรียน คือคนสำคัญของการจะทำให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณชานานสำหรับเด็กออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ” ผู้วิจัยเลือกศึกษาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมศิลปะ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำมาพัฒนาเด็กออทิสติก โดยศึกษาจากงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศดังนี้

9.1 งานวิจัยในประเทศ

ปิยะนารถ จันทราโชติวิทย์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการดูแลเด็กออทิสติก ” ผลการวิจัยพบว่า ความผิดปกติของเด็กเป็นสาเหตุหลักในการดำเนินการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของผู้ปกครอง โดยกระบวนการหาข้อมูลของผู้ปกครอง แบ่งได้เป็น 3 ระยะ ตามระยะของความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น คือ ระยะก่อนได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นออทิสติก และยอมรับว่าลูกเป็นออทิสติก โดยแต่ละระยะมีวัตถุประสงค์ แหล่งข้อมูล ช่องทาง และเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน

จิตติมา อิมอุดม (2545) ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ : กรณีศึกษา โรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม” โดยใช้การประเมินเชิงธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ระยะเวลา 5 เดือน โดยเข้าเป็นครูผู้ช่วยสอน เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนพญาไท เน้นให้เด็กพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น แต่ในการจัดชั้นเรียนแยกสำหรับเด็กพิเศษ ทำให้เด็กปกติและเด็กพิเศษเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้น้อย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายประถม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเป็นรายบุคคล ทำให้เด็กพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ และรูปแบบการสอนมีการเปิดโอกาสให้เด็กพิเศษได้เรียนกับเด็กปกติบ้างนั้น ทำให้เด็ก พิเศษเรียนรู้การเข้าสังคม แต่ทั้งนี้ความแตกต่างของการจัดระบบการศึกษาของทั้ง 2 โรงเรียนอาจ มีผลสืบเนื่องมาจาก งบประมาณทางการศึกษาของโรงเรียนนั้นๆด้วย

ขวัญดาว การะหงษ์ (2545) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อ พัฒนาสมาธิเด็กออทิสติก วัยก่อนประถมศึกษา ทำการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนออทิสติกอายุระหว่าง 5 – 8 ปี จำนวน 3 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนออทิสติกวัยก่อนประถมศึกษา อายุระหว่าง 5 – 8 ปีหลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสมาธิแล้ว มีสมาธิเพิ่มมากขึ้นจำนวน 2 คน โดยเปรียบเทียบจาก ระยะเวลาในการเข้าร่วม กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม แต่อีก 1 คน สมาธิไม่มีการพัฒนา โดย เปรียบเทียบจากระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทั้ง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในงานวิจัยว่า 1) เด็กออทิสติกแต่ละคนมี ความแตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้การปรับตัว บางคนอาจจะเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้รวดเร็ว แต่บางคนอาจจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และปรับตัวนานกว่า ดังนั้นควรมี การจัดกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน เพื่อความเหมาะสมในการใช้กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ให้เหมาะสม 2)การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสมาธิ ควรจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมไม่ให้มีสิ่งรบกวนสมาธิของเด็ก และ3) การจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ สามารถที่จะพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะทาง สังคม ทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางกล้ามเนื้อ เป็นต้น

นุชนาถ แก้วมาตร (2547) ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อภาพเพื่อพัฒนาความสามารถด้าน การสื่อสารของเด็กออทิสติก” เป็นการวิจัยกรณีศึกษาเด็กออทิสติก ระดับปานกลางอายุ 10ปี 1คน โดยผู้วิจัย สร้างสื่อภาพเพื่อนำไปพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร ของเด็กออทิสติก โดยแบ่ง การประเมินเป็น 3 ช่วง คือ ก่อนใช้สื่อ หลังใช้สื่อ และภายหลังใช้สื่ออีก 2 สัปดาห์ผลการวิจัย พบว่า กรณีศึกษามีความสามารถด้านการสื่อสารดีทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลัง แสดงให้เห็นว่าสื่อภาพทำให้การสื่อสารดีขึ้นทุกด้านสำหรับเด็กออทิสติก

สาริณี เกษมสันต์ ณ อยุธยา (2548) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาทักษะของครูศิลปะ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิเศษในวิชาศิลปศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูศิลปะควรได้รับสวัสดิการและความสะดวกต่างๆ ควรจัดมุม ประสบการณ์สำหรับเด็กพิเศษเพิ่ม ควรเรียงเนื้อหาทางศิลปะจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องที่ยาก เรื่อง

ใกล้ตัวไปไกลตัว วิธีการสอนควรเก็บข้อมูลศึกษาเฉพาะกรณีในกลุ่มเด็กพิเศษ ควรใช้สื่อการเรียน การสอนที่มีความหลากหลาย และควรมีการวัดและประเมินผลทางพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ด้านสภาพแวดล้อมควรจัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดไว้ในห้องศิลปะ ทางด้าน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณผู้สอนสำหรับเด็กออทิสติกควรมีวุฒิทางศิลปศึกษา หรือวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ด้านผู้เรียนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในกิจกรรมศิลปะ ด้านเนื้อหา หลักสูตร ควรมีความน่าสนใจ ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน จากง่ายไปหายาก วิธีการสอนควรเก็บข้อมูล กรณีศึกษา ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ ดีต่อเด็กพิเศษ ห้องเรียนควรมีสั่งอำนวยความสะดวกครบครัน

วัฒนาพร คงทัพ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการวาดภาพคนของเด็กออทิสติก อายุ 9-12 ปี โดยใช้แบบทดสอบกูดอิน์ฟ-แฮร์ริส” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวาดภาพ คนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กออทิสติก อายุ 9-12 ปี จำนวน 40 คน โดยใช้แบบทดสอบกูดอิน์ฟ-แฮร์ริส และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลพบว่า เด็กออทิสติกนั้นขาดจินตนาการในการวาดภาพ เด็ก จะให้ความสำคัญเฉพาะส่วนและจะวาดส่วนนั้นที่มีลักษณะใหญ่กว่าส่วนอื่น การวาดภาพของเด็ก จะวาดตามความประทับใจของตนเองเป็นส่วนมากลักษณะภาพที่วาดแสดงให้เห็นถึงความ ถดถอย เช่นแสดงให้เห็นว่าขาดความมั่นใจในตนเอง กล่าวโดยรวมแล้ว การวาดภาพของเด็กออทิสติกมีความแตกต่างจากเด็กปกติตนเอง

พันตรีตรา สามารถ ,พัฒนานุสรณ์ สภาพรวงศ์ และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์(2550)ที่ศึกษา เรื่อง “ ความฉลาดทางอารมณ์และการสื่อสารของเด็กออทิสติกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมศิลปะ บำบัด” โดยการทำวิจัยกับเด็กออทิสติก 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน สอนโดยใช้โปรแกรมการสอนของ ศูนย์การศึกษาพิเศษแบบแผนการทดลองแบบ two group pre-test post-test design ในการ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม และใช้ single subject research design แบบ ABC design ในการ เปรียบเทียบข้อมูลรายบุคคล ผลวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 1 หลังใช้ โปรแกรมกิจกรรมศิลปะบำบัด มีความฉลาดทางอารมณ์และการสื่อสารมากกว่าก่อนใช้ ซึ่งในกลุ่มที่ 2 นั้น ได้รับการสอนโปรแกรม การสอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความฉลาดทางอารมณ์ และการสื่อสาร ก่อนและหลังไม่ ต่างกัน ซึ่งหมายถึง การใช้โปรแกรมกิจกรรมศิลปะบำบัด ดีกว่า การสอนโปรแกรมการสอนของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ

อำพัน พฤษภาไพบูลย์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะ วิชาการโดยใช้กิจกรรมศิลปะ กระตุ้นความสนใจ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กรณีศึกษาคือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนกาวิละอนุกุล

ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เพศหญิง อายุ 6 ปี 8 เดือน จำนวน 1 คน โดยดูผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการเรื่องการรู้ค่าจำนวนเลข 1-5 โดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกระตุ้นความสนใจ จำนวน 15 แผนๆละ 20 นาที โดยก่อนการทำกิจกรรมนั้น การรู้ค่าเลขของเด็กมากที่สุดคือเลข 1 และต่ำสุดคือเลข 5 แต่หลังจากการใช้กิจกรรมศิลปะในการกระตุ้นแล้ว ผลจากการวิจัย ว่าเด็กกรณีศึกษามีการพัฒนาทางด้านพฤติกรรมการเรียน สนใจการเรียนมากขึ้น พึงพอใจในผลงานของตนเองมากขึ้น และมีความสุขในการทำกิจกรรม ในเรื่องการรู้ค่าจำนวน 1-5 ก็ทำได้ดีขึ้น

กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552) ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบคือ ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองใน โรงเรียนที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของเด็กปกติและ เด็กที่มีความต้องการ พิเศษ (ระดับ 1) พบว่าเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีคะแนนผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่จะมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบในแต่ละด้านและรวมอยู่ในระดับมาก คุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทุกข้อความและโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

อรธิตา ประสาร (ม.ป.ป) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาสมาธิและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กออทิสติก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีข้อค้นพบในการวิจัย ดังนี้ 1)ในการจัดกิจกรรมศิลปะต้องมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพราะได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ด้วย สมาธิของนักเรียนอยู่ที่ความน่าสนใจของกิจกรรมและในขั้นตอนการทำงาน ในบางกิจกรรมมีความยากซึ่งนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ทำให้เกิดความเบื่อและไม่อยากปฏิบัติงานและไม่ควรให้นักเรียนสนใจในสิ่งเดิม มากเกินไปเนื่องจากนักเรียนอาจขาดการคิดและการยืดติดกับสิ่งของนั้นหรือความชอบนั้นและจะไม่เกิดความหลากหลายในด้านการคิดสร้างสรรค์ไม่สามารถคิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่หรือการประยุกต์ใช้เทคนิควิธีเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ 2)ครูผู้สอนควรศึกษาบทบาทหน้าที่ของครู ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเช่น การพูดกระตุ้นส่งเสริมความคิด การถามเพื่อให้นักเรียนตอบ การชมเชย การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ให้นักเรียนเกิดความสบายใจเกิดความสนุกสนานในการปฏิบัติงาน 3)ปัญหาที่พบในการสอนเด็กออทิสติก นักเรียนขาดความเข้าใจทางด้านการสื่อสารซึ่งเป็นปัญหาในบางกิจกรรมที่มีขั้นตอนการทำงานความซับซ้อนทำให้นักเรียนไม่เข้าใจครูผู้สอนต้องหาวิธีในการสื่อสาร เช่น รูปภาพตัวอย่าง การจับมือเด็กในการทำงาน และ4)นักเรียนออทิสติกยังขาดการจินตนาการภาพตามเรื่องหรือนิทานซึ่งทำให้นักเรียนไม่สามารถคิดจินตนาการได้ ครูควรมีสื่อที่เป็นรูปภาพเพื่อให้นักเรียนสามารถดูและเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจินตนาการ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Carter and Miller (1971) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “Creative art for Minimally Brain Injured Children “โดยการใช้ทัศนศิลป์ ทดลองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อหาวิธีการที่จะส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กเหล่านี้ ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเหล่านี้มีความสนใจในกิจกรรมศิลปะที่จัดให้เป็นอย่างมาก และกิจกรรมศิลปะที่จัดให้นี้ ทำให้นักเรียนรู้จักตัวเองมากขึ้น เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ของเด็กมากขึ้น ได้ฝึก

การใช้มือและตาให้มีความสัมพันธ์กันขณะทำกิจกรรม และมีระยะความสนใจที่มากกว่าเดิม อีกทั้งเด็กเหล่านี้ยังสามารถถ่ายทอดจินตนาการของเขาออกมาด้วยการใช้กิจกรรมทัศนศิลป์อีกด้วย

Silver(1975) ได้ศึกษาเรื่อง “Children with communication Disorder Cognitive and Autistic Deverlopment” พัฒนาการทางด้านศิลปะ และความคิดความจำของเด็กพิเศษที่มีปัญหาเรื่องการสื่อสาร โดยมีการสังเกตและศึกษาพัฒนาการทางด้านศิลปะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กพิเศษ โดยผลการศึกษาพบว่า เด็กพิเศษกลุ่มนี้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในงานศิลปะ และยังพบลักษณะพิเศษที่ซ่อนอยู่ในตัวเด็กแต่ละคนผ่านงานศิลปะได้ด้วย ทำให้พบว่าศิลปะนั้นมีความสำคัญกับเด็กพิเศษ และนำมาเป็นวิธีการแก้ปัญหาทางการสื่อสารให้เด็กเหล่านี้ได้อีกด้วย

Anderson (1983) ได้ศึกษาผลงานวิจัยของ walker(1980)กับผลการศึกษาของ Greene and Hasselbring (1981) สรุปว่า การใช้ศิลปะในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถช่วยบำบัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดีขึ้น และการใช้ศิลปะจะสามารถช่วยพัฒนาการทางกายในเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้ทางภาษา

David Pariser (1981) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง Nadia's Drawings: Theorizing about An Autistic Child's Phenomenal Ability โดยกรณีศึกษา เด็กหญิงคนหนึ่งชื่อว่า นาเดีย โดยนาเดียมีลักษณะอาการของโรคออทิสซึม เช่น การบกพร่องด้านภาษา แยกตัวออกจากสังคมและมีความสนใจและพฤติกรรมซ้ำๆ และเริ่มวาดภาพตั้งแต่อายุ 3 ปี โดย มักไม่ปรากฏวาดโดยใช้สีในผลงานของเธอ เหตุเพราะเธอไม่ชอบการเปรอะเปื้อนของสี อย่างถ้าน้ำหมึกที่เธอใช้วาดหกเลอะเทอะเธอก็จะหยุดวาดทันที ผลงานของเธอจะเป็นการวาดด้วยดินสอลงในกระดาษสีขาวซึ่งมีคุณภาพดีเพราะเธอมักวาดอย่างซ้ำๆ ผลงานของเธอได้แสดงให้เห็นว่าเธอมีพัฒนาการวาดภาพที่ดีขึ้นเรื่อยๆตามลำดับ ภาพที่เธอวาดส่วนใหญ่เป็นภาพสัตว์ และคน

Meros (1990) งานวิจัยของเขาคือ “A Developmental/Behavior Approach to Art Therapy for Person with Mental Retardation “ ได้ศึกษาถึงผลของกิจกรรมศิลปะ สำหรับบุคคลปัญญาอ่อนมาก และชั้นปัญญาอ่อนรุนแรง ที่มีผลต่อพฤติกรรมในทางบวกเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านสังคม และทางอารมณ์ กลุ่มประชากรเป็นกรณีศึกษาจากบุคคลปัญญาอ่อนมาก และปัญญาอ่อนรุนแรงจำนวน 5 คนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาศิลปะบุคคลปัญญาอ่อน ซึ่งได้รับการดูแลรักษาในชั้นปานกลาง กิจกรรมจะจัดขึ้นสัปดาห์ละครั้ง เป็นเวลา 3 เดือนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับการดูแลเป็นรายบุคคล หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อยซึ่งจะได้รับการแนะนำและกระตุ้นในแต่ละระดับโดยพัฒนาจากง่ายไปสู่ยาก กิจกรรมศิลปะจะถูกสอนในด้านของกระบวนการและการใช้วัสดุต่างๆ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ ครูจะเป็นผู้คอยสนับสนุน ช่วยเหลือและให้

กำลังใจ โดยจะมีการประเมินผลตั้งแต่เริ่มทดลอง คือบันทึกการสังเกตพฤติกรรมแบบรายงาน ความก้าวหน้า และผลงานศิลปะ ผลการศึกษาพบว่ากรณีศึกษาทั้ง 5 ราย มีผลที่เป็นพฤติกรรมทางบวกสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

Kellman(1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Drawing with Peter: Autobiography, Narrative, and the Art of a Child with Autism” ซึ่งเป็นกรณีศึกษาความสามารถทางศิลปะของเด็กชายที่มีภาวะออทิสติก อายุ 8 ปี โดยการทดลองให้เด็กวาดภาพ ซึ่งพบว่า งานของเด็กออทิสติกที่ศึกษานั้นชี้ให้เห็นถึงจินตนาการเป็นตัวที่คอยกระตุ้นให้แสดงออก มากกว่าลักษณะทางวัฒนธรรมทางสังคม งานมีลักษณะที่น่าสนใจ คือ เรื่องของเส้น พบว่าเรื่องของพื้นที่ รูปทรง การใช้สี รวมถึงรายละเอียดของงาน แสดงให้เห็นถึงการมีความสำคัญกับตัวเด็กที่เกี่ยวกับศิลปะ ดังนั้น ศิลปะจึงสามารถใช้สำหรับค้นหาความเป็นตัวตน และทำความเข้าใจในความคิดของเด็กออทิสติกได้เป็นอย่างดี

Kellman(2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ” Art of a Child with Autism: Drawing Systems and Proto Mathematics” การวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาเด็กออทิสติก ที่มีพัฒนาการทางภาษาที่ถดถอย โดยผู้วิจัยศึกษาเรื่อง พัฒนาการความสามารถทางคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐานและ การวาดรูป จากการวิจัยพบว่า มีพัฒนาการทางด้านการงานศิลปะอย่างรวดเร็ว และมีสมาธิที่ดีด้วย ซึ่งกรณีศึกษาค่อยๆวาดรูปโดยใช้รูปทรงเรขาคณิต มีการวาดต่อเนื่องกันเป็นภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถบ่งบอกได้ว่าการวาดภาพช่วยอธิบายความสามารถของเด็กออทิสติกคนอื่น ๆ ได้ด้วย

Melinda J. (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Art Therapy as an Intervention for Autism ในกรณีศึกษา ที่ผู้วิจัยศึกษาเด็ก 6 ขวบ ที่เป็นเด็กออทิสติกไม่ถึงขั้นปัญญาอ่อน ผู้วิจัยได้ทำการนำศิลปะเข้าไปบำบัดในระยะเวลา 7 เดือน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจโลกของเด็กออทิสติกมากขึ้น และผู้วิจัยพบว่าเด็กไม่มีความสนใจในการวาดภาพ เมื่อพูดถึงบ้านเด็กก็จะวาดรูปบ้าน กล่าวคือเด็กไม่มีการจินตนาการในการวาดภาพ จะวาดในสิ่งที่มีคนบอกในขณะนั้น หรือในขั้นของการทำกิจกรรมศิลปะ ต้องมีการทำซ้ำให้ดูหลายๆครั้งเด็กจึงสามารถทำตามได้ ผู้วิจัยจึงมีการพัฒนากิจกรรมของตนเองเพิ่มเป็นขั้นๆ แต่หลังจากการทำกิจกรรมกับผู้วิจัยได้ผ่านไป ผู้วิจัยมีการติดตามถามจากผู้ปกครองพบว่า เด็กมีความสนใจกับศิลปะมากขึ้นโดยมีการทำที่บ้าน และมีปฏิสัมพันธ์ขณะทำงานกับผู้อื่นมากขึ้น ในช่วงถัดไปผู้วิจัยเลือกที่จะนำตุ๊กตาหุ่นมือเข้ามาเพื่อช่วยในการสื่อสารของเด็ก โดยใช้ตุ๊กตามือในการเป็นตัวแทนในการสื่อสารช่วงระหว่างการทำงานศิลปะของเด็ก พบว่าเด็กมีความชื่นชอบมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในผลงานของเขา สำคัญไปกว่านั้นคือ

เด็กมีปฏิสัมพันธ์ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยทำให้เห็น การจะพัฒนาเด็กออทิสติกที่ดีนั้นควรให้ศิลปะสอดแทรก อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็กด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพบว่า กิจกรรมศิลปะ มีความสำคัญต่อการนำมาใช้พัฒนาเด็กออทิสติกได้เป็นอย่างดี ศิลปะทำให้เด็กเกิดสมาธิ เกิดการสื่อสารที่ดีขึ้น ศิลปะสามารถช่วยค้นหาความเป็นตัวตนของเด็กออทิสติกได้ แต่อย่างไรก็ตามการนำศิลปะมาใช้พัฒนาเด็กออทิสติก หรือเด็กพิเศษนั้น กระบวนการและความบกพร่องที่แตกต่างกันของเด็ก ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้นำไปใช้ต้องตระหนักถึง กิจกรรมศิลปะจึงควรมีหลักการที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยจากการศึกษาข้อมูลของผู้วิจัย ทำให้ได้ข้อสังเกตซึ่งเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการสร้างกิจกรรมศิลปะเพื่อจะนำไปพัฒนาผู้เรียน การจะพัฒนาเด็กออทิสติกควรเริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจถึงลักษณะปัญหา ความเป็นมาต่างๆของผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษอย่างแท้จริง ศึกษาถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนอย่างกว้างๆ จากนั้นเริ่มก้าวสู่การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลในเชิงลึกมากขึ้น อาจเริ่มจากการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดกับเด็กก่อน จากนั้นเริ่มทำความรู้จักกับเด็ก เริ่มเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในประสบการณ์ของเขา ซึ่งเด็กออทิสติกจะมีปัญหาในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับเด็กจึงอาจอาจต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง การนำกระบวนการต่างๆไปใช้กับเด็กคนหนึ่งๆก็ต้องมีการวางแผน โดยไตร่ตรองอย่างเหมาะสม วิธีการอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ ต้องผ่านการทดสอบว่าไม่เป็นอันตราย และสอดคล้องกับความต้องการ ทุกกระบวนการจะกำหนดไว้อย่างตายตัวไม่ได้ ต้องมีความยืดหยุ่น ความอดทน ความต่อเนื่อง ของผู้การนำกระบวนการไปใช้ ก็เป็นเรื่องที่พึงตระหนักอยู่ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามหากมีความรู้ความเข้าใจเด็กออทิสติกอย่างลึกซึ้งแล้ว การพัฒนาเด็กออทิสติกย่อมประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นการการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง(ที่ใช้ในการวิจัย)
3. ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. เก็บรวบรวมข้อมูล
6. วิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1.การศึกษารวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก การศึกษาพิเศษ ทฤษฎีที่ใช้สำหรับพัฒนาเด็กออทิสติก และการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

1.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ศิลปะในระดับประถมศึกษา การจัดกิจกรรมศิลปะ ที่ครอบคลุม ทั้งเด็กออทิสติก เด็กพิเศษ และเด็กปกติ

1.3 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบการจัดกิจกรรมศิลปะ

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ 1)ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์หรือมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กออทิสติก และ 2)ครูที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน

2.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์วิชาการทางด้านการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก และผู้ที่มีประสบการณ์กับเด็กออทิสติกอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 12 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 3 คน ดังนี้

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์

2.1.2 นักวิชาการ

2.1.3 ครู

2.1.4 ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยมีประสบการณ์ทำงานและใกล้ชิดกับเด็กออทิสติก

2.2 ครู (ผู้จัดกิจกรรมศิลปะ) ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นโรงเรียนของภาคีรัฐบาล จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติกมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนวัดโสมนัส

2.2.2 โรงเรียนวัดชนะสงคราม

2.2.3 โรงเรียนบางบัว(เฟื่องตั้งตรงจิตรวีทยาการ)

2.2.4 โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)

2.2.5 โรงเรียนวัดหนัง

2.2.6 โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม

2.2.7 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก

2.2. 8 โรงเรียนดาราคาม

2.2. 9 โรงเรียนพญาไท

2.2. 10 โรงเรียนพินุดประชาสรรค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สัมภาษณ์ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ 2) นักวิชาการ 3) ครูศิลปะ และ 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยมีประสบการณ์ทำงานและใกล้ชิดกับเด็กออทิสติก โดยเป็นข้อคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structure interview) มีกรอบคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกและข้อเสนอแนะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กออทิสติก ในห้องเรียนคู่ขนาน และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.2 แบบสอบถามครู (ผู้จัดกิจกรรมศิลปะ) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นของครูที่จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติก โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าของคะแนนจากแบบสอบถาม เป็น 5 ระดับความคิดเห็น คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น	5
เห็นด้วย ให้คะแนนเป็น	4
ไม่แน่ใจ ให้คะแนนเป็น	3
ไม่เห็นด้วย ให้คะแนนเป็น	2
ไม่เห็นด้วยเลย ให้คะแนนเป็น	1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด(Open ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

3.3 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะโรงเรียนละ 1 กิจกรรม จำนวน 10 โรงเรียน

4.การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โดยการสร้างเครื่องมือการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะ องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กออทิสติกและเด็กปกติ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนคู่ขนาน และข้อมูลเกี่ยวกับเด็กออทิสติก ศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นต้น

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ในรูปแบบของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และกำหนดขอบเขตในการสังเกตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบข้อมูลโดย นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย มีดังนี้

- 1) เป็นนักวิชาการทางด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก หรือเด็กพิเศษ มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกายภาพบำบัด สำหรับออทิสติก มีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาเด็กออทิสติก มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- 3) เป็นนักวิชาการทางด้านการศึกษา มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี
- 4) เป็นนักวิชาการ หรือครูศิลปะระดับประถมศึกษา โดยมีประสบการณ์การสอนศิลปะไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์การสอนเด็กพิเศษในโรงเรียน

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 5 ทดลองเครื่องมือโดยนำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อหาความเที่ยง (Validity) ของเครื่องมือของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์(บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล SPSS) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α = Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .896 ซึ่งถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ความเที่ยงของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

- ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต มาปรับปรุงให้สมบูรณ์
- ขั้นที่ 7 ได้เครื่องมือการวิจัยที่ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ที่สมบูรณ์ เหมาะสมในการวิจัย และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะ แบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 ท่าน ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์แจกแจงความถี่ของคำตอบ เป็นค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง นำคำตอบในแต่ละข้อมาหาค่ามัธยัมเลขคณิต (Mean, \bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D) โดยใช้สูตรค่ามัธยัมเลขคณิตหาค่าวิจัย

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

\bar{x} = ค่ามัธยัมเลขคณิต (arithmetic mean)

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของความคิดเห็น มีเกณฑ์ในการให้ความหมายดังนี้ คือ

4.56 – 5.00	หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.56 – 4.55	หมายความว่า เห็นด้วย
2.56 – 3.55	หมายความว่า ไม่แน่ใจ
1.56 – 2.55	หมายความว่า ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.55	หมายความว่า ไม่เห็นด้วยเลย

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ออทิสติก วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลทั้งหมด นำมาแยกแยะจัดกลุ่ม แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงโดยเรียงตามลำดับความถี่

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต โดยการวิเคราะห์นำมาแยกแยะจัดกลุ่มแล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงโดยเรียงตามลำดับร้อยละ

6.3 วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคะแนนที่ได้ในแต่ละส่วน}}{\text{จำนวนคะแนนทั้งหมด}} \times 100$$

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2539)

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N} \right]^2}$$

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคุณตัวความถี่
 $\sum fx^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนนคุณด้วยความถี่
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2539)

7.การสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

7.1 นำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

7.2 นำเสนอผลของข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 , 2 และ 3 ในรูปแบบของตาราง และความเรียง

7.3 การนำเสนอผลการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติก นำเสนอในรูปแบบของความเรียง

7.4 สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้วนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนประถมศึกษา ปีที่ 1-3 ในลักษณะบรรยาย

7.5 เผยแพร่บทความลงใน วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา An Online Journal of Education (OJED) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มี ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามสำหรับครูที่จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 แบบสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนาน และ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 4 กลุ่ม

ได้แก่ ก) ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ ข) นักวิชาการ ค) ครูศิลปะ และ ง) ผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยใช้ชุดแบบสัมภาษณ์เดียวกันทั้งหมดที่ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 กลุ่ม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนาน

สำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมศิลปะของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติก ในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ตอนที่ 1 ข้อมูลการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 4 กลุ่ม
 ได้แก่ ก) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกายภาพบำบัด ข) นักวิชาการ ค) ครูศิลปะ และ ง) ผู้มี
 ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยใช้ชุดแบบสัมภาษณ์เดียวกันทั้งหมดที่
 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม

ก. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกายภาพบำบัด

1. นายแพทย์ ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรชากุล

มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกโดยตรง เป็นทั้งผู้วินิจฉัยอาการ ให้การรักษา
 ตลอดจนจัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาฟื้นฟูเด็กออทิสติกและเด็กพิเศษอื่นๆ ให้กับ
 ทั้งตัวผู้ป่วย และครอบครัว ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ขณะให้สัมภาษณ์ดำรงตำแหน่งจิตแพทย์เด็กและ
 วัยรุ่น อยู่ที่สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ 40 ปี จบ
 การศึกษาปริญญาตรี แพทยศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับประกาศนียบัตร
 วิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก สาขาจิตเวชศาสตร์ และวุฒิบัตร แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ สาขาจิตเวช
 ศาสตร์เด็กและวัยรุ่น จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แพทย์สภาออกหนังสืออนุมัติให้เป็น แพทย์
 ผู้เชี่ยวชาญ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวอีกด้วย ประสบการณ์การทำงานด้านกายภาพบำบัด
 โดยประมาณ 14 ปี ในขณะเดียวกันก็มีผลงานด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น การเขียนตำรา เว็ปมาสเตอร์
 เผยแพร่ความรู้ผ่านเว็บไซต์ ร่วมหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ และหน่วยแพทย์พระราชทาน เป็นอาจารย์
 พิเศษ ให้ความรู้เกี่ยวกับจิตเวชเด็ก และเด็กพิเศษ แก่ แพทย์ พยาบาล บุคลากรด้านสาธารณสุข
 และด้านการศึกษา ปรธานโครงการต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติก รวมถึงเด็กพิเศษอื่นๆ
 เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศิลปะกับเด็กพิเศษอีกด้วย และยังมีผลงานอื่นๆ
 อีกมากมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลในการวิจัย

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก
 ออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็น
 กิจกรรมที่เข้าถึงได้ง่าย มีความหลากหลายในตัวเอง สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับเด็กแต่ละคน
 ได้ง่าย เนื่องจากเด็กออทิสติกแต่ละคนมีปัญหาที่แตกต่างกัน ศิลปะเป็นตัวเชื่อมในทุกองค์ความรู้
 และเป็นตัวเชื่อมในการทำให้เด็กออทิสติกที่มีปัญหาทางด้านสังคมเริ่มรู้จักกับเพื่อนๆ

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนาน

ออทิสติกในปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญคิดเห็นว่าห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก เป็นห้องเรียนที่มีความสำคัญ

โดยเฉพาะกับเด็กที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ การจัดกิจกรรมศิลปะเท่าที่เห็นมารูปแบบของกิจกรรม ยังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างเป็นแบบเดิมๆ ไม่ค่อยแปลกใหม่ไปจากที่เห็นบ่อยๆคือ วาดภาพ ระบายสี

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริม พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ,เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย อย่าง การหยิบจับอุปกรณ์ที่ยังไม่คล่อง ไม่ถนัด ให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น ,เพื่อให้การทำงานประสานกัน ของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย ควบคุมทิศทาง เป็นต้น

– วิธีการ

เน้นไปที่การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้แก่เด็ก ทุกกิจกรรม อย่างการปั้น วาด ระบายสี พิมพ์ภาพ และอื่นๆนั้น ล้วนสามารถพัฒนาทางด้านร่างกายให้แก่เด็กออทิสติกได้ แต่ ขึ้นอยู่กับว่า จะเน้นให้เขาทำอะไรมากกว่า อย่างการปั้นก็ถือว่ามีความสำคัญเพราะเป็นการ พัฒนากล้ามเนื้ออย่างเห็นได้ชัด อย่างการวาดภาพก็เป็นการควบคุมทิศทางมือ โดยปกติแล้วมี การจัดกิจกรรมเดิมๆซ้ำๆเพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลง จากการทำกิจกรรมในแต่ละครั้งด้วย

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ,ในเรื่องของอุปกรณ์ที่ เด็กใช้ ควรเป็นวัสดุปลอดภัย อย่างเช่นดิน ควรใช้ดินเหนียวทั่วไปซึ่งถือว่ามีความอันตรายน้อยกว่า เมื่อเทียบกับดินน้ำมัน ที่มีสารเคมีมากกว่า ในอุปกรณ์ควรเน้นเรื่องความหนาแน่นของวัสดุหากมุ่ง พัฒนาด้านร่างกาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต,ในทางการแพทย์จะใช้แบบประเมินเฉพาะ ในทางการศึกษาอาจ ประเมินพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ที่ดูตามเกณฑ์ของช่วงอายุของเด็ก ซึ่งแตกต่างจาก เด็กปกติ โดยสำหรับด้านร่างกายอาจดูเรื่องการควบคุมทิศทางของเด็กในการทำงานศิลปะ และที่สำคัญคือดูความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนั้นๆ

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– วัตถุประสงค์

ให้กิจกรรมศิลปะเป็นช่องทางในการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกผ่านทางรูปวาดและการใช้สี, เพื่อให้เด็กออกทิสติกเกิดความเพลิดเพลิน, เพื่อให้เด็กออกทิสติกได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพราะเด็กออกทิสติกที่พบ เวลาที่ว่างไม่รู้ว่าจะทำอะไร เขาจะอยู่กับสิ่งนั้นๆที่เข้าเคยทำซ้ำๆ อย่างวัตถุจำพวกเชือก เมื่อเขาอยู่ว่างๆเขาก็จะผูกเชือกเล่นเชือกเป็นปม อยู่เสมอ เป็นต้น

– วิธีการ

วิธีการจัดกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาด้านอารมณ์ ควรใช้กิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น บั๊น วาด พิมพ์ภาพ และอื่นๆ เน้นวิธีการที่ให้เด็กทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ให้อิสระแก่เขาในการเลือก หรือสอนการเข้าใจอารมณ์ โดยการให้ทำผลงานที่สามารถสื่ออารมณ์ได้ อย่าง วาดภาพสื่ออารมณ์ รูปสีหน้าต่างๆ การให้ทำกิจกรรมซ้ำกันหลายครั้งเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามต้องการ

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์ที่เด็กใช้ทำกิจกรรมสิ่งที่สำคัญที่สุดคือความปลอดภัย, เน้นความหลากหลายของอุปกรณ์เพื่อให้มีตัวเลือกในการที่เด็กจะเลือกใช้ได้เองตามอิสระ, มีสีสันสวยงาม

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินผลโดยดูจากการแสดงออกทางอารมณ์ที่ลดลง อย่างเช่น พฤติกรรมที่รุนแรง มีความลดลงหลังจากการทำกิจกรรม, การให้เด็กวาดภาพทดสอบความเข้าใจของเด็กในด้านอารมณ์

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้, เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย การผลัดกันทำ เพราะมีเด็กบางคนทีพบจะทำคนเดียวไม่สนใจผู้อื่น, เพื่อให้ปัญหาในการเข้าสังคมลดน้อยลง

– วิธีการ

เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย, เน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม, เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กทำหลายๆหน้าที่, ให้แบ่งงานกันทำ

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, มีความหลากหลาย, และมีลักษณะที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, ควรประเมินจากอาการของเด็ก เช่น เด็กลดการแยกตัว มีความสนใจร่วมกับผู้อื่นหรือไม่ มากขึ้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การประเมินส่วนนี้ควรมีการสอบถามจากผู้ปกครองของเด็กคนนั้นๆด้วย อย่างเช่นขณะอยู่บ้าน เด็กมีพัฒนาการทางด้านสังคมดีขึ้นหรือไม่ ทางแพทย์นั้นจะมีแบบประเมินเฉพาะ

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเกิดสมาธิในการทำงาน, เพื่อให้เด็กได้ใช้ความคิดในการทำงาน, เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด, เพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์, เพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการ

– วิธีการ

เน้นการให้โจทย์ในการทำกิจกรรมด้วย หรือมีการนำเรื่องราวมากำหนดในการทำกิจกรรมควรสอดแทรกเนื้อหาความรู้เข้าไปในกิจกรรมศิลปะ บูรณาการกิจกรรมศิลปะเข้ากับวิชาการอื่นๆ และการทำกิจกรรมซ้ำๆ บ่อยๆ ให้เด็กเกิดการพัฒนา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่มีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, ดึงดูดความสนใจของเด็ก

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ทางแพทย์จะมีแบบประเมินสติปัญญาเฉพาะ ทางการศึกษาอาจมีการใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะสำหรับประเมินเด็กเป็นรายบุคคล อีกวิธีหนึ่งคือการดูความสามารถของเด็กกระทั่งก่อนและหลังทำกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ปัญหาที่พบบ่อยคือ ครู ที่ขาดความรู้ความเข้าใจเด็กออทิสติก การที่จะหาครูที่มีความรู้ความเข้าใจดีทั้ง 2 เรื่อง(ศิลปะและการศึกษาพิเศษ)เป็นเรื่องยาก แต่หากครูมีความรู้เรื่องเด็กที่สอนอย่างจริงจัง เช่น

มีความรู้และความเข้าใจเด็กออทิสติกอย่างแท้ ไม่ว่าจะใช้กระบวนการใดพัฒนาเด็กออทิสติก ก็จะทำให้ได้ดีไม่เพียงแค่ศิลปะเท่านั้น

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก เนื่องจากเด็กออทิสติกมีความแตกต่างกัน กิจกรรมศิลปะจึงควรใช้เป็นสื่อในการพัฒนาเด็กออทิสติกในด้านต่างๆ การจะพัฒนาเด็กออทิสติกนั้น ในทางการศึกษา ครูถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นครูควรมีการอบรมเสริมความรู้ และควรมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของศิลปะบำบัด ครูไม่ควรมีความรู้เพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ควรมีความรู้พื้นฐานในด้านอื่นๆ ด้วยเพื่อนำประกอบหรือเสริมในการเรียนการสอนให้แก่เด็กออทิสติก การเห็นประโยชน์ของศิลปะมากยิ่งขึ้น ก็จะทำให้เด็กพัฒนามากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน

2. ดร.ขวัญ หารทองกิจพงษ์

นักจิตวิทยาคลินิก อายุ 31 ปี จบการศึกษาชั้นอุดมศึกษา สาขาจิตวิทยา ที่มหาวิทยาลัยคาร์เนกี เมลลอน และศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทควบปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาคลินิก ด้านจิตวิทยาสำหรับเด็กที่เป็นออทิสติก ที่แคลิฟอร์เนีย สคูล ออฟ โพรเฟสชันแนล พิสโคโลจี (California School of Professional Psychology) ได้เข้าทำงานในฐานะนักจิตวิทยาคลินิก และนักพฤติกรรมบำบัดในช่วงก่อนการย้ายกลับมาอยู่ที่ประเทศไทย และศึกษาเพิ่มเติม สาขาจิตวิทยาสมองและการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา มีประสบการณ์ด้านการสอน 1 ปี และด้านการวิจัย 2 ปี เป็นผู้ก่อตั้งชมรม "ชมรมเมืองไทยเข้าใจออทิสซึม" (Autism Awareness Thailand) ซึ่งสำหรับชมรมนี้จะจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้คนในสังคมไทยมีความรู้ความเข้าใจเด็กออทิสติกที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติก คือเป็นสื่อในการแสดงออกของความรู้สึก ความคิดที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยการพูด

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน ยังไม่มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนไทยมากนัก แต่กิจกรรมศิลปะในโรงเรียนนานาชาติ จะเป็นเหมือนการเรียนการสอนศิลปะอย่างโรงเรียนทั่วไป คือการให้เด็กได้ลองเล่น จินตนาการ และสร้างสรรค์ด้วยตนเองโดยอาจมีเรื่องของแรงบันดาลใจเข้ามาเกี่ยวข้อง

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริม พัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคน ถึงแม้อยู่ในห้องเดียวกัน อาจต้องมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยเป้าหมายหลัก คือ การฝึกการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก , ฝึกการใช้ตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน , เพื่อฝึกการเคลื่อนไหวของเด็ก , ฝึกการนั่งอยู่กับที่ ในเด็กที่ไม่อยู่นิ่งเฉย

– วิธีการ

วิธีการขึ้นอยู่กับว่าเราจะพัฒนาส่วนใด เป็นวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะโดยทั่วไป โดยหลักแล้วควรเน้นในเรื่องของการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ การได้ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น การใช้ดินสอ สีเทียน การวาดตามเส้น การตัดกระดาษ การปั้น การทากาว เป็นต้น

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่มีความดึงดูดความสนใจของเด็ก, อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆ เน้นเรื่องความปลอดภัยเป็นสำคัญ , ขนาดของอุปกรณ์ ในเด็กวัยนี้ควรเป็นอุปกรณ์ชิ้นเล็ก, มีสีสันน่าสนใจ

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้ อาจใช้ตาราง พัฒนาการเป็นเกณฑ์, ต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งี่เรียน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคน ถึงแม้อยู่ในห้องเดียวกัน อาจต้องมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยหลักวัตถุประสงค์ ทางด้านอารมณ์ของเด็กออทิสติก เช่น เพื่อการแสดงออกซึ่งอารมณ์ , เพื่อการลดอารมณ์ที่รุนแรง การตั้งวัตถุประสงค์ต้องคำนึงถึงพัฒนาการปัจจุบันของเด็ก ไม่ใช่พัฒนาการตามอายุ

– วิธีการ

วิธีการควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย, ให้เด็กมีอิสระในการทำผลงาน, ควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือเพื่อให้เด็กประมวลความรู้สึกตัวเองอยู่เสมอ, ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อให้เห็น การพัฒนา

– สื่อและอุปกรณ์

ควรคำนึงถึงสถานะของสื่อที่ใช้ ให้เด็กได้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เริ่มจากสื่อที่ควบคุมง่ายไปหายาก , อุปกรณ์เน้นความปลอดภัย , อุปกรณ์มีความหลากหลาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏให้สังเกตเห็นได้ อาจใช้ตารางพัฒนาการเป็นเกณฑ์ ครูต้องมีการบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งที่เรียนเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงอย่างด้านอารมณ์นี้ ก็ดูให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งให้กับเด็กแต่ละคน เช่น ความรุนแรงลดลง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคน ถึงแม้อยู่ในห้องเดียวกัน อาจต้องมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อยู่กับแต่ละบุคคล อย่างด้านสังคมโดยหลักแล้ว คือการที่เด็กสามารถทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และการเข้าใจถึงสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

– วิธีการ

การให้แปลความหมายของภาพ หรือฉากที่เห็น การให้วาดในฉากหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปจากภาพ การให้ทำงานกลุ่ม การมอบหมายหน้าที่ให้เด็กแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปในกลุ่ม หรือให้เด็กแสดงผลงานหรือเล่าถึงแรงจูงใจให้กันฟังเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อให้เห็นการพัฒนา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อมีความดึงดูดความสนใจ, และอาจเป็นผลงานของเด็กเอง ใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กนำมาสนทนากันในกลุ่ม สร้างพื้นฐานที่ดีในการเข้าสังคม ,วัสดุอุปกรณ์เน้นในเรื่องของความปลอดภัย ไม่เป็นอันตราย และมีสีสันน่าสนใจ

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏให้สังเกตเห็นได้ อาจใช้ตารางพัฒนาการเป็นเกณฑ์ ครูต้องมีการบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งที่เรียนเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงส่วนสำคัญในด้านสังคมคือ เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

— วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคน ในห้องเรียนเดียวกัน แต่เด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง การตั้งวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาเด็กจึงต้องมีความแตกต่างกันไปด้วย ในด้านสติปัญญา ก็เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ เป้าหมายหลักคือเพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆได้

— วิธีการ

ใช้วิธีการบูรณาการศิลปะกับการเรียนรู้อื่นๆ การใช้กิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น การเพิ่มเรื่องการนับจำนวนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะ การให้เด็กวางแผนก่อนการสร้างผลงานศิลปะ การถ่ายภาพ การผสมสี การวาดเลียนแบบ การมีมุมมองจากมุมมองอื่นๆ การวาดภาพหรือสร้างงานศิลปะเพื่อตอบคำถาม หรืออธิบายคำตอบ การใช้ภาพบอกรายละเอียดของสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสาร อย่างไรก็ตามกิจกรรมต่างๆต้องให้เด็กทำซ้ำในทุกกิจกรรม เพื่อให้เห็นการพัฒนาในทุกด้านอย่างแท้จริง การใช้กิจกรรมซ้ำก็ครั้งนั้น ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคนด้วย

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อเป็นสื่อทางศิลปะโดยทั่วไป, ควรมีความน่าสนใจ, เป็นสื่อที่นำไปเกิดคำถาม, ครูเป็นสื่อเป็นสื่อที่สำคัญอย่างหนึ่ง ถ้าครูมีความรู้ความสามารถ ต้องรู้จักที่จะถามคำถามที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ หรือคิดมากขึ้น วัสดุอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับกิจกรรมนั้นๆ แต่ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นวัสดุที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน, ไม่ได้ประเมินจากความสวยงามหรือองค์ประกอบในภาพอย่างคนทั่วไป ประเมินจากความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมของเด็ก อาจจะใช้ตารางพัฒนาการเป็นเกณฑ์ มีการเก็บบันทึกข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลในทุกๆครั้งที่ทำกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ประเมินอาจต้องใช้เครื่องมือวัดสติปัญญามาตรฐานแต่ก็ต้องวัดเพื่อเปรียบเทียบกับตัวเองด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กหอพักในปัจจุบัน อุปสรรคคือ ครูไม่ให้ความสนใจกับเด็กอย่างเต็มที่ มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกับเด็กแบบไม่ยืดหยุ่นที่เข้ากับเด็กแต่ละคน การไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก อย่างกิจกรรมศิลปะบางอย่างการให้อิสระการทำงาน

อาจทำให้เกิดความสับสน และท้อแท้ ครอบครัวยังต้องการมาเก็บกวาดหรือทำความสะอาดให้ยุ่งยาก ภายหลัง จึงวางแผนการทำงานให้เด็ก ลดขั้นตอนบางอย่างลงที่เอื้อต่อตัวครู แต่ไม่เอื้อต่อการเปิดกว้างถึงอิสระในการทำงานของเด็ก ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้บางช่วงบางตอนไป

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ควรคำนึงถึงวิธีการหรือกระบวนการในการพัฒนาเด็กที่หลากหลาย เด็กบางคนอาจไม่ชอบการทำศิลปะเลย หรือบางคนไม่ชอบเปื้อน ไม่ชอบการใช้สี ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจกับเด็กแต่ละคน ก่อนให้เขาทำกิจกรรม งานศิลปะไม่ควรเป็นการบังคับให้ทำ แต่ควรเป็นสื่ออีกทางเลือกหนึ่งที่เขาจะสามารถสื่อสารความรู้สึก ความต้องการของเขาผ่านผลงานศิลปะได้

3. นายแพทย์ กำพล ภูมาวัฒนาภิก

แพทย์ทางเลือก ในสายงานเกี่ยวกับธรรมชาติบำบัด และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การแพทย์แผนตะวันออก อายุ 33 ปี ปัจจุบันเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปริญญาโทด้านการแพทย์แผนตะวันออกจากอเมริกา และปริญญาเอกด้านการ แพทย์ ธรรมชาติบำบัดและการแพทย์แผนตะวันออก มีประสบการณ์ด้านการสอน 6 ปี ด้าน การวิจัย 9 ปี เป็นวิทยากรให้บริการทางวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับ ธรรมชาติบำบัด ยาชีวภาพ วิทยาศาสตร์การแพทย์ และอื่นๆ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก คือ การให้การ รักษา เด็กออทิสติกที่โรงพยาบาลในประเทศอเมริกา เป็นผู้ดำเนินงานและที่ปรึกษาสมาคมเด็กออทิสติก ในอเมริกา

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิ สติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติก เพราะศิลปะมีความสัมพันธ์ในการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะกับเด็กออทิสติกที่มีปัญหาการเข้าสังคมไม่ได้แล้ว ศิลปะนี้เองจะเป็นตัวที่พัฒนาให้เขา เข้าสู่สังคมได้ ศิลปะเป็นเหมือนตัวเชื่อมให้บุคคลหลายๆประเภทอยู่ร่วมกันได้ และนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงในเรื่องของพฤติกรรม

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก ออทิสติกในปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญไม่มีความคิดเห็นสำหรับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติกสำหรับในประเทศไทย แต่มีความเห็นโดยรวมว่า เด็กออทิสติกที่มีความ แตกต่างกันมาก รูปแบบกิจกรรมศิลปะโดยหลักๆคือการให้เด็กทำกิจกรรมกับเด็กออทิสติกด้วยกัน กับการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็กปกติ โดยใช้รูปแบบกิจกรรมเดียวกัน

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อการทำงานของตาและมือที่สัมพันธ์กัน, เพื่อฝึกการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆในร่างกายของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อมือ แขน ขา รวมถึงการเคลื่อนไหวร่างกาย ทั้งนี้การตั้งวัตถุประสงค์ควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล

– วิธีการ

วิธีการขึ้นอยู่กับสื่อที่ใช้ว่าคืออะไร อย่างการปั้นดินน้ำมันก็เน้นวิธีการให้เด็กได้ใช้ร่างกายทำงานให้มากที่สุด จุดที่เน้นสำหรับวิธีการไม่ว่าจะพัฒนาด้านใดสำหรับเด็กออทิสติกแล้วคือการทำกิจกรรมนั้นซ้ำๆแล้วดูพัฒนาการของเขา

– สื่อและอุปกรณ์

การใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมือนกับเด็กปกติทั่วไป ดูว่าเขาใช้อุปกรณ์เหล่านั้นอย่างไร ไปสู่การปรับปรุงวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเด็กแต่ละคน ที่ให้ความสำคัญมากที่สุดสำหรับเด็กออทิสติก คือ เรื่องของความปลอดภัย

– การประเมินผล

ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กแต่ละคน ดูความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายว่าเป็นอย่างไร ก่อนและหลังทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันหรือไม่ , มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน,แบบประเมินรายบุคคล,

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ควรเริ่มต้นจากการที่ครูตั้งวัตถุประสงค์ให้กับตัวเองก่อน ว่าต้องการทำอะไร และเพื่ออะไร การพัฒนาอารมณ์ของเด็กควรเริ่มจากอารมณ์ที่ดีของครูผู้จัดกิจกรรมให้ก่อน จากนั้นก็ไปเข้าประเด็นของเด็ก ได้แก่ เพื่อการควบคุมอารมณ์,เพื่อลดการแสดงออกทางอารมณ์ เด็กออทิสติกจะมีอารมณ์ที่ค่อนข้างเหวี่ยงไปเหวี่ยงมาเหมือนชิงช้า(Mood Swings) หรือมีอารมณ์ที่ไม่นิ่งอย่างเช่นคนปกติ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางด้านอารมณ์ของเขาจึงควรคำนึงถึงจุดนี้ด้วย

— วิธีการ

เป็นกิจกรรมศิลปะโดยทั่วไปแต่เน้นที่การจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเด็ก ให้เชื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เกิดความสนใจและอยากที่จะทำกิจกรรม เน้นที่ความหลากหลาย ให้เลือกทำอย่างอิสระ และจัดกิจกรรมในลักษณะเดิม หรือใกล้เคียงหลายครั้งเพื่อประเมินเด็ก

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลีกเลียงสิ่งต้องห้าม ที่เด็กแต่ละคนจะมีต่างกัน เช่นเด็กบางคนอาจไม่ชอบเสียงบางอย่าง ในการใช้สื่อและอุปกรณ์จึงต้องคำนึงถึงจุดนี้ด้วยอุปกรณ์ควรมีความหลากหลายให้เด็กได้เลือกใช้ และได้เรียนรู้ข้อแตกต่างจากการใช้อุปกรณ์ สิ่งที่ขาดไม่ได้คือความปลอดภัย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, การประเมินผลควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น และความแตกต่างของแต่ละบุคคล บางครั้ง วัตถุประสงค์อาจตั้งขึ้นเหมือนกัน แต่พัฒนาการอารมณ์ของเด็กที่ออกมาไม่เท่ากัน การประเมินจึงแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับตัวเด็ก การลดลงของการแสดงออกมีค่าต่างกัน, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

— วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้, สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ,เพื่อปรับพฤติกรรมการเข้าสังคม

— วิธีการ

ใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย การให้มีการทำกิจกรรมกับผู้อื่น โดยขั้นแรกการเริ่มที่ตัวเด็กเองก่อน ดูในเรื่องของการกำหนดเวลาของการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม หากจัดกิจกรรมให้เด็กทำในครั้งหนึ่งแล้ว ควรมีการให้ทำกิจกรรมเดิมอีกในครั้งต่อไป จัดกิจกรรมเดิมซ้ำให้กับเด็กคนเดิมหรือกลุ่มเดิม ไม่ควรจัดกิจกรรมเพียงครั้งเดียว

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่มีความน่าสนใจ หลีกเลียงสิ่งต้องห้าม ที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน เช่น เด็กบางคนไม่ชอบเสียงที่ดังหรือเสียงใดเสียงหนึ่ง การหลีกเลียงในสิ่งที่เป็นการรบกวนเขา ก็จะทำให้

กิจกรรมศิลปะสามารถดำเนินการพัฒนาของเด็กได้ดีขึ้น อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะเน้นความปลอดภัย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, สังเกตพฤติกรรมของเด็กเปรียบเทียบความแตกต่าง หลังจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ดูให้สอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ถ้ามุ่งให้เด็กพัฒนาด้านสังคม ก็ควรดูว่าเด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้นหรือไม่ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนใกล้ชิดหรือไม่ ตลอดจนการเข้าสังคมกับคนหมู่มากเป็นอย่างไร, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

— วัตถุประสงค์

ควรตั้งวัตถุประสงค์ให้เด็กเป็นรายบุคคล ดูว่าเด็กคนนั้นขาดอะไร เขายังไม่รู้อะไร กำหนดให้เขารู้เรื่องนั้นๆ เป้าหมายคือให้เขาสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยการใช้กิจกรรมศิลปะเป็นกระบวนการ

— วิธีการ

วิธีการที่หลากหลาย มุ่งสอดแทรกความรู้เข้าไปในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การนับ หรือใส่กิจกรรมศิลปะเข้าไปในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สอดแทรกเนื้อหา มีโจทย์ให้เด็กทำ มุ่งสู่กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ให้ทำซ้ำกันหลายครั้ง เด็กออกทิสติกจะมีปัญหาทางการเรียนรู้ อย่างบางกรณีที่พบ วันนี้พัฒนาการของเขาอาจอยู่ในระดับ 8 แต่เมื่อทดสอบเขาด้วยวิธีการเดิมอีกครั้งในคราวต่อไป พัฒนาการเขาอาจลดลง มาอยู่ในระดับที่ 6 หรือย้อนกลับไปกลับมาเช่นนี้

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการเรียนรู้ มีการเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น มีความทันสมัย เพราะเด็กออกทิสติกส่วนใหญ่จะสนใจในเทคโนโลยี อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก ให้เด็กได้ใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย แต่ก็ต้องให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, การประเมินผลต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ว่าต้องการให้เด็กรู้เรื่องอะไร สังเกตพฤติกรรมเขา หรือใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินพัฒนาการในด้านสติปัญญา และควรการประเมินอย่างบ่อยครั้ง, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดจากเด็กไม่สามารถโฟกัส(Focus) จ้องมองในสิ่งที่กำลังทำ หรือ ไม่สามารถจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็เป็นปัญหาสำคัญต่อตัวผู้จัด ปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ บุคลากรยังไม่มีความพร้อม สำหรับการพัฒนาเด็กออทิสติกเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก การมุ่งหวังให้เด็กออทิสติกพัฒนาต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวสนับสนุน ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายๆฝ่ายอย่างผู้ปกครอง ถ้าผู้ปกครองไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็กออทิสติกก็นำมาสู่ปัญหาว่า ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับกระบวนการที่ใช้พัฒนาเด็ก อาจมองว่าไม่สำคัญ หรือมองไม่เห็นผลดี ทั้งที่ความเป็นจริงอาจต้องใช้เวลาเพื่อให้เห็นผล

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกนั้น คือต้องการให้เห็นความสำคัญในนำกิจกรรมมาใช้กับเด็กเป็นรายบุคคล องค์กรประกอบการจัดกิจกรรมก็ควรออกแบบให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคลไป ไม่มุ่งหวังว่าครูการศึกษาพิเศษทุกคนที่เข้ามาสอนเด็กออทิสติกต้องรู้ทุกเรื่องรู้ทุกวิชา แต่มุ่งหวังให้ครูทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมกับครูวิชาอื่นๆ อย่างศิลปะ หากครูที่ดูแลเด็กออทิสติกทำงานร่วมกับครูศิลปะ เป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ให้กับเด็ก การจัดกิจกรรมศิลปะที่ไม่ว่าจะมุ่งพัฒนาการด้านใดก็จะสมบูรณ์และประสบผลสำเร็จมากขึ้น

ข. นักวิชาการ

4. อาจารย์โกเมธ ปิ่นแก้ว

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการการศึกษาพิเศษ ให้กับโรงพยาบาลสมิติเวช และโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในประเทศไทย ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการพัฒนา ตลอดจนทำหน้าที่ปรับพฤติกรรมให้กับเด็กพิเศษ ปัจจุบันอายุ 46 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาสันตนาการ คณะวิทยาศาสตร์ และ ปริญญาโท การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีประสบการณ์ด้านการสอนเด็กออทิสติกมากกว่า 20 ปี เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยานิพนธ์ และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/วิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์การเป็นวิทยากร เรื่องต่างๆ เช่น แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program ; IEP) การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กบกพร่อง การเรียนรู้เฉพาะด้าน (LD-Learning Disabilities) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก Autistic การจัดกิจกรรมนันทนาการ (เกม-เพลง) สำหรับเด็กพิเศษ การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้เรียนช้า เป็นต้น

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

สำหรับเด็กออทิสติกแล้ว ศิลปะมีความสำคัญไม่ต่างจากวิชาการ ศิลปะช่วยลดปัญหาต่างๆของเด็กออทิสติกได้ จากกระบวนการของกิจกรรมศิลปะ ที่มีลักษณะของการแยกชั้นตอน

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน ไม่แตกต่างจากห้องเรียนปกติทั่วไป แตกต่างกันตรงที่กิจกรรมสำหรับเด็กพิเศษต้องมีการทำซ้ำ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของเด็ก

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

— วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย, ฝึกการใช้ตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน

— วิธีการ

เน้นในเรื่องของการให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ, การนำเพลงที่มีจังหวะดนตรีกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายขณะทำกิจกรรมศิลปะ, การออกแบบกิจกรรมให้เป็นเกมส์ ลักษณะที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย, จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ, เน้นความแข็งแรงของอุปกรณ์, เน้นอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้แรงหรือออกกำลังมากขึ้น, เน้นอุปกรณ์ที่มีน้ำหนักที่แตกต่าง พื้นผิวสัมผัสที่หลากหลาย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหลังจากการได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง, ดูความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานของมือและตา, ดูน้ำหนักในการเขียนหรือวาดภาพ, ดูลักษณะพฤติกรรมแสดงออกทางร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว, เพื่อลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ เช่น ทำร้ายตัวเอง ทำร้ายผู้อื่น กรีดร้องอย่างไม่มีเหตุผล เป็นต้น, เพื่อให้เด็กนั่งทำกิจกรรมต่างๆได้ในระยะเวลาที่กำหนด

— วิธีการ

ใช้วิธีการที่หลากหลาย, เริ่มโดยให้เด็กเข้าไปนั่งในห้องที่มีการทำกิจกรรมศิลปะ อยู่แล้วจึงพัฒนาสู่การให้เด็กได้ทำเองตามความต้องการของเขา, ให้เด็กมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ เช่น เลือกสื่อที่ต้องการ เลือกกิจกรรมที่จะทำ เลือกอุปกรณ์ เป็นต้น

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, อุปกรณ์มีความหลากหลายเพื่อให้เด็กเลือกใช้ตามต้องการ, ใช้อุปกรณ์ที่ส่งผลต่อความรู้สึก เช่น ดินปั้นที่มีความนุ่มนวล เมื่อขยำไปมาแล้วรู้สึกเพลิดเพลินได้

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์, ดูพฤติกรรมทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อารมณ์ฉุนเฉียวลดลง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

— วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้, เพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวเข้าสังคม

— วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมที่มีการให้เด็กขอความช่วยเหลือ หรือเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น การจัดวางอุปกรณ์ที่ไกลมือเด็กให้เด็กมีการหยิบยืมกัน เป็นต้น, ออกแบบกิจกรรมที่让孩子ทำงานแบบกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์, ออกแบบกิจกรรมให้เกิดการรอคอยในบางช่วงเวลา, จัดกิจกรรมให้มีลักษณะของการมีบทบาทสมมุติ(Role Play)

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, เป็นสื่อละครหรือการ์ตูนให้มีลักษณะของบทบาทสมมุติ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, อุปกรณ์ที่หลากหลาย, อุปกรณ์ที่มีข้อจำกัด เช่น เรื่องของจำนวน หรือ ข้อจำกัดในการใช้ต้องใช้อย่างร่วมกัน เป็นต้น

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม เช่น นั่งได้นานขึ้น รอคอยได้, ดูว่าเด็กเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

— วัตถุประสงค์

เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ, เพื่อพัฒนาด้านการอ่าน การเขียน ,ตั้งวัตถุประสงค์เชิงวิชาการเช่น เพื่อให้รับรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น

— วิธีการ

นำศิลปะบูรณาการเข้ากับทุกวิชาเรียน, ใช้วิธีการเล่าเรื่องผ่านกิจกรรมศิลปะ, ใช้วิธีการที่หลากหลาย, สร้างโปรแกรมการเรียนรู้ทางศิลปะในคอมพิวเตอร์

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ,สื่อที่ทันสมัย เป็นสื่อเทคโนโลยีเช่น คอมพิวเตอร์,สื่อลักษณะบูรณาการเพื่อการเรียนรู้ด้านอื่นๆ,อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ,อุปกรณ์ที่หลากหลาย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล,ประเมินด้วยวิธีการสังเกต , มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน,ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้, ใช้แบบทดสอบในการประเมินด้านนี้ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน บุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กออทิสติก ในการนำศิลปะไปใช้ยังมีอยู่น้อย อย่างครูที่สอนเด็กออทิสติกส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีความรู้เรื่องของศิลปะดีพอ ทำให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้ให้เหมาะกับตัวเด็ก งบประมาณในการสนับสนุนเด็กออทิสติก รวมถึงเด็กพิเศษโดยทั่วไป ยังไม่เพียงพอก่อให้เกิดปัญหาหลายๆด้านตามมา กิจกรรมศิลปะต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆมากมาย อีกทั้งอุปกรณ์สำหรับเด็กออทิสติกยังต้องมีความเฉพาะ คำนึงถึงความปลอดภัย หากได้รับการสนับสนุนเรื่องของงบประมาณที่เพียงพอ ก็จะส่งผลให้การพัฒนาเด็กออทิสติกเป็นไปตามที่คาดหวัง

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติกควรมีค่ายศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกเพิ่มมากขึ้น เพราะจะทำให้มองเห็นรูปธรรมของการพัฒนาเด็กจากการใช้กิจกรรมศิลปะ อีกทั้งผู้ที่มีความชำนาญทางด้านเด็กพิเศษ ที่ทำการสอนกับเด็กออทิสติก หากทำการเสริมสร้างประสบการณ์จากค่าย หรือหาความรู้เพิ่มเติมอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับศิลปะ เชื่อว่าจะก่อให้เกิดผลดีกับตัวเด็ก ครูและคนรอบข้างกระทั่งสังคมและประเทศชาติอย่างสูงสุด

5. อาจารย์ชูศักดิ์ จันทยานนท์

เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อวงการการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติกและผู้พิการอื่นๆ เป็นอย่างมาก ปัจจุบันผู้ให้สัมภาษณ์อายุ 52 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง และศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโท นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มีประสบการณ์ทางวิชาการ ทั้งด้านการสอนและด้านการวิจัยโดยประมาณ 27 ปี การให้บริการทางวิชาการ เป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้านกฎหมายและนโยบายของคนพิการ การพัฒนาศักยภาพเด็กออทิสติก แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้พิการ มีผลงานดีเด่นสาขา บุคคลที่สนับสนุนกิจกรรมกระทรวงศึกษาธิการดีเด่น ปี พ.ศ.2543 บุคคลดีเด่นในการสนับสนุนคนพิการ จากคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี พ.ศ.2545 ฯลฯ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งมากมาย อาทิเช่น ประธานมูลนิธิออทิสติกไทย นายกสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสติก(ไทย) กรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการศูนย์อาชีพออทิสติกไทย เป็นต้น เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติกในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดกิจกรรม ค่าย และการฝึกอบรมผู้ปกครองเด็กพิเศษ ทั่วประเทศ รณรงค์ สนับสนุนการร่วมกลุ่มของผู้ปกครองบุคคลออทิสติกในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ การจัดโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติก ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อุดมศึกษา ร่วมจัดทำแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ กฎหมายสำหรับคนพิการและบุคคลออทิสติก กับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ฯลฯ และยังเป็นอาจารย์พิเศษ และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการศึกษาพิเศษ และการพัฒนาสังคมแก่นักศึกษาและผู้สนใจ

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความสำคัญต่อเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ด้วยเนื้อหา วิธีการ กระบวนการของศิลปะสามารถช่วยเหลือเด็กออทิสติกได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกเหนือจากการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาแล้ว ศิลปะยังส่งผลดีกับการสื่อสาร การใช้ภาษาของเด็กออทิสติก กิจกรรมศิลปะสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ และช่วยเสริมจุดเด่นให้เด็กออทิสติก ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมให้กับเด็ก ศิลปะมีความหมายมากโดยเฉพาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก เพราะถือเป็นงานหลักในการพัฒนา การที่จะให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องของวิชาการ หากเริ่มต้นจากเด็กที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียน การอยู่ร่วมกันในห้องเรียน การนำเข้าสู่วิชาการแต่เริ่มแรกย่อมก่อให้เกิดปัญหาไม่ทางใด

ก็ทางหนึ่งอย่างแน่นอน เขาจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ เพราะขาดพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ จึงต้องใช้ศิลปะเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก การจัดกิจกรรมในบริบทของเด็กออทิสติกจึงควรมีรูปแบบเฉพาะ บุรณาการในเนื้อหาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การที่จะบอกได้ว่ากิจกรรมศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติกมากน้อยเพียงใดนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือครูผู้ออกแบบกิจกรรม

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคูชานานออทิสติกในปัจจุบัน กิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูชานานออทิสติก มีลักษณะที่เป็นกิจกรรมศิลปะโดยทั่วไป และเด็กออทิสติกยังปฏิบัติกิจกรรมศิลปะกับเด็กออทิสติกด้วยตนเอง ในห้องเรียนเดียวกัน ยังไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติ

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

— วัตถุประสงค์

เพื่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก , เพื่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่, เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย, เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก (Sensory), เพื่อฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย

— วิธีการ

เริ่มต้นที่การประเมินเด็กแต่ละคนที่จะให้ทำกิจกรรมศิลปะก่อน ว่ามีปัญหาที่ต้องการพัฒนาด้านใดบ้าง ดูความบกพร่องของเด็กแต่ละคน แล้วครูจึงออกแบบกิจกรรมให้เข้ากับเด็กคนนั้น หรือใช้วิธีการจับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องเหมือนกัน ทำกิจกรรมเดียวกัน โดยวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย เน้นวิธีการใช้รูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้ง วาด ปั้น ภาพพิมพ์ และศิลปะประดิษฐ์ เน้นให้เด็กใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย และออกแบบกิจกรรมให้สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้มาก, จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีความหลากหลาย เน้นผิวสัมผัสในอุปกรณ์

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ใช้แบบประเมินพัฒนาการ ครูสังเกตพฤติกรรมของเด็ก เช่น ความคล่องตัวในการใช้อุปกรณ์

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อความผ่อนคลายอารมณ์, เพื่อความเพลิดเพลิน, เพื่อลดปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น ฉุนเฉียว , เพื่อพัฒนาการสื่อสาร

— วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมศิลปะให้เป็นในลักษณะของเกมส์, สอดแทรกเพลงลงไปกิจกรรม, จัดสภาพแวดล้อมของการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมต่อการกระตุ้นการเรียนรู้ส่งผลต่ออารมณ์ของเด็กอย่างมาก, จัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย, จัดกิจกรรมที่ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความแตกต่างกัน, จัดกิจกรรมตามความชอบของเด็ก, จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่เป็นเสียง กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เสียงเพลง, สื่อที่เป็นสีกระตุ้นความสนใจ, สื่อตามความชอบของเด็กแต่ละคน, อุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กได้เลือกใช้, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูเรื่องการควบคุมอารมณ์ของเด็ก, ดูเรื่องการคุมสมาธิของเด็ก, ดูการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของเด็ก, ประเมินดูพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง, ดูเรื่องของการฟังของเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

— วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น, เพื่อให้เด็กเกิดการรับรู้มากขึ้น, เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น, เพื่อให้เกิดวินัยในการทำงาน

— วิธีการ

เริ่มให้เด็กฝึกปฏิบัติงานกับตัวเองก่อน โดยการมีผู้ช่วย(อาจเป็นครูหรือพี่เลี้ยง), เน้นให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม, ให้แลกเปลี่ยนสิ่งของหรือแลกเปลี่ยนงานกันทำ, จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, เป็นสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, เหมาะสมกับวัยของเด็ก, มีความหลากหลาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล,แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูการตอบสนองของเด็ก, ดูการควบคุมตนเองเมื่ออยู่กับผู้อื่น, ดูการเล่นกับเพื่อน, ดูการเก็บอุปกรณ์หรือความรับผิดชอบขณะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กมีความรู้ด้านศิลปะเพิ่มขึ้น, เพื่อให้เด็กมีความรู้ด้านอื่นๆเพิ่มขึ้น, เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ด้านอื่นๆ

– วิธีการ

ในการจัดกิจกรรมศิลปะการบูรณาการหรือเชื่อมโยงกิจกรรมศิลปะไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นๆ เช่น การสอนเด็กปั้นดินน้ำมันเป็นรูปพยัญชนะ การนับจำนวนจากภาพที่วาดหรือสิ่งที่ทำ, เน้นให้มีความซับซ้อนมากกว่าด้านอื่นๆ,จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, ครูควรมีการทดสอบสื่อก่อนเสมอ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, เหมาะสมกับวัยของเด็ก, มีความหลากหลาย, มีความละเอียดอ่อนกว่าด้านอื่นๆ,มีความซับซ้อนกว่าด้านอื่นๆ

– การประเมินผล

มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, ละเอียดอ่อนกว่าด้านอื่นๆ, ใช้แบบทดสอบที่เหมาะสม, ประเมินซ้ำๆหลายครั้ง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ที่เกิดจากตัวครู ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการนำกิจกรรมศิลปะไปใช้อย่างไร ใช้ไม่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา, ปัญหาในเรื่องของสื่อที่ไม่มีความเหมาะสม ไม่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ควรมองว่าศิลปะเป็นเรื่องของการพัฒนามากกว่าการเป็นศิลปะบำบัด เพราะเมื่อมองศิลปะบำบัดก็จะเน้นไปที่เรื่องของกระบวนการแต่สำหรับเด็กออทิสติกแล้วต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนา พื้นฟู ปรับพฤติกรรม อยากให้แนวความคิดนี้มีความชัดเจนมากขึ้น หลายคนมองว่าศิลปะเป็นเรื่องดี แต่ยังขาดทักษะในการปฏิบัติ และเทคนิคการกระตุ้นการเสริมแรง เนื้อหาต่างๆในเรื่องของออทิสติกนั้นยังกระจุกกระจาย จึงอยากให้มีการรวบรวมเนื้อหาเผยแพร่ความรู้เพื่อเอื้อต่อบุคคลที่มีเป้าหมาย

จะพัฒนาเด็กออทิสติกให้มากขึ้นไม่ควรมองว่ากิจกรรมศิลปะคนที่ทำจะต้องเป็นครูเท่านั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกอื่นๆควรมีส่วน และเห็นความสำคัญของศิลปะในการนำไปพัฒนาเด็กออทิสติกมากยิ่งขึ้น การพัฒนาเด็กออทิสติกก็ไม่ใช่แต่เพียงมุ่งพัฒนาไปที่ตัวเด็กเพียงเท่านั้น ควรมีการให้ความรู้และฝึกทักษะให้บุคคลรอบข้างเด็กออทิสติก สามารถนำวิธีการทางศิลปะไปใช้ได้อย่างทั่วถึงด้วย อย่างเรื่องวิธีการหรืออุปกรณ์ อาจมีการอบรมหรือสอนให้ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ในครอบครัวได้โดยง่ายขึ้น อุปกรณ์ก็ปรับให้เหมาะสม หาง่าย ใช้ง่าย และเกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กออทิสติก

6. ผศ.ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ และเป็นอาจารย์ประจำสาขา ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อายุ 41 ปี จบการศึกษาปริญญาตรีศิลปกรรมศาสตร์ ที่ Whitecliff College of Art and Design ประเทศนิวซีแลนด์ ปริญญาโทและปริญญาเอก Creative Arts ที่ Curtin University of Technology ประเทศออสเตรเลีย ประสบการณ์ด้านการสอน 10 ปี ด้านการวิจัย 10 ปี เป็นวิทยากรให้ความรู้ต่างๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัย และโครงการที่ทำร่วมกับองค์กรภายนอกต่างๆ เช่น สถาบันราชานุกูล เรื่องที่บรรยายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแนะนำศิลปกรรมบำบัด การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมบำบัดเป็นต้น งานด้านการเขียนหนังสือ ได้แก่ การแสดงออกทางศิลปะของเด็กอายุ 9-10 ปี ศิลปะเพื่อการบำบัด และศิลปกรรมบำบัดสังเขป เป็นต้น ผลงานเผยแพร่ความรู้ด้านสื่อสารมวลชน ได้แก่ เรื่อง ศิลปะบำบัด ในรายการ คลังความรู้คู่แผ่นดิน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เอฟ.เอ็ม 92.5 มย. และเอ.เอ็ม 891 มย. (วันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2553) และในรายการสโมสรสุขภาพ ทางสถานีช่อง 9 อสมท. ในหัวข้อเรื่องเดียวกัน(วันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2553) ปัจจุบันนี้ยังทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษางานศิลปกรรมบำบัด สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต เป็นอาจารย์พิเศษให้กับหลายมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวารสารวิชาการ และเครื่องมือวิจัย รวมถึงผลงานทางด้านการศึกษาอื่นๆอีกมากมาย

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความสำคัญต่อเด็กออทิสติก แต่ความสำคัญนั้น มีความซับซ้อนและแตกต่างจากเด็กปกติ เนื่องด้วยเด็กออทิสติกมีปัญหาที่ซับซ้อน ศิลปะส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติก เป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เด็กออทิสติกสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมทางศิลปะมากขึ้น เพราะมีการหวังผลว่าศิลปะจะเป็นตัวพัฒนาเด็กออทิสติก แต่เรื่องของกระบวนการทำกิจกรรมศิลปะยังไม่มีลักษณะที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของเด็ก, เพื่อควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก, เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก(Sensory), เพื่อทำการเคลื่อนไหวของเด็กก่อนให้เกิดประโยชน์

– วิธีการ

ใช้วิธีการที่หลากหลาย, ครูใช้เทคนิคอื่นๆที่เข้าเสริมให้เหมาะกับเด็กแต่ละบุคคล, ใช้อุปกรณ์ต่างๆเข้าช่วย โดยคำนึงเรื่องน้ำหนัก ปริมาตรของอุปกรณ์ พื้นผิวสัมผัส

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, สื่อมีความชัดเจน ตัวโต ดูง่าย, สื่อที่ไม่มีความซับซ้อนไปสู่สื่อที่มีความซับซ้อนขึ้น, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ, เหมาะสมกับวัยของเด็ก, อุปกรณ์ที่ใช่ง่ายไปสู่อุปกรณ์ที่ท้าทายขึ้น

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็ก, ดูเรื่องการลากเส้น การวาดรูปทรง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– วัตถุประสงค์

เพื่อลดปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น ฉุนเฉียว ก้าวร้าว, เพื่อความเพลิดเพลิน

– วิธีการ

จัดกิจกรรมให้มีลักษณะของการให้เด็กได้ปลดปล่อย ระบายอารมณ์ หรือทำในสิ่งที่ต้องการจะทำ, จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, เน้นในสิ่งที่เด็กแต่ละคนชอบทำ, จัดกิจกรรมในลักษณะดึงความสนใจต่อสิ่งที่เด็กกำลังไม่พอใจอยู่

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจสื่อมีความชัดเจน ตัวโต ดูง่าย, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ, อุปกรณ์ที่หลากหลาย ให้เด็กเลือกใช้ตามต้องการ, เป็นวัสดุที่เด็กชื่นชอบ, สื่อที่น่าสนใจดึงดูดให้อยากใช้

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, สังเกตความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของเด็กหลังผ่านการทำกิจกรรม, ประเมินอย่างต่อเนื่องหลายๆครั้ง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม, เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับในตัวเด็ก, เพื่อให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

– วิธีการ

จัดกิจกรรมให้มีลักษณะของการมีบทบาทสมมติ(Role Play), จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, ครูคอยเสริมแรงให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าที่เด็กทำมีคุณค่า, ให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มโดยมีครูคอยควบคุม, ทำกิจกรรมซ้ำๆ

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ, เหมาะสมกับวัยของเด็ก, อุปกรณ์มีความหลากหลาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูว่าเด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยระยะเวลาอย่างน้อยเพียงใด

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง, เพื่อให้เด็กรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่งได้, เพื่อให้เด็กสามารถแก้ไขปัญหาได้, เพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆได้

– วิธีการ

การบูรณาการหรือเชื่อมโยงกิจกรรมศิลปะไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นๆ, เน้นวิธีให้มีความ

ซับซ้อนในเรื่องของขั้นตอนมากขึ้น, จัดกิจกรรมซ้ำๆหลายครั้ง, จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, มีโจทย์หรือคำถามให้เด็กตอบปัญหา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการช่วยสอน, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ,

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ใช้แบบทดสอบที่เหมาะสม, ดูผลงานของเด็กเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานกับเด็กออทิสติก ที่มีความรู้ทางด้านศิลปะกับการนำไปใช้กับเด็กออทิสติกได้อย่างเหมาะสม ในเรื่องของกระบวนการและเทคนิคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกยังไม่มีที่เหมาะสมเท่าที่ควร

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก รูปแบบกิจกรรมศิลปะควรมีความตอบสนองต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติก ควรมีการประเมินทั้งก่อนและหลังการทำกิจกรรม เน้นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้และเข้าใจมากขึ้น

ค. ครูศิลปะ

7. อาจารย์ สมจิตร ไกรศรี

ปัจจุบันเป็นครูศิลปกรรม ประจำสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต อายุ 49 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต(ปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปริญญาโท บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมศิลปะ บำบัด Adler school of professional psychology จากประเทศสหรัฐอเมริกา ประสบการณ์ทางวิชาการด้านการสอน เป็นเวลาประมาณ 24 ปี ด้านการวิจัย 5 ปี ให้บริการทางวิชาการโดยการเป็นวิทยากร ในหลายเรื่อง เช่น ด้านการสอนศิลปะเด็กพิเศษ ด้านศิลปะบำบัด เป็นต้น เป็นอาจารย์พิเศษ สอนบุคลากรทางสาธารณสุข และทางการศึกษา ในเรื่องการประยุกต์ใช้ศิลปะเพื่อการบำบัด พัฒนาโปรแกรมศิลปะบำบัด สำหรับบุคคลออทิสติก และผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยบูรณาการเข้ากับ การฝึกทักษะสังคม(Social Skill Training) และทักษะในชีวิตประจำวัน(Activity of Daily Living Training) และประสบการณ์การจัดค่ายอบรมทางด้าน

การใช้ศิลปะช่วยเหลือเด็กพิเศษ ให้กับเด็กพิเศษเอง และเป็นแนวทางให้ความช่วยเหลือกับผู้สนใจ อื่นๆอีกมากมาย

ข้อมูลการสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก ออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความจำเป็นต่อเด็ก ไม่ว่าจะเป็เด็กออทิสติกหรือเด็กธรรมดาทั่วไปก็ตาม แต่สำหรับเด็กออทิสติกนั้น ก่อนอื่นต้องมองว่าเด็กออทิสติกแต่ละคนไม่เหมือนกัน อาจจะมีเด็กที่ไม่ชอบศิลปะเลย ไม่กล้าถูกสี กาว หรือใช้อุปกรณ์ศิลปะอื่นๆ การจะใช้กระบวนการทางศิลปะไปช่วยเหลือจึงค่อนข้างยาก และต้องใช้เวลามากขึ้น แต่ศิลปะมีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็กออทิสติกอย่างแน่นอน อย่างเด็กออทิสติกที่มีปัญหาเรื่องการโฟกัสดวงตา (Focus) เมื่อเด็กเกิดความประทับใจ สนใจอยากที่จะทำงานศิลปะ ช่วงเวลาหนึ่งที่เขาได้ทำงานศิลปะนั้น ก็ทำให้เขาสามารถจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ในระยะเวลาหนึ่งได้ ศิลปะยังช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างการใช้สี ผสมสี อย่างไรก็ตามศิลปะนั้นมีความจำเป็นต่อเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในกิจกรรมศิลปะนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการจัดและขึ้นอยู่กับตัวเด็กเองด้วย

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนนี้ พบว่ายังไม่สอดคล้องกับเด็กออทิสติกแต่ละคน กระบวนการจัดยังไม่แตกต่างจากเด็กปกติเท่าไรนัก ซึ่งยังไม่เหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติก ที่อาจต้องการกระบวนการที่มีความเฉพาะสำหรับตัวเด็กแต่ละคน

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน, เพื่อแก้ไขพฤติกรรมเคลื่อนไหวร่างกายที่ผิดปกติ, เพื่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก(Sensory)

– วิธีการ

วิธีการควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย, จัดกิจกรรมในลักษณะให้เด็กได้เคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆ, ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆเพื่อให้เห็นการพัฒนา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, เน้นอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้แรงหรือออกกำลังกายมากขึ้น, เน้นอุปกรณ์ที่มีน้ำหนักที่แตกต่าง, พื้นผิวสัมผัสที่หลากหลายความหลากหลายของอุปกรณ์

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความสำเร็จของกิจกรรมที่จัดตั้ง, ดูการใช้อุปกรณ์, ดูจากผลงาน เรื่องลายเส้น การเขียน เป็นต้น

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางศิลปะ, เพื่อลดการแสดงออกทางอารมณ์, เพื่อให้เด็กออกทีสติเกิดความเพลิดเพลิน, การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน

— วิธีการ

จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, เน้นในสิ่งที่เด็กแต่ละคนชอบทำ, คำนึงถึงอารมณ์ของเด็กในขณะนั้นว่ามีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะให้ทำหรือไม่, เอากระบวนการด้านอื่นๆ เข้าช่วย เช่น ดนตรี หรือ เอาอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ให้เด็กเกิดความสนใจ อย่างอุปกรณ์ที่ทันสมัยอย่าง ไอแพด, ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อให้เห็นการพัฒนา

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, ดึงดูดความสนใจของเด็ก เป็นสื่ออุปกรณ์ที่มีความทันสมัย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, ดูพฤติกรรมอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หลังปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

— วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน, เพื่อส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล, เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย, เพื่อให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

– วิธีการ

เน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม, กำหนดเวลาของการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม, ออกแบบกิจกรรมให้เกิดการรอคอยในบางช่วงเวลา, ออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้ปรึกษาหรือพูดคุยกัน, ออกแบบกิจกรรมที่มีความซับซ้อนจนไม่สามารถทำคนเดียวได้, ออกแบบกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์กันใช้

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆกับเด็กกลุ่มเดิม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, ดูพฤติกรรมเด็กมีการพูดคุยโต้ตอบกับคนรอบข้าง, ดูลักษณะนิสัย มีการแบ่งปัน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน, เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ, เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

– วิธีการ

จัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย, ใช้การบูรณาการกับเรื่องที่ต้องการให้เด็กรู้, ออกแบบกิจกรรมให้เด็กถ่ายทอดความคิดของตนเองมากกว่าการให้ลอกแบบ, จัดกิจกรรมลักษณะดังกล่าวบ่อยๆครั้ง แต่เพิ่มกระบวนการในแต่ละขั้นให้มากขึ้น, จัดกิจกรรมลักษณะเป็นคำถามแต่ช่วยแนะนำให้เด็กคิดต่อ ยืดหยุ่นไม่ให้เกิดความเครียด

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, อาจเป็นสื่อเทคโนโลยีด้วย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, อาจใช้แบบทดสอบที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน เกิดจากตัวเด็กที่มีปัญหาที่แตกต่าง เป็นเรื่องยากแก่การแก้ไข ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จตามที่ผู้จัดกิจกรรมคาดหวังไว้ได้หากผู้จัดไม่มีความสามารถและประสบการณ์ที่เพียงพอ และปัญหาที่เกิดจากตัวครูผู้จัดกิจกรรมเอง ไม่มีความเข้าใจในเด็กออทิสติกเพียงพอ การไม่เข้าถึงข้อมูลที่เป็นแนวทางการแก้ไข รวมถึงยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเท่าที่ควร

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ซึ่งเด็กออทิสติกแต่ละคน มีอาการแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าศิลปะจะมีความสำคัญต่อเด็กทุกคนก็ตาม แต่เชื่อว่าเด็กออทิสติกทุกคนจะทำงานศิลปะได้ หรือชอบงานศิลปะ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะไม่ควรคำนึงถึงแต่ว่าเด็กจะทำได้หรือไม่ได้ สวยหรือไม่สวย เป็นงานศิลปะหรือไม่เป็น แต่ควรคำนึงถึงว่าเขาจะทำได้ทำ แม้เพียงการขีดเส้นหนึ่งเส้นลงบนกระดาษเปล่า ครูให้กำลังใจ ชื่นชมแก่เด็ก จุดประกายให้เด็กเห็นถึงความประทับใจ จะเป็นการเริ่มต้นที่ดี ที่จะนำเด็กออทิสติกทุกคนให้ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมศิลปะได้ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กกล้าที่จะแสดงออกอย่างอิสระ ในการทำกิจกรรมศิลปะ

8. คุณฐาปน บัวบาน

ปัจจุบันเป็นครูผู้สอนศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ รวมถึงบุคคลธรรมดา ประจำศูนย์เพื่อพัฒนาเด็กพิเศษเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อายุ 34 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต และปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เอกจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีประสบการณ์ด้านการสอนโดยประมาณ 6 ปี ด้านการวิจัย 2 ปี การให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ การเป็นวิทยากร ในเรื่องศิลปะเพื่อเด็กพิเศษ ให้กับนิสิตระดับชั้นปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องจิตวิทยาการศึกษาการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษ และเรื่องการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษ เป็นต้น ผลงานการเขียนบทความเกี่ยวกับศิลปะ และเด็กพิเศษลงในจดหมายข่าวของสถาบันที่สอน ประสบการณ์การสอนศิลปะให้กับเด็กออทิสติกอายุตั้งแต่ 2-3 ปี จนกระทั่งบุคคลออทิสติกที่อายุ 37 ปี

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กเช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ช่วยกระตุ้นการมองเห็น การสัมผัส การ

แสดงออก การทำงานด้วยมือ เป็นการฝึกสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำ และฝึกให้เด็กทำงานตามลำดับขั้นตอน

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออกทิสติกในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมศิลปะโดยทั่วไป ยังไม่เต็มรูปแบบ และยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนัก แม้แต่การเรียนร่วม การให้เด็กออทิสติกเข้าไปเรียนกับเด็กปกติยังเป็นปัญหา และเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เพราะยังขาดเรื่องของบุคลากรที่มีศักยภาพ และการเตรียมพร้อมในเรื่ององค์ประกอบต่างๆที่ยังไม่สมบูรณ์

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย

– วิธีการ

ใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย, ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย, ใช้วิธีการทดสอบเด็กก่อนการออกแบบกิจกรรม

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, สื่อที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ, อุปกรณ์มีความหลากหลาย, เน้นอุปกรณ์ที่มีน้ำหนักที่แตกต่าง พื้นผิวสัมผัสที่หลากหลาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, บันทึกการสังเกตทุกครั้งเพื่อวิเคราะห์ในการออกแบบกิจกรรมต่อไป

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– วัตถุประสงค์

เพื่อลดปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น อุนเฉียว ก้าวร้าว , เพื่อความเพลิดเพลิน, ออกแบบวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน , เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย

– วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมที่มีลักษณะสร้างปฏิสัมพันธ์ให้กับครูและนักเรียน, ใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย, ออกแบบกิจกรรมตามที่เด็กแต่ละคนชอบ, ควบคุมกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อให้เห็นการพัฒนา, ออกแบบกิจกรรมให้เกิดการรอคอยในบางช่วงเวลา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก, สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, อุปกรณ์ที่ใช้ไม่ยากเกินความสามารถของเด็กแต่ละคนจนเกินไปเพราะเมื่อเด็กทำไม่ได้ ก็จะไม่อยากทำ แต่ถ้ายากเกินไปเด็กก็จะเบื่อ

– การประเมินผล

ประเมินจากความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, แบบประเมินรายบุคคล ประเมินด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรม, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, สอบถามผู้ปกครองถึงพัฒนาทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป, ดูว่าเด็กแสดงอารมณ์เหมาะสมหรือไม่, ดูว่าเด็กรู้จักการรอคอยหรือไม่,

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น, เพื่อให้เด็กสามารถมองและสบตาได้, เพื่อให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นได้, เพื่อให้รู้จักการขอ และการแบ่งปัน, เพื่อให้สามารถควบคุมตนเองได้

– วิธีการ

เน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม, จัดให้เด็กที่มีลักษณะอาการคล้ายกันทำงานกลุ่มเดียวกัน, จัดกิจกรรมที่หลากหลาย

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, ดูพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นสำคัญ, สัมภาษณ์ผู้ปกครองถึงพฤติกรรมของเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์, เพื่อให้เรียนรู้เรื่องต่างๆ

– วิธีการ

จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, จัดกิจกรรมในลักษณะเชื่อมโยงองค์ความรู้วิชาอื่น ๆ หรือการบูรณาการกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้, คำนึงถึงระดับสติปัญญาของเด็กแต่ละคน, ควรจัดกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อให้เห็นการพัฒนา

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อควรมีความน่าสนใจ, อุปกรณ์เน้นความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ, ความหลากหลายของอุปกรณ์, อาจใช้รูปแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, ประเมินด้วยวิธีการสังเกต, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินจากความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง, ดูพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ, ใช้แบบทดสอบวิชาต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและตรงเป้าประสงค์ในการพัฒนาเด็กออทิสติกได้ เด็กออทิสติกมีปัญหที่แตกต่างกันออกไปการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้พิเศษจึงต้องมีความรู้ความสามารถมากกว่าครูปกติ

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะชีวิต ปลุกฝังให้เด็กออทิสติกใช้ความรู้ความสามารถจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ นำไปพัฒนา กลายเป็นอาชีพและสามารถเลี้ยงดูตนเองได้

9. อาจารย์ ศุภลักษณ์ มีปาน

ครูศิลปะระดับประถมศึกษา ปัจจุบันอายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา และปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสบการณ์ทางวิชาการด้านการสอน 24 ปี ด้านการวิจัย 20 ปี มีประสบการณ์การทำงาน เรื่องเกี่ยวกับเด็กพิเศษ เช่น การนำเสนอรูปแบบกิจกรรมศิลปะ 16 กิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กพิเศษ ออกอากาศในรายการโทรทัศน์ เรื่องการจัดกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการพัฒนาความคิด

สร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำโครงการพัฒนาความคิดปะตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 เป็นต้น รวมถึงปัจจุบันทำหน้าที่สอน และพัฒนากิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กนักเรียนที่เป็นเด็กปกติและเด็กออทิสติก ซึ่งทำหน้าที่นี้มาแล้วถึง 11 ปี

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ศิลปะมีความสำคัญสำหรับเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ซึ่งกิจกรรมศิลปะนั้นจะสามารถพัฒนาเด็กออทิสติกในทุกๆด้าน ตั้งแต่เรื่องของกรฝึกสมาธิ ที่เด็กออทิสติกส่วนมากเป็นปัญหาในเรื่องการขาดสมาธิ ศิลปะมีขั้นตอนการทำที่แตกต่างจากวิชาเรียนอื่นๆ และมีรูปแบบที่หลากหลายไม่น่าเบื่อ ทำให้เด็กออทิสติกสามารถหันมาสนใจและทำได้ในช่วงเวลาหนึ่ง ศิลปะยังช่วยในเรื่องของการฝึกประสาทสัมผัสต่างๆ ช่วยพัฒนาศักยภาพของร่างกาย เป็นต้น

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมศิลปะยังเป็นลักษณะที่ไม่แตกต่างจากห้องเรียนปกติ

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

— **วัตถุประสงค์**

เพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวทางร่างกาย, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย

— **วิธีการ**

วิธีการจัดกิจกรรม ควรเน้นไปที่การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้แก่เด็ก แล้วพัฒนากิจกรรมที่จะทำในครั้งต่อไปจากสิ่งที่เด็กชอบทำ, ออกแบบกิจกรรมให้มีลักษณะที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย, ออกแบบกิจกรรมให้เด็กสามารถใช้อุปกรณ์หลากหลายอย่าง แนะนำเรื่องการร้อยลูกปัด และการปั้นดินน้ำมัน เป็นต้น

— **สื่อและอุปกรณ์**

สื่อที่ดึงดูดความสนใจแก่เด็ก, สื่อที่มีความชัดเจน, เน้นความปลอดภัยในอุปกรณ์ที่ใช้, อุปกรณ์ที่หลากหลาย, อุปกรณ์ที่มีสีสันสวยงาม, คำนึงถึงเรื่องขนาดของวัตถุและน้ำหนักของวัสดุที่เอื้อต่อการพัฒนาด้านร่างกาย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต,แบบประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย, ดูจากการที่เด็กสามารถใช้อุปกรณ์ได้อย่างหลากหลายและถูกวิธี, ดูผลงาน เช่นวาดภาพ ดูที่เส้น การใช้แรงกดในขณะระบายสี การปั้นดูที่เด็กสามารถปั้นวัตถุที่มีขนาดที่แตกต่างกันได้หรือไม่ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อลดปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น อุนเฉียว โมโหง่าย, เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก,เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย, เพื่อให้เด็กรู้จักการแบ่งปัน การมีน้ำใจ

— วิธีการ

เริ่มจากการให้เด็กเรียนรู้เรื่องของอารมณ์จากการวาดภาพการ์ตูน, ให้เด็กเลือกทำในสิ่งที่อยากทำ, เสริมแรงโดยการให้กำลังใจ หรือชื่นชม, กำหนดเวลาที่ทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม,เปิดเพลงบรรเลงในขณะที่ทำกิจกรรม

— สื่อและอุปกรณ์

เพลงหรือดนตรีประกอบที่เหมาะสม, สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อที่มีความชัดเจน, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ใช้, วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต,สอบถามผู้ปกครอง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

— วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก, เพื่อให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้, เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวมีโลกส่วนตัวสูงในเด็กออทิสติก, เพื่อให้เด็กรู้จักการแบ่งปัน

— วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมให้มีลักษณะที่เด็กได้หยิบยืมอุปกรณ์กันใช้ในบางโอกาส, จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม, ออกแบบกิจกรรมให้มีขั้นตอนที่ซับซ้อน ไม่สามารถทำเองคนเดียวได้, ออกแบบกิจกรรมให้มีผู้นำในการทำและเป็นผู้ตาม ให้เด็กแต่ละคนมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อที่มีความชัดเจน, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ใช้, วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลายแต่จำกัดจำนวนของอุปกรณ์

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูการที่เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น, ประเมินโดยยึดหลักวัตถุประสงค์ที่ตั้ง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ เช่น วิชาการ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น, เพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์

– วิธีการ

การจัดกิจกรรมที่ควบคู่ไปกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น บูรณาการเข้ากับวิชา คณิตศาสตร์ ให้เด็กนับภาพ หรือสร้างภาพตามจำนวนที่กำหนด

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อที่มีความชัดเจน, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ใช้, วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย, ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยสอน

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, แบบทดสอบวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ครูไม่มีทักษะ และความรู้เพียงพอในการสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน บวกกับเรื่องของเวลาในการ ให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะไม่เพียงพอ อีกทั้งยังไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างจริงจังต้อง ใช้เวลาและต้องให้เด็กทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วย

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก การ จะพัฒนาเด็กออทิสติกนั้นต้องอาศัยเรื่องของเวลาที่เพียงพอ และให้เด็กได้ทำอย่างต่อเนื่อง ครู การศึกษาพิเศษ หรือครูต้องสอนเด็กออทิสติกต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาและเปิด ใจ ทำความเข้าใจกับลักษณะอาการของเด็กออทิสติกที่มีความแตกต่างด้วย การจะพัฒนาไม่ว่า ด้านใดก็ตาม ความเข้าใจในตัวเด็กถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ครูควรศึกษาเพื่อปรับแนวทางการ ศึกษาเพื่อความเหมาะสมในการพัฒนาเด็กออทิสติกอย่างต่อเนื่อง

ง. บุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

10. คุณสมลักษณะ ลี้ม

นักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ของมูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย อายุ 49 ปี จบปริญญาตรีการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปริญญาโท การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีประสบการณ์ด้านการสอน 3 ปี ได้ให้บริการทางวิชาการ โดยเป็นวิทยากรในเรื่อง การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน เรื่องการฝึกอบรมผู้ช่วยคนพิการ และการฝึกอบรมพ่อแม่ที่มีลูกพิการ เป็นต้น ผลงานการวิจัยเรื่อง การฝึกทักษะการเคลื่อนไหวแบบญี่ปุ่นในเด็กสมองพิการ มีประสบการณ์ฝึกครอบครัวเด็กออทิสติกในการฝึกทักษะการเคลื่อนไหวในเด็กออทิสติก และร่วมการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในเด็กออทิสติก หลักสูตรเบ็ดเสร็จ ของการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณชนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก ศิลปะมีความสำคัญสำหรับเด็กออทิสติกเป็นอย่างมาก ศิลปะจะเป็นสื่อกลางในการสะท้อนความคิดของเด็ก สามารถฝึกวิธีการสื่อสารของเด็กผ่านทางกิจกรรมศิลปะได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กเกิดกระบวนการการเรียนรู้ผ่านทางศิลปะ ช่วยให้เกิดผ่อนคลาย มีสมาธิ ทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้นานขึ้น และช่วยพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆของเด็กได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคุณชนานออทิสติกในปัจจุบัน จัดกิจกรรมศิลปะเหมือนเด็กปกติทั่วไป

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย, เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อร่างกาย, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อการทำงานประสานกันของตาและมือ

– วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมในลักษณะให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย เช่น พาออกนอกสถานที่, จัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย, จัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ

– **สื่อและอุปกรณ์**

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ใช้, วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย, อุปกรณ์เน้นเรื่องผิวสัมผัสที่แตกต่าง น้ำหนักที่แตกต่าง

– **การประเมินผล**

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็ก, ดูการใช้มือกับตาที่สัมพันธ์กัน, สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

– **วัตถุประสงค์**

เพื่อให้เด็กผ่อนคลาย, เพื่อสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่เด็ก, เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

– **วิธีการ**

จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่เด็กชอบหรือสนใจ, จัดกิจกรรมที่ง่ายขั้นตอนไม่ซับซ้อนเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดในกิจกรรมที่ยากและนานเกินไป, เสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ และชื่นชมเด็ก, ยอมรับการแสดงออกในผลงานของเด็ก ไม่เปรียบเทียบผลงานของเด็ก

– **สื่อและอุปกรณ์**

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ที่ใช้, วัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย, เน้นสีสัมผัสของวัสดุอุปกรณ์, อุปกรณ์ที่เด็กชอบ

– **การประเมินผล**

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ประเมินความพึงพอใจต่อผลงานของตนเอง, ประเมินโดยดูจากระยะเวลาที่เด็กทำกิจกรรม เช่น สามารถนั่งทำกิจกรรมได้นานโดยไม่ลุกไปไหน, ดูสมาธิของเด็กในการทำกิจกรรม

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

เพื่อกระตุ้นการสื่อสาร, เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้, เพื่อฝึกการปรับตัวเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น, เพื่อฝึกการรอคอย, เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้, เพื่อให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

– วิธีการ

จัดกิจกรรมที่หลากหลาย, จัดกิจกรรมแบบกลุ่ม, จัดกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอน, ออกแบบกิจกรรมในเด็กมีหน้าที่แตกต่างกัน แต่เมื่อร่วมกันทำให้เกิดเป็นผลงาน

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อที่ชี้ชวนให้เด็กเห็นข้อดีของการทำงานร่วมกัน, เน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์, อุปกรณ์ที่หลากหลายแต่จำกัดจำนวน เพื่อให้เด็กพลัดกันทำ หรือช่วยกันทำ, อุปกรณ์ที่มีสีสันสดใส

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูการแสดงออกของเด็กเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เช่น ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตน การรอเพื่อน การให้ความช่วยเหลือเพื่อน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆได้, เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

– วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมในลักษณะการตั้งโจทย์ หรือข้อคำถามให้เด็กคิดและแสดงออกมาในงานศิลปะ, จัดบรรยายภาคในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อที่เป็นลักษณะให้เด็กเกิดข้อสงสัยและคิดต่อ, อุปกรณ์เน้นเรื่องความปลอดภัย, วัสดุอุปกรณ์ที่แปลกใหม่เด็กไม่เคยเห็น ไม่เคยใช้

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, แบบทดสอบ, สัมภาษณ์หรือจูงใจให้เด็กตอบคำถาม

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน บุคลากรทางด้านการพัฒนาเด็กออทิสติกยังมีอยู่อย่างจำกัด และพบว่าในบางรายยังขาดความรู้ความเข้าใจเด็กออทิสติกอย่างลึกซึ้งส่งผลต่อการพัฒนาเด็กออทิสติก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เป็นไปตามหลักสูตรโดยรวม มากกว่าการพัฒนาตามความพร้อมของเด็กแต่ละคน

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ควรมีการฝึกครอบครัวเด็กออทิสติกในการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อการบำบัดฟื้นฟูในเด็กออทิสติก เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน เพื่อช่วยลดปัญหาการขาดบุคคลากรด้วย

11. คุณจิรพันธ์ ตันมณี

เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกโดยเป็นผู้ปกครองของเด็กออทิสติกคนหนึ่ง เล่าถึงการที่ตนเองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาและอยู่ในวงการผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก จากการที่เริ่มรู้ว่าลูกตนเองมีอาการแปลกๆ หลังจากรู้ว่าลูกอยู่ในกลุ่มอาการออทิสติก ตนเองก็ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ในลักษณะที่ลึกซึ้ง จนบางครั้งเกิดการต่อต้านแนวความคิดบางประการที่พิสูจน์แล้วว่าไม่เป็นผลจริงตามนั้น ปัจจุบันผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนี้อายุ 55 ปี จบการศึกษาวិทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เรียนปริญญาโทด้านการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นบุคคลผู้ผลักดันการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กออทิสติกและกลุ่มที่มีอาการใกล้เคียงกันในช่วงอายุปฐมวัยและช่วงอายุการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยรูปแบบ ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก และห้องเรียนสอนเสริมการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนทั่วไปในชุมชนใกล้บ้าน เป็นแกนนำและผู้ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งก่อตั้ง กองทุนรัฐวิวัฒน์ตันมณี เพื่อสิทธิคนออทิสติก เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับออทิสติก แนะนำวิธีการบำบัดรักษา มีหนังสือ ตำรา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับออทิสติก

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก มีความสำคัญฐานะเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นประสาทรับรู้ระบบต่างๆของเด็กออทิสติก กระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ รวมถึงฟื้นฟูประสาทการรับรู้ทางด้านสัมผัสทางผิวหนัง เป็นต้น

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน ไม่ได้มีการติดตามในเรื่องของการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างต่อเนื่อง แต่ที่ควรจะเป็นคือ ต้องมีการประเมินตัวเด็กออทิสติกแต่ละคนก่อน ว่าเด็กคนนั้นมีปัญหาหรือความต้องการทางด้าน

ไหนบ้าง แล้วครูจึงออกแบบกิจกรรมให้เข้ากับแต่ละบุคคล

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

— วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างถูกวิธี, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

— วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมในลักษณะที่ทำให้เด็กได้เคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย, คำนึงถึงความเหมาะสมของพัฒนาการเด็กแต่ละคน, ออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้สัมผัสพื้นผิวที่หลากหลาย

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษ, อุปกรณ์หลากหลาย เน้นอุปกรณ์ที่มีผิวสัมผัสที่หลากหลาย, เน้นอุปกรณ์ที่มีน้ำหนักที่แตกต่าง,

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมต่างๆ

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อลดพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ที่เป็นปัญหาในเด็กแต่ละคน เช่น ก้าวร้าว ซอบอาละวาด , เพื่อให้เด็กเพลิดเพลิน

— วิธีการ

ประเมินพฤติกรรมเด็กก่อนออกแบบกิจกรรม, ใช้วิธีการที่หลากหลายแต่สอดคล้องกับเด็กคนนั้นๆ, ให้เด็กได้เลือกเองในแต่ละกระบวนการตามความชอบ

— สื่อและอุปกรณ์

หลีกเลี่ยงการให้ดูสื่อหรืออุปกรณ์ที่เด็กคนนั้นไม่ชอบ หรือกลัว, สื่อที่น่าสนใจ, อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัย,

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

ต้องเป็นลำดับขั้น, เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน, เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น, เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

– วิธีการ

เริ่มจากการให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมกับครูก่อน แล้วจึงเพิ่มเพื่อนเข้ามาทำกิจกรรมร่วมด้วยทีละ 1 คน ห้ามนำเด็กไปทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในครั้งแรกโดยเด็ดขาด

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่มีความน่าสนใจ, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก, อุปกรณ์ที่หลากหลาย และสามารถใช้ร่วมกันได้

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, คำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์, เพื่อให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ, เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน

– วิธีการ

บูรณาการกิจกรรมศิลปะไปสู่การเรียนรู้วิชาอื่นๆ, ตั้งใจของกิจกรรมให้เกิดการวางแผน, ออกแบบกิจกรรมให้ทำตามสิ่งที่สำเร็จแล้วโดยให้เด็กทำด้วยตนเอง ไม่บอกวิธีการทำ ออกแบบในลักษณะให้เด็กค้นหาคำตอบหรือข้อสงสัยด้วยตนเอง

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อที่มีความน่าสนใจ, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก, อุปกรณ์ที่หลากหลาย

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ผู้จัดกิจกรรมจะต้องประเมินตัวเด็กก่อน ว่าเด็กมีปัญหาคืออะไรที่ต้องกระตุ้นพัฒนาการในส่วนใดบ้าง แล้ว

จึงค่อยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องที่จะพัฒนา แนะนำการออกแบบกิจกรรมโดยการบูรณาการทางด้านภาษาและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมด้วย

12. คุณอนุพันธ์ พฤกษ์พันธ์ขจี

นักศิลปะบำบัด ทำงานกับเด็กพิเศษ ผู้ป่วยในโรงพยาบาล และบุคคลทั่วไป ปัจจุบันอายุ 35 ปี จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประกาศนียบัตรศิลปะบำบัดในแนวทางมนุษยปรัชญา (Anthroposophy) ที่สถาบันศิลปะบำบัด Therapeutikum am Kraherwald ประเทศเยอรมันนี้ ประสบการณ์การทำโครงการศิลปะ ได้แก่ โครงการโลกของฉัน สีเส้นของคนตัวเล็ก ในนามมูลนิธิเด็กและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โครงการศิลปะเพื่อพัฒนาด้านใน (Art for Inner Development) โครงการศิลปะบำบัดให้กับเด็กที่ถูกลวงละเมิด โครงการศิลปะสร้างความสุข เป็นต้น ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการสถาบันศิลปะบำบัดในแนวมนุษยปรัชญา (Therapeutikum) ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะบำบัดผ่านทางเว็บไซต์ รวมถึงเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปะบำบัด

ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก ศิลปะมีความสำคัญทั้งสำหรับเด็กปกติ และเด็กพิเศษ เด็กออทิสติกมีความไม่สมบูรณ์และต้องการศิลปะเข้าไปพัฒนาพวกเขามาก ศิลปะจะพัฒนาเขาได้ทุกด้านทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดด้วย

ลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละโรงเรียน ถ้านโยบายของโรงเรียนให้การสนับสนุนในวิชาศิลปะเป็นอย่างดี เด็กออทิสติกในห้องเรียนนั้นก็ได้รับการพัฒนาด้วยกิจกรรมศิลปะที่ดี ได้รับการสนับสนุนทั้งเรื่องของอุปกรณ์ และปัจจัยอื่นๆ

โดยผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

– วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกายไม่ว่าจะเป็น มือ แขน ขา เป็นต้น, เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก, เพื่อพัฒนาระบบสัมผัสของร่างกาย, เพื่อให้ร่างกายทำงานประสานกัน

— วิธีการ

ออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วน โดยอาจใช้เพลง ดนตรีเข้าไปประกอบในการจัดกิจกรรม เป็นกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการปั้น การระบายสี ฯลฯ

— สื่อและอุปกรณ์

สื่อธรรมชาติ, สื่อที่ดึงดูดความสนใจ, สื่อโดยตัวครู, อุปกรณ์ที่มีพื้นผิวสัมผัส (Texture), ไม่ต้องมีจำนวนให้เลือกเยอะมาก, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษ

— การประเมินผล

ประเมินโดยการสังเกตดูว่ามีความก้าวหน้าทางพัฒนาการอย่างไรหลังจากเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรม, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ดูจากการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กที่มั่นคงขึ้น เคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะมากขึ้น, ให้ออกกำลังกายกับเด็กในการประเมินผล, ดูการทำงานประสานกันของร่างกาย, ประเมินเป็นรายบุคคล

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

— วัตถุประสงค์

เพื่อเปลี่ยนแปลงอารมณ์ให้เป็นความรู้สึก, เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกในความรู้สึก, เพื่อลดพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์,

— วิธีการ

เป็นวิธีการที่ไม่มุ่งให้เด็กนำเสนอความคิด, จัดให้เด็กทำงานกับสื่ออย่างเต็มที่, เล่านิทานให้เด็กฟังขณะทำงานศิลปะ, ให้เด็กทำตามชอบใจ

— สื่อและอุปกรณ์

เป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจ, เป็นสื่อประเภท นิทาน ดนตรีหรือเพลงที่เหมาะสม, อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัย เช่น สีจากธรรมชาติ, ให้ความสำคัญในเรื่องของสีในการจัดกิจกรรม

— การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ทางศิลปะบำบัดจะดูที่ผลงานของเด็ก ดูเรื่องของสีที่เด็กใช้ เพราะสีที่ใช้นั้นสามารถบอกความหมายของอารมณ์ได้, ดูพฤติกรรมในขณะที่เด็กทำงาน, สร้างแบบฝึกหัดเพื่อประเมินผลพัฒนาการที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

– วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้แก่เด็ก, เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมที่เป็นปัญหาของเด็ก, เพื่อให้เด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

– วิธีการ

เริ่มต้นจากการให้เด็กสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับตนเองก่อนแล้วจึงจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม, ออกแบบกิจกรรมที่让孩子ได้เข้าหาเพื่อน ครู หรือผู้อื่น ให้เด็กช่วยเหลือกัน เป็นต้น, การให้ระบายสีน้ำที่มีการเชื่อมโยงของสีเข้าหากัน ผสมสี สามารถช่วยให้เด็กเข้าใจการเข้าสังคมได้

– สื่อและอุปกรณ์

สื่อและอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของกิจกรรม แต่ยังคงคำนึงถึงเรื่องความน่าสนใจ ในสื่อ และความปลอดภัยของอุปกรณ์

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็ก, ดูการใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

– วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเกิดความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ, เพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการคิด, เพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ, เพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

– วิธีการ

บูรณาการศิลปะเพื่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆ, บูรณาการศิลปะเข้ากับชีวิตประจำวัน

– สื่อและอุปกรณ์

สื่ออุปกรณ์ที่จะช่วยในเรื่องของพัฒนาการเด็กในด้านสติปัญญาถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากการเลือกสื่อต้องให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน, คำนึงถึงความน่าสนใจ, และความปลอดภัยของอุปกรณ์

– การประเมินผล

แบบประเมินรายบุคคล, มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน, ประเมินโดยการสังเกต, ดูที่ผลงานว่าเด็กมีกระบวนการคิด การคิดใคร่ครวญบ้างหรือไม่อย่างไร, ดูการแก้ปัญหาของเด็กในการทำกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในปัจจุบัน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก ขาดความรู้ที่หลากหลายแนวทางในการนำมาปรับใช้พัฒนาเด็ก กิจกรรมศิลปะที่ครูส่วนใหญ่ใช้ยังมีเนื้อหาที่ไม่ตอบโจทย์ต่อความต้องการของเด็ก

แนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กออทิสติก การจะพัฒนาเด็กออทิสติกนั้น อยากรู้ให้ครูประเมินเด็กแต่ละคน ความแตกต่างกันของเด็กนั้น ย่อมทำให้กระบวนการพัฒนาย่อมแตกต่างกันไปด้วย ครูต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กออทิสติก และศึกษาถึงกระบวนการที่จะนำมาใช้ที่มากพอ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
 ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพผู้เชี่ยวชาญ (N=12)

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	58.3
หญิง	5	41.7
2. อายุ		
31-40 ปี	5	41.7
41-50 ปี	6	50.0
51-60 ปี	1	8.3
3.วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี 2	16.7	
ปริญญาโท	6	50.0
ปริญญาเอก	4	33.3

จากตารางที่ 1 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้ จากประชากรผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 12 คน พบว่าเป็นชายมากกว่าหญิง คิดเป็นเพศชายร้อยละ 58.3 และเพศหญิงร้อยละ 41.7 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และ อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้านดังต่อไปนี้

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

ด้านวัตถุประสงค์ ของการพัฒนาทางด้านร่างกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ฝึกการใช้ตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน แก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก(Sensory) โดยการกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องสอดคล้องกับปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคลด้วย

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรจัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย ออกแบบกิจกรรมในลักษณะที่เน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ จัดกิจกรรมเดิมๆซ้ำๆเพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลง การนำเพลงที่มีจังหวะดนตรีกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายขณะทำกิจกรรมศิลปะ พาออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่หรือจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจ คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ วัสดุควรปลอดภัยไร้พิษ อุปกรณ์เน้นเรื่องความหนาแน่นของวัตถุ การมีน้ำหนักที่แตกต่างกันผิวสัมผัสที่หลากหลาย(Texture) มีอุปกรณ์ให้เลือกใช้หลากหลายชนิดคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล และให้เน้นอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้แรงหรือออกกำลังกายมากขึ้น คำนึงถึงเรื่องขนาดของวัตถุให้มีความแตกต่างกัน เน้นความแข็งแรง ทนทานของอุปกรณ์ สื่อควรมีความชัดเจน ตัวโต ดูง่าย

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรใช้แบบประเมินรายบุคคล มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเคลื่อนไหว ความสัมพันธ์กันระหว่างการทำงานของมือและตา ดูจากการใช้อุปกรณ์ ความคล่องแคล่ว ความถนัด หากดูที่ผลงานให้สังเกตในเรื่องน้ำหนักของเส้นในการเขียนหรือวาดภาพ การลากเส้น เป็นต้น ควรประเมินพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ดูความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม บันทึกข้อมูลทุกครั้งที่เราเรียนเพื่อวิเคราะห์ในการออกแบบกิจกรรมต่อไป

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอารมณ์ และลดการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึง

เครียด ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ผ่านผลงานศิลปะ การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับ ความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล โดยขึ้นอยู่กับพัฒนาการปัจจุบันของเด็กไม่ใช่พัฒนาการตาม อายุของเด็ก

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรให้เด็กเลือกทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ให้อิสระใน การทำงาน โดยครูควรจัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลายให้แก่เด็ก ให้ทำกิจกรรมเดิมซ้ำกันหลายครั้ง เพื่อพัฒนาการ เอาจะบวนการด้านอื่นๆ ประกอบในการจัดกิจกรรม เช่น เพลงดนตรี การเล่า นิทาน หรืออุปกรณ์ที่แปลกใหม่เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความ สนใจ คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ เน้นให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อเรียนรู้ข้อแตกต่างของ อุปกรณ์ ควรคำนึงถึงความชอบ และควรเหมาะสมกับพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลด้วย

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรใช้แบบประเมินรายบุคคล มีการ ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูพฤติกรรม การ แสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ลดลง และคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ใจกับเด็กเป็นรายบุคคล มีการบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งที่เรียนเพื่อพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง **กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม**

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็ก สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากขึ้น ปัญหาในการเข้าสังคมลด น้อยลงและปรับพฤติกรรมกรเข้าสังคม เสริมความมั่นใจให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ ยอมรับของสังคม

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่ ให้เด็กทำหลายหน้าที่ หลายขั้นตอน ชับซ้อนจนไม่สามารถทำคนเดียวได้ ออกแบบกิจกรรมที่มีการ ให้เด็กขอความช่วยเหลือ หรือเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมศิลปะในลักษณะที่ หลากหลายให้แก่เด็ก จัดกิจกรรมเดิมซ้ำๆ เพื่อให้เห็นพัฒนาการ โดยอาจเริ่มให้เด็กฝึกปฏิบัติงาน กับตัวเองก่อน โดยการมีผู้ช่วย

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความ สนใจ คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของ เด็กเป็นรายบุคคล อุปกรณ์ที่มีข้อจำกัด เช่น เรื่องของจำนวน หรือข้อจำกัดในการใช้ต้องมีส่วนร่วม

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรใช้แบบประเมินรายบุคคล มีการ ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูพฤติกรรมกรเข้า

สังคม ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณลักษณะนิสัย เช่น มีการแบ่งปัน ควรคำนึงถึง
ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งให้กับเด็กแต่ละคน

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อให้เด็กมี
ความรู้ความเข้าใจ เรียนรู้สิ่งต่างๆได้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้ใช้ความคิดในการทำงาน เกิด
ความคิดรวบยอด คิดอย่างมีขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กเป็น
รายบุคคล

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรบูรณาการกิจกรรมศิลปะเข้ากับวิชาการอื่นๆ
ให้โจทย์หรือคำถามในการทำกิจกรรม จัดกิจกรรมเดิมซ้ำกันหลายครั้งเพื่อดูพัฒนาการ จัด
กิจกรรมศิลปะที่หลากหลายให้แก่เด็ก และสอดแทรกเนื้อหาความรู้อื่นๆเข้าไปในกิจกรรมศิลปะ

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความ
สนใจ คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เป็นสื่อเทคโนโลยี
อิเล็กทรอนิกส์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ แปลงใหม่

ด้านการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรใช้แบบประเมินรายบุคคล มีการ
ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ใช้แบบทดสอบ
ประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ดูผลงานของเด็กเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ประเมินจาก
ความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมของเด็ก

**ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 กลุ่มงานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3**

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 กลุ่มงานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 (N=30)

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	10.0
หญิง	27	90.0
2. อายุ		
21-30 ปี	13	43.3
31-40 ปี	5	16.7
41-50 ปี	8	26.7
51-60 ปี	4	13.3
3.วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	7	23.3
ปริญญาตรี	23	76.7
4.หน้าที่รับผิดชอบ		
ครูประจำชั้น	28	93.3
ครูประจำวิชาศิลปะ 2		6.7
5.เวลาในการจัดกิจกรรมศิลปะต่อสัปดาห์		
1 ชั่วโมง/สัปดาห์	12	40.0
2 ชั่วโมง/สัปดาห์	5	16.7
3 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	13.3
5 ชั่วโมง/สัปดาห์	5	16.7
10 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	13.3

ตารางที่ 2(ต่อ)ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 (N=30)

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6.ประสบการณ์การสอนศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก		
ไม่เกิน 1 ปี	4	13.3
2 - 5 ปี	13	43.3
5 ปีขึ้นไป	9	30.0
ไม่ระบุ 4		13.3

จากตารางที่ 2 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกได้ดังนี้ จากกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน พบว่าเป็นหญิงมากกว่าชาย เพศชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และเพศหญิงจำนวน 27 คิดเป็นร้อยละ 90 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 ระดับปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 หน้าที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้น ห้องเรียนคู่มือนานออทิสติก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และเป็นครูประจำวิชาศิลปะ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เวลาในการจัดกิจกรรมศิลปะต่อสัปดาห์ ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมศิลปะ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ลำดับสุดท้ายคือ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ 10 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และประสบการณ์การสอนศิลปะในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 2 - 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และลำดับสุดท้าย คือ ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ไม่ระบุ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน

สำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้จัด

กิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านวัตถุประสงค์

ข้อที่	1.ด้านวัตถุประสงค์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.1	เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กับผู้เรียน	4.33	.47	เห็นด้วย
1.2	เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอุปกรณ์ วิธีใช้ และวิธีเก็บรักษา	4.10	.60	เห็นด้วย
1.3	เพื่อฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน	4.60	.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.4	เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม	4.60	.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.5	เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต	4.43	.50	เห็นด้วย
1.6	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจการสื่อความหมาย ด้วยภาพ	4.30	.59	เห็นด้วย
1.7	เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ	4.23	.81	เห็นด้วย
1.8	เพื่อฝึกให้มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่	4.46	.62	เห็นด้วย
1.9	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ด้วยตนเอง	4.30	.74	เห็นด้วย
1.10	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	4.36	.61	เห็นด้วย
1.11	เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.46	.68	เห็นด้วย
1.12	เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแสดงออกทางศิลปะ	4.10	.60	เห็นด้วย
1.13	เพื่อให้ผู้เรียนสนุกเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม	4.50	.62	เห็นด้วย
1.14	เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในการทำผลงานศิลปะของตนเอง	4.20	.61	เห็นด้วย
1.15	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี	3.33	.99	ไม่แน่ใจ
1.16	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องการปฏิบัติ	4.00	.69	เห็นด้วย
1.17	เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.96	.66	เห็นด้วย
	รวม	4.25		เห็นด้วย

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านวัตถุประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x}=4.25$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านวัตถุประสงค์ คือ ข้อ 1.4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ($\bar{x}=4.60$) และ ข้อ 1.3. เพื่อฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน ($\bar{x}=4.60$) รองลงมาคือ ข้อ 1.13 เพื่อให้ผู้เรียนสนุกเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม ($\bar{x}=4.50$) ลำดับต่อไปคือ ข้อ 1.8. เพื่อฝึกให้มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่ ($\bar{x}=4.46$) และข้อ 1.11. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 1.15 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี ($\bar{x}=3.33$) โดยข้อที่มีการกระจายของคำตอบมากที่สุดคือ ข้อ 1.15 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี (S.D = .99)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้จัด
กิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออกทิสติกด้านวิธีการ

ข้อที่	2.ด้านวิธีการ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
2.1	จัดกิจกรรมการวาดภาพพระบายสีเป็นหลัก	4.20	.71	เห็นด้วย
2.2	จัดกิจกรรมการปั้นเป็นหลัก	3.70	.65	เห็นด้วย
2.3	จัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นหลัก	3.60	.62	เห็นด้วย
2.4	จัดกิจกรรมภาพพิมพ์เป็นหลัก	3.60	.67	เห็นด้วย
2.5	จัดกิจกรรมโดยให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน	4.63	.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.6	จัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเพียงครั้งเดียว	2.63	.96	ไม่แน่ใจ
2.7	จัดกิจกรรมเดิมซ้ำกันต่อเนื่องกันหลายๆครั้ง	3.90	.75	เห็นด้วย
2.8	สาธิตให้เด็กดูทีละขั้นตอนก่อนให้เด็กลงมือปฏิบัติ	4.53	.50	เห็นด้วย
2.9	สอนและทำไปพร้อมๆกับเด็ก	4.10	.71	เห็นด้วย
2.10	นำตัวอย่างมาให้ดูและให้เลือกทำในสิ่งที่สนใจ	3.83	.87	เห็นด้วย
2.11	เชื่อมโยงการสอนกิจกรรมในครั้งก่อนกับกิจกรรมปัจจุบัน	4.06	.59	เห็นด้วย
2.12	สอนจากง่ายไปหายาก	4.63	.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.13	สอนจากยากไปหาง่าย	1.76	.77	ไม่เห็นด้วย
2.14	สอนโดยบรรยายและอธิบาย โดยใช้สื่อการสอนประกอบ เช่น วีดิโอ ภาพสไลด์ อื่นๆ	3.03	.96	ไม่แน่ใจ
2.15	บูรณาการศิลปะกับกิจกรรมอื่น	4.36	.49	เห็นด้วย
2.16	ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล	4.50	.62	เห็นด้วย
2.17	จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.56	.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.18	สอนตามแผนการสอน/กิจกรรมที่วางไว้	4.10	.60	เห็นด้วย
2.19	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.26	1.04	ไม่แน่ใจ
2.20	ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยวางแผนไว้ล่วงหน้า	4.00	.58	เห็นด้วย
2.21	ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า	3.26	.86	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4(ต่อ) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านวิธีการ

ข้อที่	2.วิธีการ(ต่อ)	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
2.22	ครูกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับการจัดกิจกรรม	4.10	.60	เห็นด้วย
2.23	ครูจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติกิจกรรม	4.30	.46	เห็นด้วย
2.24	จัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน	4.16	.64	เห็นด้วย
2.25	เน้นการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม	3.93	.73	เห็นด้วย
2.26	เน้นการจัดกิจกรรมแบบเดี่ยว	3.43	1.00	เห็นด้วย
2.27	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมด้วยการเข้าอบรมหรือสัมมนาเป็นหลัก	4.00	.94	เห็นด้วย
2.28	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการการอ่านหนังสือและตำราเป็นหลัก	3.46	.93	ไม่แน่ใจ
2.29	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตเสมอ	3.90	.66	เห็นด้วย
2.30	ปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.83	.53	เห็นด้วย
	รวม	3.84		เห็นด้วย

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านวิธีการ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 3.84$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านวิธีการ คือ ข้อ 2.5.จัดกิจกรรมโดยให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน ($\bar{x} = 4.63$)และ ข้อ 2.12.สอนจากง่ายไปหายาก ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมาคือ ข้อ 2.8.สาธิตให้เด็กดูทีละขั้นตอนก่อนให้เด็กลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.53$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 2.16.ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{x} = 4.50$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 2.13.สอนจากยากไปหาง่าย ($\bar{x} = 1.76$) โดยข้อที่มีการกระจายของคำตอบมากที่สุดคือ ข้อ 2.19.ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง(S.D= 1.04)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกด้านสื่อและอุปกรณ์

ข้อที่	3.ด้านสื่อและอุปกรณ์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3.1	เลือกสื่อ และอุปกรณ์ที่สามารถทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย	4.50	.57	เห็นด้วย
3.2	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี	4.56	.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.3	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและปลอดภัยกับเด็ก	4.56	.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.4	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท	4.56	.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.5	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ	3.56	.93	เห็นด้วย
3.6	เลือกสื่อที่มีความเหมือนจริงมากที่สุด	4.03	.66	เห็นด้วย
3.7	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความทนทานและแข็งแรง	4.20	.80	เห็นด้วย
3.8	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในห้องเรียน	4.20	.61	เห็นด้วย
3.9	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มาจาก การ Reuse(การนำกลับมาใช้ซ้ำโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรสภาพใดๆทั้งสิ้น)	3.60	.93	เห็นด้วย
3.10	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มาจาก การ Recycle(การนำวัสดุผ่านกระบวนการแปรสภาพจากขยะหรือของที่ใช้อยู่แล้ว)	3.90	.75	เห็นด้วย
	รวม	4.16		เห็นด้วย

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านสื่อและอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านสื่อและอุปกรณ์มีทั้งหมด 3 ข้อ คือ ข้อ 3.2.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.56$) ข้อ 3.3.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและปลอดภัยกับเด็ก ($\bar{x} = 4.56$)และ ข้อ 3.4 เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมาคือ ข้อ 3.1.เลือกสื่อ และอุปกรณ์ที่สามารถทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย($\bar{x} = 4.50$) ลำดับต่อมาเป็น ข้อ

3.7.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความทนทานและแข็งแรง ($\bar{x} = 4.20$)และ ข้อ 3.8.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.20$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ3.5.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ($\bar{x} = 3.56$) โดยข้อที่มีการกระจายของคำตอบมากที่สุดคือ ข้อ 3.5.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอและ ข้อ 3.9.เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มาจากกา Reuse(การนำกลับมาใช้ซ้ำโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรสภาพใดๆทั้งสิ้น)(S.D =.93)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติกด้านการประเมินผล

ข้อที่	4.ด้านการประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4.1	ประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม	4.43	.56	เห็นด้วย
4.2	ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม	3.66	.95	เห็นด้วย
4.3	ประเมินผลโดยสัมภาษณ์ผู้เรียนเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้น	3.90	.71	เห็นด้วย
4.4	ประเมินผลโดยใช้วิธีการให้ทำแบบทดสอบ	2.53	.89	ไม่เห็นด้วย
4.5	ประเมินผลก่อนทำกิจกรรมเท่านั้น	2.06	.90	ไม่เห็นด้วย
4.6	ประเมินผลระหว่างทำกิจกรรมเท่านั้น	2.46	1.00	ไม่แน่ใจ
4.7	ประเมินผลหลังกิจกรรมเท่านั้น	2.53	1.22	ไม่เห็นด้วย
4.8	ประเมินผลทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรม	4.10	.80	เห็นด้วย
4.9	ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรม	4.36	.55	เห็นด้วย
4.10	ประเมินผลจากการใช้อุปกรณ์	3.80	.61	เห็นด้วย
4.11	ประเมินผลจากผลงานของเด็ก	4.16	.74	เห็นด้วย
4.12	ประเมินผลจากระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	4.06	.58	เห็นด้วย
	รวม	3.50		ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติกระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ ($\bar{x} = 4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านการประเมินผลคือ

ข้อ 4.1. ประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 4.43$)
 รองลงมาคือ ข้อ 4.9 ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรม ($\bar{x} = 4.36$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ
 4.11. ประเมินผลจากผลงานของเด็ก ($\bar{x} = 4.16$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ 4.6. ประเมินผลระหว่างทำ
 กิจกรรมเท่านั้น ($\bar{x} = 2.46$) โดยข้อที่มีการกระจายของคำตอบมากที่สุดคือ ข้อ 4.7. ประเมินผลหลัง
 กิจกรรมเท่านั้น (S.D= 1.22)

ตารางที่ 7 ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริม
 พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของครูผู้จัด
 กิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

รายการ	ความถี่
<u>ด้านร่างกาย</u>	
- ควรให้มีการออกแรงในการทำผลงาน ได้ใช้วัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย	9
- ควรเป็นกิจกรรมปั่น	6
<u>ด้านอารมณ์</u>	
- ควรเกี่ยวกับการใช้สี เพื่อแสดงอารมณ์	5
- ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก	4
- ควรให้เด็กได้ทำตามจินตนาการ	4
- ควรเป็นสิ่งที่เด็กชอบ	2
<u>ด้านสังคม</u>	
- ควรให้ทำกิจกรรมแบบกลุ่ม เน้นให้ทำกิจกรรมร่วมกัน	11
- ควรเป็นการให้สร้างผลงานที่มีขนาดใหญ่ ขึ้นตอนซับซ้อน	4
- ควรสอนเรื่องการรอย	4
- ควรให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	1

ตารางที่ 7(ต่อ) ค่าความถี่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริม พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูชนานสำหรับเด็กออทิสติก

รายการ	ความถี่
ด้านสติปัญญา	
- ควรให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ การต่อเติมรูปภาพ	6
- ควรให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองในกิจกรรม	2
- ให้เด็กได้เรียนรู้ด้านอื่นๆ	2
- เล่นิทาน ให้สร้างผลงานจากนิทาน	2
- ควรเป็นการตั้งโจทย์ปัญหาให้เด็กได้ค้นหาคำตอบในกิจกรรม	1

จากตารางที่ 7 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริม พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

ด้านร่างกาย ควรให้มีการออกแรงในการทำผลงาน ได้ใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย

(9 คน) ควรเป็นกิจกรรมปั้น (6 คน)

ด้านอารมณ์ ควรเกี่ยวกับการใช้สี เพื่อแสดงอารมณ์ (5 คน) ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก (4 คน) ควรให้เด็กได้ทำตามจินตนาการ (4 คน) ควรเป็นสิ่งที่เด็กชอบ (2 คน)

ด้านสังคม ควรให้ทำกิจกรรมแบบกลุ่ม เน้นให้ทำกิจกรรมร่วมกัน (11 คน) ควรเป็นการให้สร้างผลงานที่มีขนาดใหญ่ ขึ้นตอนซับซ้อน (4 คน) ควรสอนเรื่องการรอคอยเข้าไปด้วย (4 คน) และควรให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน (1 คน)

ด้านสติปัญญา ควรให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ การต่อเติมรูปภาพ (6 คน) ควรให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองในกิจกรรม (2 คน) ให้เด็กได้เรียนรู้ด้านอื่นๆ (2 คน) เล่นิทาน ให้สร้างผลงานจากนิทาน (2 คน) และควรเป็นการตั้งโจทย์ปัญหาให้เด็กได้ค้นหาคำตอบในกิจกรรม (1 คน)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลและผลการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก เด็ก ออทิสติก

ตอนที่ 1 ข้อมูลการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมศิลปะ ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 1

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 1 วันที่สังเกต 31 มกราคม พ.ศ.2555 เวลา 9.50 น.- 10.50 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนทัศนศิลป์ จำนวนเด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 8 คน ครูที่ทำการสอนมี 1 คน และครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่ควบคุมเด็ก และประสานกิจกรรม จำนวน 1 คน กิจกรรมวาดภาพตามจินตนาการกับการพับกระดาษ สื่อที่ใช้ประกอบการสอนคือ กระดาษสีที่พับเป็นรูปปลา วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรมประกอบด้วย สมุดวาดภาพระบายสีขนาด A 4 (1เล่มต่อคน) ,สีไม้,ดินสอ,ยางลบ,กระดาษสี,กาว,ไม้ทากาว สังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วย 1 คน

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มกิจกรรมโดยการสนทนากับเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ แนะนำอุปกรณ์ จากนั้นเริ่มสาธิตวิธีการทำที่ละขั้นตอนให้เด็กทุกคนดูพร้อมกัน ขณะสาธิตจะซักถามเด็กถึงภาพที่ครูวาด ถามถึงประสบการณ์ของเด็กแต่ละคนที่เคยประสบ เคยพบหรือเคยเห็นว่าลักษณะของภาพที่ครูกำลังวาดควรมีอะไร อย่างเช่นภาพที่ครูวาดมีกระดาษรูปปลาติดอยู่ เป็นลักษณะของท้องน้ำหรือท้องทะเล แล้วอะไรควรจะอยู่ในภาพอีกบ้าง จากนั้นครูก็ต่อเติมสิ่งที่เด็กตอบลงไปในภาพ จนเป็นภาพที่สมบูรณ์ จากนั้นก็บอกให้เด็กเริ่มลงมือทำ

ช่วงการทำกิจกรรม ครูก็เริ่มการสาธิตอีกครั้งไปพร้อมๆกับการทำงานของเด็ก โดยสาธิตโดยการพูดให้เด็กแต่ละคนทำ และกวาดสายตามองไปรอบๆในเด็กแต่ละคน และลงมือสาธิตโดยกระจายขั้นตอนไปในเด็กแต่ละคนแล้วให้เด็กคนอื่นๆทำตาม ในเด็กที่ไม่สามารถทำตามเพื่อนได้ ครูจับมือให้ทำบ้างในบางขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันก็พูดกับเด็กอยู่เสมอในขณะที่ทำกิจกรรม เรื่องที่พูดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมทั้งหมด ครูจะเดินไปรอบๆโต๊ะที่เด็กนั่งอยู่และพยายามที่พูดคุยกับเด็กทุกคนโดยทั่วถึงกัน จะมีเด็กที่อยากให้ครูวาดภาพที่ต้องการให้ครูก็จะวาดตามเด็กร้องขอ หรือช่วยลงสี และชี้引导孩子วาดเพิ่มเติมลงไป

ช่วงท้ายกิจกรรม ครูให้เด็กแต่ละคนนำภาพของตนเองมาอธิบายให้ฟังว่าวาดอะไร และให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นกับรูปภาพของเพื่อน โดยครูจะเป็นคนถามว่า รูปที่เพื่อนทำสวยไหม ชอบไหมเป็นต้นหลังจากนั้นก็ให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนที่จะไปเรียนวิชาอื่นโดยครูจะเริ่มเก็บ

อุปกรณ์ให้เด็กเห็นก่อน ในเด็กที่ไม่ทำตามครูจะใช้วิธีเรียกชื่อเด็ก และออกคำสั่ง

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กชายคนหนึ่งจะถูกขยับยืนและเดิน ครูพี่เลี้ยงก็เรียกชื่อและให้กลับมาที่นั่งโต๊ะเรียน ในการนำเข้าสู่กิจกรรมของครูโดยการซักถาม เด็กจะมีการตอบคำถามครูในบางคน โดยประมาณ 3-4 คน

ช่วงการทำกิจกรรม เมื่อครูสั่งให้ลงมือทำได้ เด็กที่นั่งกลุ่มเดียวกันเริ่มทำกิจกรรม โดยเริ่มจากการที่ครูให้ลงมือวาดภาพก่อน ในกลุ่มนี้ 3-4 คน จะมีการซักถามครูไปตลอดกับการ เด็กกลุ่มนี้จะมีการโต้ตอบกับครูผู้สอนอยู่ตลอดเวลา ในเด็ก 1-2 คนในกลุ่มนี้จะพูดไม่ชัดแต่เปล่งเสียงที่ทำให้ครูเข้าใจความหมายได้ ส่วนเด็กชายที่ต้องมีครูพี่เลี้ยงควบคุมนั้นครูพี่เลี้ยงจะจับมือทำบ้างในบางขั้นตอน หรือในบางขั้นตอนครูพี่เลี้ยงก็จะทำเอง ลักษณะของเด็กคนนี้นั้นสายตาของเขาไม่เพ่งที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเลย เป็นสายตาที่เลือนลอย ไม่มองสิ่งใดนานๆ แม้แต่กระดาษหรือสีที่อยู่ตรงด้านหน้าของเขา ไม่มีการพูดโต้ตอบใดๆทั้งสิ้น

ช่วงทำกิจกรรมเด็กที่นั่งทำกิจกรรมในกลุ่มเดียวกันจะยืนขึ้นพร้อมทั้งแสดงผลงานให้เพื่อนดู และเล่าว่าตัวเองวาดรูปอะไร คนอื่นๆในกลุ่มเดียวกันก็มองไปที่ผลงานของเพื่อน และเมื่อมีเพื่อนแสดงความคิดเห็นชื่นชมในผลงาน ก็ทำให้เด็กในกลุ่มนั้นอยากที่จะแสดงผลงานและเล่าให้เพื่อนฟังบ้าง หลังการแสดงผลงานแต่ละคนเสร็จสิ้น ก็เก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก กล่าวคำขอบคุณก่อนไปเรียนวิชาต่อไป

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 2

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 3 วันที่สังเกต วันพุธที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.00-14.00น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก จำนวนเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด มี 12 คน มีครูประจำห้องเรียนนี้ 4 คน ครูพี่เลี้ยง 1 คน คือ แบ่งการดูแลเด็กเป็น ครู 1 คน ต่อเด็กเด็ก 3 คน ก่อนถึงชั่วโมงที่จะทำกิจกรรมจะเป็นชั่วโมงพักของเด็ก ก่อนเข้าสู่การเรียนโรงเรียนจะมีกิจกรรมให้เด็กออกไปเข้าแถวหน้าห้องเรียนเพื่อร้องเพลงประจำโรงเรียน ครูจะใช้เวลาก่อนที่จะเป็นชั่วโมงกิจกรรมศิลปะโดยประมาณ 20 นาที เตรียมอุปกรณ์และจัดห้องเรียน โดยขณะที่ผู้สังเกตเข้าไปนั้นห้องเรียนจะมีเพียงโต๊ะญี่ปุ่น แบบที่ให้เด็กนั่งกับพื้นเรียงต่อกันประมาณ 4-5 ตัวตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าห้อง ครูนำโต๊ะสูง(แบบนั่งเก้าอี้) ที่จะใช้กิจกรรมจัดวางตรงบริเวณว่างที่เป็นส่วนตรงกลางของห้องเรียน และจัดวางอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมในวันนี้ไว้ตรงกลางของโต๊ะ เมื่อจัดวางอุปกรณ์ กิจกรรมร้องเพลงของโรงเรียนสิ้นสุดใน

เวลาพอดีกัน ครูจะออกคำสั่งให้เด็กเข้าห้องเรียน โดยเดินเรียงกันเป็นแถว ครูแบ่งเด็กออกครึ่งหนึ่ง นั่งที่โต๊ะญี่ปุ่นที่มีอุปกรณ์ที่เด็กใช้เป็นประจำในช่วงของการรอคอยการทำกิจกรรม เช่น ลูกปัด และ บัตรภาพ ส่วนในเด็กกลุ่มที่เหลือทำกิจกรรมนั่งที่โต๊ะเก้าอี้ที่ครูจัดไว้ ลักษณะการจัดให้นั่งหันหน้าเข้าหากัน กิจกรรมก็คือ กิจกรรมระบายสีถุงผ้า สื่อที่ใช้ประกอบการสอนคือ ถุงผ้าที่ครูระบายสีเสร็จแล้ว วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมประกอบด้วย ถุงผ้าที่มีภาพร่างไว้เรียบร้อยแล้ว เท่าจำนวนของเด็ก มีภาพที่หลากหลายเช่น ภาพดวงอาทิตย์ ภาพมังคุด ภาพแตงโม เป็นต้น โดยภาพหนึ่งตั้งใจที่จะให้ซ้ำกัน 2 ถุง, สีอะคริลิก, พู่กันเบอร์ 10 , ถ้วยใส่น้ำ , จานสี, กระดาษรอง และ กระดาษชำระสำหรับเช็ด สังกัดโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มสนทนากับเด็กเกี่ยวกับวิชาที่กำลังจะเรียน กิจกรรมที่จะให้เด็กทำในวันนี้ จากนั้นให้เด็กที่แบ่งกลุ่มให้ทำกิจกรรมศิลปะไปหยิบถุงผ้าที่วางเรียงด้านหน้าของห้อง โดยให้เลือกตามชอบใจ จากนั้นครูบอกให้เด็กใส่ผ้ากันเปื้อน โดยครูใส่ให้เด็กเห็นเป็นตัวอย่าง เมื่อเด็กไปหยิบผ้ากันเปื้อนมาคล้องที่คอ ครูก็จะตามไปผูกเชือกด้านหลังให้เด็กทุกคน เมื่อเด็กทุกคนนั่งประจำที่แล้ว ครูเริ่มโดยการหยิบอุปกรณ์ที่วางอยู่บนโต๊ะที่ละชิ้นแล้วซักถาม แนะนำอุปกรณ์ทั้งหมด และอธิบายวิธีการทำกิจกรรมให้เด็กฟัง 1 รอบ

ช่วงการทำกิจกรรม ครูแต่ละคนกระจายอยู่รอบๆ ตัวเด็ก โดยแบ่งให้ครู 1 คน และพี่เลี้ยง ไปดูกลุ่มที่รอคอยในการทำกิจกรรมกลุ่มต่อไป และที่เหลือจะคอยเดินดูเด็กที่ทำกิจกรรม ชี้แนะในเรื่องของการใช้อุปกรณ์ และจับมือให้เด็กระบายสีให้อยู่ในรูปภาพ ไม่ออกนอกกรอบ ครูจะคอยพูดเตือนเด็กอยู่เสมอ และคอยพูดคุยกับเด็กตลอดการทำกิจกรรม ในเด็กบางคนจะระบายสีได้ไม่ค่อยดี เช่นระบายช้าอยู่ที่ๆ เดิม ครูจะใช้วิธีการจับมือเพื่อตั้งให้ระบายสีให้ทั่ว กล่าวชมเชยเด็กอยู่เป็นระยะ เด็กบางคนเมื่อครูปล่อยมือก็จะค่อยๆ หยุดทำ หรือขณะที่ครูจับมืออยู่ สายตาของเด็กไม่ได้มองที่สิ่งที่กำลังทำ ครูใช้วิธีการเรียกชื่อเด็ก เพื่อคอยกระตุ้นให้กลับมาสนใจ เมื่อเด็กคนใดคนหนึ่งทำผลงานเสร็จแล้วก็นำเด็กที่อยู่ในกลุ่มรอคอยการทำกิจกรรม มาแทนที่ที่ละคน จนครบทุกคน

ช่วงท้ายกิจกรรม เมื่อครูเห็นว่าเด็กทำกิจกรรมทุกคนแล้ว ครูก็นำผลงานของเด็กไปแขวนไว้ที่ส่วนด้านหน้าของห้อง(กระดาน) จากนั้นก็เรียกเด็กทุกคนรวมตัวกันที่ด้านหน้าห้อง และแบ่งครู 2 คน กับครูพี่เลี้ยง 1 คน คอยดูแลเด็กนักเรียนที่นั่งรวมกันอยู่ ครูที่เหลือก็ทำหน้าที่เก็บอุปกรณ์ และโต๊ะที่ใช้ทำกิจกรรมเข้าที่ ครูเรียกให้เด็กหันมาที่จุดสนใจเดียวกันคือ ตัวครู โดยการปรบมือ จากนั้นเริ่มการพูดคุยกับเด็กถึงกิจกรรมที่เพิ่งเสร็จไป จากนั้นกล่าวเชิญชวนให้เด็กดูงานของเพื่อนๆ และให้ทายปัญหาว่างานนี้เป็นของใคร ถ้ามองภาพต่างๆ เกี่ยวข้องอย่างไรกับตัวเด็ก ครู

หยาบภาพที่เหมือนกันสองภาพมาเทียบกันโดยถามว่าแตกต่างกันอย่างไร และครูคอยช่วยเด็กตอบคำถาม คอยกระตุ้นให้เด็กทุกคนพูดโดยการเรียกชื่อ และให้เด็กที่เป็นเจ้าของผลงานออกมาเป็นด้านหน้าแล้วให้ถือผลงานไว้ ถามเด็กคนอื่นๆว่า ผลงานของเพื่อนสวยหรือไม่ อย่างไร มีผลงานที่เป็นรูปไก่ ครูให้เด็กเต้นเพลงไก่อ่างร่วมกัน สิ้นสุดกิจกรรมครูให้เด็กกล่าวคำขอบคุณและไปเข้าห้องน้ำล้างมือให้สะอาด

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กกลุ่มที่รอคอยการทำกิจกรรมก็จะทำในกิจกรรมที่ครูมอบหมาย เช่น ร้อยลูกปัด ต่อบัตรภาพ ส่วนเด็กกลุ่มที่ทำกิจกรรมก่อน ก็นั่งลงประจำที่ ตอบคำถามที่ครูซักถามได้ในบางคน คนที่ตอบก็จะตอบอยู่เป็นประจำคนที่ไม่ตอบเลยก็จะมีใครได้ตอบจนกระทั่งครูจะเป็นคนทวงคำตอบโดยการเรียกชื่อ เด็กจึงจะตอบ สังเกตเห็นว่าเด็กโดยประมาณ 3-4 คนจะเปล่งเสียงพูดไม่เต็มที หรือบางคนก็จะพูดไม่ชัดเลย หรือมีภาษาพูดที่ไม่เหมือนคนอื่น เช่น พูดคำแปลกๆออกมา หลังจากที่ครูอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม พร้อมทั้งแนะนำอุปกรณ์ ก็ออกคำสั่งให้เด็กลงมือทำงาน

ช่วงการทำกิจกรรม เด็กเริ่มลงมือระบายสีโดยแต่ละคนจะเลือกสีที่ตัวเองชอบ และเริ่มระบายลงไปบนกระดาษของตัวเอง สังเกตเห็นเด็กบางคนสามารถระบายได้โดยที่ครูไม่ต้องจับมือ แต่ในเด็กบางคนนั้นครูต้องจับมือในบางขั้นตอน มีเด็กคนหนึ่งเมื่อครูปล่อยให้ระบายด้วยตนเองก็จะระบายซ้ำๆตรงที่เดิมอย่างนั้น จนบริเวณที่ระบายชุ่มน้ำกระทั่งทะลุด้านหลังของกระดาษ ในขณะที่ทำกิจกรรมครูจะถามแต่ละคนว่า สีนี้คือสีอะไร เด็กทุกคนสามารถตอบได้ถูกต้องว่าสีอะไร แต่จะออกเสียงไม่ชัดบ้าง หรือซ้ำบ้าง ในบางคน

ช่วงท้ายกิจกรรม เด็กคนที่ระบายสีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำผลงานไปให้ครูหน้าชั้นเรียน ตามคำสั่งของครู จากนั้นเด็กแต่ละคนก็จะไปนั่งรวมกันหน้าชั้นเรียน เมื่อครูปรบมือ เด็กก็จะปรบมือตาม เมื่อครูซักถามเด็กส่วนมากกว่าครึ่งก็สามารถตอบคำถามได้ และทำตามคำสั่ง เช่น ให้เต้น ให้ร้องเพลงได้ กว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนเด็กทั้งหมด ส่วนในเด็กที่ยังไม่สามารถทำตามคำสั่งได้ ครูก็จะคอยควบคุมให้ทำ เช่น จับมือ เรียกชื่อ กระตุ้นเด็กด้วยวิธีต่าง

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 3

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 3 วันที่สังเกต วันพฤหัสบดีที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.30 น.- 14.30 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนเด็กออทิสติกที่ 1 จำนวนเด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 5 คน เป็นชายทั้งหมด ครูที่ทำการสอนมี

2 คน โดยคนหนึ่งจะทำหน้าที่อธิบายและสอนวิธีการของกิจกรรมนั้น และครูอีกคนหนึ่งจะทำหน้าที่คุมเด็กคนหนึ่งโดยเฉพาะ กิจกรรมที่ทำคือกิจกรรมระบายสีภาพ สื่อที่ใช้ประกอบการสอนคือ ภาพผลงานที่ทำสำเร็จแล้วโดยครูผู้สอน วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรมประกอบด้วย กระดาษที่มีรูปภาพอยู่แล้ว ขนาดเอ 4, สีไม้, ดินสอ, ยางลบ โดยครูผู้สอนเป็นคนเตรียมอุปกรณ์ทั้งหมดด้วยตนเอง สังเกตการจัดห้องเรียนจะจัดโต๊ะแต่ละตัวที่เด็กนั่งหันเข้าหากันล้อมกันเป็นวง มีช่องอยู่ตรงกลางจะมีเด็กที่ตัวเล็กที่สุดนั่งอยู่ตรงกลาง เมื่อสอบถามครูผู้สอนพบว่าสาเหตุที่ให้นั่งอยู่ตรงกลางเพราะหากให้นั่งรอบๆเหมือนเด็กคนอื่นๆจะไม่นั่ง และลุกเดินไปมาจึงจับให้นั่งอยู่ตรงกลางวงเลยเพื่อกันไม่ให้ลุกออก และทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสะดวกขึ้นด้วย เด็กแต่ละคนในห้องนี้ครูผู้สอนบอกว่าจะมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ที่เห็นได้ชัดเจนตั้งแต่ผู้สังเกตได้เข้าไปคือ เด็กห้องนี้ไม่มีใครพูดเลย จะมีเด็กคนหนึ่งเท่านั้นที่ออกเสียงอยู่บ่อยครั้ง แต่ไม่ใช่ภาษาพูด ครูบอกว่าเด็กห้องนี้มีอาการค่อนข้างรุนแรง ครูต้องควบคุมทุกคนทำงานเป็นรายบุคคล การใช้ชีวิตในโรงเรียนสำหรับเด็กห้องนี้แล้ว เวลาทั้งหมดโดยประมาณร้อยละ 90 จะอยู่แต่ในห้องเรียน เว้นแต่วิชาที่เรียนร่วมได้เพียงวิชาเดียวคือวิชาพลศึกษาที่เด็กจะได้ออกไปทำกิจกรรมนอกห้องเท่านั้น แต่ลักษณะของการเรียนก็เป็นารเรียนแบบต่างคนต่างเรียนเสียมากกว่า เด็กนักเรียนจะมีครูประจำชั้นคอยควบคุมและดูแลอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นกิจวัตรประจำของเด็กเช่น เข้าห้องน้ำ หรือรับประทานอาหาร สำหรับการสังเกตนี้ทำโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงของการนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มโดยการสนทนากับเด็ก นำผลงานของตนเองที่ทำสำเร็จแล้วให้เด็กดูก่อน จากนั้นก็พยายามที่จะกระตุ้นให้เด็กตอบว่าในภาพที่ครูระบายสีนั้นมีอะไรบ้าง และมีสีอะไรบ้าง เมื่อเด็กไม่ตอบก็จะเรียกชื่อแต่ละคนให้ตอบ เด็กแต่ละคนก็จะออกเสียงไม่ชัด แต่ด้วยประสบการณ์ที่อยู่กับเด็กมาช่วงเวลาหนึ่งทำให้เข้าใจว่าเด็กคนนั้นๆตอบว่าอะไร และเน้นคำให้เด็กพูดให้ชัดเจนขึ้น หลังจากนั้นก็บอกเด็กถึงวิธีการและกิจกรรมที่จะให้เด็กทำในวันนี้ คือให้ระบายสีลงไปในภาพที่ครูเตรียมมา

ช่วงของการทำกิจกรรม ครูจะเริ่มจากการแบ่งกันดูเด็ก และจะควบคุมการทำงานของเด็กตลอดช่วงเวลานี้ และให้เด็กแต่ละคนเริ่มหยิบสีที่ตนชอบแล้วลงมือทำพร้อมกัน ครูคอยชี้แนะให้เด็กแต่งเติมผลงานของตน และ คอยช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล

ช่วงท้ายของกิจกรรม เมื่อเด็กทำกิจกรรมเสร็จ ครูก็จะกล่าวชื่นชมผลงานของเด็ก จากนั้นก็จะให้เด็กนำผลงานของตนเองมาส่งที่ครู แล้วให้เด็กที่ทำเสร็จก่อนไปทำกิจวัตรต่อไป เช่น ดื่มนม เข้าห้องน้ำ

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เนื่องจากเด็กในห้องเรียนนี้มีอาการอยู่ในช่วงค่อนข้างรุนแรง เด็กจึงไม่ค่อยมีการพูดคุย หรือแม้กระทั่งโต้ตอบกับครูผู้สอน ในขณะที่ครูผู้สอนพุดนำเข้าสู่บทเรียน เด็กแต่ละคนสายตาจะไม่ได้จดจ่ออยู่ที่ครูผู้สอน และมองไปในทางอื่น ครูเริ่มจากการสนทนากับเด็กพูดคุยถึงการทำกิจกรรม และอธิบายวิธีการทำ

ช่วงการทำกิจกรรมเด็กแต่ละคนจะทำกิจกรรมโดยต้องให้ครูบอกเป็นขั้นตอนไป ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ทำกิจกรรมระบายสีได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องบอกว่าจะต้องทำอะไรก่อน เมื่อมีการออกคำสั่งของครูเช่นให้หยิบสีแดง เด็กก็จะหยิบขึ้นมาและรอคำสั่งว่าให้ระบายที่จุดใด มีเด็ก 1 คน ที่จะส่งเสียงครางตลอดขณะที่ทำกิจกรรม(เป็นคนที่ครูต้องจับมือระบายสีตลอดเวลา) ครูบอกว่าเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาเขาจะมีอาการแบบนี้ เหมือนกับเรียกร้องให้สนใจไปที่เขา

ช่วงทำกิจกรรม เมื่อครูบอกว่าภาพของเด็กคนใดที่สามารถส่งได้แล้ว เด็กคนนั้นก็ให้นำผลงานของตนเองยื่นให้ครู และลุกออกจากที่นั่งของตนเอง เพื่อไปทำอย่างอื่นต่อ เมื่อครูกล่าวชื่นชมผลงาน เด็กก็จะไม่แสดงอารมณ์ยิ้ม หรือยินดีใดๆ เหมือนกับว่าไม่ได้ยินที่ครูพูด

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 4

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 4 วันที่สังเกต วันอังคารที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.00 น.- 14.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 3 คน เป็นเด็กชาย 2 คน เด็กหญิง 1 คน ครูผู้สอน 2 คน ครูพี่เลี้ยง 2 คน โดยปกติแล้วห้องเรียนนี้จะมีเด็ก 7 คน แต่สำหรับวันที่เข้าไปสังเกตการณ์ผู้ปกครองพาเด็กไปหาหมอ จึงมีเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมเพียง 3 คนเท่านั้น กิจกรรมศิลปะชื่อว่า “การปะติดรูปผลไม้ (แอปเปิ้ล)” สื่อที่ใช้ในการสอน คือ ภาพผลไม้ต่างๆ ประมาณ 5 ภาพ วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรมได้แก่ กระดาษสี, กรรไกร, ทราย, กาว, ไม้จิ้มฟัน, ไม้จิ้มฟัน, ไม้จิ้มฟัน

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูแจ้งให้เด็กทราบว่า เวลานี้เป็นช่วงของการเรียนวิชาศิลปะ แล้วนำรูปภาพผลไม้ต่างๆ ที่เป็นรูปถ่ายจากภาพจริง ให้เด็กดู และซักถามเด็กว่าผลไม้เหล่านั้น ที่นำให้ดู มีอะไรบ้าง หรือเรียกว่าอะไร เรียกให้เด็กตอบคำถามทีละคน โดยการเรียกชื่อ เมื่อเด็กตอบคำถามได้ถูกต้องครูก็จะกล่าวคำชื่นชม แล้วอธิบายถึงขั้นตอนในการทำกิจกรรมทีละขั้นตอนอย่างช้าๆ

เมื่อการอธิบายขั้นตอนของกิจกรรมเสร็จสิ้น ก็เริ่มแนะนำอุปกรณ์ที่จะใช้ทำกิจกรรมให้เด็กทุกคน ทราบ และถามเด็กเกี่ยวกับอุปกรณ์ แจกอุปกรณ์ให้เด็กทุกคน

ช่วงการทำกิจกรรม ครูเริ่มต้นการอธิบายขั้นตอนที่ละขั้นตอนอีกครั้ง ไปพร้อมๆกับลงมือทำไปกับเด็กด้วย กวาดสายตาไปรอบๆเพื่อมองเด็กทุกคน และแนะวิธีให้เด็กแต่ละคน จับมือให้เด็กทำบ้างในบางขั้นตอน ขั้นตอนแรกคือครูให้เด็กตัดกระดาษสีแดงที่ครูเตรียมมาออกเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงในตระกร้าที่เตรียมให้ จากนั้นให้ทากาวที่ใบงานเป็นรูปแอปเปิ้ล แนะนำให้เด็กทาเพียงครั้งเดียวก่อนเพื่อป้องกันไม่ให้กาวแห้ง จากนั้นให้นำกระดาษสีแดงที่ตัดติดลงไปทีใบงาน สังเกตว่าครูจะพยายามไม่จับมือให้ทำมากนัก จะเน้นเป็นคำพูดกระตุ้นซ้ำๆ และบ่อยครั้ง ครูจะคอยกล่าวให้กำลังใจเด็กตลอดการทำกิจกรรม

ช่วงท้ายกิจกรรม เมื่อเด็กทำกิจกรรมทุกขั้นตอนเสร็จสมบูรณ์ ครูจะกล่าวชมเชย จากนั้นก็ให้เด็กเก็บอุปกรณ์ แล้วไปล้างมือให้สะอาด

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กสามารถตอบคำถามที่ครูถามได้บ้าง ในเด็กคนหนึ่ง ไม่สามารถตอบได้ เมื่อครูกระตุ้นให้ตอบ ก็จะออกเสียงที่ไม่ชัดเจน และเด็กหนึ่งคนในที่นี้ซึ่งเป็นเด็กที่อายุน้อยที่สุด สามารถตอบคำถามครูได้ทุกข้อ และมีความมั่นใจในการตอบ ตอบด้วยเสียงดัง มีคำที่ออกเสียงไม่ชัดบ้างในบางคำ

ช่วงการทำกิจกรรม เด็กเริ่มลงมือตัดกระดาษตามที่ครูออกคำสั่ง สายตาของเด็กคนหนึ่งพบว่าไม่ได้มองที่กระดาษที่กำลังตัด จะหันมองตามเสียงเรียกที่ครูกระตุ้นบอกให้มองที่กระดาษเป็นระยะ และเด็กอีกคนหนึ่งหลังจากที่เขาตัดกระดาษที่ละชิ้น ภายหลังเขาเริ่มเปลี่ยนวิธีโดยหยิบกระดาษขึ้นมาเป็นกำ แล้วตัดพร้อมกัน เด็กทุกคนสามารถทำในทุกขั้นตอนที่ครูบอกได้ โดยมีทั้งที่ครูช่วยและไม่ช่วยทำบ้าง

ช่วงท้ายกิจกรรม เมื่อปะติดรูปภาพในกระดาษใบงานของตนเองเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะยื่นให้ครู เมื่อครูกล่าวชื่นชมก็ยิ้มให้ครู จากนั้นเด็กคนหนึ่งก็จะลุกออกจากที่นั่งเอาผลงานไปข้างนอกห้องแล้วก็มาบอกครูว่า เขาไปตากเอาไว้ให้แห้ง จากนั้นทุกคนก็ไปล้างมือ และกลับมานั่งรอที่โต๊ะเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่อไป

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 5

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 5 วันที่สังเกต วันพุธที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 9.00 น.- 10.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 9 คน(จากเด็กทั้งหมด 10 คน) เป็น

เด็กชาย 6 คน เด็กหญิง 3 คน ครูผู้สอน 2 คน ครูพี่เลี้ยง 1 คน เด็กห้องนี้จะมีเด็กบกพร่องทางสติปัญญาแทรกอยู่ด้วย 1 คน โดยรวมประมาณ 9 คน เรียนร่วมกันกับเพื่อนๆห้องเดียวกันได้ แต่จะมีเด็กหนึ่งคน(ออทิสติก) ที่ครูพี่เลี้ยงจะคอยดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา เมื่อสอบถามครูผู้สอน ครูผู้สอนให้ความเห็นว่า เด็กคนดังกล่าว ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมอะไรได้เลย ครูจะแยกกิจกรรมให้เขาทำเพียงคนเดียว และเป็นกิจกรรมที่ไม่ยาก อย่างเรื่องวิชาที่จะสอนให้ยังทำได้อยากอยู่ เพราะเด็กคนดังกล่าวมีอาการค่อนข้างรุนแรง ทางด้านร่างกาย ไม่สามารถหยิบจับอะไรได้อย่างถนัดมือ ยังไม่สามารถจับดินสอเขียนได้ และจะมีอารมณ์รุนแรง เมื่อถูกขัดใจ หรือเครียด จึงมีครูพี่เลี้ยงที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด และจำเป็นต้องแยกตัวเด็กออกจากกลุ่มเพื่อน แต่ก็ยังอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน แต่แยกพื้นที่ให้เด็กเด็กคนนั้นได้อยู่ในที่ๆเขาต้องการ สำหรับกิจกรรมศิลปะที่ครูให้เด็กทำในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกต คือ “การประกอบรูปทรงเรขาคณิตให้เป็นภาพ” สื่อที่ใช้ในการสอน คือ ภาพตัวอย่างผลงานที่ครูทำเสร็จสมบูรณ์ วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรมได้แก่ ดินน้ำมัน วัสดุรูปร่างต่างๆ, กระดาษวาดเขียน, ดินสอสี, หมึกน้ำเงิน, ดินสอ และยางลบ สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มนำเข้าสู่กิจกรรมศิลปะด้วยการพูดคุยกับเด็กก่อน จากนั้นแจ้งเด็กให้ทราบถึงกิจกรรมที่จะทำ พร้อมทั้งนำภาพตัวอย่างผลงานที่ครูทำเสร็จแล้ว ดึงลงบนกระดานให้เด็กดูเป็นตัวอย่างจำนวนหลายภาพซึ่งแต่ละภาพมีความแตกต่างกัน จากนั้นครูซักถามเด็กถึงรูปร่างที่ปรากฏอยู่ในภาพ สำหรับเด็กที่ไม่ตอบครูจะกระตุ้นให้ตอบโดยการเรียกชื่อ และถามคำถามซ้ำ จากนั้นครูแนะนำอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำกิจกรรมว่ามีอะไรบ้าง ต่อด้วยการอธิบายถึงวิธีการในการทำกิจกรรม โดยอธิบายไปพร้อมกับทำให้เด็กเห็นบนกระดาน วิธีการทำกิจกรรมคือ พิมพ์ตัวพิมพ์รูปเรขาคณิตโดยประกอบต่อกันให้เป็นภาพตามที่ต้องการ แล้วลงสีให้สวยงามตามความพอใจ พร้อมบอกให้เด็กเริ่มทำกิจกรรมได้ทันที

ช่วงการทำกิจกรรม ครูเริ่มลงมือทำกิจกรรมกับเด็กโดยครูทั้งสองคนจะเข้านั่งประชิดกับเด็ก โดยที่สามารถเอื้อมถึงเด็กทุกคนได้ สามารถมองเด็กทุกคนเห็นโดยไม่ต้องลุกเดิน ครูจะจับมือให้เด็กทำในเด็กบางคนที่ไม่สามารถทำได้ และช่วยพิมพ์ภาพให้เด็กในบางส่วนของเด็กร้องขอให้ทำ อธิบายวิธีการทำงานซ้ำๆกันหลายๆครั้ง เมื่อเห็นความคืบหน้าของผลงานเด็กคนใด ก็จะกล่าวชื่นชมเด็กทันที ครูใช้วิธีการบอกให้เด็กหยิบรูปเรขาคณิต ตามที่ครูต้องการส่งให้ ช่วงทำกิจกรรม ครูจะออกคำสั่งว่าใครทำเสร็จแล้วให้นำงานมาส่งครู เมื่อครูได้รับงานจากเด็กแต่ละคนจะกล่าวชื่นชมทุกคน ครูออกคำสั่งให้เด็กที่ทำงานเสร็จแล้ว เก็บอุปกรณ์เข้าที่

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กสามารถตอบคำถามที่ครูซักถามได้ในบางคน ในเด็กบางคนที่ครูต้องกระตุ้นให้ตอบ จะตอบช้า และออกเสียงไม่ชัด สืบเนื่องจากสายตาของเด็กบางคนไม่ได้จ้องมองไปในทิศทางที่ครูกำลังดำเนินการสอน สายตาเหม่อลอยไปทางอื่นตลอดเวลา

ช่วงการทำกิจกรรม เมื่อเด็กได้รับอุปกรณ์ จะมีเด็กคนหนึ่งเริ่มทำทันทีโดยที่ครูยังไม่ออกคำสั่ง สังเกตเด็กโดยประมาณ 3-4 คนสามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ครูช่วยในทุกขั้นตอน และทำได้เร็วทำงานได้มากกว่า 1 หน้ากระดาษ ระบายสีอยู่ในกรอบ ไม่ออกนอกเส้น และมีการต่อเติมรูปภาพด้วยดินสอ ขณะที่ทำกิจกรรม เด็กกลุ่มที่ทำได้เองโดยไม่ต้องให้ครูช่วย จะพูดคุยกันบ้าง แต่สำหรับเด็กคนอื่นๆ จะไม่มีการพูดคุยกันเลย

ช่วงทำกิจกรรม เด็กที่ลงสีเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำ ผลงานของตนเองยื่นส่งให้ครู จากนั้นก็เก็บอุปกรณ์ เช่นดินสอสีเข้าที่ตามที่ครูบอก

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 6

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 6 วันที่สังเกต วันพฤหัสบดีที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 10.00 น.- 11.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 8 คนเป็นเด็กชาย 6 คน เด็กหญิง 2 คน ครูผู้สอน 2 คน กิจกรรมที่ทำคือ “ปะติดภาพผลไม้(มะม่วง)” สื่อประกอบการสอน คือ ภาพผลงานตัวอย่างที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม ได้แก่ ใบบาง, กระดาษสี (สีเหลืองและสีเขียว), กาว และภาชนะสำหรับใส่กระดาษ สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มโดยการสนทนากับเด็ก เรียกชื่อเด็กและกระตุ้นให้ตอบคำถามทีละคน นำภาพผลงานที่เป็นกิจกรรมที่จะให้เด็กทำในวันนี้ให้เด็กดู แล้วซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กเห็นในภาพว่าคืออะไร มีสีอะไรบ้าง จากนั้นอธิบายเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ คือ รูปภาพปะติด ครูอธิบายถึงขั้นตอนละวิธีการทำ พร้อมทั้งแนะนำอุปกรณ์ทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ซักถามเด็กถึงการใช้อุปกรณ์ จากนั้นแจกใบบาง พร้อมทั้งแจกอุปกรณ์ให้เด็ก อุปกรณ์ถูกจัดให้สำหรับแบ่งกันใช้ 1 ชุดต่อจำนวนเด็ก 2 คน

ช่วงการทำกิจกรรม ครูเริ่มอธิบายวิธีการทำอีกครั้งอย่างช้าๆ ประกอบไปกับขั้นตอนที่เด็กกำลังทำอยู่ ขั้นตอนของการฉีกกระดาษครูให้เด็กฉีกกระดาษสีเหลืองก่อน ตามด้วยสีเขียว โดยครูทั้ง 2 คน จะเข้านั่งประกบในเด็กที่ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งได้ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันครูก็จะมองวิธีการของเด็กแต่ละคนด้วย หากมีเด็กคนใดทำไม่ถูกขั้นตอน ครูก็จะแนะนำ ดูเด็ก และเข้า

ไปช่วยทำบ้าง สำหรับคนที่ทำถูกขั้นตอนโดนที่ครูไม่ต้องออกคำสั่ง หรือลงมือช่วยทำ ครูจะกล่าวชื่นชม มีเด็กหนึ่งในเด็กทั้งหมดที่ครูจะต้องจับมือให้ทำตลอดทุกขั้นตอน

ช่วงทำยกิจกรรม ครูดูผลงานของเด็กแต่ละคน และบอกว่าคนไหนที่พอได้แล้ว ก็ให้เขียนชื่อของตนเองลงในใบงาน ในเด็กบางคนครูเป็นผู้เขียนให้ด้วยตนเอง และกล่าวชื่นชมในผลงานของเด็ก พร้อมทั้งให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ และล้างมือให้สะอาดหลังเสร็จกิจกรรม

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กไม่มีการสนทนากันเลย เมื่อครูกระตุ้นให้ตอบเป็นรายบุคคล แต่ละคนจะตอบช้า และบางคนก็จะออกเสียงไม่ชัดเจน สายตาของเด็กขณะที่ครูอธิบายถึงวิธีการเด็ก 4-5 คน ไม่ได้มองมาที่ครู สายตาเหม่อลอย และมองไปทางอื่น

ช่วงการทำกิจกรรม เด็กเริ่มต้นการทำกิจกรรมตามที่ครูสั่ง คือการฉีก แต่ละคนก็ใช้เวลาในการฉีกแตกต่างกันออกไปตามความสามารถ มีเพียงเด็ก 1 คน ที่ครูต้องจับมือให้ทำในทุกขั้นตอน ลักษณะของกระดาษที่ฉีกก็จะแตกต่างกันด้วย คือบางคนก็จะฉีกกระดาษเป็นฝอยเล็กๆ แต่บางคนก็ฉีกออกเป็นชิ้นใหญ่ๆ ในขั้นตอนที่ให้ทากาวลงบนใบงาน จะมีเด็กที่ทากาวเยอะมาก ทั้งๆที่ครูกล่าวเตือนแล้ว จึงถูกครูดู

ช่วงทำยกิจกรรม เมื่อเด็กทำผลงานของตนเสร็จแล้ว ก็นำไปส่งที่ครู จากนั้นก็ไปเก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก แล้วไปเข้าห้องน้ำล้างมือ

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 7

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 7 วันที่สังเกต วันพฤหัสบดีที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.00 น.- 14.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 13 คน เป็นเด็กประจำชั้นเรียนห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก 9 คน และเด็กบกพร่องทางสติปัญญาเข้าเรียนด้วย เนื่องจากโรงเรียนประสบปัญหาน้ำท่วม ห้องเรียนของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาอยู่ในระหว่างการซ่อมแซม จึงนำเด็กมาเรียนรวมกันในขณะนี้เท่านั้น ครูผู้สอนทั้งหมด 3 คน ครูพี่เลี้ยง 2 คน กิจกรรมที่ทำมีชื่อว่า “นั่งถั่ว” คือนำถั่วเหลืองปะติดในใบงานที่มีรูปซึ่งนั่ง สื่อประกอบการสอน คือ ภาพผลงานตัวอย่างที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม ได้แก่ ใบงาน, ถั่วเหลือง, กาว และภาชนะสำหรับใส่ถั่วเหลือง สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มโดยการสนทนากับเด็ก กระตุ้นโดยการเรียกชื่อให้เด็กแต่ละคนได้ตอบ แจกใบงานให้เด็กแต่ละคน ชักถามถึงภาพที่ปรากฏในใบงาน จากนั้นนำอุปกรณ์ออกมาแล้วถามเด็กถึงชื่อของอุปกรณ์นั้นๆ กล่าวชื่นชมเมื่อเด็กตอบถูก แนะนำอุปกรณ์ จากนั้นให้เด็กดูภาพผลงานตัวอย่างที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว อธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม และวิธีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ และออกคำสั่งให้เด็กเริ่มลงมือทำพร้อมกัน

ช่วงการทำกิจกรรม ครูและครูพี่เลี้ยงกระจายตามจุดต่างๆ เริ่มลงมือทำผลงานกับเด็กโดยประกบเด็กที่ไม่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง เริ่มอธิบายวิธีการทำอีกครั้ง ไปพร้อมๆกับการทำงานของเด็กทีละขั้นตอน ให้เด็กทากาวลงบนกระดาษก่อนแล้วนำถั่วเหลืองติดลงไป โดยในตอนแรกครูให้เด็กหยิบถั่วเหลืองทีละ 1 เมล็ด ติดลงไป แต่เมื่อครูอีกคนเห็นว่ากาวติดถั่วที่มือเป็นจำนวนมาก จึงแนะนำวิธีใหม่ให้โรยถั่วลงไปในบริเวณที่ทากาว ตลอดการทำกิจกรรม ครูพูดคุยและซักถามเด็กแต่ละคน และกล่าวชื่นชมเมื่อเด็กทำถูกขั้นตอน หรือทำผลงานได้เองโดยไม่ต้องให้ครูช่วย ครูจะช่วยเหลือเด็กแต่ละคนทำในบางขั้นตอน และแนะนำวิธีการทำให้เด็กเป็นรายบุคคล

ช่วงท้ายกิจกรรม หลังจากที่มีเด็กมากกว่าครึ่งหนึ่งของเด็กทั้งหมดทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูจะสอนเด็กว่านี่คือการเรียงถั่ว จากนั้นครูออกคำสั่งให้เด็กที่ทำผลงานเสร็จแล้ว นำผลงานส่งและกล่าวชื่นชมเด็ก ให้เด็กเก็บอุปกรณ์ แล้วไปล้างมือ

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน มีการสนทนาได้ตอบกับครูบ้างในเด็กบางคน โดยประมาณ 2-3 คน เด็กส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งของเด็กทั้งหมด สนใจและมองไปในทิศทางที่ครูกำลังอธิบายวิธีการทำผลงาน และมีเด็ก 1-2 คน ซักถามครูเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

ช่วงการทำกิจกรรม เมื่อได้อุปกรณ์ที่ครูแจก เด็กแต่ละคนเริ่มทำทันทีหลังจากได้รับคำสั่งให้ลงมือทำ สังเกตเห็นว่าเด็กส่วนใหญ่สามารถทำกิจกรรมได้เองโดยที่ครูไม่ต้องจับมือให้ทำ จะมี 1-2 คน เท่านั้นที่ให้ครูจับมือทำในบางขั้นตอน หรือให้ครูช่วยทำในบางขั้นตอน เด็กแต่ละคนจะให้ความสนใจของผลงานเพื่อนขณะที่เพื่อนได้รับคำชมเชยจากครู มีเด็ก 1 คน ที่ซักถามครูถึงปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงาน คือ “ครูควรับกาวแห้งแล้ว” ครูจึงถามกลับกับเด็กทุกคนว่า “ถ้ากาวแห้งต้องทำอย่างไรคะเด็ก” เด็กอีกคนหนึ่งตอบว่า “ต้องทากาวใหม่”

ช่วงท้ายกิจกรรม เมื่อเด็กทำผลงานของตนเสร็จแล้ว ก็นำไปส่งที่โต๊ะครู จากนั้นก็ไปเก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก ไปล้างมือแล้วเข้ามานั่งประจำที่

หมายเหตุ ขณะทำกิจกรรม มีเด็กคนหนึ่งจะลุกออกจากที่นั่งตลอดเวลา และร้องไม่ยอมร่วมกิจกรรม ครูจึงแยกตัวเด็กคนนั้นออกไปอยู่อีกห้องหนึ่ง

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 8

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 8 วันที่สังเกต วันศุกร์ที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 9.00 น.- 10.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 6 คน เป็นเด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 5 คน สำหรับห้องเรียนนี้มีเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาอยู่ด้วย ครูผู้สอนทั้งหมด 1 คน ครูพี่เลี้ยง 1 คน กิจกรรมที่ทำมีชื่อว่า “วาดภาพจากนิทานเรื่องดาบดอกไม้” สื่อประกอบการสอน คือ หนังสือนิทานเรื่องดาบดอกไม้ วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม ได้แก่ สมุดวาดภาพ, สีไม้, ดินสอ และยางลบ สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูให้เด็กทั้งหมดไปนั่งบริเวณด้านหนึ่งของห้อง(บนพื้น) ครูนั่งตรงกลาง ให้เด็กล้อมครูเป็นรูปครึ่งวงกลม ครูหันหน้าให้เด็ก เริ่มสนทนากับเด็กก่อน แล้วหยิบหนังสือนิทานเปิดหน้าออกให้เด็กเห็นภาพ เล่านิทานเรื่อง ดาบดอกไม้ให้เด็กฟัง สนทนาเกี่ยวกับนิทาน เรียกชื่อเด็กที่ไม่ได้ตอบ แล้วซักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในนิทาน (นิทานเรื่องนี้ครูเคยเล่าให้เด็กฟังหลายครั้งแล้ว) หลังจากเล่านิทานจบ ครูอธิบายให้เด็กฟังถึงกิจกรรมที่จะให้ทำ คือให้วาดรูปอะไรก็ได้ในนิทานเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นตัวละคร และยกตัวอย่างดอกไม้ที่มีในนิทานถามถึงเรื่องสีของดอกไม้ว่าจะเป็นสีอะไรได้บ้าง กล่าวคำชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็น อธิบายถึงกิจกรรมที่จะให้เด็กทำ และให้เด็กกล่าวคำขอบคุณพร้อมทั้งให้ตัวแทนนำหนังสือนิทานเก็บเข้าชั้นหนังสือ

ช่วงการทำกิจกรรม ครูแจกอุปกรณ์ให้เด็กทุกคน จากนั้นออกคำสั่งให้เด็กลงมือทำกิจกรรม อธิบายถึงวิธีการทำกิจกรรมซ้ำอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นครูเดินดูเด็กแต่ละคน และสอบถามถึงรูปภาพที่กำลังวาดของเด็กแต่ละคน กล่าวคำชมเชยในการทำงานของเด็ก ให้เด็กทำงานได้อย่างอิสระโดยไม่มีการช่วยหรือจับมือให้เด็กทำ

ช่วงท้ายกิจกรรม ออกคำสั่งให้เด็กที่ทำผลงานเสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง และเก็บอุปกรณ์ พร้อมทั้งบอกถึงกิจกรรมต่อไปที่เด็กแต่ละคนต้องทำ กล่าวชมเชยถึงผลงานของเด็กแต่ละคน

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เด็กเดินตามครูไปนั่งในจุดที่ครูบอก และสนทนากับครูเมื่อครูกระตุ้นให้ตอบเป็นรายบุคคล พบว่าเด็กแต่ละคนจะมีปัญหาเหมือนกันคือเปล่งเสียงไม่ชัด และพูดซ้ำ เด็กส่วนใหญ่จะสามารถจำเรื่องราวของนิทานได้เนื่องจากเป็นเรื่องที่พวกเขาชอบฟัง เมื่อครูถามก็จะตอบได้

ช่วงการทำกิจกรรม เด็กแต่ละคนเริ่มลงมือทำกิจกรรมตามคำสั่งของครู เมื่อครูเดินถามว่าวาดรูปอะไร เด็กแต่ละคนก็จะอธิบายได้ ด้วยข้อความสั้นๆ โดยที่ครูไม่ต้องจับมือให้ทำ เด็กทำกิจกรรมเป็นขั้นตอนตามที่ครูบอกได้

ช่วงท้ายกิจกรรม เมื่อเด็กทำผลงานของตนเสร็จแล้ว ก็นำไปส่งที่โต๊ะครู จากนั้นก็ไปเก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก แล้วนำสมุดกิจกรรมต่อไปออกมาทำตามตามที่ครูมอบหมาย

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 9

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 9 วันที่สังเกต วันศุกร์ที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.00 น.- 14.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 4 คน เป็นเด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 3 คน สำหรับห้องเรียนนี้มีเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาอยู่ด้วย ครูผู้สอนทั้งหมด 2 คน กิจกรรมที่ทำคือ “ประดิษฐ์ดอกทานตะวัน” สื่อประกอบการสอน คือ ภาพถ่ายรูปดอกไม้ต่างๆ วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม ได้แก่ หลอด, ดินน้ำมันปั้นเป็นเม็ดกลมเล็ก, กาว, กระดาษสี, ถ้วยพลาสติกและกาวร้อน สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มด้วยการสนทนากับเด็ก พูดคุยถึงกิจกรรมศิลปะที่จะทำให้เด็กทำ นำภาพถ่ายดอกไม้ต่างๆ ให้เด็กดู และซักถามเกี่ยวกับดอกไม้ในภาพ อธิบายถึงขั้นตอนการทำกิจกรรม สาธิตให้เด็กดูทีละขั้นตอน พร้อมทั้งแนะนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม ให้เด็กชี้ว่าอุปกรณ์ที่ครูพูดถึงคือชิ้นใด นำผลงานที่ครูทำเสร็จแล้วให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง

ช่วงการทำกิจกรรม ออกคำสั่งให้เด็กเริ่มทำกิจกรรม โดยที่ครูเริ่มสาธิตวิธีการทำอีกครั้ง ไปพร้อมกับขั้นตอนที่เด็กทำ โดยครูช่วยทำกิจกรรมกับเด็กในบางขั้นตอน และขั้นตอนที่ต้องใช้อุปกรณ์ที่เป็นการติดกาวร้อนครูเป็นคนติดกาวให้ ครูอธิบายขั้นตอนซ้ำๆ กับเด็กเป็นรายบุคคล ครูแนะนำให้เด็กดูว่าจากผลงานที่ครูทำเสร็จแล้ว ยังมีชิ้นใดที่ยังไม่ได้ทำบ้าง กล่าวคำชมเชยเมื่อพบว่าเด็กทำถูกขั้นตอน ในเด็กคนหนึ่งครูต้องจับมือให้ทำในทุกขั้นตอน

ช่วงทำกิจกรรม ครูถามเด็กอีกครั้งถึงกิจกรรมที่ทำว่ามันคืออะไร และสอดแทรกเนื้อหา
ของวิธีการปลูกต้นไม้จริง ให้เด็กเอาผลงานวางไว้บนโต๊ะเรียน ถ้ามว่างานที่ทำสวยงามหรือไม่
อย่างไร กล่าวชมเชยผลงาน และให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยเรียกชื่อให้ตอบเป็นรายบุคคล
จากนั้นให้เด็กนำผลงานไปส่ง และล้างมือให้สะอาด พร้อมทำกิจกรรมอื่นๆต่อไป

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่กิจกรรม มีเด็กที่สนทนาได้ตอบกับครูได้โดยที่ครูไม่ต้องเรียกชื่อให้ตอบ 2 คน
เด็กคนอื่นจะต้องกระตุ้นให้ตอบโดยเรียกชื่อ หรือจะทวนคำตอบที่เพื่อนได้ตอบไป ตอบตามเพื่อน
และในบางคนไม่มองครูขณะอธิบาย สายตาเหม่อลอย มองไปทางอื่น เด็กรู้จักอุปกรณ์ต่างๆเมื่อ
ครูซักถามและให้ชี้ สามารถชี้ได้ถูกต้อง

ช่วงการทำกิจกรรม เด็กแต่ละคนเริ่มลงมือทำกิจกรรมตามคำสั่งของครู ทำตามที่ละ
ขั้นตอนตามที่ครูบอก เด็กหนึ่งคนในนั้นไม่สามารถทำได้เองในทุกขั้นตอน ครูจะจับมือให้ทำ
ตลอดจนเสร็จ

ช่วงทำกิจกรรม เมื่อเด็กทำผลงานของตนเสร็จแล้ว สนทนากับครูถึงสิ่งที่ทำ นำผลงานส่ง
ครู แล้วเก็บอุปกรณ์ ล้างมือแล้วกลับมาประจำที่เพื่อทำกิจกรรมต่อไป

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกโรงเรียนที่ 10

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนที่ 10 วันที่สังเกต
วันอังคารที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 เวลา 13.00 น.- 14.00 น. สถานที่สังเกตคือ ห้องเรียน
ศิลปะสำหรับสำหรับนักเรียนการศึกษาพิเศษ เด็กที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีทั้งหมด 10 คน เป็น
เด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 9 คน สำหรับห้องเรียนนี้มีเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาอยู่ด้วย ครูผู้สอน
1 คน เป็นครูประจำวิชาศิลปะ และมีครูพี่เลี้ยง 1 คน กิจกรรมที่ทำคือ “การปั้นหัวดินสอจากดิน
น้ำมัน” สื่อประกอบการสอน คือ ตัวอย่างผลงาน และแผ่นภาพวิธีการทำงานประกอบการสอน
วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม ได้แก่ ดินสอ, ดินน้ำมันสีต่างๆ, ฤงพลาสติกใสขนาดเล็ก, ลวดสี, กรรไกร,
แผ่นรองปั้นและไม้สำหรับนวดดิน สังเกตโดยผู้วิจัย

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน ครูเริ่มต้นด้วยการสนทนากับเด็กถึงกิจกรรมที่กำลังจะทำ จากนั้นนำ
ภาพประกอบคำอธิบายวิธีการทำให้เด็กดู พร้อมทั้งผลงานตัวอย่าง แนะนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ
ให้เด็กทราบ บอกถึงวิธีการใช้อุปกรณ์นั้นๆ สาธิตวิธีการทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ทดสอบเด็กเรื่อง
ของสีในดินน้ำมันว่ามีสีอะไรบ้าง และซักถามเด็กถึงสิ่งที่ต้องการจะปั้น

ช่วงการทำกิจกรรม ครูเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ให้เด็กฟังไปพร้อมๆ กับการเริ่มให้เด็กทำกิจกรรม ครูเริ่มอธิบายขั้นตอนการทำอีกครั้งกับเด็กทีละคน โดยทำกิจกรรมไปพร้อมๆ กับเด็กเป็นรายบุคคล จับมือให้ทำในเด็กที่ไม่สามารถทำได้เอง หรือช่วยในบางขั้นตอน ขณะที่ครูควบคุมเด็กในการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล จะคอยซักถามให้เด็กพูดคุยโต้ตอบอยู่เสมอ กล่าวชมเชยเมื่อเด็กทำได้ถูกต้องตามขั้นตอน

ช่วงทำกิจกรรม ครูให้เด็กนำผลงานที่เสร็จแล้วใส่ถุง แล้วนำมาให้เพื่อนในห้องเรียนดู ซักถามเด็กถึงสิ่งที่ทำ แล้วกล่าวชมเชย พร้อมแนะให้เด็กคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็นต่อผลงานของเพื่อนเด็กด้วยกัน จากนั้นออกคำสั่งให้เด็กเก็บอุปกรณ์ โดยแนะนำวิธีการเก็บเพื่อให้อุปกรณ์นั้นๆ สามารถนำกลับมาใช้ได้ในครั้งต่อไป ให้เด็กไปล้างมือให้สะอาด แล้วเตรียมตัวสำหรับวิชาถัดไป

ด้านนักเรียน

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน มีการสนทนาโต้ตอบกับครูบ้างในเด็กบางคน โดยประมาณ 3-4 คน มีการซักถามครูถึงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ มีเด็ก 1-2 คน ที่แสดงสายตาสงสัยไม่มองครูขณะอธิบาย

ช่วงการทำกิจกรรม ขณะที่รอคอยให้เพื่อนแต่ละคนทำเสร็จ เด็กที่รอคอยบางคนก็จะนั่งกับที่เฉยๆ ไม่คุยกับใคร และในบางคนก็เล่นกันและคุยกัน หนึ่งในจะมีบางคนที่น่าอดิเรกน้ำมันมาขยำเล่น มีเด็กหนึ่งคนที่ไม่สามารถรอคอยได้ ก็ออกไปหาครูและบอกครูว่าอยากจะเป็นแล้ว ครูจึงแนะนำให้ดูวิธีการปั้นตามสื่อที่ครูเตรียมมา เด็กคนนั้นก็ไปดูภาพ แล้วมาหนีบอุปกรณ์ไปลงมือทำงานเอง โดยไม่รอให้ครูมากำกับ

ช่วงทำกิจกรรม เมื่อเด็กทำผลงานของตนเสร็จแล้ว สนทนากับครูถึงสิ่งที่ทำ นำผลงานส่งครู เก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก แล้วตามครูพี่เลี้ยงไปล้างมือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับ

เด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

ตารางที่ 8 ค่าความถี่และค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกต ข้อมูลสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ
ใน ห้องเรียน คู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	10.0
หญิง	18	90.0
2. อายุ		
21-30 ปี	11	55.0
31-40 ปี	5	25.0
41-50 ปี	3	15.0
51-60 ปี	1	5.0
3.วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	18	90.0
ปริญญาโท	2	10.0

จากตารางที่ 8 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะได้ดังนี้ จากจำนวนครูที่จัดกิจกรรมศิลปะที่ผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์มีทั้งสิ้น 20 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นเพศหญิงร้อยละ 90 และเพศชายร้อยละ 10 ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะส่วนมาก มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และ อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ ปริญญาโท 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 9 ค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก
ออกทัศนิก ด้านครู

รายการ	ร้อยละ
ด้านครู	
<u>ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน</u>	
- เริ่มกิจกรรมโดยการสนทนาและซักถามเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ	100.0
- สานิตและอธิบายวิธีการทำที่ละขั้นตอนให้เด็กทุกคนดูพร้อมกัน	100.0
- แนะนำอุปกรณ์ และวิธีใช้	70.0
- นำผลงานตัวอย่างให้เด็กดู	60.0
- ให้เด็กดูสื่อการสอนที่เตรียมมา	30.0
- แบ่งกลุ่มให้มีเด็กกลุ่มหนึ่งรอคอยอีกกลุ่มทำกิจกรรม	10.0
- ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ตามชอบใจ	10.0
- เล่นนิทาน	10.0
<u>ช่วงการทำกิจกรรม</u>	
- อธิบายและสาธิตวิธีการซ้ำอีก	100.0
- เข้าช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล	100.0
- ครูพูดคุยกับเด็กตลอดการทำกิจกรรม และสอดแทรกความรู้อื่นๆ	80.0
- กล่าวคำชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถาม	70.0
- ครูคอยชี้แนะให้เด็กแต่งเติมผลงานของตน	40.0
- เปิดเพลงบรรเลงเบาๆ	10.0
<u>ช่วงท้ายกิจกรรม</u>	
- กล่าวคำชมเชยผลงานของเด็ก	80.0
- ให้เด็กเก็บอุปกรณ์หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ	70.0
- ซักถามและพูดคุยถึงกิจกรรมที่ทำเสร็จสิ้น	40.0
- ชี้แนะให้เด็กนำเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็น	30.0
- ครูเก็บอุปกรณ์หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมเสร็จสิ้น	20.0

จากตารางที่ 9 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
คู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ด้านครู ได้ดังนี้

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เริ่มกิจกรรมโดยการสนทนาและซักถามเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ
คิดเป็นร้อยละ 100 สาธิตและอธิบายวิธีการทำที่ละขั้นตอนให้เด็กทุกคนดูพร้อมกัน คิดเป็นร้อยละ
100 แนะนำอุปกรณ์ และวิธีใช้ คิดเป็นร้อยละ 70 นำผลงานตัวอย่างให้เด็กดู คิดเป็นร้อยละ 60 ให้
เด็กดูสื่อการสอนที่เตรียมมา คิดเป็นร้อยละ 30 แบ่งกลุ่มให้มีเด็กกลุ่มหนึ่งรอคอยอีกกลุ่มทำ
กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 10 ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ตามชอบใจ คิดเป็นร้อยละ 10 และเล่นิทาน คิด
เป็นร้อยละ 10

ช่วงการทำกิจกรรม อธิบายและสาธิตวิธีการซ้ำอีก คิดเป็นร้อยละ 100 เข้าช่วยเหลือเด็ก
เป็นรายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 100 ครูพูดคุยกับเด็กตลอดการทำกิจกรรม และสอดแทรกความรู้
อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 80 กล่าวคำชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 70 ครูคอยชี้แนะให้เด็ก
แต่งเติมผลงานของตน คิดเป็นร้อยละ 40 และเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ คิดเป็นร้อยละ 10

ช่วงท้ายกิจกรรม กล่าวคำชมเชยผลงานของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 80 ให้เด็กเก็บอุปกรณ์
หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ คิดเป็นร้อยละ 70 ซักถามและพูดคุยถึงกิจกรรมที่ทำเสร็จสิ้น คิดเป็นร้อย
ละ 40 ชี้แนะให้เด็กนำเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 30 และครูเก็บอุปกรณ์
หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมเสร็จสิ้น คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 10 ค่าร้อยละเกี่ยวกับการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก
ออทิสติก ด้านนักเรียน

รายการ	ร้อยละ
ด้านนักเรียน	
- เมื่อครูซักถามเด็กจะตอบคำถามครูได้ในบางคนโดยที่ครูไม่ต้อง กระตุ้นให้ตอบ โดยสังเกตพบว่า เด็กที่มักตอบคำถามหรือพูดคุย กับครูจะเป็นเด็กคนเดิม ส่วนคนที่ไม่ตอบก็จะนิ่งเฉย	100.0
- เด็กที่ตอบคำถามได้ ไม่มีปัญหาทางการใช้ภาษา จะซักถาม และพูดคุยกับครูอยู่เป็นช่วงระยะ ในตลอดการทำกิจกรรม	90.0
- เด็กทุกคนทำผลงานตามที่ครูสั่งได้ โดยได้รับการกระตุ้นหรือชี้แนะจากครู จะมีในบางคน ที่ครูต้องจับมือทำตลอดการทำกิจกรรม	90.0
- หลังทำผลงานของตนเสร็จ เด็กจะช่วยกันเก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก	90.0

จากตารางที่ 10 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก ด้านนักเรียน ได้ดังนี้ เมื่อครูซักถามเด็กจะตอบคำถามครูได้ในบางคน
 โดยที่ครูไม่ต้องกระตุ้นให้ตอบ โดยสังเกตพบว่า เด็กที่มักตอบคำถามหรือพูดคุยกับครูจะเป็นเด็ก
 คนเดิม ส่วนคนที่ไม่ตอบก็จะนิ่งเฉย คิดเป็นร้อยละ 100 เด็กที่ตอบคำถามได้ ไม่มีปัญหาทางการ
 ใช้ภาษา จะซักถามและพูดคุยกับครูอยู่เป็นช่วงระยะ ในตลอดการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 90
 เด็กทุกคนทำผลงานตามที่ครูสั่งได้ โดยได้รับการกระตุ้นหรือชี้แนะจากครู จะมีในบางคน ที่ครูต้อง
 จับมือทำตลอดการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 90 หลังทำผลงานของตนเสร็จ เด็กจะช่วยกันเก็บ
 อุปกรณ์ตามที่ครูบอก คิดเป็นร้อยละ 90

ตารางที่ 11 ค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อสังเกตอื่นๆที่พบจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติก

รายการ	ร้อยละ
- มีเด็กพิการด้านอื่นๆ ปนอยู่ในห้องเรียนคู่มือนานสำหรับเด็ก	100.0
- เด็กออทิสติกอยู่ด้วย เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางร่างกาย ฯลฯ	100.0
- คละชั้นในระดับ ป.1-ป.6 ใน 1 ห้องเรียน	100.0
- ครูให้เด็กทุกคนทำกิจกรรมเดียวกันทั้งหมด	100.0
- วัสดุอุปกรณ์ที่ให้เด็กใช้เป็นแบบธรรมดาทั่วไป	100.0
- การจัดห้องเรียน จัดโต๊ะเด็กนั่งเข้ากลุ่มกัน มีภาพนักเรียนติดอยู่ที่โต๊ะเรียน	80.0
- เรียนวิชาศิลปะ และวิชาอื่นๆในห้องเดียวกัน	80.0

จากตารางที่ 11 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน
 คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกเกี่ยวกับข้อสังเกตอื่นๆดังนี้ มีเด็กพิการด้านอื่นๆ ปนอยู่ในห้องเรียน
 คู่มือนานสำหรับเด็กออทิสติกอยู่ด้วย เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางร่างกาย ฯลฯ คิดเป็นร้อย
 ละ 100 คละชั้นในระดับ ป.1-ป.6 ใน 1 ห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ครูให้เด็กทุกคนทำกิจกรรม
 เดียวกันทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 วัสดุอุปกรณ์ที่ให้เด็กใช้เป็นแบบธรรมดาทั่วไป คิดเป็นร้อยละ
 100 การจัดห้องเรียน จัดโต๊ะเด็กนั่งเข้ากลุ่มกัน มีภาพนักเรียนติดอยู่ที่โต๊ะเรียน คิดเป็นร้อยละ 80
 เรียนวิชาศิลปะ และวิชาอื่นๆในห้องเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 80

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็กออทิสติกใน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่มีการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก เป็นโรงเรียนของภาครัฐ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติกมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์วิชาการทางด้านจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก และผู้ที่มีประสบการณ์กับเด็กออทิสติก จำนวนทั้งสิ้น 12 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 3 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ 2) นักวิชาการ 3) ครู และ 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยมีประสบการณ์ทำงานและใกล้ชิดกับเด็กออทิสติก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต โดยเครื่องมือวิจัยดังกล่าวนี้ ผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นปรับแก้ไข นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .896 ซึ่งเครื่องมือการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านทางการแพทย์ 2) นักวิชาการ 3) ครู และ 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่มีประสบการณ์ทำงานและใกล้ชิดกับเด็กออทิสติก

โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะใน
ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกและข้อเสนอแนะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถามครู (ผู้จัดกิจกรรมศิลปะ) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามความ
คิดเห็นของครูที่จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน แบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและแบบ
เติมคำ

ตอนที่ 2 ถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดกิจกรรมศิลปะใน
ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก
ออทิสติก

3. แบบสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็น
แบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต ดังนี้
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลทั้งหมด นำมา วิเคราะห์เนื้อหา แยกแยะจัด
กลุ่ม แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน
สำหรับเด็กออทิสติก ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้
แบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์แจกแจงความถี่ของคำตอบ เป็นค่าร้อยละ
(Percentage) นำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอ
ในรูปแบบของตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ออกทิสติก วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลทั้งหมด นำมาแยกแยะจัดกลุ่ม แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงโดยเรียงตามลำดับความถี่

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต โดยการวิเคราะห์ให้นำมาแยกแยะจัดกลุ่มแล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงโดยเรียงตามลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น ถึงความสำคัญของวิชาศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกโดยรวมว่า ศิลปะนั้นเป็นตัวเชื่อมในทุกองค์ความรู้ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กในแต่ละด้าน ช่วยแก้ปัญหาทางสังคมของเด็ก ให้เด็กเข้าสังคมได้ ช่วยกระตุ้นประสาทรับรู้ระบบต่างๆ เช่น ประสาทสัมผัส ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา เป็นสื่อในการแสดงออก ช่วยปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ฝึกสมาธิ พัฒนาการสื่อสารและการใช้ภาษา และช่วยฝึกให้เด็กสามารถทำงานตามลำดับขั้นตอน ทำให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยในเรื่องของการโฟกัสดวงตาของเด็ก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติกในปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญมองว่า เป็นเหมือนการเรียนการสอนศิลปะอย่างโรงเรียนทั่วไปไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติ การจัดกิจกรรมศิลปะยังไม่เต็มรูปแบบ ไม่มีลักษณะที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก รูปแบบของกิจกรรมยังไม่มีความหลากหลาย ไม่แปลกใหม่ และมีการจัดกิจกรรมศิลปะมากขึ้น เพราะหวังว่าศิลปะจะเป็นตัวพัฒนาเด็กได้ดี แต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายโรงเรียน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กออทิสติก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กออทิสติกนั้น ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดไว้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นโดยรวมน่า เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย ฝึกการ

ใช้ตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน แก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก ฝึกการนั่งอยู่กับที่ ในเด็กที่ไม่อยู่นิ่งเฉย ทั้งนี้การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคน

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าควรจัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลายให้แก่เด็ก ออกแบบกิจกรรมเน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ อาจนำเพลงที่มีจังหวะดนตรีกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ออกแบบกิจกรรมให้เป็นเกมส์การแข่งขัน พาออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ หรือจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเดิมๆ ซ้ำๆ เพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลง จับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องเหมือนกัน ทำกิจกรรมเดียวกัน

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจ ชัดเจน เข้าใจง่าย คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ เช่น วัสดุที่ปลอดภัยไร้พิษ ให้ความสำคัญในเรื่อง ความหนาแน่นของวัตถุ ขนาดของวัตถุ น้ำหนักที่แตกต่างกันของอุปกรณ์ ผิวสัมผัส(Texture) อุปกรณ์ หลากหลาย ควรมีความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เน้นอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้แรงหรือออกกำลังมากขึ้น มีความแข็งแรง ทนทานของอุปกรณ์

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับการประเมินรายบุคคล โดยประเมินทั้งก่อน เรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเคลื่อนไหว ดูความสัมพันธ์กันระหว่างการทำงานของมือและตา การใช้อุปกรณ์ ความคล่องแคล่ว ความถนัด ดูที่ผลงานในเรื่องน้ำหนักของเส้นในการเขียนหรือวาดภาพ การลากเส้น ประเมิน พัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน บันทึกข้อมูลทุกครั้งที่เราเรียนเพื่อวิเคราะห์ในการออกแบบกิจกรรมต่อไป ใช้เวลาในการประเมินผลเด็กอย่างเหมาะสม โดยไม่ควรกำหนดระยะเวลาการประเมินผลใน ระยะสั้นๆ การประเมินผลต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมด้วย

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กออทิสติก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กออทิสติกนั้น ผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดไว้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นโดยภาพรวมว่า ควรกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อควบคุมอารมณ์และลดการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ผ่านคลายความตึงเครียด แสดงออกทางอารมณ์ผ่านผลงานศิลปะ ให้เด็กสามารถรอคอยได้ สร้างการ เห็นคุณค่าและทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ให้เด็กรู้จักการ

แบ่งปัน การมีน้ำใจ เปลี่ยนแปลงอารมณ์ให้เป็นความรู้สึก และเกิดความสมดุลในความรู้สึกของตน การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน โดยขึ้นอยู่กับพัฒนาการปัจจุบันของเด็ก ไม่ใช่พัฒนาการตามอายุของเด็ก

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรให้เด็กเลือกทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ให้อิสระในการทำงาน จัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย เอากระบวนการด้านอื่นๆ ประกอบในการจัดกิจกรรม เช่น เพลงดนตรี การเล่นเกม หรืออุปกรณ์ที่แปลกใหม่ให้เด็กเกิดความสนใจ สอนให้เข้าใจความหมายของอารมณ์ต่างๆ ผ่านกิจกรรมศิลปะ เช่น การ์ตูนสื่ออารมณ์ คำนี้ถึงเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน โดยพิจารณาอารมณ์ของเด็กในช่วงขณะที่จะให้เด็กทำกิจกรรมว่าสมควรหรือไม่ ควรจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเด็ก ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เด็กอยากทำกิจกรรม ให้เด็กได้ปลดปล่อย ระบายอารมณ์ ดึงออกจากสิ่งที่เขาไม่พอใจ อาจเริ่มให้เด็กเข้าไปนั่งในห้องที่มีการทำกิจกรรมศิลปะอยู่ก่อน แล้วจึงพัฒนาสู่การให้เด็กได้ทำเองตามความต้องการของเขา ควรจัดกิจกรรมเดิมซ้ำกันหลายครั้งเพื่อดูพัฒนาการ และเสริมแรงโดยการให้กำลังใจ หรือชื่นชม กำหนดเวลาของการทำกิจกรรมที่เหมาะสม

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจ เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน คำนี้ถึงความปลอดภัย เน้นความหลากหลายของอุปกรณ์ เพื่อให้เรียนรู้ข้อแตกต่างของอุปกรณ์ สื่อและอุปกรณ์ควรเป็นสิ่งที่เด็กแต่ละคนชื่นชอบ และเหมาะสมกับพัฒนาการของเขา หลีกเลี่ยงสิ่งต้องห้าม สิ่งที่เด็กแต่ละคนไม่ชอบซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการทำกิจกรรม สื่อที่เป็นเสียง จะกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เสียงเพลง และใช้อุปกรณ์ที่ส่งผลต่อความรู้สึก เช่น ดินปั้นที่มีความนุ่มนวล เมื่อขยำไปมาแล้ว รู้สึกเพลิดเพลินได้

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรประเมินเป็นรายบุคคล ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ด้วยวิธีการสังเกต ดูพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งให้กับเด็กแต่ละคน มีการบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งี่เรียนเพื่อดูพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยรวมนั้นให้ดูเรื่องการควบคุมสมาธิของเด็ก การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่เด็กทำกิจกรรม การที่เด็กรู้จักรอคอย อาจใช้วิธีการสอบถาม ผู้ปกครองถึงพัฒนาการทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หากประเมินโดยดูผลงาน ก็ไม่ควรเปรียบเทียบผลงาน แต่ดูการใช้สื่อที่สามารถสื่อ ความหมายของอารมณ์ได้ อาจประเมินเด็กโดยการให้เด็กวาดภาพ ทดสอบความเข้าใจทางอารมณ์ หรือประเมินความพึงพอใจต่อผลงานของตนเอง

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กออทิสติก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กออทิสติกนั้น ผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดไว้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากขึ้น ปรับพฤติกรรมการเข้าสังคม เสริมความมั่นใจให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม ให้เด็กรู้จักการรอคอย การผลัดกันทำ เกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น รู้จักการขอและการแบ่งปัน เกิดวินัยในการทำงาน เพื่อให้เด็กสามารถมองและสบตาได้ เพื่อกระตุ้นการสื่อสาร และเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ การกำหนดวัตถุประสงค์นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็กแต่ละคนด้วย

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเน้นการจัดกิจกรรมลักษณะกลุ่ม หรือให้เด็กทำหลายหน้าที่ หลายขั้นตอน ซับซ้อนจนไม่สามารถทำคนเดียวได้ ออกแบบกิจกรรมที่ให้เกิดมีการขอความช่วยเหลือ หรือเชื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ให้เกิดการรอคอยในบางช่วงเวลา อาจเริ่มโดยให้เด็กฝึกปฏิบัติงานกับตัวเองก่อน โดยการมีผู้ช่วย และเมื่อเข้ากลุ่มแล้ว ครูต้องควบคุมสถานการณ์อยู่ตลอดเวลาไม่ปล่อยให้ทำกิจกรรมกลุ่มตามลำพัง จัดกิจกรรมให้มีลักษณะของการมีบทบาทสมมุติ (Role Play) หรือให้เด็กแสดงผลงานหรือเล่าถึงแรงจูงใจให้กันฟังเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมศิลปะในลักษณะที่หลากหลาย กำหนดเวลาที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเดิมซ้ำๆนั้นเพื่อให้เห็นพัฒนาการ เมื่อเด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองแล้วหรือครูเห็นพัฒนาการของเด็กจากกิจกรรมแล้วจึงค่อยๆปรับเปลี่ยนกิจกรรมของการทำกิจกรรมที่เหมาะสม ครูควรเสริมแรงโดยการให้กำลังใจ หรือชื่นชม

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจ คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน สื่อที่ชัดเจน มีความทันสมัย อาจเป็นอุปกรณ์ที่มีข้อจำกัด เช่น เรื่องของจำนวน หรือ ข้อจำกัดในการใช้ต้องใช้ร่วมกัน หรือใช้ผลงานของเด็กเป็นสื่อเพื่อให้เด็กนำมาสนทนากันในกลุ่ม หลีกเลี่ยงสิ่งต้องห้ามสิ่งที่เป็นการรบกวนเด็ก เป็นสื่อละครหรือการ์ตูนให้มีลักษณะของบทบาทสมมุติ และสื่อที่ชี้ชวนให้เด็กเห็นข้อดีของการทำงานร่วมกัน

ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรประเมินรายบุคคล ประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีการสังเกต ดูพฤติกรรมการเข้าสังคม ความสามารถ

ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบขณะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม
 คุณลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนแปลง เช่น มีการแบ่งปันหรือไม่ อาจใช้วิธีการสอบถามจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับ
 ชีวิตประจำวัน และควรรบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งที่เราเรียนเพื่อพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง คำนี้ถึงความ
 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งให้กับเด็กแต่ละคน

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กออทิสติก

การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติกนั้น ผู้เชี่ยวชาญ
 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดไว้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณควรตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กมีความรู้ความ
 เข้าใจ เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ ใช้ความคิดในการทำงาน เกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดจินตนาการ เกิด
 ความคิดรวบยอด คิดอย่างมีขั้นตอน ให้เด็กเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รับรู้และปฏิบัติตาม
 คำสั่งได้ ให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เกิดสมาธิในการทำงาน ใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาการ
 อ่าน การเขียน โดยตั้งวัตถุประสงค์เชิงวิชาการ อย่างไรก็ตามการกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องขึ้นอยู่กับ
 ปัญหาของเด็กแต่ละคน

ด้านวิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณควรบูรณาการกิจกรรมศิลปะเข้ากับวิชาการอื่นๆ
 สอดแทรกเนื้อหาความรู้เข้าไปในกิจกรรมศิลปะให้โจทย์หรือคำถามในการทำกิจกรรม โดยจัด
 กิจกรรมศิลปะที่หลากหลายให้แก่เด็ก มีการกำหนดเรื่องราวในการทำกิจกรรม ออกแบบกิจกรรมให้
 เด็กถ่ายทอดความคิดของตนเองมากกว่าการให้ลอกแบบ ให้เด็กวางแผนก่อนการสร้างผลงานศิลปะ
 ออกแบบกิจกรรมให้มีความซับซ้อน แต่ยืดหยุ่นในกิจกรรมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียด โดยคำนึงถึง
 ระดับสติปัญญาของเด็กแต่ละคน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้
 เอาตัวอย่างผลงานที่เสร็จแล้วให้ดูแล้วให้เด็กทำโดยไม่บอกวิธี หรือครูอาจสร้างโปรแกรมการเรียนรู้
 ทางศิลปะในคอมพิวเตอร์ ควรจัดกิจกรรมเดิมซ้ำกันหลายครั้งเพื่อพัฒนาการ

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณควรเป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของ
 เด็ก ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัย ความหลากหลาย ความทันสมัย อาจเป็นสื่อทาง
 เทคโนโลยี วัสดุที่ใช้ควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีความแปลกใหม่ เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ควร
 เป็นสื่อที่นำไปเกิดคำถาม มีลักษณะบูรณาการเพื่อการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ครูควรมีการทดสอบสื่อก่อน
 เสมอ

ด้านการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรประเมินเด็กเป็นรายบุคคล โดยประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ด้วยวิธีการสังเกต ดูการแก้ปัญหาของเด็กในการทำกิจกรรม ดูผลงานของเด็กเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ประเมินจากความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมของเด็กอาจใช้แบบทดสอบประเมินเด็กโดยออกแบบให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และควรบันทึกข้อมูลของเด็กทุกครั้งที่เราเรียนเพื่อพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง อาจใช้เครื่องมือวัดสติปัญญามาตรฐานเข้าช่วย ควรมีการประเมินซ้ำหลายๆครั้ง และคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งให้กับเด็กแต่ละคน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติก ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจากครูที่ขาดความรู้ความเข้าใจเด็กออทิสติก ยังไม่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาเด็กออทิสติกเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก ไม่ให้ความสนใจกับเด็กอย่างเต็มที่ ปัญหาที่เกิดจากเด็ก คือ เด็กไม่สามารถโฟกัส(Focus) จ้องมองในสิ่งที่กำลังทำได้ทำให้ยากต่อการควบคุม อีกทั้งผู้ปกครองไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็กออทิสติก ทำให้ไม่เห็นความสำคัญและสนับสนุนเด็กทางด้านศิลปะ เรื่องของงบประมาณในการสนับสนุนเด็กออทิสติกรวมถึงเด็กพิเศษโดยทั่วไป ก็ยังไม่เพียงพอ ปัญหาสื่อและกระบวนการและเทคนิคในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกที่ไม่มีความเหมาะสม ไม่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เวลาในการให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะไม่เพียงพอ ไม่ต่อเนื่อง ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ด้านบุคลากรทางการพัฒนาเด็กออทิสติกก็ยังมีอยู่อย่างจำกัด และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้เป็นไปตามหลักสูตรโดยรวมมากกว่าการพัฒนาตามความพร้อมของเด็กแต่ละคน

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะของการใช้กิจกรรมศิลปะในการพัฒนาเด็กออทิสติกไว้ดังนี้ ให้ครูควรมีการอบรมเสริมความรู้ หากความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา และเห็นความสำคัญของกิจกรรมศิลปะส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาเด็กออทิสติกมากขึ้น รูปแบบกิจกรรมศิลปะควรมีความตอบสนองต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติกแต่ละคน ควรมีการประเมินทั้งก่อนและหลังการทำกิจกรรม เพื่อออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล เน้นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้และเข้าใจมากขึ้น ทำความเข้าใจกับเด็กแต่ละคนก่อนให้ทำกิจกรรมศิลปะ ไม่ควรบังคับให้ทำ ใช้ศิลปะเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนา ไม่ควรมองว่าครู เป็นผู้ใช้กิจกรรมศิลปะในการพัฒนาเด็กเท่านั้น ควรมีการให้ความรู้และฝึกทักษะให้บุคคลรอบข้างเด็กออทิสติก ให้สามารถนำวิธีการทางศิลปะไปใช้ได้อย่างทั่วถึง เช่น ฝึกครอบครัวเด็กออทิสติก ยังช่วยลดปัญหาการขาดบุคลากรอีกด้วย หากครูที่ดูแลเด็กออทิสติก

ทำงานร่วมกับครูศิลปะ เป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ให้กับเด็ก การจัดกิจกรรมศิลปะที่ไม่ว่าจะมุ่งพัฒนาการด้านใดก็จะสมบูรณ์และประสบผลสำเร็จมากขึ้น ควรให้ความสำคัญสำหรับเด็กออกทิสติกเพิ่มมากขึ้น เพราะจะทำให้มองเห็นรูปธรรมของการพัฒนาเด็กจากการใช้กิจกรรมศิลปะ มองว่าศิลปะเป็นเรื่องของการพัฒนามากกว่าการเป็นศิลปะบำบัดที่เน้นเรื่องของการกระบวนการ ซึ่งเด็กออกทิสติกต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนา ฟันฟู และปรับพฤติกรรม ควรมีการรวบรวมเนื้อหา เผยแพร่ความรู้ เพื่อเอื้อต่อบุคคลที่มีเป้าหมายจะพัฒนาเด็กออกทิสติกให้มากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาที่มีอยู่ปัจจุบันค่อนข้างกระจัดกระจาย กิจกรรมศิลปะของเด็กออกทิสติกนั้น ไม่ควรคำนึงถึงความสวยงาม หรือ ความถูกต้องของผลงาน ครูควรเสริมกำลังใจให้แก่เด็ก ให้เด็กได้แสดงออกและรับการพัฒนาจากการทำกิจกรรมศิลปะ เพื่อการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะชีวิต ปลูกฝังให้เด็กออกทิสติกใช้ความรู้ความสามารถจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ นำไปพัฒนากลายเป็นอาชีพและสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ ทั้งนี้การจะพัฒนาเด็กออกทิสติกนั้นต้องอาศัยเรื่องของเวลาที่เพียงพอ และให้เด็กได้ทำอย่างต่อเนื่อง และควรออกแบบกิจกรรมโดยการบูรณาการทางด้านภาษาและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออกทิสติกของครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน คู่ขนานสำหรับเด็กออกทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีดังต่อไปนี้

ด้านวัตถุประสงค์ ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออกทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออกทิสติกในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านวัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x}=4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านวัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ($\bar{x}=4.60$) และเพื่อฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน ($\bar{x}=4.60$) รองลงมาคือ เพื่อให้ผู้เรียนสนุกเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม ($\bar{x}=4.50$) ลำดับต่อไปคือ เพื่อฝึกให้มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่ ($\bar{x}=4.46$) และเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนลำดับสุดท้ายคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี ($\bar{x}=3.33$)

ด้านวิธีการ ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านวิธีการ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านวิธีการ คือ จัดกิจกรรมโดยให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน ($\bar{x} = 4.63$) และ สอนจากง่ายไปหายาก ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมาคือ สาธิตให้เด็กดูทีละขั้นตอนก่อนให้เด็กลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.53$) ลำดับต่อมาคือ ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{x} = 4.50$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ สอนจากยากไปหาง่าย ($\bar{x} = 1.76$)

ด้านสื่อและอุปกรณ์ ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านสื่อและอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านสื่อและอุปกรณ์มีทั้งหมด 3 ข้อ คือ เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.56$) เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและปลอดภัยกับเด็ก ($\bar{x} = 4.56$) และเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมาคือ เลือกสื่อ และอุปกรณ์ที่สามารถทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ($\bar{x} = 4.50$) ลำดับต่อมาคือ เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความทนทานและแข็งแรง ($\bar{x} = 4.20$) เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมือนจริงมากที่สุด ($\bar{x} = 4.03$) และเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.20$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.56$)

ด้านการประเมินผล ครูผู้จัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในด้านการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ ($\bar{x} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านการประเมินผลคือ ประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมาคือ ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรม ($\bar{x} = 4.36$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ ประเมินผลจากผลงานของเด็ก ($\bar{x} = 4.16$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ประเมินผลระหว่างทำกิจกรรม เท่านั้น ($\bar{x} = 2.46$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

ด้านร่างกาย ควรให้มีการออกแรงในการทำผลงาน ได้ใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย
ควรเป็นกิจกรรมสั้น

ด้านอารมณ์ ควรเกี่ยวกับการใช้สี เพื่อแสดงอารมณ์ เป็นกิจกรรมที่สร้างความเพลิดเพลิน
ให้แก่เด็ก ให้เด็กได้ทำตามจินตนาการ และควรเป็นสิ่งที่เด็กชอบ

ด้านสังคม ควรให้ทำกิจกรรมแบบกลุ่ม เน้นให้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการให้สร้างผลงานที่มี
ขนาดใหญ่ ขึ้นตอนซับซ้อน สอนเรื่องการรอคอยเข้าไปด้วย และควรให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กัน

ด้านสติปัญญา ควรให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ การต่อเติมรูปภาพ ให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วย
ตนเองในกิจกรรม ได้เรียนรู้ด้านอื่นๆ ครูอาจใช้วิธีการเล่นนิทาน ให้สร้างผลงานจากนิทาน หรือเป็น
การตั้งโจทย์ปัญหาให้เด็กได้ค้นหาคำตอบในกิจกรรม

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก
ออทิสติก มีดังนี้

ด้านครู

ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน เริ่มกิจกรรมโดยการสนทนาและซักถามเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ
สาริตและอธิบายวิธีการทำที่ละขั้นตอนให้เด็กทุกคนดูพร้อมกัน แนะนำอุปกรณ์ และวิธีใช้ นำผลงาน
ตัวอย่างให้เด็กดู ให้เด็กดูสื่อการสอนที่เตรียมมา แบ่งกลุ่มให้มีเด็กกลุ่มหนึ่งรอคอยอีกกลุ่มทำกิจกรรม
ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ตามชอบใจ และเล่นนิทาน

ช่วงการทำกิจกรรม ครูอธิบายและสาธิตวิธีการซ้ำอีก เข้าช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ครู
พูดคุยกับเด็กตลอดการทำกิจกรรม และสอดแทรกความรู้อื่นๆ กล่าวคำชมเชยเมื่อเด็กตอบคำถาม
คอยชี้แนะให้เด็กแต่งเติมผลงานของตน และมีการเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ขณะทำกิจกรรมด้วย

ช่วงทำกิจกรรม กล่าวคำชมเชยผลงานของเด็ก ให้เด็กเก็บอุปกรณ์หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ ชักถามและพูดคุยถึงกิจกรรมที่ทำเสร็จสิ้น มีการชี้引导孩子นำเสนอผลงานและแสดงความคิดเห็น ครูเก็บอุปกรณ์หลังจากที่เด็กทำกิจกรรมเสร็จสิ้น

ด้านนักเรียน

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก ออทิสติก ด้านนักเรียน ได้ดังนี้ เมื่อครูชักถามเด็กจะตอบคำถามครูได้ในบางคนโดยที่ครูไม่ต้องกระตุ้นให้ตอบ โดยสังเกตพบว่า เด็กที่มักตอบคำถามหรือพูดคุยกับครูจะเป็นเด็กคนเดิม ส่วนคนที่ไม่ตอบก็จะนิ่งเฉย เด็กที่ตอบคำถามได้ ไม่มีปัญหาทางการใช้ภาษา จะชักถามและพูดคุยกับครูอยู่เป็นช่วงระยะ ในตลอดการทำกิจกรรม เด็กทุกคนทำผลงานตามที่ครูสั่งได้ โดยได้รับการกระตุ้นหรือชี้แนะจากครู จะมีในบางคน ที่ครูต้องจับมือทำตลอดการทำกิจกรรม หลังทำผลงานของตนเสร็จ เด็กจะช่วยกันเก็บอุปกรณ์ตามที่ครูบอก

ข้อสังเกตอื่นๆ

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก ออทิสติกเกี่ยวกับข้อสังเกตอื่นๆดังนี้ มีเด็กพิการด้านอื่นๆ ปนอยู่ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็ก ออทิสติกอยู่ด้วย เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางร่างกาย ฯลฯ การเรียนเป็นแบบคละชั้นในระดับ ป.1-ป.6 ใน 1 ห้องเรียน ครูให้เด็กทุกคนทำกิจกรรมเดียวกันทั้งหมดวัสดุอุปกรณ์ที่ให้เด็กใช้เป็นแบบธรรมดาทั่วไป การจัดห้องเรียน จัดโต๊ะเด็กนั่งเข้ากลุ่มกัน มีภาพนักเรียนติดอยู่ที่โต๊ะเรียน (8 โรงเรียน) เรียนวิชาศิลปะ และวิชาอื่นๆในห้องเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูชนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 สามารถอภิปรายผลแยกเป็นประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูชนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
ความสำคัญของศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นความสำคัญของศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกว่า ศิลปะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กในแต่ละด้าน ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกัน ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523) กล่าวว่า ศิลปะมีคุณค่าทั้งในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการและในแง่ของการบำบัดปัญหา คุณค่าของศิลปะในด้านของการส่งเสริมพัฒนาการ ช่วยเป็นสื่อในการแสดงออกของเด็ก และสอดคล้องกับที่ บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2545) ได้กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์หรือศิลปะสำหรับเด็กมิได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทำเพื่อความสวยงามหรือทำให้เหมือนจริง แต่ต้องการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนที่ดีตลอดจนช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจ ให้เด็กมีความเพียร อดทน มีสมาธิ ในการทำงานและรู้จักรับผิดชอบ การได้ทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้เรียนรู้การเข้าสังคม การแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้เด็กรู้จักคิดมีเหตุผลในการทำงาน ความสำคัญในเรื่องของการช่วยฝึกสมาธิ สอดคล้องกับ สนทณี สุขประเสริฐ กล่าวว่า งานศิลปะช่วยให้เด็กพิเศษมีสมาธิทำงานที่นานขึ้น

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูชนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษา ปีที่ 1-3 ที่เสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลแยกเป็นประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ด้านร่างกาย

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางด้านร่างกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เพื่อการประสานกันของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ฝึกการใช้ตาและมือให้ทำงานสัมพันธ์กัน แก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก(Sensory) หากกล่าวถึงความสอดคล้องในเรื่องปัญหาพัฒนาการทางร่างกายของเด็กออทิสติกแล้ว ผดุง อารยะวิญญู (2543) กล่าวว่า ปัญหาในการแสดง

พฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กออทิสติกอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อย่างเช่น การกระตุ้นตนเอง (Self-Stimulation) และการเคลื่อนไหวที่ซ้ำๆเหมือนเดิม การสนใจจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ และการมีลักษณะการตอบโต้หรือพฤติกรรมที่แปลกประหลาดกว่าคนปกติ เด็กออทิสติกบางรายมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก และยังสอดคล้องกับเยาวยล ชุนแก้ว (2549) ที่กล่าวถึงอาการที่พบร่วมในเด็กออทิสติก ว่า เด็กออทิสติกบางรายพบความผิดปกติของพัฒนาการทางกล้ามเนื้อร่วมด้วย เช่น การทรงตัวไม่ดีหกล้มง่าย วัตถุประสงค์ที่เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องประสาทสัมผัสในเด็กออทิสติก(Sensory) สอดคล้องกับ อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า เด็กออทิสติกมีการรับรู้ทางสัมผัสที่ผิดปกติ บางครั้งก็มีความไวมาก (Hypersensitive) บางครั้งก็มีความไวน้อย (Hyposensitive) การกระตุ้นช่วยให้ประสาทสัมผัสทำงานได้ดีขึ้น ยังให้เหตุผลของการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ว่า กล้ามเนื้อมัดเล็กจะช่วยให้เรื่องของการช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น การกินข้าว แปรงฟัน หยิบของ แม้กระทั่งการเขียนหนังสือ ส่วนกล้ามเนื้อใหญ่ช่วยในเรื่องของการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่ง วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) กล่าวว่า การทำงานศิลปะของเด็กนับเป็นการช่วยพัฒนาการบังคับมือ และแขน เพื่อให้การควบคุมการเคลื่อนไหวเป็นไปตามความต้องการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมือ สายตา และความคิด

วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรออกแบบกิจกรรมศิลปะที่เน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ การนำเพลงที่มีจังหวะดนตรีกระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหว การพาออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่หรือจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของครูว่า ควรให้มีการออกแรงในการทำผลงาน ได้ใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย และควรเป็นกิจกรรมที่ สอดคล้องกับ เลิศ อานันทนนะ (2535) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ และประสาทตา อย่างการปั้นดินน้ำมัน การขยำมือ ส่งผลต่อกกล้ามเนื้อ ทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์และสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่เด็ก ต้องฝึกการใช้ประสาทตาที่แม่นยำและให้สอดคล้องกับทักษะในการใช้กล้ามเนื้อ ถึงแม้ว่ากิจกรรมศิลปะจะไม่สามารถพัฒนาการทางด้านร่างกายได้เทียบเท่ากับการเล่นพละ แต่ศิลปะก็ทำให้อวัยวะในส่วนที่เกี่ยวข้องในร่างกายนั้น มีความแข็งแรงและเกิดทักษะในการทำงานที่คล่องแคล่วขึ้นด้วยได้ วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะทุกกิจกรรมนั้นล้วนให้เด็กได้เคลื่อนไหวทางร่างกายอย่างอิสระทั้งสิ้น

โดยเฉพาะในกิจกรรมศิลปะที่ต้องจับวัสดุอุปกรณ์ บัน ชิดเขียน ดิจก ปะติด เป็นต้น กิจกรรมศิลปะจึงต้องเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวของเด็ก เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาทางด้านร่างกาย

สื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หากคำนึงถึงการพัฒนาด้านร่างกายแล้ว ควรเน้นเรื่องความหนาแน่นของวัตถุ การมีน้ำหนักที่แตกต่างกันของอุปกรณ์ ผิวสัมผัส (Texture) ของอุปกรณ์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เน้นอุปกรณ์ที่ให้กระตุ้นให้เด็กใช้แรงหรือออกกำลังกายมากขึ้น สอดคล้องกับ Martin (2009) ที่ได้เสนอแนะถึงการให้ตระหนักถึงเรื่องของพื้นผิว การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมศิลปะของเด็กที่มีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายหรือประสาทสัมผัส และยังสอดคล้องกับ Robin (2003) กล่าวว่า การจะพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายนั้น ครูศิลปะควรให้อิสระอย่างสูงสุดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ทั้งนี้วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็ต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับแต่ละคน ครูควรมีการพูดคุยกับนักเรียนถึงความยากลำบากของเขาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

การประเมินผล ในด้านร่างกาย ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรดูการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กแต่ละคน การเคลื่อนไหว ดูที่ผลงานในเรื่องน้ำหนักของเส้น ในการเขียนหรือวาดภาพ ลากเส้น ดูความสัมพันธ์กันระหว่างการทำงานของมือและตา ดูการใช้อุปกรณ์ความคล่องแคล่ว ความถนัด สอดคล้องกับ Lowenfeld (1987) กล่าวว่า การวัดผลทางศิลปศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นที่จะวัดพัฒนาการด้านร่างกาย ศึกษาความสามารถใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างคล่องแคล่ว มีความแม่นยำ แน่นนอน การปฏิบัติงานเป็นการแสดงออกที่สามารถวัดผลได้จากทักษะ การใช้เทคนิคต่างๆ และจากงานที่สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2554) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษาที่สำคัญ ก็คือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านร่างกาย มีความสามารถในการปฏิบัติทางศิลปะ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้คล่องแคล่ว มั่นคงไม่เป็นอันตราย มีความแน่นอนแม่นยำในการทำงาน การแสดงออกโดยการปฏิบัติ และการเคลื่อนไหว การวัดโดยการสังเกต การสัมภาษณ์และการทดสอบ มีทักษะในการเขียน บัน และการใช้เทคนิคต่างๆ ได้คล่องแคล่วว่องไวลักษณะภาพที่แสดงออก มีความสัมพันธ์ในการฝึกเขียน และความรู้สึก ยังสอดคล้องกับ ปริญญา นันตสุข (2547) กล่าวถึง ว่าภายหลังการทำงานศิลปะ ผลงานของเด็กจะเป็นรูปธรรมที่สื่อให้มองเห็นบุคลิกภาพ และพัฒนาการของเด็กทางร่างกาย เด็กสามารถควบคุมมือให้วาดได้ตามความต้องการวาดได้ใกล้เคียงกับแบบความสัมพันธ์ระหว่างมือกับอวัยวะส่วนอื่นทำได้ ลากเส้นตรงได้ตรง วาดวงกลมได้ การลากเส้นมั่นคง เส้น

สม่ำเสมอ ได้สัดส่วน ใช้เครื่องมือได้คล่อง ไม่ค่อยมีรอยลบ เส้นซ้ำ เส้นขยุกขยิก ควบคุมเส้น สี ได้ดี

ด้านอารมณ์

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางด้านอารมณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อควบคุมอารมณ์และลดการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ผ่านคลายความตึงเครียด เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ผ่านผลงานศิลปะ หากกล่าวถึงความ สอดคล้องในเรื่องปัญหาพัฒนาการทางร่างกายของเด็กออทิสติกแล้ว เยาวชล ขุนแก้ว (2549) กล่าวถึงอาการที่พบร่วมในเด็กออทิสติกว่า มีอารมณ์แปรปรวน มักจะเกิดขึ้นในช่วงเข้าสู่วัยที่ ๓-๕ ปี ผู้ใหญ่ มีพฤติกรรมแยกตัว และถดถอย และสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2546) กล่าว ว่า เด็กออทิสติกมีลักษณะของการבודทางจิตใจ เนื่องจากเด็กออทิสติก ไม่เข้าใจความรู้สึกและ อารมณ์ของผู้อื่น ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่เหมาะสมในสายตาของคนอื่น ทำให้เด็กเข้ากับ เพื่อนไม่ได้ ขาดเพื่อน ขาดความสัมพันธ์กับคนรอบข้างและไม่เข้าใจสิ่งที่ดำเนินไปรอบตัวอย่างดีพอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางศิลปศึกษาดังที่ Lowenfeld (1982) กล่าวว่า เกณฑ์ซึ่งมุ่งวัด พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotion Growth) คือ เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่ออกมา ด้วยความเพลิดเพลินในการทำงานโดยอิสระ แสดงถึงสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดี ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523) กล่าวว่า ทางด้านอารมณ์ นับเป็นพัฒนาการด้านสำคัญที่ควรได้รับความสนใจเป็น พิเศษจากการส่งเสริมทางด้านศิลปะ เพราะศิลปะช่วยสนองความต้องการที่จะแสดงออกและ สร้างสรรค์ เมื่อเด็กเกิดความสำเร็จก็มีความพึงพอใจ มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบานการแสดงออกโดยเสรี ด้วยตนเอง ย่อมทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงและเกิดความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของความกล้าที่ จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ รู้จักหาทางแก้ปัญหา พึ่งตัวเองและปรับตัวได้ดีในโอกาสต่อไป

วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรให้เด็กเลือกทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ให้ อิสระในการทำงาน สอดคล้องกับที่ เลิศ อานันทนนะ(2535)กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะที่พัฒนาทางด้าน อารมณ์ว่า กิจกรรมศิลปะนั้นเป็นลักษณะของการเรียนปนกับการเล่น เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ ผ่านคลาย ไม่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ซับซ้อนมากนัก ไม่ต้องอาศัยการท่องจำ และยังไม่มีการขีดหรือผิด กิจกรรมศิลปะจึงมีความสอดคล้องกับลักษณะของความเป็นเด็ก การเป็นอิสระที่สามารถทำอะไร หรือ คิดอะไรที่นอกเหนือ ตามแต่จินตนาการและความต้องการของเด็ก กิจกรรมศิลปะจึงทำให้เด็กนั้นมี อารมณ์ดี เพราะการไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับใดๆ และได้ทำในสิ่งที่อยากทำด้วย

ตรงกับที่ วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ (2529) กล่าวว่า ครูควรมอบหมายงานที่ใช้จินตนาการให้เด็กมีอิสระ สามารถเลือกเรื่องราวและวางแผนงานของตนได้ การสอนให้เข้าใจความหมายของอารมณ์ต่างๆผ่าน กิจกรรมศิลปะ เช่น การ์ตูนสื่ออารมณ์ ให้เด็กได้ทำงานกับสี สอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู และ คณะ (2546) เสนอวิธีการสอนให้เด็กออกทัศนคติเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น โดยใช้ทฤษฎี หนังสือการ์ตูน (Comic Book) เป็นการใช้ภาพวาดการ์ตูน ที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ข้างขันของคู่สนทนา การ์ตูนที่ นำมาใช้ไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือ อาจอยู่ในรูปแบบอื่นๆก็ได้ เช่น การ์ตูนจากคอมพิวเตอร์ แผ่นพับ หรือชุดการสอน ลักษณะของการ์ตูน ครูอาจใช้เรื่องของสี เข้ามาประกอบ ใช้สีแสดงอารมณ์ความรู้สึก หรือเป็นตัวแทน

สื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรเป็น สื่อและอุปกรณ์ตามความชอบของเด็กแต่ละคน และเหมาะสมกับพัฒนาการ หลีกเลียงสิ่งต้องห้าม สิ่งที่เด็กแต่ละคนไม่ชอบ สอดคล้องกับ ประเทิน มหาพันธ์ (2531) กล่าวว่า ศิลปศึกษาแนวทางใหม่ที่เน้นการแสดงออกอย่างอิสระ ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้อิสระในทางปัญญา เลือกสรรแนวคิด วิธีการและวัสดุอุปกรณ์ ในการสร้างสรรค์ ผลงาน เมื่อครูยอมรับในแนวคิดอันเป็นอิสระแล้ว จะทำให้เด็กประสบผลสำเร็จในการแสดงออกทาง ศิลปะ ให้หลีกเลี่ยงจากสิ่งที่เด็กไม่ชอบ ดังที่ อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า อย่าลืมว่าสิ่งเร้า ทางภาพ หรือเสียงระดับปกติสำหรับเด็กทั่วไปอาจมากเกินไปสำหรับเด็กทัศนคติ ดังนั้นจึงควร คำนึงถึงความเหมาะสมสำหรับการเตรียมสิ่งแวดล้อมแก่เด็กแต่ละคน

การประเมินผล ในด้านอารมณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ควรประเมินผลโดยคุณพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ดูที่ผลงานของเด็กโดยไม่มีเปรียบเทียบผลงาน แต่ดูการใช้สีที่สามารถสื่อ ความหมายของอารมณ์ได้ สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม(2554) กล่าวว่า การประเมินผลด้านพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ควรดูว่าเด็กมีความสามารถแสดงออกอย่างอิสระ และควบคุมอารมณ์ได้ มีความมั่นใจในการทำงาน พัฒนาการทางด้านอารมณ์ รวมไปถึงสุขภาพจิต ความมั่นคงทางอารมณ์และพัฒนาการทางบุคลิกภาพด้วยการแสดงออกโดยการทำงานได้อย่างสุขุม เป็นระเบียบ และควบคุมได้เหมาะสม การวัดได้โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสร้างสรรค์งาน ศิลปะได้อย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน การมีความเป็นระเบียบในการทำงาน

ด้านสังคม

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางด้านสังคม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นมากขึ้น เพื่อให้ปัญหาในการเข้าสังคมลดน้อยลง และปรับพฤติกรรมการเข้าสังคม เพื่อเสริมความมั่นใจให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม ความสอดคล้องในเรื่องปัญหาพัฒนาการทางสังคมของเด็กออทิสติก ดังที่ กรมวิชาการ (2545) กล่าวถึงลักษณะอาการของเด็กออทิสติกมีความบกพร่องในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ไม่สนใจใคร เฉยเมย ไม่แสดงสีหน้าและกิริยาท่าทาง กระทบกับคนอื่นเหมือนกับสิ่งของ และ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อสัมพันธ์ภาพส่วนบุคคล แสดงพฤติกรรมไม่รู้ร้อนรู้หนาว ไม่รู้จักการช่วยเหลือตนเองจากอันตราย ฯลฯ ทิศนา แหมมณี(2545) กล่าวถึงตัวบ่งชี้ทางสังคมของการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัวทางสังคม คือ ผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เกิดการตื่นตัวทางสังคมอันจะเป็นปัจจัยช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) กล่าวว่า เด็กควรได้ปรับตัวได้เรียนรู้ และมีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคมของเขา กิจกรรมศิลปะจะช่วยให้เด็ก ช่วยเหลือกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ช่วยให้ตระหนักว่าเขาคือคนที่มีคุณค่าของหมู่คณะ และเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับหมู่คณะได้ กิจกรรมศิลปะมีสภาพเป็นตัวเชื่อมโยงสังคมของเด็กและพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมอีกด้านหนึ่งด้วย

วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกับครุว่า ควรเน้นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมให้มีลักษณะของการมีบทบาทสมมุติ(Role Play) ออกแบบกิจกรรมให้เกิดการรอยคอในบางช่วงเวลา สอดคล้องกับ เลิศ อานันทนนะ(2535) กล่าวว่า พัฒนาการด้านสังคม กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ทั้งในกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมแบบกลุ่ม กิจกรรมที่กำหนดบทบาทให้เด็กเรียนรู้และฝึกทักษะทางด้านสังคม เช่นการวางแผนงาน การปรึกษาหารือ การรอยคอ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากการแสดงออกโดยผ่านกิจกรรมศิลปะเหล่านี้แล้วส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะลดความต้องการของตนเองลง และเรียนรู้ที่จะอดทนต่อการอยู่ร่วมทำงานกับผู้อื่น บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2545) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะเพื่อพัฒนาการทางสังคม ให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม ได้แก่ การจัดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้เด็กเรียนรู้และฝึกหัดด้านสังคม เช่น การวางแผนงานหรือปรึกษาหารือ การร่วมมือร่วมใจ การประนีประนอม การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ฯลฯ

มีผลให้เด็กรู้จักลดความต้องการของตน เมื่อต้องการอยู่ร่วมในการทำงานกับเพื่อน หรือพี่น้องของตนที่แต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน ดารณี ศักดิ์ศิริผล และคณะ (2554) กล่าวถึงความช่วยเหลือด้านทักษะทางสังคม บางครั้งผู้สอนอาจจะต้องสอนว่าในสถานการณ์ใดควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่แตกต่างให้ด้วย) ผู้สอนควรมีการสาธิตให้ทำตามและบอกวิธีแก้ปัญหาแต่ละขั้นตอนให้อย่างละเอียดและชัดเจนและ 6) ห้องเรียนควรมีการจัดเตรียมและแบ่งพื้นที่เฉพาะในการเรียนอย่างชัดเจนการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรหลีกเลี่ยงสิ่งรบกวนที่อาจจะแตกต่างกันไปในเด็กออทิสติกแต่ละคนเช่น แสงกะพริบของโคมไฟ หรือเสียงที่เกิดจากหลอดฟลูออเรสเซนต์

สื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ควรเป็นอุปกรณ์ที่มีข้อจำกัด เช่น เรื่องของจำนวน หรือ ข้อจำกัดในการใช้ต้องใช้ร่วมกัน สอดคล้องกับปริญญา นันตสุข (2547) ที่กล่าวว่า ผลงานศิลปะเด็กเป็นรูปธรรมที่ทำหน้าที่สื่อ หรือเป็นสะพานนำเอาบุคลิกภาพความเป็นปัจเจกชนของเด็กออกมาเป็นรูปภาพ หรือสิ่งที่ใครๆสามารถรับรู้ได้ ผลงานศิลปะเด็กจึงเป็นประตูที่รอให้ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเลือกเปิดเพื่อศึกษา เรียนรู้ และทำความเข้าใจ ใช้ประกอบการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กต่อไป

การประเมินผล ในด้านสังคม ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ควรดูพฤติกรรมการเข้าสังคม ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และดูการเก็บอุปกรณ์หรือความรับผิดชอบขณะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2554) กล่าวว่า การประเมินผลพัฒนาการทางด้านสังคม ได้แก่การมีความสามารถเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และสามารถเข้าใจกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข การแสดงออกโดยการทำงาน การประสานงาน การคิดและการเข้าใจผู้อื่น การวัดโดยการสังเกตการณ์สัมภาษณ์และการทดสอบ มีประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อมดี สามารถแสดงออกในทางศิลปะได้ถูกต้องมีความเข้าใจในการแสดงออกของผู้อื่นได้ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และมีความสุขในการทำงาน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ ของผู้อื่น

ด้านสติปัญญา

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่า เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ เพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์

เพื่อให้เด็กได้ใช้ความคิดในการทำงาน เกิดความคิดรวบยอด คิดอย่างมีขั้นตอน และควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงวิชาการ หากกล่าวถึงความสอดคล้องในเรื่องปัญหาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กออทิสติกแล้ว อูมาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า ความสามารถของเด็กออทิสติกในการเรียนรู้อาจเปลี่ยนไปในแต่ละวัน อาจขึ้นลง ไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะปัญหาสมาธิที่ไม่มั่นคง ปัญหาในการประมวลข้อมูลรวมทั้งความวิตกกังวล

วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของครู ว่าควรบูรณาการกิจกรรมศิลปะเข้ากับวิชาการอื่นๆ ให้โจทย์หรือคำถามในการทำกิจกรรม สอดแทรกเนื้อหาความรู้อื่นๆ เข้าไปในกิจกรรมศิลปะ สอดคล้องกับ ครูมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ การต่อเติมรูปภาพ ควรให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองในกิจกรรม ให้เด็กได้เรียนรู้ด้านอื่นๆ เล่านิทาน ให้สร้างผลงานจากนิทาน และควรเป็นการตั้งโจทย์ปัญหาให้เด็กได้ค้นหาคำตอบในกิจกรรม ซึ่งเลิศ อานันท์นะ(2535) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะมีเนื้อหาและกรรมวิธีการแสดงออกหลายรูปแบบ เช่น การเขียนภาพระบายสี การพิมพ์ภาพพิมพ์ ฯลฯ ด้วยว่ากิจกรรมศิลปะนั้นมีความยืดหยุ่นสูง และไม่มีคำตอบผิดถูก การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะทำให้เด็กผ่านกระบวนการทางด้านสติปัญญาอันได้แก่ การแก้ปัญหา การเลือกสรร การตัดสินใจการวางแผนงาน และลงมือกระทำจริง การวิจารณ์และการประเมินค่าในผลงานที่ตนได้แสดงออก

สื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ควรมีความทันสมัย เป็นสื่อเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ เป็นวัสดุที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ แปลกใหม่ สอดคล้องกับดั่งที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ว่า ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ซึ่งจะส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งต่อเนื่องตลอดเวลา (กรมวิชาการ, 2544)

การประเมินผล ในด้านสติปัญญา ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ควรใช้แบบทดสอบประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ดูผลงานของเด็กเรื่องของการคิดสร้างสรรค์จินตนาการ สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2554)กล่าวถึงการประเมินทางด้านสติปัญญา คือการมีความสามารถในด้านต่างๆ สามารถจดจำได้ละเอียด ถูกต้อง ฉลาดเฉียบแหลม การแสดงออกโดยการแก้ปัญหาได้ดี การวัดผลโดยการสังเกต การทดสอบ และการสัมภาษณ์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะ

ได้ถูกต้องมีรายละเอียดมาก และงดงาม การใช้หลักการทางศิลปะได้เหมาะสม เช่น การใช้สีในการออกแบบ การมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ละเอียดถูกต้องมาก

องค์ประกอบสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเด็กออทิสติกในทุกด้าน

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกด้านเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมศิลปะ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวได้แก่

วัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการตั้งวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กออทิสติกในทุกด้านนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน ซึ่งเด็กออทิสติก บางครั้งถูกเรียกว่า ออทิสติกสเปกตรัมนั้น เหตุเพราะเด็กแต่ละคน มีความบกพร่องหรือปัญหาพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับ Autism Society of America (2012) กล่าวถึง การให้ความรู้สำหรับเด็กออทิสติกนั้นเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับทั้งครูและผู้ปกครอง เพราะเด็กออทิสติกแต่ละคนมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่ไม่ซ้ำกัน บางคนอาจมีระดับสติปัญญาสูงกว่าคนปกติแต่สำหรับบางคนอาจมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ เป้าหมายทางการศึกษาจึงต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับความสามารถทางปัญญาของเด็กแต่ละบุคคลด้วย การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีอาการในกลุ่มออทิสติกที่มีศักยภาพทางวิชาการ และสังคมที่ไม่เท่ากัน และมีลักษณะเจาะจงทางด้านการเรียนรู้ และพฤติกรรมแตกต่างกัน ได้รับการฝึกฝนทักษะที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล

วิธีการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในแต่ละด้านว่า ควรจัดกิจกรรมศิลปะด้วยวิธีการที่หลากหลายให้แก่เด็ก และจัดกิจกรรมเดิมๆ ซ้ำๆ เพื่อประเมินพัฒนาการเด็ก ให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของเด็ก สอดคล้องกับ อุมารพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า เด็กออทิสติกเมื่อสอนเพียงครั้งเดียวก็อาจจะจำได้ เข้าใจและทำได้ แต่เด็กออทิสติกไม่ใช่เช่นนั้น สำหรับเด็กออทิสติกจะต้องฝึกบ่อยๆ ซ้ำๆ ให้เด็กได้มีเวลาคุ้นเคย และรู้สึกปลอดภัยกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ด้วยวิธีการนี้เด็กจะสามารถตอบรับประสบการณ์ที่ใหม่และยากได้ง่ายขึ้น

สื่อและอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในแต่ละด้านว่า ควรเป็นสื่ออุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจเด็ก ทันสมัย อุปกรณ์คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ และมีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน สอดคล้องกับ นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) ซึ่งกล่าวว่า ความเหมาะสมกับร่างกายของนักเรียน ควรต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วยังต้องระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยทางกายของนักเรียนด้วย Smith and other (1983) กล่าวว่า

การเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก ซึ่งช่วยส่งเสริมระเบียบวิธีให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากยิ่งขึ้น การเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมย่อมทำให้เทคนิควิธีที่ครูใช้ไม่เกิดผลหรืออาจเกิดผลเสียได้ ไม่ว่าวิธีการที่เลือกนั้นถูกต้องเพียงใดก็ตาม วิธีการ และเครื่องมืออุปกรณ์ควรสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในแต่ละด้านว่า ควรใช้แบบประเมินรายบุคคล มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประเมินด้วยวิธีสังเกต ดูความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม และมีการบันทึกข้อมูลนักเรียนทุกครั้ง สอดคล้องกับ Smith and other (1983)กล่าวว่า การประเมินนั้นต้องมีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละบุคคลด้วยการศึกษาต้องมีทักษะในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของเด็ก การประเมินบ่งชี้ความก้าวหน้าของเด็กและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอน สอดคล้องกับที่ ประเทิน มหาพันธ์ (2531)กล่าวว่า การตัดสินใจงานของเด็กทุกคน ครูต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความสามารถของเด็กแต่ละคนซึ่งไม่เท่ากัน ครูต้องใช้บทเรียนที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม และต้องให้การแนะแนวอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hilary and Paul (1998) กล่าวว่า ควรทำการประเมินเด็กออทิสติกเป็นรายบุคคล เพราะเด็กออทิสติกแต่ละคนมีลักษณะอาการที่แตกต่างกัน และการทดสอบเด็กควรมีการทดสอบหลายๆครั้ง บันทึกข้อมูลทุกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือเด็กได้อย่างถูกวิธี

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

วัตถุประสงค์

ผลการศึกษาพบว่า ครูเห็นความสำคัญด้านวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ว่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า เหตุที่ต้องเรียนศิลปะเพราะ กิจกรรมศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม Francesco (1950) กล่าวว่า ศิลปะนั้นช่วยในการฟื้นฟูจิตใจ อารมณ์ สังคม และร่างกายของเด็กพิเศษ อีกทั้งยังช่วยในการบำบัดความผิดปกติทางจิตอีกด้วย วัตถุประสงค์ที่ครูเห็นความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การฝึกการใช้

ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ ดารณี ศักดิ์ศิริผล และคณะ (2554) กล่าวว่า ความต้องการพิเศษทางด้านการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กออทิสติกนั้น ควรคำนึงถึงการพัฒนาประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากเด็กออทิสติก จะมี ปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า แตกต่างบุคคลอื่น อาจจะมีมากหรือน้อยไป หรือไม่ตอบสนองเลย และ สอดคล้องกับ ชูศักดิ์ จันทยานนท์ (2551) ซึ่งกล่าวว่า กิจกรรมที่ฝึกการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การให้ระบายสีภาพ การปั้น การประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ

วิธีการ

ผลการศึกษาพบว่า ครูเห็นความสำคัญของด้านวิธีการ ในการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียน คู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ว่า วิธีการจัดควรมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน สอน จากขั้นที่ง่ายไปหายาก สอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2550) ได้ให้ข้อเสนอแนะของการพัฒนาเด็ก ออทิสติกว่า ควรมีความยืดหยุ่นในบทเรียน หลีกเลี่ยงการสอนบทเรียนนามธรรม ถ้าเด็กไม่เข้าใจให้ แบ่งชอยเนื้อหาให้มากขึ้น และค่อยๆสอนเป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับ อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2545) ซึ่งกล่าวว่า การสอนเด็กออทิสติกต้องสอนจากง่ายไปหายาก เช่นการให้ทำตามคำสั่งต้องเริ่มจาก คำสั่งง่ายๆเพียงขั้นตอนเดียว แล้วจึงไปสู่คำสั่งที่มีสองขั้นตอน และครูยังให้ความสำคัญ ของการจัด สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับ อุมภาพร ตรังคสมบัติ (2545) ที่กล่าวว่า การจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะทำให้เด็กออทิสติกเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือสภาพแวดล้อมที่มีระเบียบ มีความ แน่นนอน คาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น และสอดคล้องกับ Glen Dunlap และ Lise Fox (1999) ซึ่งกล่าว ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กออทิสติกนั้น ควรคำนึงถึง การมีแนวทางที่ชัดเจน คาดหมายว่าจะต้องเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมขึ้น

สื่อและอุปกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า ด้านสื่อและอุปกรณ์ ครูเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะใน ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ว่า เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความ เหมาะสมและปลอดภัยกับเด็กเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละ ประเภท และเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น สอดคล้องกับ นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) ที่กล่าวว่า หลักเกณฑ์ที่ครูใช้ในการพิจารณาเลือกวัสดุอุปกรณ์ คือ การหาได้ง่าย ทั้งในแง่ของ สภาพท้องถิ่นและสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียน การประหยัด นอกจากนี้จะเป็นการ ประหยัดเพราะหาได้ง่ายแล้ว ยังควรเป็นการประหยัดในแง่ของการใช้วัสดุอุปกรณ์ คุณภาพ ที่ควร

พิจารณาควบคู่ไปกับการประหยัด ประโยชน์ใช้สอย คือควรพิจารณาเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการทำงานชนิดนั้น การเก็บรักษา ต้องพิจารณาทั้งในแง่สถานที่เก็บ และอายุการใช้งาน และความเหมาะสมกับร่างกายของนักเรียน ครูต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วยังต้องระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยทางกายของนักเรียนด้วย และสอดคล้องกับที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) ได้ให้ลักษณะของสื่อการสอนที่ดีไว้ว่า ควรเป็นสื่อของจริง แต่ถ้าเป็นของจำลอง ต้องมีลักษณะเหมือนจริงมากที่สุด ภาพที่ใช้ต้องเป็นภาพที่เหมือนจริงชัดเจนขนาดต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มเรียน แข็งแรง คงทน ถาวร ปลอดภัย วัสดุต่าง ๆ ที่นำมาใช้ต้องไม่มีพิษ ไร้อันตราย ทำให้อุณหภูมิที่เหมาะสมกับสัมผัส ทดลองใช้ และ ขนาด น้ำหนัก เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมือนจริงมากที่สุด ก็สอดคล้องกับ อุมพร ตรังคมบัติ (2545) ที่กล่าวว่า ให้พยายามใช้ของจริง หรือสถานการณ์จริง เพราะเด็กออกทิสติกจะโยงการเรียนรู้จากห้องเรียนหรือของสมมุติไปสู่ของจริงหรือสถานการณ์อื่นๆได้ยาก

การประเมินผล

ผลการศึกษาพบว่า ด้านการประเมินผล ครูเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ว่า ประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกต พฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2544) ซึ่งกล่าวว่า การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาที่สำคัญ ก็คือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านการสร้างสรรค์สุนทรีย์ภาพ การรับรู้ อารมณ์ สติปัญญา สังคม และการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปะ และสอดคล้องกับที่ อำไพ ตีรณสาร (2543) กล่าวว่า การเรียนรู้ในระบบการเรียนตามปกติ ควรดูทั้งกระบวนการการสร้างผลงาน ซึ่งได้จากการสังเกตนักเรียนในขณะทำงาน และประเมินจากตัวผลงาน ประกอบกัน สำหรับการตัดสินโดยดูเฉพาะสิ่งที่ปรากฏในผลงานเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอในการประเมินผลการเรียน

จากการสังเกตครูพบว่า ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมของครูส่วนใหญ่ เริ่มกิจกรรมโดยการสนทนาและซักถามเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ สาธิตและอธิบายวิธีการทำที่ละขั้นตอนให้เด็กทุกคนดูพร้อมกัน แนะนำอุปกรณ์ และวิธีใช้ มีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการเล่านิทาน สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเพียง (2546)กล่าวว่า ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หลักการนำเข้าสู่บทเรียน คือ ควรนำให้นำเสนอใจใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมส์ การร้องเพลง ทายปริศนา การสนทนาซักถามให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะสอน หรือการเล่าประสบการณ์ สอดคล้องกับ เสริมศรี ลักษณะศิริ (2540)

กล่าวว่า การนำเข้าสู่บทเรียนทำได้ ดังต่อไปนี้ คือ 1) ใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา เช่น ใช้ของจริง หุ่น รูปภาพ เป็นต้น 2) ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียน 3) สนทนาซักถามแล้วเชื่อมโยงไปยังเรื่องที่จะสอน 4) ร้องเพลง หรือเล่นละคร หรือการแสดงบทบาทสมมติ 5) ตั้งปัญหา ทายปัญหา 6) ทบทวนบทเรียนเดิมที่สัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ 7) เล่านิทาน เล่าเรื่องราว เล่าเหตุการณ์ต่าง และ 8) การสาธิต ทดลอง เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ช่วงการทำกิจกรรม ครูอธิบายและสาธิตวิธีการซ้ำอีก เข้าช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ครูพูดคุยกับเด็กตลอดการทำกิจกรรม และสอดแทรกความรู้อื่นๆ

อารมณ์ ใจเที่ยง (2546) กล่าวว่า ชั้นปฏิบัติการกิจกรรม (ชั้นสอน) ถือเป็นขั้นที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า เทคนิคการให้เด็กออกทิสติกได้ เรียนรู้นั้น ควรมีการติดตามดูแลเด็ก ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ไม่ควรปล่อยให้เด็กทำงานเอง หรือดูแล เฉพาะตอนเริ่มต้นทำงานเท่านั้น แต่ก็ไม่ได้หมายถึงว่าให้ช่วยเหลือให้เด็กทำงานไปเสียทุกอย่าง ควร ใฝ่ดูเพื่อชี้แนะให้เด็กสามารถทำงานได้เองโดยตลอดจนงานสำเร็จ ในเรื่องการสอนซ้ำ เด็กออกทิสติกนั้น ไม่เหมือนเด็กปกติที่สอนเพียงครั้งเดียวแล้วจะสามารถจดจำหรือทำได้โดยทันที การฝึกสิ่งใหม่สำหรับเด็ก ออกทิสติกจะต้องฝึกบ่อยๆซ้ำๆ ให้เด็กได้มีเวลาคุ่นเคยและรู้สึกปลอดภัยต่อสิ่งใหม่ที่ต้องเรียนรู้ ช่วง ทำกิจกรรม กล่าวคำชมเชยผลงานของเด็ก ให้เด็กเก็บอุปกรณ์หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ อารมณ์ ใจเที่ยง (2546) กล่าวว่า ชั้นสรุป และวัดผล เป็นขั้นการสรุปเนื้อหาที่ผ่านมาแล้วทั้งหมด สรุปทั้งด้าน ความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ ตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประเทิน มหาพันธ์ (2531) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กต้องการสร้างความสำเร็จและเสริม ความมั่นใจ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ 1) พยายามชื่นชมผลงานของเด็ก ให้กำลังใจเด็กโดยให้ทำในสิ่งที่เด็ก สามารถทำได้ และทำได้เป็นอย่างดี 2) ยอมรับผลงานที่เด็กสร้างขึ้น และให้กำลังใจเด็กโดยพูดถึงงาน ของเด็ก เช่นนี้จะทำให้ครูเข้าใจได้อย่างดีว่างานนั้นมีความหมายต่อเด็กเพียงใด

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอเป็นแนวทางการทางการจัดกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมในรูปแบบตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ

สติปัญญา

แนวทางการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา				
	ร่างกาย	อารมณ์	สังคม	สติปัญญา
วัตถุประสงค์	ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ควรตั้งวัตถุประสงค์เป็นรายบุคคลไว้ก่อน			
	เพื่อพัฒนาร่างกายโดยรวม ได้แก่ การแก้ปัญหาความบกพร่องทางด้านร่างกายในเด็กแต่ละคน ควบคุมการเคลื่อนไหว ร่างกายให้ร่างกายทำงานสัมพันธ์กัน	เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายและลดพฤติกรรมก้าวร้าว ออกจากอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ก้าวร้าว ฉุนเฉียว ในเด็กที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์	เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอันเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตในสังคมซึ่งเด็กออกทิสติกส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านสังคม เรื่องนี้จึงมีความสำคัญมาก	เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านกระบวนการทางศิลปะ เพื่อให้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และให้คิดอย่างมีระบบ
วิธีการ	จัดกิจกรรมให้เด็กเป็นรายบุคคลให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ที่ตั้ง หากไม่สามารถจัดเป็นรายบุคคลได้ ใช้วิธีการจัดกลุ่มเด็กที่มีปัญหา หรือความต้องการคล้ายหรือเหมือนกันทำกิจกรรมเดียวกัน ใช้กระบวนการทางศิลปะจัดอุปกรณ์ให้เด็กที่หลากหลาย เช่น บับ วาด ระบายสี ภาพพิมพ์ และศิลปะประดิษฐ์ ควรจัดกิจกรรมให้เด็กทำอย่างต่อเนื่อง ซ้ำกันหลายครั้งตามความแตกต่างของเด็กแต่ละคน หากเด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง ก็เริ่มพัฒนากิจกรรม ไปสู่กิจกรรมที่ยากขึ้น หรือหากเด็กเบื่อกิจกรรมอาจปรับวัสดุบางชนิดให้น่าสนใจขึ้น หรือปรับกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายกัน กระตุ้นเด็กโดยการพูดคุยกับเด็กอยู่ตลอดเวลา			
	ออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างเหมาะสม	ให้อิสระในการเลือกทำกิจกรรม เลือกใช้อุปกรณ์ และแสดงออกอย่างอิสระ	ให้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยเริ่มต้นจาก 1 คน เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ และเริ่มจากคนใกล้ตัวเด็กก่อน	บูรณาการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ ตั้งโจทย์ ข้อคำถาม ในกิจกรรม ให้ต่อเติมภาพ เป็นต้น
สื่อและอุปกรณ์	ควรเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจแก่เด็กได้เป็นอย่างดี มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ทันสมัย เหมาะสมต่อการรับรู้ของเด็กแต่ละคน (โดยส่วนใหญ่เป็นสื่อภาพ) อุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้กับเด็กต้องตรวจสอบความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก มีความเหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับการใช้งาน และหลีกเลี่ยงสื่ออุปกรณ์ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่เป็นการกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมอย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้มีเหมาะสมกับเด็กและการทำกิจกรรมนั้นๆ			
	เน้นผิวสัมผัส ขนาด น้ำหนัก ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเคลื่อนไหว	เน้นสิ่งที่เด็กชอบ หรือจัดไว้หลากหลายชนิดให้เด็กเลือกใช้ได้ด้วยตนเอง นำสื่อดนตรีหรือเพลงเข้าประกอบการจัดกิจกรรม	สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย อาจจำกัดจำนวนของอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้แบ่งปันกันใช้	แนะนำการใช้สื่อทางเทคโนโลยีเข้าช่วยในการจัดกิจกรรมด้วย หรือสื่อที่ชี้แนะให้นำไปสู่การเรียนรู้
การประเมินผล	ประเมินผลเป็นรายบุคคลโดยวิธีการสังเกต ประเมินดูพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อตั้งวัตถุประสงค์นำไปสู่การจัดกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสม ในการจัดกิจกรรม ควรประเมินเด็กอยู่ตลอดเวลาในการทำกิจกรรม ดูพฤติกรรมของเด็กที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการได้ทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ให้เวลาในการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ไม่ประเมินตามเกณฑ์อายุ แต่ประเมินตามพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล			

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กออทิสติกครูผู้สอนควรมีการอบรมเสริมความรู้ หาความรู้รอบด้านเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ไม่ควรมีความรู้เพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ควรมีความรู้พื้นฐานในด้านอื่นๆด้วยเพื่อนำประกอบหรือเสริมในการเรียนการสอนให้แก่เด็กออทิสติก อย่างครูที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิเศษนั้น ควรมีความรู้ในเรื่องของศิลปะบำบัดเป็นพื้นฐาน
2. รูปแบบกิจกรรมศิลปะควรมีความตอบสนองต่อพัฒนาการของเด็กออทิสติกแต่ละคน ควรมีการประเมินทั้งก่อนและหลังการทำกิจกรรม เพื่อออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล เน้นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้และเข้าใจมากขึ้น การจะพัฒนาเด็กออทิสติกนั้นต้องอาศัยเรื่องของเวลาที่เพียงพอ และให้เด็กได้ทำอย่างต่อเนื่อง
3. การเห็นความสำคัญของกิจกรรมศิลปะส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาเด็กออทิสติก บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกนั้น ควรที่จะเห็นความสำคัญของวิชาศิลปะมากขึ้น และไม่ควรมองว่าครูเป็นผู้ใช้กิจกรรมศิลปะในการพัฒนาเด็กเท่านั้น ควรมีการให้ความรู้และฝึกทักษะให้บุคคลรอบข้างเด็กออทิสติก ให้สามารถนำวิธีการทางศิลปะไปใช้ได้อย่างทั่วถึง เช่น ฝึกครอบครัวเด็กออทิสติก ยังช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรได้อีกด้วย อย่างครูที่ดูแลเด็กออทิสติก(ไม่ได้สอนศิลปะ) ก็ควรทำงานร่วมกับครูศิลปะ เป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ให้กับเด็ก การจัดกิจกรรมศิลปะที่ไม่ว่าจะมุ่งพัฒนาการด้านใดก็จะสมบูรณ์และประสบผลสำเร็จมากขึ้น
4. ควร มีการรวบรวมเนื้อหา เผยแพร่ความรู้ เพื่อเอื้อต่อบุคคลที่มีเป้าหมายจะพัฒนาเด็กออทิสติกให้มากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาที่มีอยู่ปัจจุบันค่อนข้างกระจัดกระจาย และควรมีการทำให้มองเห็นการพัฒนาเด็กออทิสติกให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างการจัดค่าย จัดกิจกรรมเครือข่าย เป็นต้น
5. ควรมี การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่นพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะชีวิต ปลูกฝังให้เด็กออทิสติกใช้ความรู้ความสามารถจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะนำไปพัฒนากลายเป็นอาชีพและสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ และควรออกแบบกิจกรรมโดยการบูรณาการทางด้านภาษาและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ร่วมกิจกรรมด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติกในระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาถึงกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านอื่นๆด้วย หรือศึกษาเด็กในกลุ่มอื่นๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองบรรณาธิการ. 2545. การเรียนร่วมของเด็กออทิสติกในโรงเรียนปกติ. สถานปฏิรูป (กรกฎาคม).

กรองทอง จุลิรัชนีกร. 2553. เอกสารประกอบการสอน วิชาเทคนิคการสอนสำหรับเด็ก

เด็กออทิสติกรหัสวิชา 1083322. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กาญจนา คุณารักษ์. 2543. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2544. คู่มือครูการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้น

พื้นฐาน สำหรับบุคคลออทิสติก พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรม. 2548. รายงานการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2547. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กิ่งเพชร ส่งเสริม. 2552. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มี

ความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา.ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต,
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกษร ธิตะจารี. 2543. กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โกเมธ ปิ่นแก้ว. สัมภาษณ์. 15 มกราคม 2555.

กำพล ภูผาวัฒนาภิจ. นายแพทย์. สัมภาษณ์. 14 กุมภาพันธ์ 2555.

ขวัญ หารทองกิจพงษ์. สัมภาษณ์. 8 มกราคม 2555.

ขวัญดาว การะหงษ์. 2545. การศึกษากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสมาธิเด็ก

ออทิสติกวัยก่อนประถมศึกษา. สำนักวิจัยสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

จำเนียร ศิลปะวานิช. 2538. หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.

จิราพร ศรีเจริญกาญจน์. 2551. แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมออทิสซึม. กรุงเทพมหานคร : แอคทีฟพรีนซ์ จำกัด.

จิรฎา จินตนาการ. 2549. การศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับอนุบาลที่ใช้นวัตกรรมศึกษามอนเตสซอรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตจุฑา หวานชะเอม. 2553. การวิเคราะห์ต้นทุนการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กออทิสติกในระยะแรกเริ่มถึงระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิตติมา อิมอุตม. 2545. การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ: กรณีศึกษา โรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวัดประเมินผล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรพันธุ์ ต้นมณี. ม.ป.ป. การจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก.[ออนไลน์]

แหล่งที่: <http://www.autisticthailand.com/aucontents2008/audocument/audoconline/audoconline9auparclassroomT1.htm>.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2542. ศิลปะเด็กพิเศษ(Art for all). กรุงเทพมหานคร: แม่ทาส์สปอยท์

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2549. ศิลปะกับการพัฒนาคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สแควร์ปรีนซ์.

ชูศักดิ์ จันทยานนท์. ม.ป.ป. แผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคคลออทิสติกและครอบครัว พ.ศ. 2552 .[ออนไลน์] แหล่งที่มา: www.khunpoom.org[19 ธันวาคม 2553]

ชูศักดิ์ จันทยานนท์. สัมภาษณ์. 26 ธันวาคม 2554.

- ณพาลี อินทุสุต. 2546. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับออทิสติก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา , ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี ศักดิ์ศิริผล และคนอื่นๆ. 2554. คู่มือฝึกอบรมการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล. 2545. พัฒนาการบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกตามแนวทางเป้าหมาย.
กรุงเทพมหานคร: รักลูก.
- ติศนา แชมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ติศนา แชมมณี. 2547. 14 วิธีสอนสำหรับมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2550. ศิลปะบำบัด ศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัด. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2548. แนวทางการดูแลออทิสติก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. นายแพทย์. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2554.
- ดำรง บัวศรี. 2532. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอรಾವัด
การพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ กอวรกุล. 2546. ระบบการจัดการทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนออทิสติกในโรงเรียนทั่วไป.
สมาคมผู้ปกครองออทิสซึม(ไทย). ม.ป.พ. (อัดสำเนา).
- ธีรศักดิ์ กอวรกุล. 2548. จับประเด็นการจัดการศึกษาแบบห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก:การจัดการ
ศึกษาเพื่อเด็กออทิสติก. ม.ป.พ. (อัดสำเนา).
- นฤมล ขวัญคีรี. 2541. การศึกษานันทนาการของผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะ
แรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นาตยา ภัทรแสงไทย. 2525. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พีรพัฒนา.
- นิพนธ์ธร แสงทองศรี. ม.ป.ป. ปัญหาที่พบบ่อยในเด็กออทิสติกและแนวทางการแก้ไข.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี.
- นิตยา ประพฤติกิจ. 2536. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2525. ศิลปศึกษากับครูประถม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตีรณสาร.
- นิรมล พัจนสุทร. 2547. ความรู้เรื่องออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง ครูและบุคคลากรของ
สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังน่านานาวิทยา.
- นุชนารถ แก้วมาตร. 2547. การใช้สื่อภาพเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารของเด็ก
ออทิสติก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นุชนาถ สุนทรพันธุ์. 2533. การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เนาวรัตน์ คงพวง. 2551. การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์ของการจัดการศึกษา
แบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัย
และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนติสิทธิ์ ปฐมกาลกุล. 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมให้
เด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิจัย
การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC.
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุศรินทร์ สิริปัญญาธร. 2545. กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย.
6(3): 16-17.
- เบญญา ชลธาร์นนท์. 2545. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม
เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการ
ฝึกหัดครูสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปริญญา นันตสุข. 2574. เราเห็นอะไรในศิลปะเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- ประเทิน มหาพันธ์. ม.ป.ป. การสอนศิลปะชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
การศึกษาบางแสน.
- ประเทิน มหาพันธ์. 2531. ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. 2523. แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะนารถ จันทร์หาชาติวิทย์. 2543. กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการดูแลเด็ก
ออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2539. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แว่นแก้ว .
- ผดุง อารยะวิญญู. 2542. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร: จำไทยเพรสจำกัด.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2546. วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2551. กิจกรรมฝึกทักษะเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เอเอ็นที.
- ฝ่ายตำรา โรงเรียนรุ่งอรุณ. 2550. มากกว่าศิลปะ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 = More than art.
กรุงเทพมหานคร: สานอักษร โรงเรียนรุ่งอรุณ.
- พรหมณี หาญหัก และคณะ. ม.ป.ป. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสมรรถนะในการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกใน
ห้องเรียนรวม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://home.kku.ac.th/autistic/th>. [25 เมษายน
2554]
- พันตรีตรา สามารถ, พัฒนานุสรณ์ สุภาพรวงศ์ และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2550. ความฉลาดทาง
อารมณ์และการสื่อสารของเด็กออทิสติกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมศิลปะบำบัด . วารสาร
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(3): 33-46.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. 2539. ศิลปะสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และสุวิษฐา ประสูทธิธัญกิจ.(ม.ป.ป). การศึกษาพิเศษ .

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พีระพงศ์ กุลพิศาล. 2531. ศิลปะสู่ตรรกะเพื่อการพัฒนาความรู้(เด็ก)ของเด็ก. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์กรมศาสนา.

เพ็ญแข ลิมศิลา. 2540. การวินิจฉัยโรคออทิสซึม. สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์.

มะลิฉัตร เตืออานันท์. 2545. กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษาสำหรับครู

ยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

มะลิฉัตร เตืออานันท์. 2533. บทความที่ลงพิมพ์ในวารสาร. ม.ป.พ.

มูลนิธิออทิสติกไทย. 2553. สรุปสถานการณ์ด้านบุคคลออทิสติกและบุคคลที่บกพร่องทาง

พัฒนาการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.autisticthai.org](http://www.autisticthai.org). [6 พฤษภาคม

2553]

เยาวชล ชุนแก้ว. 2549. เด็กออทิสติก: ความรู้สู่การฟื้นฟูพัฒนา. วารสารการพัฒนาศาสตร์สุขภาพ

มนุษย์. 2(1): 144-153.

รุ่ง แก้วแดง. 2545. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา. พัฒนาเทคนิคศึกษา. 14(41): 34-37.

ลัดดา ศุขปริดี. 2532. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. ชลบุรี: ภาควิชาเทคโนโลยีทาง

การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.

เลิศ อานันทนนะ. 2518. ศิลปะกับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: กราฟฟิคอาร์ต.

เลิศ อานันทนนะ. 2535. ศิลปะในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: กราฟฟิคอาร์ต.

วัฒนาพร คงทัฬ. 2548. การศึกษาการวาดภาพคนของเด็กออทิสติก อายุ 9-12 ปี โดยใช้

แบบทดสอบการวาดภาพกึ่งอิมพ์-แฮร์ริส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,

สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารี ธีระจิตร. 2545. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ, กรม. 2543. การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรม

วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

วิชาการ, กรม. 2554. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- วิชัย ดิสสระ. 2535. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539. ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูลย์. 2533. ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศศิลักษณ์ ชัยนกิจ. 2551. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2717355 การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริอร เทศะบำรุง มณีนันท์. ม.ป.ป. ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์. [ออนไลน์]
แหล่งที่มา : www.inspec.ago.go.th/ [24 เมษายน 2554]
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2550. จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
หมอชาวบ้าน.
- ศรียา นิยมธรรม. 2544. ศิลปะกับเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.
- ศรียา นิยมธรรม. ม.ป.ป. การประเมินผลงานศิลปะ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.artsedcenter.com/index.php?lay=show&ac=article&id=53933524>.
[4 กุมภาพันธ์ 2554]
- ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ. 2554. คู่มือในการ
ปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมจิตร ไกรศรี. สัมภาษณ์. 25 มกราคม 2555.
- สมทรง ต้นประเสริฐ และคนอื่นๆ. 2546. คู่มือคุณครูสำหรับช่วยเหลือเด็กออทิสติก.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชัยเจริญ.
- สนทนี สุขประเสริฐ. 2552. ดนตรีและศิลปะสร้างความสุขและพัฒนาเด็กพิเศษได้. หมอชาวบ้าน. ฉบับที่ 30.
- สถาบันราชานุกูล. 2554. เมื่อลูกรักออทิสติกไปโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทปิยอนด์
พับลิชชิง จำกัด.

สภาผู้ปกครองบุคคลที่มีความแตกต่างในโครงสร้างระบบการทำงานของสมองกลุ่ม PDDs.

2546 .องค์ความรู้เพื่อการจัดการทางการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.Autisticthailand.com/sthaiparentscouncil/PDD/pddcontent/pdds1>

1Aed.htm[25 กรกฎาคม 2554]

สาริณี เกษมสันต์ ณ อยุธา. 2548. การศึกษาทัศนของครูศิลปะ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิเศษในวิชาศิลปะศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริลักษณ์ แสง-ชูโต. 2551. การออกแบบห้องเรียนต้นแบบสำหรับเด็กออทิสติกระดับ

ประถมศึกษา. ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุลักษณ์ ศรีบุรี. 2536. คุณค่าของศิลปะจากทัศนของบุคคลต่างๆ. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. 22(1): 51-63.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2548. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัทธรา ชุ่มเจริญ. 2545. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง.

กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.

เสริมศรี ลักษณะศิริ. 2540. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

อมรทิพย์ สันตวิริยะพันธุ์. 2545. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาออกโรงเรียนตาม

หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลออทิสติก

พุทธศักราช 2543. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย .

อมรา สุนทรธาดา. 2552. ประชากรและสังคม 2552 :ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยน ผ่าน

ทางสังคมและประชากร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

อภิชัย มงคล. 2550. สถานการณ์ออทิสติกในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตแห่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารี สุทธิพันธ์. 2535. ศิลปนิยม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546. หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
ไอเดียนสโตร .
- อุบล ตูจันดา. 2532. หลักและวิธีสอนศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอเดียนสโตร.
- อุบล เล่นวารี. 2542. การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ราไพเพรส.
- อุมพร ตรังคสมบัติ. 2545. ช่วยลูกออทิสติกคู่มือสำหรับพ่อแม่ผู้ไม่ยอมแพ้. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทศูนย์วิจัยพัฒนาครอบครัวจำกัด.
- อำพัน พฤกษาไพบุลย์. 2549. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะวิชาการโดยใช้กิจกรรมศิลปะ
กระตุ้นความสนใจ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นอนุบาล
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ , สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อำไพ ตีรณสาร. 2543. การวัดและการประเมินผลศิลปศึกษา. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampai1/ampai/ae_eval.htm
[23 มกราคม 2554].

ภาษาอังกฤษ

- American Psychiatric Association. 1994. Diagnostic and Statistical Manual of
Mental Disorders. Washington DC:American Psychiation.
- Anderson, A. 1983. Critical Analysis of a Review of the Published Resrarch Literature
in Art for the Handicapped :1971-1981,with Special Attention to the Visual Art.
Art therapy,p26-39,October.
- Autism Society of America. 2012. Autism:Education and Evaluation. [Online].
Available from: [http://www.education.com/reference/article/Ref_Autism_
Education](http://www.education.com/reference/article/Ref_Autism_Education).
- Pittman, M. 2007. Helping Children with Autistic Spectrum Disorders to Learn. London:
Paul Chapman.

- Pariser, D. 1981. Nadia's Drawings: Theorizing About an Autistic Child's Phenomenal Ability. Published : National Art Education Association. Studies in Art Education 22 (1981): 20–31.
- De Benedetti and Gaddini, R. 1993. On Autism. Psychoanalytic Inquiry.13, 134-143.
- Dewey, J. 1956. The School and Society and The Child and the Curriculum. Chicago: The University of Chicago Press.
- Carter, D. and Miller, K. 1971. Creative Art for Minimally Brain Injured Children. Academic Therapy. 1(3): 245-252
- Emery, M. J. 2004. Art Therapy as an Intervention for Autism. Journal of the American Art Therapy Association. 21(3): 143-147.
- Good, C. V. 1973. Dictionary of Education. New York: McGraw Hill.
- Gillian, J. F. 2006. Teaching Art to Students with Autism. School Arts. 105(9).
- Guay, D.M. (1994). Students with disabilities in the art classroom: How prepared are we?. Studies in Art Education. 36(1): 44-56.
- Glen, D., and Lise, F. 1999. Teaching Students with Autism. [online]. Available from : <http://www.cec.sped.org/AM/Template.cfm?Section=Home&CONTENTID=4185&TEMPLATE=/CM/ContentDisplay.cfm>. [25 may 2010]
- Haag, G. 1993. Fear of Fusion and Projective Identification in Autistic children. Psychoanalytic Inquiry. 13: 63-68.
- Hilary, J.L; Paul, H.L . 1998. Drawing Impossible Entities: A Measure of the Imagination in Children with Autism, Children with Learning Disabilities, and Normal 4-year-olds. Journal of Child Psychology and Psychiatry. 39(3): 399–410.
- Francesco, I. 1958. Art Education: Its Means and Ends. New York: Harper and Brothers Publishers.

- Johnson, R. 2003. Teaching Artistically Able Students with Exceptionalities. ERIC Digest.:1-8.
- Keren Perles. 2009. How to Teach Autistic Students Through Art. [online].
Available from: <http://www.brighthub.com/education/special/articles/54839.aspx>
[2010, May12]
- Kellman, J. 1999. Drawing with Peter: Autobiography, Narrative, and the Art of a Child with Autism. Studies in Art Education. 40(3): 25-74.
- Kellman, J. 2004. Art of a Child with Autism: Drawing Systems and Proto Mathematics. The Journal of Aesthetic Education. 38(1).
- Kutscher, M. 2002. Autistic Spectrum Disorders: Sorting it all out. [online].
Available from : <http://www.PediatricNeurology.com/autism.htm>. [2010 ,May12]
- Edwards, L.C. 2006. The Creative Arts: A Process Approach for Teachers and Children. Publisher: Prentice Hall.
- Lowenfield, V. and Brittain, L. W. 1982. Creative and mental Growth. 7th Edition.
New York: Macmillan Publishing co., Inc.
- James, P. 1983. Teaching Art to Special Children. Portland: J.Weston WallaPublisher.
- Peter, M. 1998. Good for them ,or what?'The arts and pupils with SEN. British Journal of Special Education. 25(4): 168-172.
- McCombs and Whisler. 1998. The learner-centered classroom and school: Strategies for increasing student motivation and achievement. SanFrancisco: Jossey-Bass.
- Meros, D. M. 1989. A Developmental/Behavior Approach to Art Therapy for Person with Metal Retardation. Master's Thesis, Ursuline College.
- Mesibov and Shea. 1996. Full inclusion and students with autism. Journal of Autism and Developmental Disorders. (26): 337-346.

- Mary Pittman. 2007. Helping Children with Autistic Spectrum Disorders to Learn.
London: Paul Chapman.
- Rubin, J. A. 1988. Art Counseling : An Alternative .Elementary School Guidance and Counseling: 22 (3): 180-85.
- Schirmacher ,R. 1993. Art and Creative Development for Young Children.
2nd Edition. Alband: Delmar publishers Inc.
- Silver, R. A. 1975. Children with Communication Disorder. Cognitive and Autistic
Development. American Journal of Art therapy.(14): 39-42.
- Smith, R. M., Neisworth, J., and Hunt, F. M. 1983. The Exception Child : a Function Approach. New York: MC Graw-hill, Inc.
- Wing L. 1997. The Autistic Spectrum. Lancet. (350): 1761-1766.
- Weininger, O. 1993. Attachment Affective Contact, and Autism. Psychoanalytic Inquiry. (13): 49-62.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่าน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนางานวิจัยและการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
อาจารย์พิเศษ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศรี ตีรทิเพนทร์
อาจารย์หัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกยูร วงศ์ก้อม
ประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. นายแพทย์ ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา
นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ประจำสถาบันราชานุกูล กรม
สุขภาพจิต
5. อาจารย์ วิรัตน์ คุ่มคำ
อาจารย์ประจำโรงเรียนวัดสี่สุก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์
และ
รายชื่อโรงเรียนที่มีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก
ที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายนามผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ในงานวิจัย

1. นายแพทย์ ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา
(อายุ 40 ปี /จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น สถาบันราชานุกูล)
2. นายแพทย์ กำพล ภูผาวัฒนากิจ
(อายุ 33 ปี /แพทย์ประจำโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์)
3. ดร. ขวัญ หารทรงกิจพงษ์
(อายุ 31 ปี /ผู้ก่อตั้งชมรม *เมืองไทยเข้าใจออทิสติก*)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริ บวรกิตติ
(อายุ 41 ปี /อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
5. อาจารย์ โกเมธ ปิ่นแก้ว
(อายุ 46 ปี / นักวิชาการการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลสมิติเวช)
6. อาจารย์ ชูศักดิ์ จันทยานนทน์
(อายุ 52 ปี/ประธานมูลนิธิออทิสติกไทย และอื่นๆ)
7. อาจารย์ สมจิตร ไกรศรี
(อายุ 49 ปี /ครูศิลปกรรม สถาบันราชานุกูล)
8. อาจารย์ ศุภลักษณ์ มีปาน
(อายุ 45 ปี /ครูศิลปะโรงเรียนเพชรเกษม)
9. อาจารย์ สุภาพณ บัวบาน
(อายุ 34 ปี /ครูสอนศิลปะสำหรับเด็กพิเศษและบุคคลธรรมดาสถาบันเอกชน)
10. คุณอนุพันธ์ พฤษพันธ์ขจี
(อายุ 34 ปี /นักศิลปกรรมบำบัด)

11. คุณสมลักษณ์ ลิ้ม

(อายุ 49 ปี/ นักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO))

12. คุณจิรพันธ์ ตันมณี

(อายุ 55 ปี /ประธานสมาคมผู้ประกอบการบุคคลออทิสติก)

รายชื่อโรงเรียนที่มีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก (กทม.)

1. โรงเรียนวัดโสมนัส
646/2 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตบ่อนกปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
2. โรงเรียนวัดชนะสงคราม
77/1 จักรพงษ์ แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
3. โรงเรียนบางบัว(เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาคาร)
8 หมู่ 4 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
4. โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)
711 ซอยอ่อนนุช 7 ถนนสุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250
5. โรงเรียนวัดหนัง
200 ซอยวุฒากาศ 42 วุฒากาศ บางค้อ จอมทอง กรุงเทพฯ 10150
6. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม
46 ซอยวังเดิม 2 แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600
7. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
430/19 แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
8. โรงเรียนดาราคาม
932 ถ.สุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
9. โรงเรียนพญาไท
306 ถ.ศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
- 10.โรงเรียนพินุลประชาสรรค์
4641 ถนนดินแดง แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน
กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในห้องเรียนคู่ขนาน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3” เพื่อสอบถามความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมศิลปะของครู โดยใช้กรอบการสร้างแบบสอบถามซึ่งครอบคลุมการจัดกิจกรรมศิลปะที่มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1) วัตถุประสงค์ 2) วิธีการ 3) สื่อและอุปกรณ์ และ 4) การวัดและการประเมินผล แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เกณฑ์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมศิลปะของท่าน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ	4	หมายถึง เห็นด้วย
ระดับ	3	หมายถึง ไม่แน่ใจ
ระดับ	2	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
ระดับ	1	หมายถึง ไม่เห็นด้วยเลย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
------------------------------	-------------------------------

2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 21ปี	☐ 2. 21-30 ปี
☐ 3. 31-40 ปี	☐ 4. 41-50 ปี
☐ 5. 51-60ปี	☐ 6. สูงกว่า 60 ปี(โปรดระบุ.....ปี)

3. วุฒิการศึกษา

☐ 1.อนุปริญญาหรือเทียบเท่า สาขา.....
☐ 2.ปริญญาตรี สาขา.....
☐ 3.ปริญญาโท สาขา.....
☐ 4.ปริญญาเอก สาขา.....

4. หน้าที่รับผิดชอบ

☐ 1.ครูประจำชั้น
☐ 2.ครูประจำวิชาศิลปะ
☐ 3.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

5. จำนวนนักเรียนออกทิสติกในความดูแลของท่าน

นักเรียนชาย.....คน

นักเรียนหญิง.....คน

รวมทั้งสิ้น.....คน

6. ห้องเรียนคูขนานออกทิสติก มีการจัดกิจกรรมศิลปะกี่ชั่วโมงใน 1สัปดาห์

โปรดระบุ

7. ท่านมีประสบการณ์การสอนศิลปะในห้องเรียนคูขนานออกทิสติก.....ปี

8. ภาระงานที่ท่านรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน

งานด้านวิชาการ

- วิจัย/หนังสือ/บทความ

.....

.....

- อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

งานบริการวิชาการอื่นๆ

- งานบริหารจัดการ/บริการ

.....

- งานอบรม/สัมมนา

.....

9. ท่านเคยมีประสบการณ์เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษางาน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
 ศิลปะให้กับเด็กออทิสติก หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนเด็ก
 ออทิสติก (โปรดระบุเรื่อง ที่อบรม และหน่วยงานที่จัดอบรม)

.....

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับห้องเรียนคูขนานออสติก

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมศิลปะ

ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคูขนาน สำหรับเด็กออสติก ชั้น ป.1-3		ระดับความคิดเห็น				
		5 เห็นด้วย	4 เห็นด้วย	3 ไม่เห็นใจ	2 ไม่เห็น	1 ไม่เห็น
1. ด้านวัตถุประสงค์						
1.1	เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กับผู้เรียน					
	เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอุปกรณ์ วัสดุ และวิธีเก็บรักษา					
1.2	เพื่อฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก และการสัมผัส ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน					
1.3	เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา					
1.4	เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต					
1.5	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจการสื่อความหมายด้วยภาพ					
1.6	เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ					
1.7	เพื่อฝึกให้มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่					
1.8	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ด้วยตนเอง					
1.9	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้					
1.10	เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์					
1.11	เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแสดงออกทางศิลปะ					
1.12	เพื่อให้ผู้เรียนสนุกเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม					
1.13	เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในการทำผลงานศิลปะของตนเอง					
1.14	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี					
1.15	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องการปฏิบัติ					
1.16	เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
1.17	ประเด็นอื่นๆ(โปรดระบุพร้อมทั้งแสดงระดับความคิดเห็น) (1)..... (2).....					

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติก ชั้น ป.1-3		ระดับความคิดเห็น				
		5 เห็นด้วย	4 เห็นด้วย	3 ไม่แน่ใจ	2 ไม่เห็นด้วย	1 ไม่เห็นด้วย
2. ด้านวิธีการ						
2.1	จัดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีเป็นหลัก					
2.2	จัดกิจกรรมการปั้นเป็นหลัก					
2.3	จัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นหลัก					
2.4	จัดกิจกรรมภาพพิมพ์เป็นหลัก					
2.5	จัดกิจกรรมโดยให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน					
2.6	จัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเพียงครั้งเดียว					
2.7	จัดกิจกรรมเดิมซ้ำกันต่อเนื่องกันหลายๆครั้ง					
2.8	สาธิตให้เด็กดูทีละขั้นตอนก่อนให้เด็กลงมือปฏิบัติ					
2.9	สอนและทำไปพร้อมๆกับเด็ก					
2.10	นำตัวอย่างมาให้ดูและให้เลือกทำในสิ่งที่สนใจ					
2.11	เชื่อมโยงการสอนกิจกรรมในครั้งก่อนกับกิจกรรมปัจจุบัน					
2.12	สอนจากง่ายไปหายาก					
2.13	สอนจากยากไปหาง่าย					
2.14	สอนโดยบรรยายและอธิบาย โดยใช้สื่อการสอนประกอบ เช่น วีดิโอ ภาพสไลด์ อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
2.15	บูรณาการศิลปะกับกิจกรรมอื่น (โปรดระบุ).....					
2.16	ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล					
2.17	จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
2.18	สอนตามแผนการสอน/กิจกรรมที่วางไว้					
2.19	ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง					
2.20	ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยวางแผนไว้ล่วงหน้า					
2.21	ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปโดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า					
2.22	ครูกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับการจัดกิจกรรม					

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติก ชั้น ป.1-3		ระดับความคิดเห็น				
		5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4 เห็นด้วย	3 ไม่แน่ใจ	2 ไม่เห็นด้วย	1 ไม่เห็นด้วยเลย
2.23	ครูจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติกิจกรรม					
2.24	จัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน					
2.25	เน้นการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม					
2.26	เน้นการจัดกิจกรรมแบบเดี่ยว					
2.27	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมด้วยการเข้าอบรมหรือสัมมนาเป็นหลัก					
2.28	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมด้วยการการอ่านหนังสือและตำราเป็นหลัก					
2.29	หาความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตเสมอ					
2.30	ปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					
2.31	ประเด็นอื่นๆ(โปรดระบุพร้อมทั้งแสดงระดับความคิดเห็น) (1)..... (2).....					
3.ด้านสื่อและอุปกรณ์						
3.1	เลือกสื่อ และอุปกรณ์ที่สามารถทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย					
3.2	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี					
3.3	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมและปลอดภัยกับเด็ก					
3.4	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท					
3.5	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ					
3.6	เลือกสื่อที่มีความเหมือนจริงมากที่สุด					
3.7	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มีความทนทานและแข็งแรง					
3.8	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น					
3.9	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มาจาก การ Reuse(การนำกลับมาใช้ซ้ำโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรสภาพใดๆทั้งสิ้น					

การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับเด็กออทิสติก ชั้น ป.1-3		ระดับความคิดเห็น				
		5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4 เห็นด้วย	3 ไม่แน่ใจ	2 ไม่เห็นด้วย	1 ไม่เห็นด้วยเลย
3.ด้านสื่อและอุปกรณ์						
3.10	เลือกสื่อและอุปกรณ์ที่มาจากกร Recycle(การนำวัสดุผ่านกระบวนการแปรสภาพจากขยะหรือของที่ใช้แล้ว)					
3.11	ประเด็นอื่นๆ(โปรดระบุพร้อมทั้งแสดงระดับความคิดเห็น) (1)..... (2).....					
4.ด้านการวัดและประเมินผล						
4.1	ประเมินผลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม					
4.2	ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม					
4.3	ประเมินผลโดยสัมภาษณ์ผู้เรียนเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้น					
4.4	ประเมินผลโดยใช้วิธีการให้ทำแบบทดสอบ					
4.5	ประเมินผลก่อนทำกิจกรรมเท่านั้น					
4.6	ประเมินผลระหว่างทำกิจกรรมเท่านั้น					
4.7	ประเมินผลหลังกิจกรรมเท่านั้น					
4.8	ประเมินผลทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรม					
4.9	ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรม					
4.10	ประเมินผลจากการใช้อุปกรณ์					
4.11	ประเมินผลจากผลงานของเด็ก					
4.12	ประเมินผลจากระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน					
4.13	ประเด็นอื่นๆ(โปรดระบุพร้อมทั้งแสดงระดับความคิดเห็น) (1)..... (2).....					

✓ พัฒนาการด้านสังคม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คู่มือการใช้ชุดแบบสัมภาษณ์
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก
ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

วัตถุประสงค์

ชุดแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก

แบบสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์
 2) นักวิชาการ 3) ครูศิลปะ และ 4) บุคคลผู้มีประสบการณ์ใกล้ชิดกับเด็กออทิสติก

จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ คือ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กออทิสติก และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กออทิสติก

ในงานวิจัยนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) คือผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการดัดแปลงเพิ่มเติม และเรียบเรียงข้อความก่อนหลังให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ สัมภาษณ์แบบเน้นจุดเฉพาะประเด็นสำคัญ (Focus Interview) มีการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อ เป็นกรอบการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติก

ตอนที่1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....

อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี.....

ปริญญาโท.....

ปริญญาเอก.....

อื่นๆ.....

4. ประสบการณ์ทางวิชาการ

ด้านการสอน.....ปี

ด้านการวิจัย.....ปี

5. การให้บริการทางวิชาการ

วิทยากร (ระบุชื่อเรื่องที่เกี่ยวข้อง)

1.....

2.....

3.....

อื่นๆ(ระบุ).....

6. ผลงานทางวิชาการหรือผลงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ (การได้เข้าอบรมและสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสำหรับเด็กออกทิสติกหรือการจัดเรียนการสอน แบบห้องเรียนคู่ขนานออกทิสติก)โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. คำถามนำ

1.1 ท่านคิดว่าวิชาศิลปะมีความสำคัญกับเด็กออทิสติกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

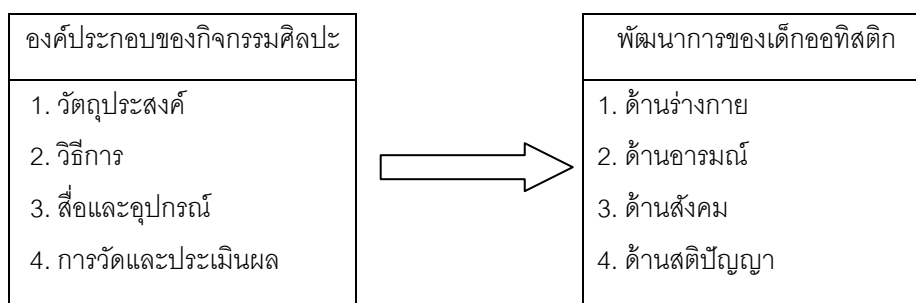
1.2 ปัจจุบันรูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนแบบห้องเรียนคู่ขนานในประเทศไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. คำถามซึ่งเป็นแนวทางที่ควรจะเป็นกรอบประเด็นขององค์ประกอบการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กออทิสติกทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีการกำหนดกรอบของคำถามดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกในด้านร่างกาย ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไร

.....

.....

2) ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไรที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ให้แก่เด็กออทิสติก

.....

.....

3) การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาด้านร่างกายของเด็กออทิสติก สื่อและอุปกรณ์นั้นควรมีลักษณะอย่างไร

.....

4) การประเมินผลในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในด้านพัฒนาการทางด้านควรคำนึงถึงสิ่งใด และมีลักษณะอย่างไร ใช้วิธีการ เครื่องมือ หรือเกณฑ์ใด อธิบาย

.....

พัฒนาการด้านอารมณ์

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกในด้านอารมณ์ ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไร

.....

2) ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไรที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็กออทิสติก

.....

3) การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของเด็กออทิสติก สื่อและอุปกรณ์นั้นควรมีลักษณะอย่างไร

.....

4) การประเมินผลในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในด้านพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งใด และมีลักษณะอย่างไร ใช้วิธีการ เครื่องมือ หรือเกณฑ์ใด อธิบาย

.....

พัฒนาการด้านสังคม

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกในด้านสังคม ท่านคิดว่าควรมีการกำหนด
วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไร

.....
.....

2) ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไรที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทาง
สังคม ให้แก่เด็กออทิสติก

.....
.....

3) การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาด้านสังคมของเด็กออทิสติก สื่อและอุปกรณ์นั้นควรมี
ลักษณะอย่างไร

.....
.....

4) การประเมินผลในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในด้านพัฒนาการทาง
สังคม ควรคำนึงถึงสิ่งใด และมีลักษณะอย่างไร ใช้วิธีการ เครื่องมือ หรือเกณฑ์ใด อธิบาย

.....
.....

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1) การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกในด้านสติปัญญา ท่านคิดว่าควรมีการกำหนด
วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไร

.....
.....

2) ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างไรที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทาง
สติปัญญา ให้แก่เด็กออทิสติก

.....
.....

3) การจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กออทิสติก สื่อและอุปกรณ์นั้น
ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

4) การประเมินผลในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ควรคำนึงถึงสิ่งใด และมีลักษณะอย่างไร ใช้วิธีการ เครื่องมือ หรือเกณฑ์ใด อธิบาย

.....

.....

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและแนวทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรม

ศิลปะสำหรับห้องเรียนคู่ขนานในอนาคต

3.1 ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กออทิสติกในปัจจุบัน มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.2 ให้ท่านแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนาการใช้กิจกรรมศิลปะในการพัฒนาเด็กออทิสติก ในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากพัฒนาการทั้ง 4 ด้านดังกล่าว/ หรือแนวทางการพัฒนา กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกในอนาคต

.....

.....

.....

.....

คู่มือการใช้แบบบันทึกการสังเกต
การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติก
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

วัตถุประสงค์

แบบบันทึกการสังเกตฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม การจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติก ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้แก่ พฤติกรรมของครูและนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม ในขอบเขตของกระบวนการจัดกิจกรรมศิลปะ

คำอธิบายในการใช้แบบบันทึกข้อมูล(การสังเกต)

1. ศึกษาขอบเขตของเรื่องที่จะเข้าไปสังเกต
2. สังเกตแบบไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรม (Non-participant observation) พฤติกรรมที่จะสังเกตได้แก่ การดำเนินการของครูผู้จัดกิจกรรม และเด็กที่กำลังดำเนินกิจกรรมตลอดกระบวนการ โดยเริ่มสังเกตตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน จนกระทั่งสิ้นสุดการเรียนในคาบเรียนนั้นๆ

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

ชื่อ- นามสกุล(ครูผู้สอน)..... โรงเรียน.....
 ชื่อกิจกรรม.....เวลา.....สถานที่.....
 สื่อประกอบการสอน.....วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม.....
 จำนวนนักเรียน.....ผู้สังเกต.....

ครู			
ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน	ช่วงการทำกิจกรรม	ช่วงท้ายกิจกรรม	หมายเหตุ

นักเรียน			
ช่วงนำเข้าสู่บทเรียน	ช่วงการทำกิจกรรม	ช่วงท้ายกิจกรรม	หมายเหตุ

ภาคผนวก ง
ภาพการจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนคุณานสำหรับเด็กออทิสติก
ระดับประถมศึกษา

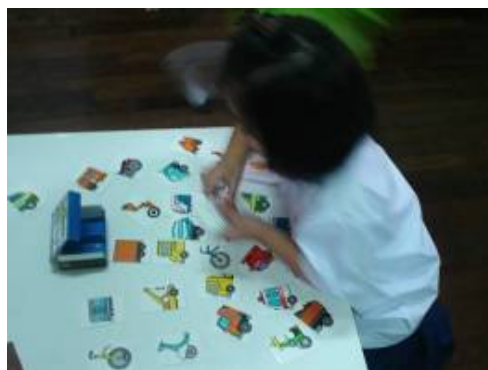
ภาพจากการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมศิลปะ
ในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับเด็กออทิสติก

(ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ นำเสนอโดยใช้สื่อการสอนที่เตรียมมาพร้อมทั้งแนะนำอุปกรณ์)

(ภาพครูนำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการเล่านิทานให้เด็กฟัง จากนั้นก็จะปล่อยให้เด็กได้วาดภาพจากการฟังนิทาน)

(การสอนเรื่องการรอคอยโดยแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม อีกกลุ่มหนึ่งที่รอคอยก็จะให้ทำกิจกรรมอื่นไปด้วย)

(ครูให้อิสระนักเรียนในการเลือกอุปกรณ์ที่จะทำด้วยตนเอง และต่อเติมผลงานของตนเองตามความพึงพอใจ)

(ภาพการเตรียมอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมไว้ให้เด็ก พร้อมทั้งเขียนชื่อบอกชนิดของอุปกรณ์ ในอุปกรณ์ที่มีความไม่ปลอดภัยบางชนิดแต่จำเป็นต้องใช้ ครูจะทำในชั้นตอนนั้นแทน)

(ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะให้เด็กนั่งล้อมกันลักษณะเป็นวงเพื่อให้ดูเด็กได้อย่างทั่วถึง)

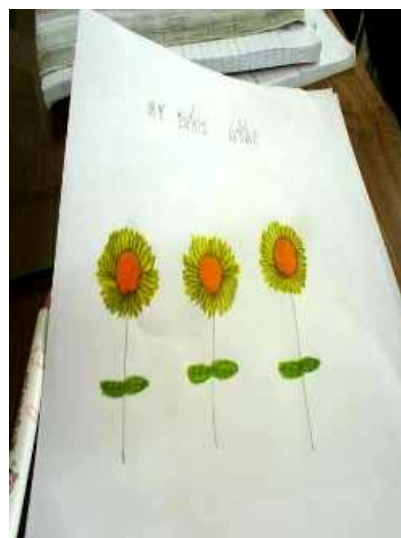

(ในกรณีเด็กที่มีอาการรุนแรงหรือมีปัญหาทางด้านกล้ามเนื้อ ครูจำเป็นต้องจับมือให้ทำตลอดกิจกรรม)

(ห้องเรียนนี้ หลังจากเด็กทำผลงานเสร็จ ก็จะให้เด็กพูดถึงผลงานตัวเอง และแสดงความคิดเห็นต่อผลงานเพื่อน)

ตัวอย่างผลงานของนักเรียน

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว วุฒิภา สว่างสุข เกิดเมื่อ 30 มีนาคม พ.ศ. 2530 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จากสาขาวิชา ทักษะศิลป์-ศิลปะจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2551 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552